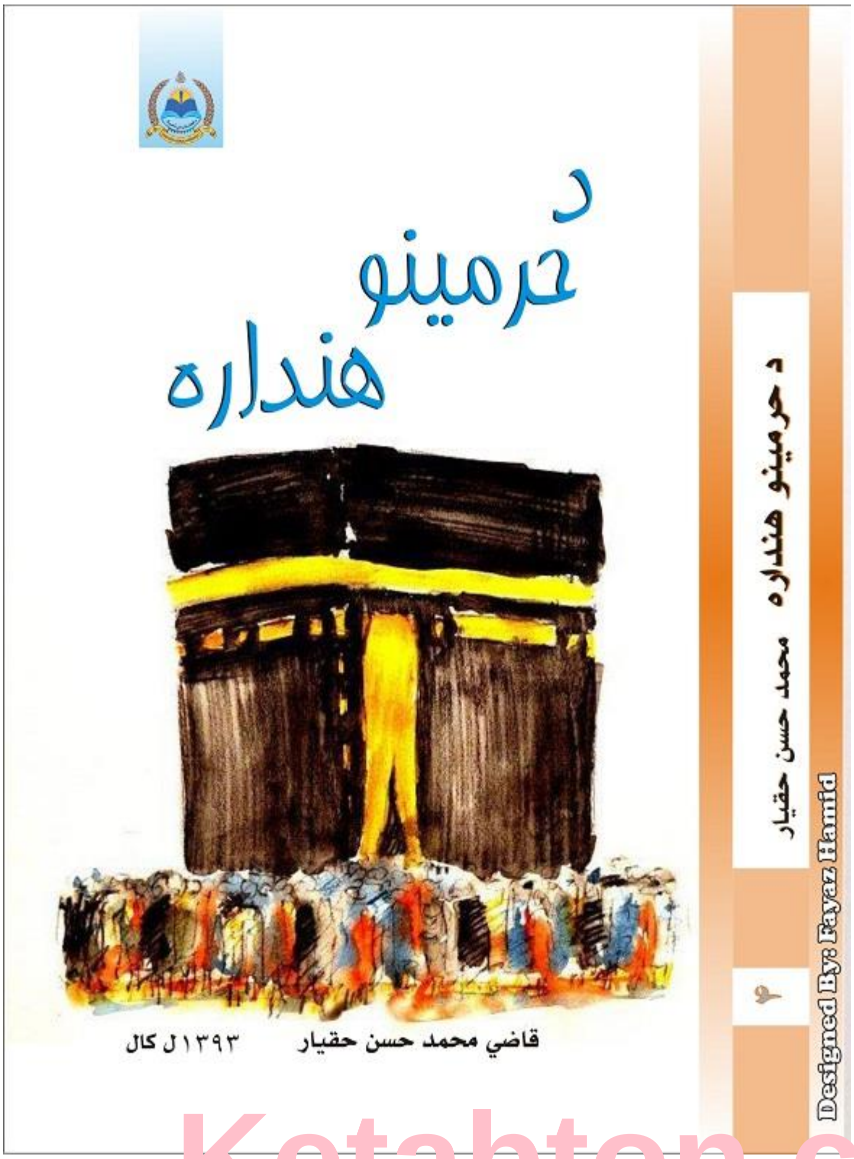

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حرمينو هينداره

ليکوال : الحاج قاضي محمد حسن حقيار

کابل – افغانستان
۱۳۹۳ هـ لمريز

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کتاب ځانګړتیاوې

د کتاب نوم : د حرمینو هینداره
مؤلف : الحاج قاضي محمدحسن حقیار
د خپرندوی شمېره: (۴)
خپرندوی : د افغانستان ملي تحریک فرهنګي ځانګه
کمپوز : رفیع الله روشن
ډیزاین : محمدافضل ذاکر
چاپ نېټه : ۱۳۹۳ ل کال
د چاپ وار : لومړی
شمېر : ۱۰۰۰

www.melitahrik.com
0777 400 116

د چاپ حقوق محفوظ دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحیم

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډالۍ

خپلې مينې، مېرمنې او د ژوند ملګرې ته چې ژوند يې راته د سکون او اطمينان له خوږو ډک کړی او انشاء الله چې اخرت به مې هم د همدې په مرسته ښه وي.

حقيار

(c) ketabton.com: The Digital Library

لړلیک

سرلیک	مخ
منزل د ټولویودی خو سفر جداجدا	۱
د عزم جزم	۴
ترهوايي ډګره په ټکسي کې یواځې	۸
هرات که د افغانستان دوبۍ	۱۲
الانتظار اشد من القتل	۱۵
د یارانو بنډارونه	۲۲
مرمرین قبر	۲۴
ځان پخپل کور کې مېلمه راته ښکاره شو	۲۸
ارګ یا اختیارالدین کلا	۳۱
د یو انتظار پای او د بل پیل	۳۳
درې نیم ساعته ولاړه	۳۶
جدې ته الوت	۳۷
میقات	۴۰
په ژمي کې دوبۍ	۴۳
جده	۴۵
د ملک عبدالعزیزنړیوال هوايي ډګر	۴۷
د فیوضاتو ښار ته	۴۸
د وقار او پرتم ښار	۵۰
شهزاده ملنګ	۵۲
مکة المکرمة	۵۵

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مکې جغرافیه او تاریخ.......................................۵۲
د مکې مکرمې فضایل..................................۵۷
د حرم حدود...۶۰
حرم یا کعبه..۶۳
د کعبې تاریخ او ودانوونکي.........................۶۴
د ملک عبدالعزیز په پیرکې د کعبې بیا رغونه..........۶۸
د ملک فهد په وخت کې ۷۰
په دوه تنو د ۱۲۰ حاجیانو سرخیېل......................۷۲
صفا او مروه..۷۷
په مکه کې لومړۍ ورځ او دوستان......................۸۴
سعودي له نیستمنو سپین ږیرو پرافغانستان خپل پور غواړي.....۸۶
د حرم حویلۍ...۸۸
سعود کورنۍ او حرمین.................................۹۲
د ملک عبدالعزیز په پیر کې ۹۳
د سعودي بن لادن تعمیراتي ګروپ ۹۵
بشپړوونکي کارونه ۹۷
د سعودي سترې پراختیا دوهم پړاو.....................۹۸
د مرمر ډبرې ۱۰۱
تر مسجدالحرام لاندې سړک ۱۰۲
د سیلاب د اوبو چاره ۱۰۲
ایرکنډیشن ۱۰۴
د مسجدالحرام دروازې.................................۱۰۵
د مسجدالحرام مناري ۱۰۷

www.melitahrik.com 0777 400 118

(c) ketabton.com: The Digital Library

د بادغیسي درې شوطه طواف ۱۰۸
له ښځو سره بنډارونه ۱۱۳
باب السلام که باب بني شیبه ۱۱۵
نهال او نفیسه ۱۱۶
زمزم ته بې صبري ۱۱۹
لومړی جمعه لومړی بیروبار ۱۲۱
په کعبه کې لومړی صف که کشتی کج ۱۲۵
په حرم کې ملاوټ ۱۲۷
د خدای(ج) د کور غله ۱۲۸
د شرکت غله ۱۳۱
کعبه او بې ستري ۱۳۵
عملي حج ۱۳۹
د منی حکم او وخت ۱۴۲
د عرفات هېرحکمت ۱۴۵
د عرفات حکم ۱۵۳
نمره مسجد ۱۵۵
مزدلفه ۱۵۷
وادي محسر ۱۶۰
مشعرالحرام مسجد ۱۶۱
جمرات ۱۶۳
قرباني که سرګرداني ؟ ۱۶۵
الببیک ۱۶۹
چاغي که ناروغي ۱۷۱

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سعودي مسافرۍ خوړلي ۱۷۲
د حج د وزیر دوه مخي ۱۷۵
بې خونده مېوې او لوړې بیې............................ ۱۷۷
د شیطانانو له برکته د دوستانو موندل ۱۷۹
په اوبو کې سجدې ۱۸۲
شرکت مکه که کباړي بازار ۱۸۳
له مینې رښتونی خوند.................................. ۱۸۴
حرا ، د نوراو پلوشو غار.................................. ۱۸۵
د نیستمنۍ اوشتمنۍ مسابقه.............................. ۱۹۰
حجرالاسود ۱۹۲
تیلیفون.. ۱۹۹
حرم او جنازې... ۲۰۱
نه پرچاڅوک کارلري نه پرچا غوسې کوي ۲۰۲
جنة المعلی.. ۲۰۴
ثور غار.. ۲۰۸
د حرم ترکار لاندې پراختیا............................. ۲۱۳
د حرم خادمان او خدمات ۲۱۵
نیم یې ستا اونیم یې زما ۲۱۶
زمزم برج ۲۱۷
زمزم.. ۲۱۹
د زمزم اوبه له دومره کارَوني سره سره هم نه کمېږي ۲۲۲
د حرم امامان ۲۲۳
متواکان ۲۲۵

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملګري ۲۲۷
مفتيان او فتواګاني... ۲۲۸
روغتيا ۲۲۸
هم سر لاړ او هم سرسر.. ۲۳۰
د مبږه او مبرمنې مينه ۲۳۳
د حرم پاکي ۲۳۴
بېلابېلې ليدنې ۲۳۷
د حاجيانو ځينې بې نظمۍ ۲۴۲
ښځينه دوکاندارانې او سوالګر.................................. ۲۵۱
د حج او اوقافو د وزارت درغلي او بې غوري ۲۵۴
له حديبيې څخه احرام... ۲۶۱
جعرانه که جغرافيه؟.. ۲۶۲
شاهد ۲۶۴
د کعبې پوښ ۲۷۱
د ايرانيانو کودتا.. ۲۷۲
اتفاق په پښتانه کې پيدانه شو ۲۷۳
د مولوي احمدي جګړه ۲۷۴
د مکي حرم کتابتون ۲۷۴
د حرم نقاشي.. ۲۷۵
حج ته هوايي او که دځمکې له لارې ؟ ۲۷۶
د جنوبي اسيا مکتب.. ۲۷۷
دابن لادن مسجد.. ۲۷۹
دريم مخلوق.. ۲۷۹

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

په مکه معظمه کې وروستۍ ورځې ۲۸۰

د جلال له ښارڅخه د جمال ښار ته ۲۸۲

د رښا او بریا په ښار کې ۲۸۴

صفه او ریاض الجنة.. ۲۸۶

د نبوي حرم پراختیا ۲۸۹

د جمال ښار... ۲۹۲

جنة البقیع.. ۲۹۴

په مدني حرم کې جنازې ۲۹۸

پردېس کوربانه.. ۲۹۹

احزاب یاګڼ لښکریزه جګړه..................................... ۳۰۱

د احد ډګر ۳۱۰

له ډاکټر باز محمد ښادمن سره.................................... ۳۱۵

د سلمان فارسي بڼ.. ۳۱۶

د حضرت عثمان کوهي.. ۳۱۸

عجوه.. ۳۱۹

په مدینه منوره کې زموږ هستوګنځی................................ ۳۲۰

د نبوي حرم امامان ۳۲۱

د نبوي حرم کتابتون.. ۳۲۳

د مدینې بازار او هوا.. ۳۲۴

د حرم ځمکتلې.. ۳۲۸

د دیدن وروستۍ شپې... ۳۳۰

د شباکیا جریمه.. ۳۳۴

ته مې وزې خوره زه به دې روزې خورم............................... ۳۳۷

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

له جدې څخه کابل ته....................................۳۳۹

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دپيل خبرې

دحرمينو څه ډول هېنداره ؟

ګومان کوم دنړۍ په تاريخ کې چې دکوم ځای اوکوم سفرډېريون ليکونه ليکل شوی دی هغه ځای به د وحی دنزول او داسلام دمبارك دين دخپرېدوځايونه حرمين (مکه معظمه او مدينه منوره) وي لامل يې هم معلوم دی سپيڅلی سفر اوسپيڅلي ځايونه ،ددين دپيژندلو نښې او الهي شعائر او دې نښو سره داسلام دمبارك دين اوددې دين درسوونکي دالله داستازي حضرت محمد ص اوددې شمعې دپتنګانو جليل القدره صحابه ووتړلې خاطرې.

له شك پرته دنړۍ له ګوټ ګوټ څخه نوموتو عالمانو ،ژورو اوژبورو قلموالو دحج يون ليکونه ليکلي او پخپله ژبه يې خپلې ټولنې او مينه والو ته وړاندې کړي دي.چې دحج او حرمينو له مينه والو سره يې ډېره مرسته کړې ده .

يونليکونو ليکلو ته وخت هم نلرم اويونليکونه ډېرهم شول نوځکه مې ځو هيوادونو ته خپل سفرونه پټ وساتل ، که په پښتو ژبه دحج کوم علمي ،بډای ،اوجامع يونليك وای نومابه دحرمينو دکومې نوې هنداريې اړتيا نه وه احساس کړې خو داسې زمزم مې ونه موندل چې دحرمينو دليوالو داتنده خړوبه کړي . او له حرمينو سره بلدتيا يوه اړتياده خصوصا دحرمينو زيارت کوونکيو ته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ټولو دیني فرائضو کې حج سخته او له ستونزو ډکه فریضه ده اوددې فریضې دښه اداکولو لپاره له حرمینو سره بلدتیا او دحج دشعائرو پېژندل ډېر ضرور دي،حج ته له روانېدلو وړاندې ما دحج دیونلیك اراده نه درلوده خوکله مې چې هلته دنظري او عملي حج ترمنځ کوم توپیر ولید او ومې لیدل چې حاجیان خصوصا افغان حاجیان څومره دحج له مناسکوسره نابلده او یا بې پروادي، څومره په مستحباتو پسې ګرځي اوواجبات اوآن فرائض ضایع کوي حرم ته له تللووړاندې دحرم او دحج دمناسکو دځایونو په اړه ذهني نقشه له عملي نقشې سره څومره توپیرلري نو هوډ مې وکړ چې که دالله ج خوښه وه خپل ولس ته به دحج یو جامع ،هراړخیز علمي او عملي یونلیك اودحرمینو یوه رڼه هنداره وړاندې کوم اوخپل ولس به له حرمینو سره ترخپله وسه بلدوم.

ولس مو ملامت ندی د اورېدلي او لیدلي ترمنځ تفاوت وي، اورېدلي کله دلیدلو په څېر وي، زما رشته شرعیات دي ، په مسجدکې به مې ترهدایې او شرح وقایې په کتابونو اوبیا په پوهنتون کې خو کوم لس څله په نظري توګه حج لوستی وی او دحج دمناسکو او مراسموپه اړه مې په ذهن کې پراخه نقشه جوړه کړې وه خوهلته ډېرڅه زما د اټکل او ذهني نقشې سره سم نه و، ما دصفااو مروه دموقعیت اټکل یوډول کړی وخو هغه بل ډول و.زه هم ملامت نه وم دحج فقهي متون پخواني دي خو دحرمینو له پراختیاسره اوس هلته ډېربدلونونه راغلي دي پخوا صفااومروه له حرم څخه ۱۳۰ متره لېرې وخواوس یې ودانې شریکې دي ،پخوا دصفااومروه ترمنځ ناو(شېله) وه نن یې نښه هم نشته اوس دتیګو او اغزیو ځای قیمتي مرمرو نیولی دی، همدالامل وچې ومې پتییله داسې یونلیك وکښم چې هم پکې دحج مناسك او اماکن معرفي کړم ،اوهم دحج دځینو ضروري مراسمو فقهي احکام، هم په حرمینو

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې خپل لیدلي اواورېدلي لـه خلکوسره شریك کړم اوهم خپلو ورونو ته مشورې ورکړم او هغه متل عملي کړم چې د (ړومبي پل دوروستي پول دی)نو دهمدې لپاره مې وهڅه وکړه چې خپل محترم لوستونکي او دحرمینو مینه وال له ځان سره پخپل ټول سفراویون کې لاس نیولي وګرځوم ،خپل لیدلي پرې ووینم اوخپل اورېدلي پرې واورم.

سپېڅلو حرمینو او دالله ج د کور خاطر هم دنړۍ په کچه دلومړي درجه مفسد هیواد دچارواکیود فسادمخه ونه نیول شوه او هلته یې هم د فساداو غلابویونو حاجیان او دحج پروسه اغیزمنه کړې ده. دې اړخ ته مې هم سر ورښکاره کړی دی.

هیله ده چې تاسو درنو لوستونکیو ته مې دحرمینو یو لویه ،رښه ،هراړخیزه هنداره او دجمشید جام درکړی وي چې حرمین او دحج مراسم پکې ښه ولیدلی او ښه وځلولی شئ. نورنو د(برګ سبز تحفه درویش) په مصداق داهنداره درسپارم خو په ټینګار سره هیله کوم چې که الله ج موحرمین نصیب کړل نو هلته هم راته دعاکوئ او که نه دلته مې دهرنېك عمل داداکولو پروخت له دعاهیر نکړئ. ځکه چې دمسلمان دعا دبل مسلمان لپاره مستجابه ده .

که دحرمینو دزیارت هیله مو رښتتوني اودزړه له تله وي نو هرومرو به ورځئ اوپردې رنجوبه مو سترګې تورېږي ځکه چې مادرته دعاکړې دي.

درناوی

محمدحسن حقیار

(c) ketabton.com: The Digital Library

(منزل د ټولو یو دی خو سفر جدا جدا)

الحمدلله لو مړی څه مې چې په کور او خپل چاپیریال کې زده کړې دي هغه بسم الله الرحمن الرحیم دی مور به مې چې راته مخ هم مینځه؛ نو په خوږه لهجه او ځانګړي ترنم به یې همدا بسم الله او تر ټولو سپېڅلې اودرنه کلمه لااله الاالله محمدرسول الله زمزمه کول. په ناظره ډول د قرآن کریم له ختمولو وروسته مې چې پنج ګنج پیلاوه نو له : (**کریما ببخشای برحال ما**) نه وړاندې مې استاد (**رب یسر ولاتعسر وتمم علی هذالکتاب بالخیر**) دعا رابانده ولوسته او څوځله یې راسره تکرار کړه . که په هرڅومره تیاره او دوبرې ځای کې به روان وو نوله ځان سره به مو ورو- ورو بسم الله بسم الله ویله مور به چې د هرکار په پیل کې بسم الله او همدا دعا ولوسته نو داسې مو انګېرله چې دډېر لوی غرموشاته ودرېد .که له کوچنیتوبه مې همدا اموخت او عادت نه وای نو نن به ښایي ماهم له الله او بسم الله پرته لیکلې وای چې : ژوند ټول سفر سفر دی، دځمکې پر سر ټول ساه لرونکي تل په حرکت کې دي،ټولو خپل سفر له یوه ټاکلي ټکي پیل کړی او په یوه ټاکلي ټکي یې پای ته رسوي، مخلوق مجبور دی، اکثره سفرونه دده په واک کې ندي ،نه یې پیل دده په واک کې دی اونه یې پای ،نه خپل مزل ټاکلی شي اونه منزل.

ځینې سفرونه لنډ او ځینې اوږده دي، په ځینوکې د انسان مجازي یا تشریعي خوښه شامله وي خو ځینې بیا په تکویني ډول پر انسان دده له خوښې پرته او بې له دې چې د سفر توښه برابره کړي تپل کېږي ، د سفر پیل، رباط او پړاوونه به بېل وي، خو منزل یو دی، هر کاروان په پای کې اړ دی چې په همدې منزل کې یې د تل لپاره واړوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ژوند په دې اوږده سفر او اوږده لار کې انسان ته ډېره کمه ونډه او ډېر کم وخت ورکړل شوی دی، د نړۍ او پیړۍ(کایناتو) په سلګونه میلیونیز کاله ژوند کې د انسان لسګونه کاله عمر په منګي کې څاڅکی دی، دا دواړه عمرونه هېڅ د پرتلې وړ ندي خو بیاهم انسان د اشرف المخلوق په توګه په پیړۍ حکومت کوي او الله ج هغه سیارې چې عمر او حجم یې د انسان مېشتې کړې (ځمکې) په پرتله سلګونه ځله ډېر دی د یو نامرئي (نه لیدونکې) اونه حس کېدونکي ځواک (عقل) په واسطه دې کمزوري مخلوق ته تابع کړېدي.

له سیر او سیاحت سره مینه خو دانسان په فطرت کې نغښتې وي، هر انسان په طبعي توګه داتلوسه او لېوالتیا لري چې خپل چاپېرچل اوپه طبیعت کې موجودې پدیدې وپېژني، ویې ویني ،وچې او لمدې آن د شمسي نظام دټولو سیارو په اسرارو او رموزو وپوهېږي ،په طبعي او ماوراء الطبعي محسوساتو او ملموساتو محیط واوسي په ژوند کې د اضدادو پر فلسفه پوه شي.

خو د ځینو انسانانو په پرتله دا مینه او جذبه له ماسره ډېره وه ،زه چې کوچنی وم نو له هغه جبب خرڅ څخه به مې چې پلار به مې د ښوونځي او پوهنتون په وخت کې راکاوه ،ذخیره کوله او بیابه د ښوونځي او پوهنتون په رخصتیو کې سیاحت ته تللم د کراچۍ ،کوېټې ،لاهور،په شمول د پاکستان ټول ښارونه ،کشمیر،آن د ایران تر زاهدان پورې په هماغه وخت کې تللی یم، د سمندر لیدلو ته مې تلوسه ډېره وه او دا هیله مې آن په هماغه کوچنیوالي کې په کراچۍ کې ښه ترسره کړه.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د افغانستان له ازادۍ وروسته په افغانستان کې هم یا هوایي یا پر ځمکه ښه وګرځېدم ،له بدخشان پرته د هېواد ټول ولایات مې یا ټول یا په نسبي ډول ولیدل ،دافغانستان شمالي ګاونډیان اودسیمې ځینې هېوادونه مې هم یاله نږدې یاله لېرې ولیدل.

خوزه چې اوس کوم یونلیک تاسو درنو ته وړاندې کوم هغه د یو داسې مبارک او سپېڅلي سفر خاطرې او یادښتونه دي، چې هر مسلمان یې د زړه له کومې غواړي ،داسفر یې ارمان او د ژوند ستره هیله ده ،د هر مسلمان په زړه کې دا هیله وي چې کم تر کمه یو ځل خو د اسلام د مبآرک دین د نشئت ،ځوانۍ او خپرېدو ځایونه، د الله ج کور د افضل الخلایق او رحمت للعالمین، پیغمبر(ص) د خاپوړو، کوچنیتوب، ځوانۍ مېنه او دهغه د هجرت ،دعوت ، د اسلام دبلوغ، سیاسي او دیني استحکام شاهده سیمه او داسلام د ستر پیغمبر مبارکه روضه وویني.

دبل هر مسلمان په څېر زما په زړه کې هم داهیله په څپو وه ،کله به چې د حج وخت راغی نو دې مینې به بې تابه کړم زړه او روح به مې نا ارامه شو. ناستې او ولاړې به خوند نه راکاوه. خو خپل تش لاس مې دښمن اوددې سپېڅلې هیلې د تر سره کېدو پر وړاندې ستر خنډ وو، خو جوینده یابنده وي او بیا ځوک چې داسې سپېڅلی غرض او له فیوضاتو ډکه الهي موخه ولري نو الله ج به ولې ورسره مرسته نه کوي، څوک چې الله ج غواړي نو له شک پرته الله ج هم ورسره ملګری وي، الله ج هم زما بې صبرۍ ته په کتلو زما ددې تندې د خړوبولو لپاره عملي امکانات برابر او خپلې پېرزوینې یې راباندې ولورولې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عزم جزم

پـــــس لــــه بنـــــده دی داعــــــزم
دخوشــــــحال دخــــــاطر جــــــزم
يــــــا نيــــولی مــــخ مکــــې تــــه
يــــــــا مغولــــــــو ســــــــره رزم

دخوشحال بابا داشعر مې سم زده ندی ممکن غلط کړی مې وي خو زما له ليکنې سره يې ربط يا داصوليينو په وينا ، ترجمة الباب دادی چې ما هم نور مکې ته دمخ کولو عزم (هوډ) جزم (پرېکنده) کړ.

که څه هم حج ته د نوم ليکلو او پچه اچولو وخت تېر او ډېره ناوخته وه ، لستونه پوره او ظاهراً د نويو مراجعينو پر وړاندې دروازې بندې وې، محترم مولوي عبدالسلام ضعيف ته مې وويل چې ښاغلي ملا عبدالحکيم منيب ته چې دامهال د حج او اوقافو وزارت مرستيال و سپارښتنه وکړي چې که امکانات ور سره وي ماته دحج زمينه برابره کړي ، ښاغلي منيب زما پنځلس کلن ملګری هم دی او تر اوسه يې سره پالو ، خوزما ، نه پوهېږم يو ښه اوکه بد خوی دادی چې ځانته د څه شي په غوښتلو کې ډېر کم جرئته يم ، خو ددوستانو لپاره دوستانوته په پوره ډاډ واسطه کېږم.

منيب صاحب يوائې زما نه، بلکې د ډېرو دوستانو په درد خوږلی او په هره ستونزه کې يې ورسره مرسته کړېده که څه هم د ملګرتيا او پېژندګلوی په دې پنځلس کلنه موده کې ما د ځان په اړه د منيب صاحب منفي ځواب

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ندی اوربدلی خو ددې لپاره چې حج ته دتللو درسمي مراحلو وخت تېر و نو و مې نه غوښتل چې منیب صاحب په مخامخ ډول له ازموینې سره مخ کړم چې که امکانات ورسره نه وي نو مابه هم خفه کولی ونشي او خفه به وي،ما ویل راځه ضعیف صاحب ته د زړه حال ښه ویلی شي ، دحج او اوقافوله سرتمبه وزیر یوسف نیازي سره دده له نزاکت څخه هم خبر وم،منیب صاحب دټیلیفون له لارې ضعیف صاحب ته وویل چې راویې لېږه زه خپل کوښښ کوم.

سبا دکابل پوهنتون پخوانی رئیس مولوي پیر محمد (روحاني) هم زما خواته زمونږ دفتر ته راغی د هغه هم له منیب صاحب سره کار و دواړه د حج او اوقافو وزارت ته د منیب صاحب د فتر ته لاړو ،له روغبړ او سلام څخه وروسته یې ماته وویل چې ولې ما او تا نه پېژندل چې ضعیف صاحب ته دې زحمت ورکړ؟ کله چې ما خپله د زړه خبره ورته وکړه سړی مسکی شو ویې ویل زه به ډېر کوښښ وکړم چې تاته چانس برابر کړم ،هغه وویل د حکومت دبرش زره سهمیه پوره ده خو سعودي ،افغان حکومت ته د پنځو زرو نورو حاجیانو سهمیه ورکړېده حکومت هم د قرعې له مخې دا حاجیان پر خصوصي سکتور یا شرکتونو وېشلي دي دلته که کوم چانس وي لومړی به تا ورمعرفي کړو.منیب صاحب په خپل سکرتر سپین کاغذ راوغوښت ، کاغذ یې ماته راکړ چې دوزارت په نوم یوه عریضه ولیکم ماهم وزارت ته د حج عریضه ولیکله او لاسلیک مې کړه منیب صاحب اړوندې شعبې ته د اصولي اجرائاتو لپاره ولېږله د اړوندې څانګې مشر ته یې ډېره سپارښتنه وکړه ،په تاکید یې ورته وویل چې ماته کوم اصولي لاره برابره کړي له شرکتونو سره د ارتباط مسؤول ډاډ راکړ چې دی به وګوري له کوم شرکت سره امکانات شته چې ما ورمعرفي کړي، درې ورځې وروسته یې په

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټېلیفون خبر راکړ چې د سیروسفر بامیان په نوم له یوه شرکت سره یې خبرې کړي هغوی ورته ویلي چې د یوتن امکانات لري هغه، همدا راز راته وویل چې ددې شرکت مسؤولین ورسره ناست دي، له مایې وغوښتل چې دفتر ته ورشم چې له دې مسؤولینو سره مې پېژندګلوي وکړي، کله چې دفتر ته ورغللم د شرکت یو تن مسؤول چې ډېره او بربت یې تازه خرېیلي وو له ما د ځای پوښتنه وکړه کله یې چې له ما ننګرهار واورېدل نو د وزارت د شرکتونو د مدیریت له مشر سره یې جنجال پیل کړ چې زموږ سهمیه د هرات او بادغیس ده که موږ د ننګرهار حاجي ته هم سهم ورکړو نو له نیوکو سره مخ کېږو او د هرات خلک هم خفه کېږي بل دا چې دی پښتون دی او زموږ او زموږ د حاجیانو ژبه فارسي ده، دی به زموږ او موږ به دده په خبره نه پوهېږو له یو بل سره به په ستونزو اخته یو ، دی ولې د ننګرهار په سهمیه کې نه ته ..... دې ته ورته پلمې یې کتار کړې په داسې حال کې چې وروسته ماولیدل له دوی سره ځلېرویشت تنه د کابل او آن دلوګر کسان تللي و .خو مدیر چې خپله هم دري ژبی و او ما ورسره مخامخ او په ټېلیفون څو ځله خبرې کړې وې ورته وویل چې دده فارسي تر ما او تا قوي او ښه ده د شرکت مدیر سید نصیر د کابل د چهار دهي او مرستیال یې حاجي عبدالله د بامیانو اوسېدونکی وو، حاجي عجب شاه ورته وویل چې حقیار دیني عالم دی کله کله یې په تلوېزیون وینم چې دیني مسائل هم بیانوي دی به ښه درته په درد وخوري ، ده چې زما په اړه د دیني عالم جمله واورېده نو نور هم وارخطا شو ، جنجال او غالمغال یې ډېر کړ رنګ یې واوښت زه حیران شوم چې دوی ولې زما له تللو سره دومره جدي مخالفت کوي، ښایي عجب شاه به یې په لامل پوه وو خو زه وروسته او په تدریجي ډول ددوی د مخالفت پر عواملو پوه شوم چې پخپل ځای کې به یې پر بحث وکړو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ددوی غالمغال او په رسمي شعبه کې دومره بې نزاکتۍ زه هم بې حوصلې کړم عجب شاه ته مې وویل نور ټینګار پرې مه کوه، له دې بې نزاکتو سره زه هم نه ځم، دوی ته مې په غوسه وویل چې تاسو فارسي په کورکې زده کړې او ما په کابل ښارکې د ژوند ترځنګ د فارسي نظم ګڼ کتابونه هم لوستي ، دوه کاله په هرات کې عمومي رئیس وم، چې غور ،بادغیس ،هرات ،فراه او نیمروز ټول زما اړوند و ، هلته له ماسره ژباړن نه وو، لسګونه فارسي مقالې او شعرونه لرم،زما پټکو دوی لږ ارام کړل زه را پاڅېدم خو حاجي عجب شاه بیرته کېنولم،دوی ته یې وویل چې په نیمه نه پوهېږئ د وزارت نیم چارواکي دده ملګري ،ټولګیوال او شناخته دي،احترام ورته لري،تاسې بله لار نلرئ.

ماته هم رسماً مشرانو را پېژندلی دی له بل چا سره ځای نشته دنورو شرکتونو لستونه راغلي او مهرشوي هم دي ،یواځې له تاسو سره ځای شته دی ، کله چې دوی له چارواکیو سره زما د بلدتیا او ملګرتیا خبر او د حاجي عجب شا سپیني خبرې واورېدې نو یخې اوبه پرې تویې شوې، په اتومات ډول یې حرکات او لهجه بدل شول : (دازموږ د سر سترګې دی ان شاء الله موږ به یې هم و نازوو او درناوی به یې وکړو ماته یې مخ را واړوه (استاد جان موږ همدا یوه ورځ لرو همدا نن باید پنځلس قطعې عکسونه ،تذکره او پیسې موږ ته وسپارې تاته بانک ته د تللو زحمت نه درکوو، زموږ منشي به دې پیسې بانک کې تحویل کړي، او رسید به درته واخلي).

دخپل ټیلیفون نمبر او ددفتر ادرس یې راکړ، زما عکسونه او تذکره راسره په کمپیوټر کې وو خپل همکار رفیع الله روشن ته مې ټیلیفون وکړ چې عکسونه او تذکره مې پرنټ کړي زه پیسوپسې لاړم په همدې ورځ ما سپښین مې تذکره عکسونه او پیسې ورکړې، د پیسو رسید مې ترې

www.meltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

واخست ، سید نصیر راته وویل چې زموږ ټېلیفون ته په تمه اوسه ،له روانېدلو درې ورځې وړاندې درته ټېلیفون کوم.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترهوايي ډګره په ټکسي کې يو ځاې

د ۲۰۱۰ زېږديز کال داکتوبر نهه و يشتمه چې د۱۳۸۹ هـ لمريز د لړم له پنځلسمې سره يې سمون درلود ، د پنجشنبې ماښام و له تايمنيو دکابل په لوېديځ کمپنۍ کې خپل کور ته روان وم چې ټېليفون مې وشرنګېد . له اورم سره جوخت مې له هغې خوا د سيد نصير غږ واورېد ،موټر مې د سړک غاړې ته کړ، له سلام او روغبړ وروسته يې راته وويل چې د شنبې په ورځ لس بجې له هراته سعودي ته زموږ الوت دی او سحر اوه بجې بايد په هوايي ډګر کې واوسو نو ته بايد سبا (جمعه) هرات ته ځان ورسوې، ما ورته وويل تا خوله ماسره ژمنه کړې وه چې له روانېدلو به دې درې ورځې وړاندې خبروم زه خو اوس سفر ته هېڅ چمتووالی نلرم، سوداګې نده کړې ، کارونه مې ګډوډ دي.بل داچې که زه سباته هرات ته ټکټ ونه مومم نو څنګه به کوم خو هغه همدا خبره کوله چې کام آير راته د شنبې ورځ ټاکلې او ماته يې هم همدا څو دقيقې وړاندې خبر راکړی دی، بله چاره نلرو ما تردې دمه حج ته دتللو په اړه له خپل پرېکنده تصميم څخه له خپلې مېرمنې پرته نورهېڅوک هم نه و خبرکړي ځکه چې نه مې غوښتل د نورو په څېر دموټروکتار راپسې وي،لسګونه دوستان له کاره وباسم او آن تر هوايي ډګره مې بدرګه کړي،ما غوښتل که ممکنه وي چې په تللو مې له خپلې کورنۍ پرته نور هېڅوک هم خبر نشي، له دې کاره مې څو موخې وې : نه مې غوښتل چې په عبادت کې مې ريا راشي.

رسول الله (ص) فرمايي: چې الله(ج) هغه عبادت نه مني چې ان د ذرې په اندازه ريا هم پکې وي، ددوستانو له کاره وېستل ،زما تر رخصتولو پورې انتظار ، د

(c) ketabton.com: The Digital Library

کابل په یخنۍ کې دلته ځو شپې کول، د بې ځایه لګښت مخنیوی ، ددې ناسم دود مخنیوی چې حاجي باید هرو مرو دموټرو په کاروان بدرګه او رخصت کړل شي.

ما غوښتل چې زما عبادت او سفر باید یواځې او یواځې دالله(ج) د رضا او خوښۍ لپاره وي، زه د حاجیانو ددرناوي او احترام مخالف نه یم ،د هر نېک عمل هر کلی او تشویق نېک کار دی، هر نېک کار او نېک عمله شخص محترم او دستاینې وړ دی،خو په افغانستان کې چې دې دود کومه افراطي او ریایي بڼه خپله کړېده واقعاً د غندنې وړ او نا روا کار دی،دا ناسمه سیالي ده چې د اسلامي ټولنې لپاره هر اړخیز زیانونه لري.

زما له روانېدلو یوه اونۍ وړاندې زما ، ماما حبیب الرحمن استاد له جلال اباد څخه حج ته ته، ما ورته وویل چې ډېر دوستان به نه په تکلیفوو ، زه به دې کابل ته ورسوم او ترڅو چې له عیدګاه څخه هوایي ډګر ته روانېږې . زه به درسره یم هغه هم راسره ومنله ،ما خپل موټر ګلپوش هم نکړ، دهغه سامان مو د جلالاباد په قصبه کې د هغه له کور څخه په موټر کې ور واچاوه له کوره څخه یواځې څلور تنه را ووتو موږ د سره رود ولسوالۍ اړوند دنظرآباد په کلي کې چې دکابل جلا لآباد پر لویه لار ه پروت او زموږ خپل کلی دی ، باید په یوه ختم کې ګډون کړی وای ،کله چې دوستان زموږ له قصد څخه خبر شول نو مخالفت یې وښود ،(ولې حبیب الرحمن خو بې څوکه ندی،چې یواځې به ځي، یوه ورځ دې ورسره له کاره ووځو ،حج خو هره ورځ نه وي ، زما شرعي استدلال ددوی د منطق او کلیوال استدلال په مخ کې چانه اوربېده ،لکه غریب ملا ، چامې په اذان لمونځ هم ونکړ، ساعت وروسته چې کابل ته روان شو ، نو پنځوموټرو حرکت وکړ چې یو ګلپوش موټر هم پکې و.ماما مې هم هغوی همدې موټر ته کش کړ. له ماسره په موټر

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې زموږ بل ماما نصرالله ناست وو ، پدې وخت کې زما دحج کار هم یقیني شوی وو ما هغه خبر نکړ خوورته و مې ویل چې که الله ج په حج کې زما نصیب هم کړ نو وبه ګورې چې هوايي ډګر ته به یواځې لاړشم، کله چې له حج څخه راستون شوم نو زموږ په ختم کې هغه هم ګډون وکړ په خندا یې راته زما خبره رایاده کړه ویل یې ستا خو په دې خبره کې چل وو ،زه هسې پوهـ نشوم ،ته خو رښتیا پټ لاړې او پټ راغلې.

له سید نصیر سره له ټېلیفوني خبرو وروسته مې لومړی خپل پلار ته ټېلیفون وکړ، هغه په همدې ورځو کې دیخنۍ له امله له کابل څخه جلا ل اباد ته تللی وو.له سلام وروسته مې ترې وغوښتل چې سبا کابل ته راشي ،هغه راته وویل چې یوخو ،له کابل څخه اوس راغلی یم او بل یخ دی څه مې کوې؟ اخر اړشوم چې ورته حال ووایم خو دا شرط مې پرې کېښود چې د ورونو په شمول به مې هېڅوک هم نه خبروې ځکه چې په راتللو به تکلیف کېږي، دوهم ټېلیفون مې معلم میرعثمان ته وکړ،میرعثمان زما سکه کشری ماما او ملګری دی، که څه هم رانه مشر دی خو مادده مشري هېڅکله هم په رسمیت نده پېژندلې ،تل دهمزولو په څېرټوکې کوو،چې کوچنی وم هر وخت یې را څملولم ،کله کله به یې وار اوګوذار هم راباندې کاوه ، بده لا داچې کله کله مې د مېرمن ،بچیانو او ملګروپروړاندې اوس هم راباندې وار کوي او اوس چې دلمسیانو خاوند دی هم له خپل عادت او شوخۍ څخه ندی اوښتی، خواوس پرې زه قوي یم ،ډېر راته ګران دی نو موږ هم دامهال په کابل کې و ،ده ته مې له وېرې ټېلیفون وکړ ما ویل وروسته خوخبرېږي ،بیابه په غوسه وي،هغه هم دشپې زموږ کورته راغی .

دجمعې په ورځ راته ډېر کارونه پر غاړه وو ،د اخبار د ډیزاین چک کول، دټېلیفون دنمبروکتابچه مې زړه شوې وه ،نمبرې او نومونه راته رفیع الله

(c) ketabton.com: The Digital Library

(روښـن) او امیرزېـب (درانـي) پخواکمپـوزکړي وو دا بایـد پـه جېبـي بڼـه ډیـزاین، صـحافت او کلـک پـوخ ورکـړل شـوی وای، سـفري بیـک ،داحـرام ځادرونه،چپړې،او د سفرنور لوازم مې یـوهم نـه وو او پـه بـازارکې یـې پېـرل غوښتل تر ټولو مهمه داچې ما بایـد پـه همـدې ورځ هـرات تـه هـوایي ټکـټ موندلی اونن مې هرات ته هم ځان رسولی وای.

د جمعې په ورځ سحر مې په کور کې چـای وڅښـه ،ماما مې ډېـر اصـرار وکړچې تر هوایي ډګره مې ملګرتیا وکړي خو ما ورسـره ونـه منلـه او خپـل کارته مې رخصت کړ.

لومړی د محاذ دفتـر تـه ولاړم خپـل ملګـري قاضـي نورحسـن (بـدوي) چـې دامهال دشمشاد تلویزیون ددیني خپرونـو مسـوول و او خپـل زوی طـارق تـه مې د سودا لست ورکړ هغوی مې سودا پیسې ولېږل او زه وزیـر اکبـر خـان تـه ولاړم، له څه شـېبه ګرځېـدو وروسـته مـې پـه پنځـه سـوه افغـانیو لـوړې بیـې (۴۵۰۰) افغانیو د پامیر هوایي شرکت د غرمې ددولسو بجو دالوتنې ټکـټ ترلاسه کړ، دکابل د هوایي ډګر داصولو له مخې زه بایـد لـس بجـې لـه خپـل سامان سره په هوایي ډګر کې حاضر وای ، له وزیر اکبرخان څخـه تـایمنو تـه لاړم ددولـس مخـه اخبـار د محتـوی او ډیـزاین کتـل او سـمول هـم اسـانه کـار ندی.

زما لـه نصـیبه زمـا تکـړه مرسـتندوی او ښـي لاس رفیـع الله (روښـن) هـم د جمعې په رخصتۍ د پنجشنې په ورځ مازیګر کور(لغمان)ته روان شوی و.

پـاوکم یـوولس بجـې وې چـې د اخبـار لـه کـاره اوزګـار شـوم او دټېلیفـون کتابچه مې هم چمتو شوې وه .لـه تـایمنیو پـه نـوي سـړک دهـوایي ډګـر هغـه سړک تـه ووتـم چـې دا ډګـر لـه تـایمنیو او بـالاخره لـه کانټیننټـل هوټـل سـره

(c) ketabton.com: The Digital Library

ننبلوي، دجمعي ورځ وه بيروبار هم کم و په لس دقيقوکې هوايي ډګر ته ورسېدم خو قاضي بدوي صاحب او طارق لا نه وو را رسېدلي، په ټېليفون يې ډاډ راکړ چې هغوی هم را نږدې دي، دوه دقيقې تېرې نه وې چې له ټکسي رابښکته شول، دهوايي ډګر په څلور لارې کې مې ترې بيک واخست له دواړو سره مې خدای پاماني وکړه طارق ژړغونی شو ،نږدې وه چې زما زړه هم نرى کړي خو ژر مې مخ واړوه پر لاره خوځایه زه او بيک دواړه تالاشي شو خو چې کله به مؤظفينو کورني پرواز (الوت) خبرله ما واورېده نو تالاشي به يې سسته کړه.

هرات که د افغانستان دوبۍ

ما په هرات کې خپل يوه ملګري غلام حبيب سيفي ته ټېليفون وکړ او هرات ته مې له خپل تګ څخه خبر کړل ،هغه د الوت او هلته د وررسېدلو وخت وپوښت خوله بده مرغه نه د افغانستان دولتي الوتکې اونه هم د خصوصي شرکتونو الوتکې په خپل وخت الوځي ،موږ هم پوره يو ساعت وځنډېدو يوه بجه الوتکه والوته او دوه بجې په هرات کې کښناسته.

په الوتکه کې مسافروته يوائې يو کوچنی بوتل اوبه ورکړل شوې او بس، دخوړو او شربتونو درک هم نه وو.

دسفر دومره نږدې واټن ،دومره لوړه کرايه او دمسافرو په اړه دومره بې اعتنايي واقعاً سړي ته شهر ناپرسان وريادوي .

کله چې له ترمينل څخه ووتم ګورم چې څلورتنه ملګري راته ولاړ دي چې دريويې يوله بل سره نه پېژندل حيران شوم چې دانور چا خبر کړي وو ډېر مې راټينګ کړل خو حال يې راته ونه ويلې ، له سلام او روغبړ وروسته غلام حبيب

(c) ketabton.com: The Digital Library

سیفي له هغو نورو وړاندې شو زما بیک یې له هغه موټر څخه را واخست، چې کارګوله الوتکې بهر لېږدوي، او د خپلې سپینې کرولا شاته سیټ کې یې کېښود.

هغو نورو ملګرو په ټینګه ورته وویل چې دی به زموږ سره لاړ شي، خو خدای ج دې هر مسلمان د غلام حبیب له ضد څخه ساتي.

د غلام حبیب دوی کور د هرات ښار په زړه کې ارګ ته نږدې د خرقې د جامع مسجد څنګ کې دی، دا هغه مسجد دی چې د طالبانو په وخت کې داکټرو کټونکیو په باور ایراني استخباراتو ،یوا ځینی سني لوی عالم ملا موسی پکې شهید کړ،ملا موسی په ایران کې د سنیانو د حقوقو غوښتونکی و په همدې جرم !!ایران هغه فرار او بالاخره همدلته په داسې حال کې شهید کړ چې د جمعې له لمانځه راووت.

د غلام حبیب دوی په کور کې له چای څښلو وروسته په پاتې سودا پسې ووتو له سودا وروسته د ازادۍ باغ ،ملت پارک،دصفرتخت ،دحضرت مولنا عبدالرحمن جامي، امام فخرالدین رازي،ګوهرشاد بېګم او دحضرت خواجه عبدالله انصاري زیارتونو ته لاړو ،دماښام لمونځ مو په تخت صفر کې وکړ او ماسخوتن کورته لاړو.

هرات د افغانستان له اداري واحدونو څخه لومړی درجه واحددی او دقانون له مخې پر نورولومړی درجه ولایاتو کوم فوق العاده لوړتیا او امتیاز نلري.خو که څوک هرات د افغانستان له نورولومړی درجه ولایاتو سره پرتله کړي نو حیران به شي ، هرات دومره پرمخ تللی او دومره کار ورته شوی چې اصلاً څوک پرې د افغانستان دیوې برخې باور نشي کولی.

www.melitahrik.com 0771400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دې پارکونو کې ډول ډول ګلان او نور د تفریح وسایل ،هغه هم لویانو ته بېل او کوچنیانو ته بېل ،لوی حوضونه ،فامیلي مېلې د خلکو پام ځانته اړوي، غلام حبیب راته وویل چې دلته خلک له خپلو کورنیو سره راځي د شپې تر دوه بجو ښځې او نارینه مېله کوي.

په دې ورځ هم سلګونه ښځې او انجونې راغلې وې هراتۍ انجونې د ایران په تقلید چل کوي ، ددوی کورنۍ جامه دومره تنګه او نازکه وي چې ځینو ته یې اروپایان هم نه رسېږي پتلون او کوبای هم اغوندي، خو چې کله بهرځي نو بیا پرې لوی ځادر واغوندي، دا جامه پټه کړي ته به وایې چې خیر او خیریت دی او درنه جامه یې پر تن ده.

دهرات ښار سړکونه دوطرفه او ښه لوی دي،په ټول ښار کې خام سړک نه لیدل کېږي ،آن لېرو ولسوالیو ته هم ځلېروېشت ساعته برېښنا تللې ده ،په سلګونو فابریکې پکې فعالې او خلک پکې بوخت دي.

هرات نن د افغانستان ستر سوداګریز او صنعتي ښار دی،په هرات کې دبیا رغونې دا کارونه اسماعیل خان په هماغه وخت کې کړېدي چې دلته په ننګرهار کې حاجي عبدالقدیر او حاجي دین محمد والیان وو ،دهرات په ودانولو کې هم د ګمرک او ولایت عواید کارول شوي او د حاجي عبدالقدیر او حاجي دین محمد په واک کې هم ترهرات مهم ګمرک او ولایت و.

په ننګرهار کې ددوی د حاکمیت پرمهال ډېر کم کاروشو چې له هرات سره هېڅ دپرتلې وړ ندی خو په هرات ښارکې د اسماعیل خان په واکمنۍ کې یوانچ سرک هم خام پاتې نشو ، دلته نو د الفت صاحب شعر دانسان سترګو ته نېغ ودرېږي.

www.meltahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېر تفاوت دی په انسان کې د معنی په لحاظ
واړه لګیادي ځینې ځان ځینې جهان جوړوي

داچې په ننګرهار کی ولی کار ونشو ،چا ونکړ. مهم او دیاد وړخنډونه کوم و ، اوایا داخنډونه له منځه تلل او که نه ، ولس د دې خنډونو مقابله کولی شوه او که نه ،له ولس څخه د دې خنډونو د مخنیوی لپاره ولې مرسته ونه غوښتل شوه،هرات ولی جوړ پاتې او ننګرهار چور شو... ښایي حاجی صاحب دین محمد یې چې یو دروند او ولسی مشر دی دیوې لیکنې په ترځ کې ځواب ووایي. داچې د حاجی صاحب دین محمد او حاجی عبدالقدیر دولایت پرمهال ولی ننګرهارته کافي خدمت ونشو په دې اړه له ننګرهاریانو سره څه اندېښنې شته او څومره چې زه خبر یم له حاجی صاحب دین محمد سره کافی دلایل شته او اوس یې لیکوالی ته هم مخه کړې ده، ښه قلم هم لري ښایي دخپلو خاطرو لیکلو په ترځ کې دې اندېښنو ته هم ځواب ووایي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

الانتظار اشد من القتل

د شپې مې سید نصیر هرات ته له رارسېدو خبر کړ،هغه راته د محمدعارف په نوم د دوی دیوه شریک د ګرځنده ټیلیفون نمبر راکړ محمد عارف ته مې ټیلیفون وکړ هغه راته ادرس راکړ ویل یې سبااته بجې دفتر ته راشه ،سبا چې کله د دفتر مخ ته ورنږدې شوم ګورم چې لسګونه حاجیان د دفتر مخ ته راټول شویدي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

محمد عارف راته وویل چې دکام ایر دهوايي شرکت اوزموږ دتوافق پر بنسټ همدا نن ماښام اوه نیمې بجې زموږ الوت ووخو

ستونزه داده چې دهرات په هوايي ډګر کې مېشت بهرني پوځونه هېڅ افغاني الوتکې ته اجازه نه ورکوي چې دمازیګر له پنځوبجو وروسته دسحر تر اوو پورې دهرات په هوايي ډګرکېښني او یا ترې والوځي، کام ایر شرکت له دوی سره داخبره سپینه کړې نه وه ځکه یې زموږ دنن ماښام داووبجو الوت ته اجازه رانکړه اوس موږ منتتظریو چې له سره الوتنه تنظیم شي،حاجیانو چې ترې خپلو کور ونوته دتللو اجازه وغوښته پردې دلیل یې اجازه ورنکړه چې کېدای شي موږ ته نن یا سبا د الوتنې خبر راشي، نوبیا خودهرات له لېرو ولسوالیو اوبادغیس څخه ستاسو رارسېدل ممکن ندي نو ځکه باید تاسوله ښاره ډېر لېرې لاړ نشئ ،موږټول ددوی غږته په تمه وو هر سحر به حاجیان دشرکت مخ ته راټولېدل، یوساعت ،دوه ساعته به ناست وو خومثبت ځواب به یې نه موند.

حاجیانو به مسؤولینوته ویل چې موږ په هوټلونوکې اوسو، کومې پیسې موچې دحج د خرځ لپاره را اخستې وې دلته یې لګوو ،په خپل ولایت کې موله کورونومسافر کړي یوبیا موژر ولېږئ او یا اجازه راکړئ چې خپلو کورونوته لاړشو هر کله موچې د الوت نېټه کوټلې وټاکله نو په ټېلیفون موخبر کړئ، خو دمقابل اړخ استدلال دا و چې حاجیان اوس راټول شوي او که یو ځل خپاره شول بیاېې راټولول سخت کار دی،دوی به ویل چې دځینو حاجیانوپه سیموکې ټېلیفون کار نه کوي،که اوس یې رخصت کړو بیایې څنګه را خبر کړو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

موږ په هرات کې اته ورځې ایسار پاتې شو ،هره ورځ به سحر اته نیمې بجې شرکت ته ورتللو څو شپېې به ناست وو بېرته به راووتلو .د شرکت مسؤولینو ددې لپاره چې حاجیان بوخت وساتي خپل د حج په ښوونکي هر سحر ددوی حاضري اخسته او د ماښام او سحر وعدې یې ورکولې.

څه موده د یاسمین په رول کې

ما پوره وخت درلود چې په هرات کې خپل دوستان ووینم،شرکت د حج او اوقافو په ریاست پېژند لیک راکړ چې واکسین راته وکړي یوولس نیمې بجې وې ریاست ته ورغلم ګورم چې واکسین ته د حاجیانو لوی کتار ولاړ دی ،په همدې وخت کې مې ټیلیفون وشرنګېد له اورم وروسته مې له هغې خوا دبي بي سي رادیو ددري او پښتو سروېس دتکړه خبریال(س اغا) غږ واورېد. (س آغا) اصلاً د شمال او سېدونکی او دیوې مجاهدې او شهید پالې کورنۍ غړی دی، تره یې په تخار کې د حزب اسلامي افغانستان مشهورقوماندان وو چې دمجاهد ډوله سکتارستو او ائتلافي کړیو لخوا په شهادت ورسېد دهجرت او جهاد په چاپېریال پېښورکې مې هم پیژنده له رسنیوسره یې کارکاوه په سهار ورځپاڼه او شهادت ورځپاڼه کې یې هم ډېر کار کړی دی او په پژواک کې څو کاله یوځای وو ښه ګپ مو برابر وو.

ټوکې ټکالې یې وکړې (رښتیا ووایه حج ته ځې اوکه سیاحت ته؟ دوبۍ ته روان یې او که ؟ (س اغا) ډېر ښه هلک یا سړی دی دوخت ښه قدر کوي په چټ کې چې کله انلاین وي ځان bussy (مصروف) ښیي ، زه اونور دوستان چې کله پرې غږ کوو نو یا خو ځواب نه راکوي او که رایې هم کړي دخپل وخت ډېر احسان راباندې باروي خو اوس داسې ندی .

(c) ketabton.com: The Digital Library

مابه تل ورته ویل چې اغا صاحب دومره بوخت هم نه یې خو هسې پر موږ ځان لوړ پلورې او مهم یې ښیې .

زه که تاسو ته د ښاغلي(س اغا)نوم نه وایم یایې نښې درته نه ښیم لامل یې داندی چې ګوندې ترې وېرېږم ،هغه که هرڅومره قوي دی خو ماداسې درس ورکړی چې ماخو پرېږده ،بلکې دهرملګري پروړاندې یې مات وبولئ، اوس چې ما ،زموږ اوستاسو ټولو دګډ کبرجن ملګري (س اغا) کبر او غرور مات کړی او په اصطلاح پخپل رنګ کې مې کوټ ورکړی نو حق لرم چې مننه رانه وکړئ او افرین راته ووایئ که نه ، ستابه ورسره ضرور کار وه ،غږ به دې پرې وکړ،ده به په انټرنېټ کې هاکې کوله خو تاته به یې ویل:(فلانی صاحب وبخښه ډېر بوخت یم)

یومشرراته کیسه کوله هغه مهال چې شهید موسی شفیق دافغانستان صداعظم وو نوننګرهار ته راغلی و اودلته په انګورباغ کې دکانال لاندې کوم کور کې اوسېده(دننګرهار کانال په لوړه او داکور ترې ډېر ټیټ دی) نوموږ ډېر مشران ورغللو، عسکر ته مو له هغه سره دکتنې وویل ، هغه ننووت اوبېرته راغی موږ ته یې وویل چې شفیق صاحب اوس نشته خو ژرراځي، خوښه مو چې دلته مېلمستون کې کېنئ او که نیم ساعت وروسته راځئ، موږخپلو کې وویل چې ځئ دانیم ساعت به د کانال اخوا دهډې په فارم کې وګرځو بېرته به راشو ده وویل چې کله دنهر سرته وختو نو لاندې کورترې ښکارېده ګورو چې شفیق صاحب له یوې انجلۍ سره بدمنتون لوبه کوي .

دنه معرفي کولو یولامل خو یې دادی چې پخپله یې ډېر عذرکړی دی ، دهمدې لپاره یې مېلمستیاوې منلې چې چاته یې ونه ښیم ، بل داچې احمدضیا رحیمزي خوارشوي اخطارراکړی چې که داسړی رسوا کړې نو ....

(c) ketabton.com: The Digital Library

د اروانباد مولوي صاحب خالص په وینا (هغه یو جهادي رهبر ښودلی وو
)

رحیمزی داور پرتوګ دی چې که اغوندې یې سوځوي دې او که نه یې اغوندې نو بې سیرته کېږي.

هغه مهال مو چې په پژواک کې ګډ کار کاوه نو یوځل پر رحیمزي زما یوې ټوکې بد اثر کړی وو په ډېره غوسه یې دهمکارانو په مخ کې راته و ویل چې والله که رانه خلاص شي له دفترخخه بهر مې(دکورنیو چارو وزارت مخ ته) ستا وهلو ته درې تنه کېنولي پرکومې به لاړ شې؟

له هماغې ورځې راهیسې ترې وېرېږم.

هیله کوم ،ناځوانه مې مه بولئ او مه مې پردې ملامتوئ چې ولې درته دځوانانو خصوصي بنډارونه رسواکوم او یا دخرابات دکوڅې رازونه درسره شریکوم که تاسو هم زما پرځای وئ نو هرومرومو دزړه دادرد له ملګروسره شریکاوه .ښاغلیه نقاده !دا اسانه خبر نده چې ستادې له خپل یوخوږ ملګري سره ضرورکاروي اوځوځو ځله دې په چت کې پرې غږوکړې خوهغه دې یا ځواب نه درکوي او که دریې هم کړي نو همدومره وي (فلانی صاحب وبخښه بوخت یم)؛ خو له یوې خیالي او رومانتیکې انجلۍ،سره دې په چټنګ کې ساعتونه ساعتونه ګپ لګوي.

کېدلی شي چې پخپله تاسې هم د(س اغا) ددې بې تفاوتۍ قربانیان یاست او زما ددې لیکنې په لوستلو مو دزړه تناکې وچوي.

د(س اغا) دې بې غورۍ زما حوصله تنګه کړه آخر مې ورسره یو چل وکړ ماویل هغه د میراوس خبره راځه په ناګومان یې راتاوکړه ،ده په هغه وخت

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې تازه پژواک پربښې و، د یاسمین په نوم مې یوه ای ډي (ایمیل ادرس) جوړ کړ، په ګوګل کې مې دیوې ایرانۍ ښکلې انجلۍ عکس وموند او په Google talk کې مې دعکس پر ځای ولګاوه، په دې خاطر چې (س اغا) راباندې پوه نه شي نو لومړی مې له همدې ادرسه خپل ملګري احمدضیا رحیمزي ته برېښنالیک واستوه. رحیمزي او مادامهال په پژواک کې یوځای کارکاوه

هغه ته مې وویل چې زه ستا ډېره ارادتمنده یم، ستا مضامین او مرکې مې په نیت کې لوستې . . . زه پوهېدم چې هغه هره خبره له (س اغا) سره شریکوي، هغه همداسې وکړل زما دا ای ډي یې (س اغا)ته فارورډ کړې وه.

اوس چې څوک رحیمزي ته ساده وایي نو ماته پخپله هماغه ساده ښکاري ځکه چې د پېښې له رسوایۍ وروسته یې راته وویل چې ماته دالیک په هماغو لومړیو کې مشکوک او په اصطلاح قابل تعمق ښکاره شو ځکه چې دې انجلۍ راته لیکلي وو چې زه ستا په مضامینو او مرکو مئینه یم او ماخو کله مضامین لیکلي ندي نو انټرنېټ ته مې څه ورکړل او دې څه شي ولوستل چې پرې عاشقه شي، ځکه مې ډېر ورسره ځان ونه مښوده او احتیاط مې کاوه.

(س اغا)سمدستي ماته داسې آیمیل راولېږه چې ډېر احترامانه او ادبي الفاظ یې کارولي وو، هیله یې کړې وه چې په په ګوګل ټاک کې یې له ځان سره add (ثبت) کړم همداسې وشول له یوبل سره مو ځانونه add کړل ما هغه ته ځان ایراني الاصله کویټۍ او دیوه شتمن سوداګر لور وروپېژندله، ورته مې وویل چې اوس په کابل کې دیوناما په دفتر کې کار کوم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېر به ورسره په فارسي، کله عربي ،کله اردو اوکله کله په انګلیسي غږېدم، زما انګلیسي، او اردو دومره قوي نه او د(س صاحب) ډېرقوي دي خوبیا هم هغه مې تېر وېستلی شو ځکه چې عاشق ړوندوي.

دیاسمین او (س اغا) چټ به کله کله دري نیم سوه کرښې هم شو هغه به زما (یاسمین)د واده، عمر ،زده کړې زوکړې او کورنۍ په اړه ډېرې پوښتنې کولې کله کله به یې وپوښتل چې داعکس پخپله ستادی ؟ هغه به په کابل کې زما دټېلیفون نمبر وغوښت، په ډېرې عاجزۍ به یې له ماسره له نږدې لیدل غوښتل خومابه په نن اوسبا اوګڼوپلمو لکه ددفتر لخوا داجازې نشتون اونوروقیوداتو ځان تري خلاص کړ،کله کله به شکمن شو ،خوکله به چې زه نېټ ته ناست نه وم یابه چېرې لېرې تللی وم،نوبیابه مې پاسورد ډېر چالاکه اوحاضر ځوابه شخص لیکوال اوادیب نعمان دوست ته چې هغه دچاخبر داوو... سرونه یې ګرولي دي ورکړ ،هغه مې په دسیسه خبر کړی و او ورسره به لګیاوو ، کله کله به مې دیاسمین په ادرس ورسره یو ساعت ګپ لګاوه، خوچې دهمدې ګپ په جریان کې به مې دحقیار له ادرس څخه پرې غږوکړ نو یاخوبه یې هېڅ ځواب نه راکاوه، اویابه یې یوه جمله ولیکله (حقیارصاحب وبخښه بوخت یم) دې ډرامې ډېر وخت دوام وکړ، ډېرې صحنې بدلې شوې، ډېرپرمختګ مووکړ.نږدې وو چې دوبۍ ته راپسې راشي . ځکه ماورته یوځل وویل چې اوس په دوبۍ کې پسرلی او دتفریح وخت دی او زه دلته له کورنۍ سره تفریح ته راغلې یم که وخت لرې دلته راشه یوبل به ووینو ،ګډې مېلې به هم وکړو ، هغه هم راسره ومنله خو له بده مرغه دا ډرامه لا بشپړه شوې نه وه چې رحیمزي ځوانیمرګ دزدبه پشتاره (پنډ په شاغل) په داسې حال کې چې له (س اغا)سره مې له همدې ادرسه چټ

(c) ketabton.com: The Digital Library

کاوه ونیوم او هغه ته یې زنګ وواهه، له هماغه وخته،یې راته سترګې خړې دي.

(س اغا)له ایټالیاڅخه د هرات له لارې کابل ته روان و هغه له ماخبر نه وکله چې په هرات کې له الوتکې ښکته شوی و نو رحیمزي صاحب ته یې فون کړی و ،هغه ورته په هرات کې زما د شتون ویلي وو، (س اغا) راته وویل چې غرمه د بي بي سي دفتر ته راشه، چې ګپ ولګوو، ماچې وکتل د واکسین نمبر هم لېږې دی او ډاکټران غرمنۍ ته رخصت هم کوي نو ورسره مې ومنله په هرات کې د بي بي سي خبریال محمد قاضي زاده، چې زما پخوانی ملګری هم دی په ټېلیفون راته وویل چې د مخابراتو د ریاست په کوڅه کې زموږدفتر دی ته چې کله له موفق څلورلارې دمخابراتو ریاست خواته را تاو شوې،نو ماته زنګ ووهه، زه به درشم .ما ټکسي ته همدا ادرس ورکړ، هرات ښه دی ،د لارو او سړکونو دبندښت ستونزه پکې نشته، پنځه شپږ دقیقې ،وروسته دمخابراتو په جاده کې ښکته شوم، ټکسي مې ځکه رخصت کړ چې خپله په ورکه پسې روان وم قاضي زاده ته مې فون وکړچې په کومه درشم هغه به راته ویل چې فلاني ځای ته راشه چې هلته به ورسېدم بیا به مې ورته فون وکړ ، اخر (س اغا) راته وویل چې همدلته ودرېږه موږ درغللو شېبه وروسته هغه او قاضي زاده دواړه په موټر سایکل راغلل له روغبړ وروسته مو قاضي زاده په موټر سایکل ببرته ولېږه زه او (س اغا) ورپسې پلي روان شو ځو ځو اخر نږدې هماغه ځای (دحج او اوقافو ریاست) ته ورسېدو له کوم ځایه چې ما ددوی څنګ ته د تللو په موخه ټکسي نیولی او ترې روان شوی وم ،ماله (س اغا)سره ټوکه وکړه چې اخر تا هم په ناګومان راتاو کړم، دټکسي او ددوی څنګ ته دراتللو کیسه مې ورته وکړه خودهغوی دلیل معقول وو ،ویل یې موږ ستاله موقعیت څخه خبروو؟ له قاضي زاده او (س اغا) سره مو بنډار وکړ د ایټالیا کیسې یې راته

(c) ketabton.com: The Digital Library

وکړې، قاضي زاده مې لس کال وروسته ولید، په هرات کې زما د دندې پرمهال مو راشه درشه ډېره وه ماسپښین لمونځ مو وکړ (س اغا) د کابل ټکټ اخستی و هغه مو هوايي ډګر ته رخصت کړ، زه بېرته د واکسین لپاره ریاست ته لاړم، په واکسین کوونکیو ډاکټرانو بیرو بار نه و څوډوله واکسین یې راته وکړ، کارت یې راته جوړ کړ، کله چې د واکسین له خونې را ووتم ګورم چې زما پخوانی ملګری فقیرالله عطايي ولاړ دی، له سترې مه شي وروسته یې راته وویل چې دی همدلته د ارشاد او اوقافو د ریاست اداري مدیر دی، له هغه مې د بیا کتنې ترژمنې وروسته رخصت واخست.

د یارانو بنډارونه

سبا د ملا رحمت الله فیضان لیدلو ته ورغلم، فیضان د امارت په وخت کې، د اطلاعاتو او کلتور وزارت د اسناد او ارتباط رئیس و، په کابل کې مو هم ملګرتیا وه وروسته د هرات د اطلاعاتو او کلتور رئیس وټاکل شو، کله چې زه د جنوب لوېدیځ زون د کانو او صنایعو لوی رئیس وټاکل شوم نو په هرات کې مو بیا له یو بل سره پالله کله کله، موپټه دده په دفتر کې موسیقي هم اورېدله، او کله کله به د لیکوال او شاعر اجمل یوسفزي په ملګرتیا د ولي شاه بهره کره لاړو، بهره به راته د حضرت بېدل کلام د رباب له نغمو سره را اوروه، د طالبانو پرمهال د موسیقۍ د قدغن په ورځو او شپو کې د رباب نغمو هم خاص کیف درلود. فیضان د شپې مېلمه کړم، خپل خسر عبدالخالق همایي یې چې زما ملګری هم دی هم راغوښتی و، فیضان ته هرات خوند ورکړ د طالبانو له ماتې وروسته یې هملته دوهم واده وکړ، او پاتې شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په هرات کې زما دانتظار په ورځوکې د ولایت تر څنګ د مولنا په ښکلي تالار کې د ایران څلورورځنی صنعتي نندارتون هم پرانستل شو، . دې نندارتون له دوشنبې تر پنجشنبې دوام درلود ،زه هم دې نندارتون ته ورغلم، په تالار کې ارامه ایرانۍ موسیقي اورېدل کېده زه په دریمه ورځ ورغلم خوبیا هم دښځینه وو او نارینه وو بیربار ډېر وو.

په نندارتون کې له نظامي توکیو پرته دژوند له هرې برخې سره تړاو لرونکي تولیدات آن لوی لوی ماشینونه چې لېږد یې ډېر زور او ځای غواړي اینبودل شوي وو، ځینې یې هملته هم پلورل او دځینو نورو به یې پته ورکوله ،دکارځایونو (کارخانو) دمشهورتیا اوپېژندنې کوچني کارتونه بروشرونه، او سي ډي ګانې وېشل کېدلې. زما استوګنځای په هرات کې افغانستان دملي اسلامي محاذ نماینده ګي وه، ددې دفتر مسؤول په سیاووشان کې دقادریه طریقې د خانقا دمهتممې او روحاني کورنۍ غړې سید عبدالبصیر ګیلاني دی. دده په وینا ، دګذرې ولسوالۍ دسیاوشان په کلي کې ددوی خانقاه فعاله ده او هره دجمعې شپه ورته ددوی مریدان او دتصوف د قادریه طریقې لارویان ورځي او ذکر او فکر کوي، ددې طریقې ذکر بالجهر(په لوړ اواز) وي. ددې خانقاه مشر اروابناد سیدعبدالباسط ګیلاني دسیدعبدالبصیر ګیلاني مشر ورور و چې ددې کرښو له لیکلودوه اونۍ وړاندې په ځوانۍ کې د زړه دسکتې له امله په حق ورسېد (انالله وانا الیه راجعون) عبدالباسط ګیلاني ماته هم بلنه راکړه چې ددوی د ذکرپه ناسته کې ګډون وکړم. ددوی مشر ورورسید حامدګیلاني دهرات دسرحداتورئیس دی بل ورور یې سید باقر ګیلاني د اطلاعاتواوکلتور دریاست مرستیال او مسعودګیلاني یې په ښاروالۍ کې دنده لري.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوی به هره ورځ د خلکو په غم ښادۍ کې خبر و زه به یې هم په وچ زور په طفیلي ډول له ځان سره بېولم.

په هرات کې ګیلاني کورنۍ لویه خوړېره بې کبره او عاجزه کورنۍ ده.

په هرات کې مې ډېر دوستان ولیدل ځینې د مطلب یاران مې هم وپېژندل، په ټوله کې د هرات ډېر مېلمه پال ،صمیمي او خواږه خلک دي

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

مرمرین قبر

دهرات د جامع مسجد له سویلي دروازې سره روان وم چې له مرمرو پرجوړو شنا ختواو کتیبو مې سترګې ولګېدې، دوکان ته ورتاو شوم له مرمروجوړ ډېر ښکلی د صندوق په بڼه قبر ایښی و قبر جوړوونکي د قبر په تراشلو، په دایروي ،منحني او بیضوي بڼه دمرمر و په تاوولو کې ځانګړی مهارت اوظرافت ښوولی وو ،له سلام وروسته مې له مقدمې پرته ورته وویل چې دا قبر خو دې دومره ښکلی جوړکړی چې زما دې همدا اوس مړ کېدلو اوپه دې قبرکې ننوتلوته شوق راووست ،ویې خندل دقبر بیه یې دوه لکه افغانۍ وښوده مادمرمرو د بازار او دده دکاروبار په اړه ورسره خبرې کولې خوده دواړه سترګې پرماګنډلې وې.

اخر یې صبر تمام شو، ویې پوښتل :

نوم دې څه دی او دکوم ځای یې ؟

نوم مې حسن او د ننګرهار یم.

څه کار وبار کوې ؟

له رسنیوسره همکاري .

دده ځیر ځیر کتلو اوپوښتنو شکمن کړم، که څه هم ډاډه وم چې ما په هرات کې دخپل ریاست په دوره کې له چاسره بد چلندندی کړی خو غوښتل مې چې دده په غرض ځان پوه کړم بل داچې هسې نه دالقاعده په توردحج پرځای ګوانتاناموته لاړشم.

ناکاره مې ترې وپوښتل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه چې د چاشک دې راباندې وکړ ؟

هو !

دچا ؟

دلته ستاسو دجلا ل آباد يو رئيس و .

نوم يې څه وو؟

حقيار

پوروړی خوبه دې نه وي هسې نه چې پور يې له ماڅخه وغواړې ؟

نه نه ډېر شريف انسان وو .

نوپرما څنګه شکمن شوې ؟

تاته ډېر ورته وو .

ښه ښه ، مطلب دا چې دهغه پرځای ما ونه نيسې.

نه هغه پر ما ډېر ګران و ، موسکی شو اوس چې تا وينم نو دهماغه مينه مې درباندې ماته شوه.

ماورته وويل نو څه توره يې درسره کړې چې دومره يې ستايې او ستانوم څه دی؟ ويل يې چې نوم مې فضل الرحمن او تخلص مې حکاک دی ،او حقيار چې دلته رئيس وونو له مراجعينوسره به يې ښه چلند کاوه، دچاکار يې نه ځنډاوه ، خوڅو ځله يې دمالګې غټ غټ سوداګر چې له نمکساره يې مالګه پټه کړې وه ونيول او تر هغې يې بنديان کړل ترڅويې چې ټولې پيسې پرې بانک ته تحويل کړې . ماورته وويل ته ترې څنګه دومره ډېر خبريې ؟ ويې ويل چې ماهغه وخت هم دمرمرو کار کاوه او څوځله ورسره دکانونوليدلو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته تللی یم،زړور اوښه مدیروو بیایې وخندل: ډېر جاسوسان یې درلودل آن په شینډنډ کې یې دغلاشوې مالګې ټېلرونه او ده سلنډونه ونیول او هرات ته یې راوستل.

ماچې دده څرګندونې اونظر واورېد ډاډه شوم، دی مې ذهن ته راغی خو لومړی مې ځکه ونه پېژنده چې ترمنځه لس کاله تېروو ، د مخامخ مسجد له لوړو مناروڅخه داذان ملکوتي انګازې راغلې ،ماته یې وویل چې که مسجد ته نه ځې په دې چوکۍ کېنه زه لمونځ کوم ژر راځم زه هم لاړم لمونځ مو په جمع وکړ، دده ټینګار داوو چې کورته ورسره لاړشم ،ماته هم دده خبرې په زړه پورې وې خو دامې هم نه غوښتل چې کورته ورسره لاړشم ځکه په هرات کې دروشن زرمل دشرکت دنماینده ګۍ له مسؤول فضل الرحمن او هېواد خان سره مې وعده وه .حکاک مې دمسجد په غولي (حویلۍ)کې پر سپینو مرمرو کېناوه،کوم نیم ساعت یې دهرات داوسني وضعیت ،ددولت او ولس دفاصلې په اړه راته معلومات راکړل.

حکاک وویل چې دوی اصلاً احمدزي دي او دهرات چارواکي ورسره تعصب کوي،له همدې امله یې دورور په تقرر کې خنډ پیداکوي، سره له دې چې ورور یې لسانسه دی،په اداري اصلاحاتو کې بریالی دی ټول قانوني پړاوونه یې وهلي له مرکز نه یې مکتوب راوړی خو دلته یې کار ته نه پرېږدي، ځکه چې هغه قومي تخلص لري او له نوم سره احمدزی لیکي.

ماورته وویل چې زه خوهم احمدزی یم، ددې خبرې په اورېدو لا خوشحاله شو ،ویې ویل چې دلته یخ دی هرومرو به راسره کورته ځې ماورته له هغه بل فضل الرحمن سره خپله ژمنه ډېره ډېره نېغه کړه،خو ګټه یې ونکړه، لوکس او لوړبیه کور یې دښار په مرکزي برخه کې دهرات د نوموتي سوداګر صوفي قدوس کورته مخامخ وو .

(c) ketabton.com: The Digital Library

نور ورونه يې هم راغلل، په هرات کې يې له پښتنو سره د چاروا کيو د تبعيضي چلند په اړه ډېر معلومات راکړل ، هوښيار او دهېواد له حالاتو باخبره ، لسانسه ښکلي ځوانان وو ،يو يې هم په پښتونه پوهېده خو پښتني جذبه ،مېلمه پالنه او پښتني احساسات پکې ژوندي وو ،دوی ويل چې دولسمشرۍ په ټاکنوکې د اشرف غني احمدزي کمپاين کوونکي وو ،آن له خپله جېبه يې لګښت کړی او له همغې ورځې راهيسې د چاروا کيو دغضب له څپېړې سره مخ شوي دي.

له ډوډۍ وروسته مې فضل الرحمن ته ځان وروښود خوشحاله شو خو ويې ويل چې کله له لمانځه وروسته په مسجدکې راسره کېناستې نو زه باوري شوم چې همدا ته پخپله حقيار يې ،تر يوولس بجو يې د هرات دکانو او صنايعو د رياست د ناقانونه کړنو او دغلا دتودبازار په اړه معلومات راکړل.

راته و يې ويل چې که وس دې رسېږي نو خپلې دندې ته راشه،يوولس بجې يې پخپل موټر کې دمحاذ دفتر ته راورسولم.

ده اوغلام حبيب په هرات کې د يوبل ناليدونکي او تحت الارضي (ځمکلاندې)ځواک څخه خبر کړم ،داسې ځواک چې هغه دصوفيانو په وينا دهرات غوث الزمان، قطب الاقطاب او اصلي واکمن دی.

داسې شخص چې والي ،امنيه قوماندان او د امنيت رئيس دده په اشاره څرخي ،دده له اجازې پرته په هرات کې څوک يو مدير بدلولی يا ټاکلی نشي ،هغه شخص چې ولايتي شورى ،دهرات پي ارتي،په هرات کې مبشت بهرني ځواکونه ټول ده ته غوږ غوږ دي،دده په وينا نيول ،وژل،اوتړل هم کوي او خوشې کول هم، دده وينا ورته نعوذ باالله شرعي قاطع نص دی.

هغه شخص چې لسګونه ميليونه ډالره ،شخصي اجرتي قاتلان ،تښتوونکي اوترورروونکي لري،ستاسو دذهن غشی به هرو مرو د اسمعيل خان خواته تللی

(c) ketabton.com: The Digital Library

وي،نه نه دا اسمعیل خان نه دی،بلکې اسمعیل خان هم دده له لاسه هرات پرېښی دی. آن ویل کېږي چې په اسماعیل خان ځو میاشتې وړاندې په سر تېرې برید کې هم دده لاس وو، که څوک ددې متصرف الهرات قد او قواره ووینې نو په سلوکې پنځه به هم باور ونکړي چې دا سړی به هم دومره خطر ناک وي، خو متل دی چې(بلا له هغه پاځي ـــ چې .....له پوزې ځاځي) دا شخص دیني عالم او دهرات دعلماوو د شورى مشر مولوي خدایداد دی چې کرزی هم ورته ډېر درناوی لري.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځان پخپل کور کې مېلمه راته ښکاره شو

په هرات کې مې یو جوړېل احرام اویو جوړ نورې داحرام چپلکې (چپړې) هم واخستې، پاتې سودامې هلته پوره کړه کله به مې له سید نصیر اوکله هم حاجي عارف سره ټیلیفوني تماس ونیوه او د سفر په اړه به مې ترې پوښتل ،خوځواب هماغه نن اوسباوو.

ورځ به مې ډېره په کتاب پلورنځیو کې تېرېدله ،کله کله به د روشن زرمل شرکت نماینده ګۍ ته دفضل الرحمن اوهېواد خواته ورغلم ،فضل الرحمن دمولوي میرحمزه زوی د لغمان ولایت ددولت شاه ولسوالۍ اوسېدونکی پښه یي ژبی دی، خوزوکړه یې د هجرپه محیط کې په پېښور کې شوې نو ځکه یې ترپښه یي پښتو ډېره سوچه او قوي ښکاري ،ډېر دینداره ،پاک اوربښتونی نوی ځوان دی ،لویه اوسوچه رېره لري،په همدې ورځو کې یې دهرات په نوي ښار کې دصرافۍ ترڅنګ په اریامارکېټ کې له هېواد سره یوځای دروشن زرمل نماینده ګي پرانیستې وه.

هېواد دننګرهار اوسېدونکی دی خو عمر یې په پېښور کې تېر کړی دی، ټوکي اودخو اخلاقوخاوند ځوان دی په ټکي فارسي نه پوهېده.کله به یې چې له مجبوریته له فارسي ژبو سره پښتوویلې نو ماته یې ډېرخوندراکاوه .

ولي شاه بهره چې دامهال هلته داطلاعاتواوکلتور رئیس دی ځومیاشتې وړاندې په کابل کې دابن سینا په موسسه کې راسره مخ شوی اوټینګاریې کړې و چې که هروخت هرات ته لاړم نو دی باید ووینم ،دهرات په رسمي دولتي ورځپانه اتفاق اسلام ،رادیو ،ټلوېزیون اومجلو کې مې د پښتو برخه ډېره خواره ولیده په ورځپانه کې خویې یوټکی هم پښتو نه وو ومې پتېبله چې په یوه غشي درې ښکاره وکړم،بهره او په اطلاعاتو اوکلتور کې به نور

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوستان هم ووینم، د پښتولپاره به هم کچکول ورته ونیسم،او دهرات دارګ یا اختیارالدین کلادلیدلولپاره به ترې لیک هم واخلم.

دحامدکرزي په حکومت کې رهین دخپل وزارت په تېره دوره کې ټولو پښتون مېشتو سیمو ته رسمي مکتوبونه لېږلي ووچې په خپلو خپرونوکې باید کم ترکمه په سلوکې د پرش،دري ژبې ته ځای ورکړي آن هلته هم چې نه دري ته اړتیا شته اونه دري ژبي لري،په عنعنوي او تاریخي توګه هم دې ورځپاڼوآن دخپل تاسیس (۸۰_ ۲۰)کالو راهیسې پښتوخپروني کړي اودخلکو غوښتني یې اشباع کړیدي.

دننګرهار، پکتیا او کندهار په څېرپښتون مېشتو سیموکې داکارعملي شوخود هرات بلخ،بدخشان،بغلان،تخار،جوزجان،پروان،بامیان ،دایکندي،غور، بادغیس،فاریاب،کاپیسا ،فراه اونیمروز په دولتي خپرونوکې یا پښتوله سره نشته اوکه په ځینوکې یې شته په اوړوکې له مالګې هم کمه ده.

نه پوهېږمه چې رهین هلته ،مکتوب ندی لېږلی،هلته دپښتنو شتون نه مني اوکه ځوک دده مکتوب نه مني،اوکه نه یې مني ولې غبرګون نه ښيي؟

رهین ماته هېڅ داسې ولایت نه شي راښودلی چې هلته دې پښتانه نه وي، خوزه داسې ولایتونه ور ښودلی شم چې اوسېدونکي یې ټول پښتانه وي،خوده پکې فارسي خپروني پیل کړې.

دهرات په سلوکې اتیا اوسېدونکي له ختې پښتانه دي.لوی احمدشا بابا په هرات کې زېږېدلی دی خو پښتانه نن پخپل کورکې مېلمانه بلل کېږي او دمېلمنو چلند ورسره کېږي . له بده مرغه ډېرپښتانه هم هلته په خپل کور کې هغه دحمزه بابا خبره ځانونه پردي او مېلمانه بولي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېر هغه هراتیان چې یا دناپوهۍ اویاهم دنورودلمسون پر بنسټ له پښتنوسره تعصب کوي،اوپه پښتونه پوهېږي ،هم له ختمې پښتانه دي.یا به الکوزی ،یاعلیزی،بارکزي،نورزي، اسحق زي وي اویا پوپل، محمدزي، سدوزي ، هوتک اویااحمدزي وي.

په هرات کې اوس هم ډېرپښتانه اوسي خو درهین په انصاف نامه کې دوی حق نلري چې په خپله ژبه په دولتي خپرونوکې څه ولولي اویا تري څه واوري.

آن د عطامحمد نور دامارت اوخپلواکي واکمنۍ په ساحه کې (بلخ) کې پښتانه ترنوروقومونوډېر (څلوېښت سلنه) دي،دا لاپې اومبالغه نه ،بلکې په عیني واقعیتونوولاړ حقیقت دی چې په بلخ کې بل هېڅ داسې قوم نشته چې په یواځې توګه تر پښتنو ډېریادپښتنوپه اندازه وي.

په بلخ کې نه دتاجکو،نه دازبکو،نه دهزاره ،ترکمنواوایماقو شمېرله پښتنوډېردی،نه دنورو.خودلته هم دالوی اوغوځ اکثریت درهین په قاموس کې په دولتي میډیاکې حق نلري ،خوپه ننګرهار، زابل، کندهار، پکتیکا، اوخوست کې بیامسؤولین اړ دي چې کم ترکمه دېرش سلنه دري خپرونې ولري ،که څه هم اورېدونکي ،اولیدونکي او لوستونکي ونلري.

بهره په دفترکې نه وو، دهغه مرستیال باقرګیلاني اوهمایي موولیدل، له هغوی سره مې پدې اړه ډېر بحث وکړ، لویه پلمه یې دپښتنولیکوالانو نه شتون وو، خوداپلمه دمنلوځکه نده چې هلته اوس پښتانه لیکوالان فعال دي نعیم افغان،تېمورشاه یوسفزی،ډاکټرشېرزاد ،اریانانظري، شېراحمد ستانکزی او نورو د سپیني ادې کلتوري ټولنه جوړه کړې ،دمرچل په نوم سایټ اودهریواپه نوم مجله هم لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو د اطلاعاتو او کلتور دې چارواکیو ژمنه وکړه چې په راتلونکې کې به پښتوته پام کوي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ارګ یا اختیارالدین کلا

دجرمني لرغونپوهانو په وینا ، هرات ښار دوه نیم زره کلن تاریخ لري اوله مقدوني سکندر وړاندې ابادشوی دی .

ددوی په وینا ، په هرات کې ټول **۷۵۰** لرغوني ځایونه او ابدې شته دي چې تراوسه یې **۴۵۰** په رسمي توګه تثبیت شوي او دنورو دپېژندنې کارروان دی.

اختیارالدین کلا دامهال ترترمیم لاندې وه په امنیتي مسؤولینومې له دوی اجازه لیک واخست اولیدلوته یې ورغلم.

موږپه محاذاوونیزه کې داختیارالدین کلاد ترمیم (بیار غوني) خبرخپورکړی وچې یونسکو ورته میلیونونه ډالربېل او افغان چارواکیوته یې ورکړیدي.

داکلا دخرقې مسجد ترڅنګ دهرات ښار په مرکزي برخه کې پر یوه لوړه جوړه شوې ده ،چې هراتیان یې ارګ بولي.

پدې ښارکې ودانه د اختیارالدین داکلا هم له میلاد څخه درې سوه کاله وړاندې مقدوني سکندر جوړه کړه او همدا ځای یې خپل تخت وګرځاوه .، داکلا درې برخې لري ، لومړۍ برخه انتظارخونه ،دوهمه برخه دملکې حمام ،او دریمه برخه ارګ، له حمام پرته چې خونې یې له لسو کمې دي نور دهرې برخې خونې له دې شمېرې ډېرې زیاتې دي . دې کلا دغوریانواو سلجوقیانو امپراطورۍ هم لیدلې دي. دتیموریانو مقتدر پاچا اختیارالدین له سره اباده کړه .چې اوس هم دهمده په نوم یادېږي په **۷۲۰** هـ کال دتیمورشاه زوی شارخ مېرزا له سره ودانه کړه ، دملکیار په نوم کوم والي هم رغولې وه په **۱۳۳۲** هـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

کال دهغه وخت نظامي قوماندان ددې کلا رنګول او دلته نظامي هډه جوړول وغوښتل خو اجازه ورنکړل شوه . په ۱۳۵۵ هـ لمریزکال یونسکو دا کلا ورغوله .

دکمونستانو ،مجاهدينو او طالبانو په وخت کې ترې دنظامي هډې په توګه کار اخستل کېده .دکرزي په دوره کې داطلاعاتو او کلتور رياست ته وسپارل شوه.

دمجاهدينو په تېره دوره کې چې هلته اسماعيل خان امير او بې تاجه پاچا و دبسم الله دېوانه په نوم يو قوماندان له دې کلا څخه شخصي زندان اونظامي قرارګاه جوړه کړې وه .

ددې کلااوږدوالی ۲۵۰ او سور يې ۷۰متره دی دهرات ښار شمال لوېديځ ته پرته ده، يوولس ستر برجونه لري.

ددې کلا شاوخوا حوض و خو په ۱۳۸۲ هـ لمريزکال داحوضونه ډک او پارکونه شول . په ۱۳۸۰ کال يې ښکتنی پوړ موزيم وګرځول شو په ۱۳۸۲ کال يې يوځل بيا ترميم پيل او په ۱۳۸۹ کال پای ته ورسېد . کله چې د ۱۳۸۹ کال دلړم په اتلسمه زه ورغلم نو هلته کارروان وو خو کله چې د ۱۳۹۰ کال دوري په وروستيو کې دهريوا په لمن کې مشاعرې ته هرات ته لاړم او بيا له ځينو فرهنګي ملګروسره ددې کلا کتنې ته لاړو نو کار پای ته رسېدلی وو .

اختيارالدين کلا دافغانستان له مهموتاريخي کلاګانو څخه ده داکلا له بهر څخه کوچنۍ ښکاري،خودننه ډېره لويه او څو برخې ده،دکلا دننه ودانۍ اوخونې ډېرې پېچلې او يوه په بله کې ننوتې بڼه لري،په کوچنيتوب کې مې دجلات خان اوشمايلې په فولکلوريکه کيسه کې اورېدلي وو چې

www.melitahrik.com 0771400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دشمایلې پلار خونکار پاچا ،اعلان کړی و چې شمایله به هغه چاته ورکړي چې دلرګي په تبر داوسپنې تخته ماته کړي، دده دکلا په تاوراتاو دېوالونواو یو په بله ننوتوخونوکې شمایله راپیداکړي اوبله داچې خونې(وژونکي) غوا ولوشي.

اختیارالدین کلا هم دشمایلې دپلار دکلا په څېر یو په بل کې ننوتې خونې لري ،سړی حیران شي چې داخونې به یې څنګه روښانه کولې،ځکه چې په هغه وخت کې خوبرېښنا هم نه وه .اوسنیومعمارانوهڅه کوله چې دکلا تاریخي بڼه او لرغونی سبک اوطرز ژوندی وساتي.

دکلا لویې دروازې ته نږدې هغه پخوانۍ درنې ، اوږدې څلور ګوټیزې مرمري ستنې هم پرتې وې ،چې دچارواکیو په وینا ، ایرانیانوپه غلا ایران ته قاچاق کولې،او افغان امنیتي ځواکونونیولې وې،ددې تیګو سور له یوفټ څخه ډېردی اوپرڅلورخواوویې په هفت رنګ ډول لیکنې حک شوې وې،پر تیګه لیکنه آسانه وي خو دا چې تیګه وتراشل شي ، اوپه هفت رنګ قلم پرې لیکنه وشي نودابیا ډېره ګرانه ده .

ماانګېرله چې هفت رنګ به درنګ اوه ډوله وي ،خودخواجه عبدالله انصار په زیارت کې مې ،دهېواد دنوموتي خطاط عزیزالدین وکیلي په لاس په یوې لیکل شوې کتیبې چې د تراش په ډول یې د مرمرو په ډېره کړې وه دا اشتباه سمه شوه او پوه شوم چې هفت رنګ یعنې اوه ډوله خط .

د یو انتظار پای او د بل پیل

(c) ketabton.com: The Digital Library

د نومبرپه پنځمه مو دجمعې په ورځ دماسپښین لمونځ دهرات په جامع مسجد کې اداکړ سیدنصیر راته ټیلیفون وکړ چې ددوی دفترته ورشم، مازیګر څلور بجې ورغلم ګورم چې حاجي عارف ،عبدالله ،سیدنصیر اونور ټول راغلي ،دحاجیانو ګڼه ګوڼه وه.

ددفتر په دریم پوړ کې مولوي محمود احمدي،په وره (دروازه) کې ولاړ و دلست له مخې به یې درې درې نفره پاس لیږل هلته به یې پرې په پاسپورت ګوته کېښوده اوورته به یې وویل چې سباشپږ بجې دهمدې ودانۍ مخې ته راټول شي، ځکه چې سباله غرمې مخکې لس بجې پرواز دی،چا غږ وکړ چې په هوایي ډګرکې تالاشي ډېر وخت نیسي باید حاجیان وختي را وغوښتل شي پاتې حاجیان یې څور بجې راوغوښتل هغه چې تللي ووڅوک یې په ټیلیفون خبر کړاو څوک یې نوروته وسپارل .

حاجیان ټول خوشحاله او انتظار یې ختمېدونکی وو ،اکثروحاجیانو لس دولس ورځې ،ځینوآن اتلس ورځې انتظار اوشپې په هوټلوکې تېرې کړې وې،دهرات ولایت یوتن پښتون اوسېدونکي عبدالصمدراته کیسه کوله چې کور یې په ایران کې دی،اودی دروژې په پنځلسمه د حج دداخلې او حج ته دتللو په نیت راوتلی دی،ددولت په حساب په قرعه کې یې نوم راونه ووت ، کابل ته لاړ هلته یې هم کارونشو تردې چې پدې شرکت کې یې نوم راووت .دی وایي چې تر اوسه کورته ندی تللی اوهمدلته یاله دوستانو سره اویاپه هوټلونوکې شپې سباکوي.

دشرکت مسؤولینو له نورو پاسپورت اوټکټ له ځان سره ایسار کړل خوزما ټکټ اوپاسپورت یې دواړه راکړل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

غـلام حبیب راپسـې راغـی پـه وچ زور یـې کورتـه بـوتللم،ددوی کورلـه شرکت سره نـږدې و ،دشپې موډېر ګپ ولګاوه،دټیلیفون زنـګ مودسحر څلوروبجوته برابرکړ،زه پوهېدم چې حاجیان څلوروبجوته نشي را ټولېدلی ځکه چې هغه وخت څه باندې پنځه بجې دسحرد لمانځـه اذان کېـده،موبایل مې،پـه ټـاکلي وخـت زنـګ (ټـالی)ووهله،راپاڅېـدو اودس او تهجـد مووکړل،غلام حبیب ته مې دمیرعثمان ماما نمبرورکړ،ماویل راځه لږ یې په عـذاب کړوهغـه هـم زنـګ ورتـه وواهـه کلـه چـې یـې okکـړ ده دټیلیفـون دلاسپیکر loud speakerتڼی کېکاږله، چې له هغې طرفه اواز وشو :

څوک یې او څه وایې؟

هېڅ! ماویل چې لمانځه ته دې پاڅوم.

هغه چې داخبره واورېده پوه شوه چې څوک یې ځوروي، خبرې اوږدې شوې ماما مې دده له هراتی لهجې پوه شوچې ددې ځورونې تر شا دچا لاس دی نو یې زما پوښتنه ترې وکړه،هغه داهم وویل چې په ننګرهار کې اذانونه شـوي دي اوس هسـې هـم پاڅېـدم ، دننګرهـار اوهـرات تـر منځ شـاوخوا څلوېښـت دقیقـې دوخـت تـوپیر دی،یعنـې پـه ننګرهـار کـې ورځ تـر هـرات څلوېښـت دقیقـې وړانـدې پیلېږي،پاوبانـدې پنځـه بجـې شـرکت تـه روان شو،لار لنډه وه غـلام حبیب موټر چالان کړ خوما اجازه ورنکړه چې ویـې باسي ،دهغه کشر ورور غلام حضرت زما بیک پخپلو (د بیـک) پـه ټایرونو روان کړ.

غـلام حبیب اوغـلام حضرت زمادډېرخواږه ،دینداره ، ربښتوني، آرام، مخلص او وفاداره دوست شهید غلام حیدر کوچنیان ورونه دي غـلام حیدر پـه اومـر مـاین پاکولومؤسسـه کـې دیـوې ډلـې مشـر وو چـې مـوټر یـې پـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

هلمند کې په ښخ کړل شوي ماین ور برابر شو ،اوله ډېرو ارمانونو ،دین اوهېوادته دخدمت له سترو هیلو سره په شاوخوا ۲۲کلنۍ کې په شهادت ورسېد ،ځوانه کونډه ، اودغلام شعیب او غلام محبوب په نوم دوه زامن او یوه لور ترې پاتې شول.په ځوانۍ کې یې دتقوا کچه داوه چې تهجد او هغه هم په مسجد کې ترې نه قضا کېدل.زه به چې ورسره مېلمه وم نو له شرمه به زه هم ورسره دسحر له اذان یوساعت وړاندې مسجد ته روان شوم، دخرقې دجامع مسجد دشورى مشر او خادم وو.

کېدلی شي چې دده پر وژنې به هم کوم داسې چا چې لمونځ به یې هم زده نه وي ځان غازي ګڼلی وي .!!

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

درې نیم ساعته ولاړه

کله چې د شرکت مخې ته راورسېدو نو حاجیان راټول شوي وو ، لمونځ مې یواځې اداکړ مسؤولینو حاجیانو ته ټکسي موټر نیول او هوایي ډګر ته یې لېږل کله چې هوایي ډګر ته ورسېدو نو ټکسي موټر یې هوایي ډګر ته دننه نه پرېښود ،ترې ښکته شو، یو۳۰۳موټر راغی هوایي ډګر ته یې دننه کړو ،هلته د حاجیانو لپاره خېمې درول شوي وې،تشنابونه هم ډېر و ګرمې اوبه په کې وې، د احرام لپاره مو غسل وکړ، بیکونه څوځایه تالاشي شول،طارق زما لپاره پوستکي والا بادام اخستي وو هغه یې هم په تالاشۍ کې رانه واخستل،خروجي مو ووهله ، لوی بیکونه یې رانه واخستل خو کوچني یادغاړې راسره وو ،له ترمینل دننه په هوایي ډګر کې خېمه ولاړه وه همدلته مو احرامونه وتړل تلبیه مو وویله دلمانځه ځای نه وو او نه له موږ سره جای نماز یا څادر وو ،په قیر سړک ودرېدو دوه رکعته لمونځ مو وکړ،داټولې چارې تر اووه نیمو بجو ختمې شوې، نورنو انتظار بیاپیل شو ،دهرات کاروان په نوم د یو بل شرکت حاجیان هم راغلل زموږ په ټکټ کې دالوتنې وخت دد سمبر (۲)مه او دغرمې یوولس بجې لیکل شوې وې.

له (۳۰۰)تنو ډېر حاجیان چې لسګونه ښځې هم پکې وې،دننه په هوایي ډګر کې منتظر ولاړوو ،دلته نه دناستې ځای وو نه ددمې، نه تشناب ،نه کانتین،حاجیان په احرام کې هم وو ، کښېناستلی هم نشول له احرام سره هم نابلده و ،د دمې او ناستې ځای اوڅوکۍ هم نه وې ، حاجیان په ولاړه ستړي شول ،چیغې پورته شوې، خو دهوایي ډګر اړوندو مسؤولینو ویل چې ټول حاجیان همدلته انتظار وي،تاسو هم بله چاره نلرئ.

www.meltahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

هوا هم يخه وه ،آن چا ځادر هم نه درلود چې ځان لاندې يې هوار کړی وای، هلته يوه الوتکه چې بهرنۍ الوت يې درلود او سپرلۍ يې هم پکې ناسته وه،نه چالانېده، بلې الوتکې پسې يې کېبل کړه ،خواري يې پرې وکړه، اخوا دېخوا يې بوتله خو چالان نه شوه ،زموږحاجيان وارخطاشول چې زموږ الوتکه دوی ته ورنکړي.يازموږ الوتکه هم خرابه نشي،بالاخره څه کم لس بجې له کابل څخه دکام ايرالوتکه راغله،موږ ټول کتار ولاړوو خوشحاله شو ،الوتکه ښکته شوه، ودرېده،شل دقيقې وروسته موږ ته دورختلو اجازه وشوه،د ټکټ يوه پاڼه يې اخستې او بولډينګ کارټونه يې راکړي وو ،لومړی ښځې وروختلې، بيا نارينه، ما ښي خواته د الوتکې په منځنۍ برخه کې شيشې ته ځای ونيوه.

جدې ته الوت

څو دقيقې وروسته الوتکه چالان شوه ځغل ليکې ته ورغله، او پاو کم يوولس بجې والوتله، الوتکه د هرات ښار سوبل ختيځ ته په ګذرې ،او انجيل تاوه شوه نورنو دسيمو پېژندل سخت شول، آن په دې هم نه پوهېدم چې په کوم هېواد کې يو، دالوتکې يوه خادم (استيورد)مې وپوښت چې الوتکه پر کومه لار جدې ته ځي،هغه راته وويل چې د ايران پر مشهد اوبندر عباس تېرېږي، بيا څلوېښت دقيقې په بحر الوځي،بيا عربي متحده اماراتواوبحرين اوبياسعودي، ته اوړي.

کله کله به د سپينو وريځو داسې طبقه مخې ته راغلله ، چې تا به ويل لاتدې مالوچې ځمکه ده،د وريځو سپين غرونه په حرکت وو ،کله به له يوبل

(c) ketabton.com: The Digital Library

څخه بېل شول، دې منظرې انسان ته هغه الهي انځور وریاداوه او دقیامت منکرینوته یې داسوژه، عین الیقین ته نږدې کوله چې دورېځو دا غرونه څنګه له یوبل څخه بېلېږي غر په ذراتو بدلېږي، دلیدونکي له انده داستره جامده کتله ،په مالیکولونو بدلېږي.او هرڅه دده دسترګوپه وړاندې ترسره کیږي نو ایاداعقل نه مني چې یوورځ به داډبرین غرونه هم یا د ډیرتبخیراوتودوخې له امله اویا دبینګ بانګ [سترې چاودنې]له امله له منځه ځي اوهمداسې به ذره ذره کېږي هغه بینګ بانګ چې دمورخینوله نظره یې په پایله کې دا نړۍ منځته راغلې اوالله ج هم په قران عظیم الشان کې ورته اشاره کړې ده (أَوَلَمْ يَرَى الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ كَانَتَا رَتْقًا فَفَتَقْنَاهُمَا .....) یعنې: (ایا کافرانو داندې لیدلې چې اسمانونه او ځمکې سره نښتې وو بیا مو سره بېل کړل او په اوبومو هرشی ژوندی وګرځاوه) الانبیاء ۳۰

الله ج په سوره قارعه کې د غرونو الوځولو ته هم اشاره کړې، فرمایي: داسې به والوځي لکه نداف چې په ډانډس مالوچ الوځوي.

پر لاره سیندونه او آبادۍ هم لیدل کېدلې، خوډېره سیمه دښتې او غونډۍ وې کله کله به له آبادۍ او ښار سره هم مخ شو ،خودالوتکې د لوړتیا له امله سم نه پېژندل کېدل.

له الوتنې وړاندې موږته وویل شول چې الوتکه شپږدېرش زره فوټه لوړه الوځي اوڅلور ساعته وروسته به جدې ته رسېږي، نو سخته وه چې له دومره ارتفاع څخه دې موږ ښارونه وپېژنو.

له ساعت موډېر مزل کړی وو چې شنې اوبه مو ولیدې الوتکه یوه شېبه دهمدې شنو اوبوپر غاړه د اوبوپر سر روانه وه،دوه درې ځایه، خوآن له یوکیلو متر هم اوږد پول د سمندر منځ ته تللی وو په قوي ګومان دابه

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

بندرعباس وو .د سمندر پر غاړه ،ښکلې لوړې ودانۍ او ښکلي منظرې لیدل کېدلې، الوتکه ورو ورو د اوبو فضايي منځ ته تلله په سمندر کې ځای ځای لويې لويې بېړۍ ليدل کېدلې ،يوځل خومې اته بېړۍ وشمېرلې چې پرېوه ليکه رواني وې،کله کله به يو نيم ټاپو هم وليدل شو، موږته ويل شوي و چې الوتکه به ځلوېښت دقيقې پرسمندر ځي خو موږله يوه ساعت هم ډېر مزل پرې وکړکله چې له سمندرڅخه په وتلو شوښې لاس ته ډېرې ښکلې ابادۍ ښکارېدې، استېيوړډ دا وچه متحده عربي امارات وښودل لږ وړاندې چپ لاس ته بله وچه ښکارېده. دايې بحرين وښود، الوتکې خپل مزل لنډاوه، دښتې غونډۍ او په منځ کې يې کوچنۍ کوچنۍ ابادۍ کله کله به پرځمکه توره کرښه وليدل شوه،خود لوړوالي له امله ،نه پېژندل کېده،چې دابه سړک و اوکه سيند.

وړاندې له ګردو (دايروي) پټيو سره چې ډېر ښکلي برېښېدل مخ شو، دا پټې لوی لوی اوپه ځانګړې ډيزاين جوړ او د ستورو بڼه يې درلوده، استېيوړډ وويل چې دادسعودي خاوره ده، مکه ،جده او مدينه د سعودي په لوېديځه برخه کې د سمندر په غاړه پراته ښارونه دي، دافغانانو په څبر ،څوک چې دې ښارونوته له ختيځې خواڅخه ځي نو د سعودي له ختيځ څخه لوېديځ ته پر ټول سعودي به تېرېږي، الوتکې به يو نيم ساعت مزل کړی و چې،په بندو کراچيو کې يې ډوډۍ راوړه موږ سحر هم چای نه ووڅښلی ښه اشتها مودرلوده،ډوډۍ يې په نسبي ډول ښه وه، يو بوتل اوبه ،يوګيلاس شربت او يوګيلاس چای يې هم ورکاوه، د الوتکې په خدموکې ځواني ښکلې او شيک پوشه انجونې هم وې، چې سرونه يې لوڅ، تنګ او په بدن پورې نښتې جامې يې په تن وې، دالوتکې عمليې اعلان وکړ چې څو دقيقې وروسته جدې ته رسېږو اوکمربندونه مو وتړئ، د جدې د ښکلا په

(c) ketabton.com: The Digital Library

اړه به همدا بس وي چې کله الوتکه پردې ښار ښکته شوه او موږ د جدې لوړې او دنګې ماڼۍ ،ښکلي او پراخ سړکونه چوکونه او ددې بندري ښار، ښکلا اوپراخوالی ولید نو د ډېرو حاجیانوله خولې بې واکه (به به به به) ووتل،ټولو سرونه شیشو ته نږدې کړل اولاندې یې په حیرانتیا کتل ، ما هم له ځان سره ډېر (چشم بد دور) تکرار کړ،ماویل خدایه ښکلایې د کابل په څېر له نظره مه کړې، د ښارډېرو اسمانڅکو سپین نګ درلود.

الوتکه د افغانستان په وخت پاوکم دري او د سعودي په وخت پا وباندې یوه بجه کېناسته،خودترمینل خواکې چېرې چې مسافر له الوتکې ښکته کېږي ، دېیروبار له امله ،مسافروته په الوتکه کې د پنځلس دقیقو انتظار اوله ځوکیو د نه پاڅېدلو وویل شول، پنځلس دقیقې وروسته الوتکه بېرته روانه شو او د ترمینل په مخکې ودرېده. له الوتکې ښکته او په بس موټرو کې پورته شو، ځوګامه وړاندې یې د ترمینل په دروازه کې ښکته کړو.

www.melitahrik.com 0777 400 116

میقات

کوم خلک چې دمیقات له ساحې څخه بهر ژوند کوي هغوی ته افاقي ویل کېږي داکه دسعودي او سېدونکي وي اوکه دنورې نړۍ، دوی چې کله حج یاعمرې ته راځي نو دوی ته دمکې معظمې په څلوروخواوو کې سیمې په نښه شوې دي چې له دې سیموباید له احرام پرته دمکې معظمې خواته لاړ نشي،اوکه له دې ټاکل شویو سیموڅخه له احرام پرته دمکې معظمې پرلور وړاندې لاړنو دده داکار جرم بلل کېږي.اوپه ناغې کې یې باید قرباني (وینه تویه) وکړي.

دې ټاکل شویو سیموته په فقهي اصطلاح میقات ویل کېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځیني میقاتونه یاهغه سیمې چې حاجي یاعمره کوونکی حق نلري له احرام پرته ترې تېر شي مکې معظمې ته نږدې او ځیني يې لرې وي.
رسول الله(ص) داپنځه میقاتونه په خپله ټاکلي دي .
ذوالحلیفه:ددې میقات دوهم نوم ابیارعلي دی،په مسجد شجره اومسجد میقات هم يادېږي،دامیقات دمدینې منورې په اوسني جغرافیوي تشکیل کې دی چې له نبوي حرم څخه لس کیلو متره جنوب دمکې معظمې پر لار له مکې معظمې څخه ۴۱۰کیلومتره لېرې دی دادمدینې داوسېدونکیو یاله دې خوامکې حرم ته دتلونکیو میقات دی چې همدلته باید احرام وتړي، اوس دلته په نهه زره متره مربع ساحه کې یو لوی اوښکلی مسجد جوړشوی چې پنځه زره تنه پکې ځایېږي، دامسجد ۶۴متره لوړه مناره او۲۸متره لوړ ګنبده لري .
له مکې څخه مدینې ته اویا له مدینې څخه مکې او جدې ته تلونکي حاجیان ددې مسجد ترڅنګ تېرېږي.
قرن منازل: داله یوه لوړ غره څخه د ببل شوي غره لمن ده،قرن منازل دنجد ،خلیجي سیمو ،ریاض اوطایف له لوري د راتلونکیو حاجیانو میقات دی چې له مکې معظمې څخه ۸۰کیلومتره واټن لري،له دې سیمو څخه مکې ته دوه لارې دي چې بیا په یوه نقطه (زیرومیقات پواینټ)کې سره یوځای کېږي پر دواړولارو لوی لوی مسجدونه جوړ شوي دي،چې یوه ته سیل کبیر اوبل ته وادي محرم وايي،سیل کبیر مسجد له حرم څخه اتیا کیلومتره لېرې شمال ختیځ ته دی چې له طائف څخه هم ځلوېښت کیلومتره واټن لري دامسجد په ۱۴۰۲هـ سپوږمیز کال په ۲۲۰۰متره مربع ساحه کې جوړ اودرې زره لمونځ کوونکي پکې ځاییږي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

وادی محرم مسجدته دمکې اوطائف پر سړک لار ده چې له حرم څخه ۷۲کیلومتره لېرې دی. ددې دواړو ترمنځ ۳۳کیلومتره واټن دی دامسجد ۱۳۵۷متره مربع ساحه کې جوړ شوی ،ددې مسجد په سویل لوېدیځه برخه کې دېرش متره لوړه مناره جوړه شوې ده په دې اودمیقات اوداحرام تړلو په ټولو مساجدو کې دغسل، اوداسه اودحاجت پوره کولوټولې اړتیاوې پوره کېږي، کله چې رسول الله(ص) په ۶۱۹ میلادي دنبوت په لسم کال دطائف له خلکونهیلی اوخفه راروان شو نو حضرت جبریل ورته په همدې قرن منازل کې دالله(ج) پیغام راووړ.

ذات عرق: دادعراقیانو اوله دې خوا دتلونکیوحاجیانومیقات دی پدې خاطر چې دلته دعرق اسود په نوم یولوړ غر دی دا میقات یې په دې نوم ونوماوه.

حضرت عایشه رض روایت کوي چې رسول الله ص دعراقیانولپاره ذات عرق میقات وټاکه. ذات عرق دمسجدحرام شمال ختیځ ته په نوي کیلومترۍ کې پروت دی، داساحه دقرن منازل له سیل کبیر مسجد څخه پنځه دېرش کیلومتره لېرې ده ،دلته پخوا یونړېدلی مسجد و اواوس ملک فهد په ۱۴۱۴هـ.س کال دلته دیو نوي مسجد دجوړولو حکم وکړ .

یلملم: داله مکې معظمې څخه سل کیلومتره لېرې دیمن اوجنوب له لوري دراتلونکیوحاجیانو میقات دی،داځای نن سبا په سعدیه یادېږي ،دلته پخوانی مسجدهم وو ،کله چې دمکې اوجازان ترمنځ نوی سړک جوړ شو ،نودلته دحاجیانوتلل او رسېدل سخت شول،له همدې امله ددې میقات په برابرۍ لوېدیځ خواته،دلوېې لارې پرسر،په ۲۲۵متره مربع مساحت کې یومسجدجوړ شو ،چې شاوخوایونیم زرتنه پکې ځایېږي دانوی مسجد له مسجدالحرام څخه یودېرش کیلومتره لېرې ،دپخوانې مسجد جنوب

(c) ketabton.com: The Digital Library

لوېدیځ تـه پـه یوویشـت کیلـومترۍ کـې دی.یلملـم دچـین ، هندوسـتان ، پاکسـتان، افغانسـتان جاپـان او لـه دې خـوا دورتلونکیـو حاجیـانو میقـات ځای دی.

جحفــه: دادمصر،شــام اولــه دې لــوري دراتلونکیومیقــات دی چـې دمسجدالحرام شمال لوېدیځ تـه پـه ۱۸۷کیلـومترۍ کـې واقـع دی دجحفـې جنوب لوېدیځ ته په اوه لس مترۍ کې رابغ ښاراوختیځ تـه یـې پـه پـنځلس کیلومترۍ کې سره بحیره پرته ده. داسیمه دمدینې اومکې پرعمومي سړک یاپر هجرت روډ پرتـه ده ،لـه مکـې دمـدینې پـه لـور ۲۱۱کیلـومتره وړانـدې ددې میقـات برابـري راځـي،پـر همـدې برابـرۍ لـه دې سـړک څخـه دامیقـات پریـوه لویـه لوحـه دلـوی غشـي پـه واسـطه ښـودل شـوی دی،دلتـه هـم پـه ۹۰۰متره مربع مسآحت کې یولوی مسجد جوړشوی دی،کله چې رسـول الله ص دمکې دفتحې په نیت له مدینې څخه مکې ته روان وو ،نودرسول الله ص تره حضرت عباس ابن عبدالمطلب دهجرت په نیت له مکـې څخـه مـدینې تـه روان وو ،نو تره اووراره همدلته سره وکتل.

حلِ:دمیقـاتونواومکې معظمـې دحدودوپـه منځ کـې چـې کومـه سـاحه ده،دې سـاحې تــه حــل ویــل کېــږي. ددې ځایونواوســېدونکي داهــل حــل (دحــل داوسېدونکیوپه نوم یادېږي) داخلک به دحج اوعمرې احرام له خپلوکورونوڅخه کوي.

په ژمي کې دوبۍ

ترمینل ته له رسېدو وروسته نو د هر حاجي لومړی کار د سعودي سیم کارت اخسـتل او خپلـو کورنیـو تـه د رسـېدلو ډاډ ورکـول وو. همدلتـه د یوشـوکیس شـاته ځـوان هلـک ناسـت وو ګـڼ سـیمکارتونه او کرېډېټ کـارتونـه یـې مـخ تـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

اېښي و ، حاجیان پرې ور مات شول، د سیم کارتونو پېرل پېل شول،هلته هم ځوټېلیفوني شبکې کار کوي،موږ نه پېژندلي او نه مو انتخاب کولی شو ، یو سیم کارت په پنځه ویشت ریاله وو ، او پنځه ویشت دقیقې کرېډیت پکې وو ،ماهم یو سیم کارت واخست ،ټېلیفون ته مې واچاوه خو کار یې نه کاوه، سره له دې چې د سیم کارتونو په پلورونکي، چې په عین وخت کې صراف هم وډېر بیروبار و خوورغللم او مرسته مې ترې وغوښته هغه هم زما ټیلیفون واخست سیم کارت یې پکې تاو راتاو کړ خو ونشو ، ویې ویل چې ستا ټېلیفون خراب دی، پر هغه بیروبار ډېر و ماهم ډېر ونه چېړه،ګورم چې څوتنه نور هم له همدې ستونزې سره لاس او ګرېوان دي، خیر له ډېرو هڅو وروسته مې سیم کارت فعال کړ. کورته مې زنګ وواهه وروسته مې چې خپل کرېډیټ وکوت نو دهرې دقیقې په سر یې رانه ۳،۷ ریاله ګرځولي وو، زما سیم کارت (مبایلي)کمپنۍ او نمبر مې ۰۵۴۴۴۳۹۹۸۳ ووچې له ټیلیفون نه ورګار شوم نو سیم کارت پلورونکي راباندې غږ کړ چې ورغلم ویل یې له خلکو سره په ژبه نه پوهېږې له ستونزو سره مخ دی، له مایې د ژباړې هیله وکړه ماهم له څو تنو خلاص کړ.

دلمانځه وخت و ،اوداسه ته لاړم چې اوبه مې راپرېښودې سمې ډېرې تودې وې، ما ویل سهوه شوی یم ،یواځې دتودو اوبو نل مې پرانستی دی راځه تودې او سړې یو ځای کړه خو په دواړو نلونو کې سړې اوبه نه وې، هوادومره ګرمه وه چې دنل اوبه لکه په اور چې تودې شوې وي، د ماسپښین لمونځ مو مسافرانه وکړ.

دهوا تودوالي واسکټ هم راباندې دروند کړ. له موږ لږ وړاندې د مالېزیایي حجاجو الوتکه راغلې وه، دهغوی پر پاسپورتونو دخولې وهل ،له عکس سره د شخص کمپیوټري کتل او...ډېر وخت غوښت ،هغوی لسو غرفوته کتار ولاړ وو کوم یوساعت موږمنتظر وخو څوکۍ پرېمانه وې څوک ولاړ نه پاتې کېدل د هغوی له خلاصېدلو وروسته موږ همدې لسو غرفوته په نوبت ودرېدو ،دهر چا

(c) ketabton.com: The Digital Library

ویزه ،د پاسپورت نمبر، دګوتو او سترګو نښې په کمپیوټري کامرو کتل کېدل،کار ډېر دقیق او ددرغلۍ امکان کم وو له دې ځایه تر فارغېدلو وروسته یې زموږ بیکونه راکړل خو یو ځل بیا یې په یو بل ځای کې همداسې غرفوته کتار ودرولو، په نوبت یې رانه پاسپورتونه واخستل او څه کوچني کوچني کمپیوټري ستېکرونه یې پرې ونښلول،موږ ته دا ستېکرونه اضافي او نا اړین بربښېدل خووروسته جوته شوه چې داهم د کار شی دی، چې وروسته به یې پخپل ځای کې ورته اشاره وکړو .زه په کتار کې ولاړ وم چې یو تن پکولي مې پر اوږه لاس کېښود :(اوجوانیمرګ ایجه چې میکنی)ګورم چې محمد شریف حنیف رباطی مې شاته ولاړ دی ، رباطي د حج او اوقافو وزارت مشاور او د افغاني بعثې غړی دی، نو موږ زماپخوانی ملګری دی، زما کتاب (ښځه په اسلام کې) دواړه ټوکه اتلس کاله وړاندې هم ده کمپوز او ډیزاین کړي دي له دې ځایه چې ووتو نو دافغانستان ۳۰۲ته ورته موټرو ته بوتلل شو ،سامانونه یې په ځانګړې کراچۍ کې راوړل،او په لفټ یې د موټر سرته پورته کړل. داهرڅه حاجیانو ته دسعودي دحکومت لخوا دجنوبي اسیا مکتب له لارې نیول شویومزدورانو کول . مازیګر لمونځ مو هم همدلته وکړ، لمر پرېواته مکې ته روان شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

جده

جده د پرلوی او له نړیوالو ښارونو ګڼل کېږي. دا ښار د سمندر پرغاړه پروت او له ساحلي او بندري حیثیت پرته صنعتی امتیاز هم لري، د سعودي سترې فابریکې د پرې په همدې ښارکې دي کوم هېوادچې له سمندر سره پوله لري نو خولې یې په غوړیوکې وي، الله ج د خپل حبیب په خاطر په سعودي دا احسان هم کړی دی چې سمندر یې هملته وررسولی دی. که په نقشه کې وکتل شي نو له جدې سره نښتی سمندر، تړانګه او د پر کم سوری ښکاری چې آن تر مدینې منورې رسېدلی دی، الله ج په همدې نری تړانګه سعودي له نړی سره نښلولی او له سیالانو سره سیال کړی دی،

اوس چې د نړۍ له هرګوټ څخه حاجیان د هوا له لارې سعودي ته راځي نو ځیني یې په مدینه منوره کې خوډېر زیات یې په جده کې له الوتکو ښکته کېږي، جدې ته د حرمینو دروازه هم ویل کېږي.

کله چې په ۲۲ سپوږمیز کال دریم خلیفه حضرت عثمان رض له مدینې څخه مکې معظمې ته تشریف وروو ړ نو د مکې او سېدونکیو ورته وویل چې د شعیبې دبېړیو تمځای له مکې لېرې دی ،که د جدې پر ساحل نوی تمځای جوړ شي نو ښه به وي،حضرت عثمان پخپله جدې ته لاړ هغه ځای یې وکوت او دبېړیو دنوي تمځای د جوړولو امر یې وکړ.

جده د عربي نړۍ او په ځانګړې توګه د سعودي ستربندري ښار دی چې هم د سمندر او هم د هوا له لارې میلیونونه خلک له همدې لارې سعودي ته دحج او نوروچارو لپاره راځي.

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

جده تر ۱۹۸۰ ز بېړدېز کوچنی ښار وو ، په دې وخت کې يې مساحت تر ۱۲۵۰ کيلومترو او نفوس تر يو ميليون وګړيو ډېر و دا ښار اوس په طبعي او مصنوعي ښکلا کې له آمريکايي او اروپايي هېوا دونو سره سيالي کولی شي، دباب الحرمين الشريفين(دحرمينو دروازه) او عروس البحر الاحمر(د سرې بحيرې ناوې) لقب يې ګټلی دی.

په جده کې د سمندر پر غاړه دواکمنو او شتمنو اسمانڅکو ماڼيو دا ښار لا ښکلی کړی دی .لوی پوهنتون ،ګڼ نورعلمي او کلتوري مرکزونه پکې شته دي.

داخبارالمکه ليکوال(فاکهي) دحضرت ابن عباس په روايت وايي چې دحضرت بي بي حوا دحضرت ادم ع دمېرمن او د ټول انسانانو دمور قبر په جده کې دی.

علامه محمدطاهر کردي، په تاريخ القويم کې دالرحلة الحجازيه دليکوال علامه بتنوني له خولې وايي چې دجدې ختيځ ته په باب مکه کې يو لوی ۱۵۰ متره اوږد ،يومتر لوړ اودرې متره پلن قبر دی چې خلک يې دبي بي حوا قبر بولي خودوی داخبره نه مني.داقبر اوس هم په جده کې موجود دی.

کله چې مکي ته لاړو نو هلته مولنايارمحمد موږته وويل چې دبي بي حوا قبر ته به ځو خوموږ هلته دحرم اوکعبې دومره مجذوب نه وو چې بېرته جدې ته مو دتللو وخت موندلی وای ،اويامودې احتمالي او نامعلوم قبر لپاره دحرم د جماعت لمونځ پرېښی وای ځينې خلک وايي چې ددې ښار نوم دهمدې لپاره جده اېښودل شوی چې زموږ ټولو جده (نيا)بي بي حوا چې کله له جنت څخه را ووېستل شوه او ځمکې ته راولېږل شوه،نولومړی همدې ځای کې رانښکته کړل شوه .

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ملک عبدالعزیزنړیوال هوايي ډګر

هغه هوايي ډګر چي موږ پکي ښکته شو ډېرلوی او له جدې ښارڅخه نولس کیلو متره لېرې دی او لکه چې ومو ویل دهواله لارې راتلونکي حاجیان په سلوکي نوي هملته ښکته کېږي ددې ډګرد ودانولوکارپه۱۳۹۴هـ سپوږمیز، ۱۹۷۴زیږدیز کال پیل اوپه ۱۴۰۱ سپوږمیزیا ۱۹۸۱ زیږدیزپای ته ورسېد خواوس يې هم دپراختیا کارونه روان دي دا ډګرپه درې برخووېشل شوی دی ،یوه برخه یې دسعودي دکورنیو الوتنو لپاره ، دوهمه برخه یې د نړیوالو هوایي الوتنو لپاره او دریمه برخه یې دحاجیانو لپاره ده ،داهوايي ډګرددوبۍ په څېر دعربي نړۍ ترټولوډېر بوخت هوايي ډګردی،ددې ډګر ترمینل په یو وخت کې داتیا زروحاجیانو ورتیالري او دهوايي ډګر په منځ کې د ۱۲۰متره مربع ګلبڼ په جوړېدوسره په دووبرخو وېشل شوی دی.

دحاجیانودډګر ترمینل،دپایبر ګلاس په نوم له یوډول موادوڅخه ددوه سوه او یو خېمو په بڼه جوړ شوی دی ،داخېمې تجیرته ورته دي،ډېرې دنګې،ښکلې ،سپینې او دځانګړي ډیزاین درلودونکې دي.

داخېمې دتودوښې ،اوبو،باران،لمده بل اوهرډول هوا پروړاندې مقاومت کوي.

داډګرپه ۵۱۰۰۰۰متره مربع ځمکه کې جوړ شوی اودننني عصر هره آسانتیا پکې شته دی ،دې ډګر په ۱۹۸۳زیږدیزکال داغاخان د اسلامي ښکلې ودانۍ جایزه هم ګټلې ده.

www.melifahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د فیوضاتو ښار ته

د شنبې ورځ خپله لمنه او لمر خپلې زرينې پلوشې ټولولې موږ له جدې څخه مکې معظمې ته روان شو، په موټروکې د وېش او د حاجيانو د لېږد کار منظم وو، څلور لوی بس موټرونه چې په هريوه کې پنځوس څوکۍ وې رارسېدلي وو، په موټرو (ابوسرهد) ليکلي وو خو چې په جده کې به دې پر هر لوی سپرلۍ وړونکي موټر سترګې ولګېدلې نو ابوسرهد به پرې ليکلي وو، له سلو ډېر موټر مو په دې نوم وليدل ماته د موټرپه مخکينۍ څوکۍ د چلوونکي ترخنګ د ناستې زمينه برابره شوه، موټرته يو تن غنم رنګه ځوان چې بربت او ږيره يې په سنتو برابر او افغاني جامې يې پر تن وې ناست وو، په عربي مې ترې وپوښتل چې ولې يې په دومره ډېرو موټرو ابوسرهد ليکلي دي، هغه راته وويل چې ابوسرهد د يو شرکت نوم دی، د دې شرکت مشر ابوسرهد نومېږي چې اصلاً د پاکستان د پېښور، پښتون اوسېدونکی دی.

دده د معلوماتو له مخې، دې سړي اوس د سعودي تابعيت اخستی دی، او د سعودي په شتمنوکې شمېرل کېږي، ده وويل چې اورېدلي يې دي نوموړی شپږ ډېرش زره عرادې همدا ډول بس موټر لري چې په سعودي کې، چلېږي او دحج په مراسموکې هرکال د حاجيانو د انتقال لپاره له سعودي حکومت سره قرارداد کوي. ده، وويل چې له دا ډول بهرنيو شتمنو او دې ډول سترو شرکتونو سره معمولاً سعودي شاه زويان (شهزادګان) شريک وي خو له ابو سرهد سره له دې ډول کوم شراکت څخه خبر ندی.

د جدې او مکې معظمې ترمنځ شاوخوا اتيا کيلومتره واټن دی، خوا بادې ډېره شوې، د مکې او جدې ښارونه پراخ شوي دي، په ځانګړې توګه جده

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېره لویه شوېده، داسې برېښې چې څو کاله وروسته به د مکې او جدې ښارونه له یو بل سره وتړل شي.

له جدې تر مکې تر ډېره حده د سړک دواړو خواوو ته دوکانونه دي، ماښام لمونځ مو پرلاره په یو مسجد کې اداکړ ،دالومړی لمونځ وو چې موږ په سعودي کې په جماعت او په مسجد کې وکړکله چې مسجد ته ننوتلم،دمسجد ښکلا اودقیمتي غالیو جګړي فرش مې ذهن دومره بوخت کړ چې نږدې و رکعت رانه تېر شي، ماته دعربانو اوږدلمونځ،امین بالجهر،رفع الیدین ،په لمانځه کې خشوع او اهتمام نوی کار ځکه نه برېښېده چې په پوهنتون کې مو په سلوکې اتیا استادان دعربي نړۍ اتباع وو ،خونور حاجیان یې حیران کړي وو. له لمانځه وروسته د اوداسه د ځای کتلوته ورغلم پرېمانه اوبه،د اوداسه ،استنجا او د معذرت دپوره کولو لپاره کافي ځایونه وو.

وږی وم په الوتکه کې له خوراک وروسته موځه خوړلي نه وو اخوا دېخوا مې وکتل چې که نږدې کوم دکان وي،او دخوړلو لپاره څه واخلم. دوکان ووخولږ لېرې ،ما ویل که ورځم نو موټر روان نشي ،رښتیاهم موټر ژر روان شو.

دموټرچلوونکي عربي ډېره کمزورې وه ما یې ترې لامل وپوښت ویل یې چې عربي یې خپله ژبه نده ما یې ترې ځای وپوښت خوځواب یې هم خوښ او هم حیران کړم :ویل یې افغان یم اوپه افغانستان کې دننګرهار دسره رود ،دولسوالۍ دبابړیانو اوسېدونکی ، دستي مې ورته په پښتو وویل :ځوانیمرګه ته خوزما وطندارځه چې کلیوال هم یې ،ښه پوهېږې چې موټرکې درسره افغانان ناست دي نو بیا ولې عربي وایې،که وایې چې عربي

(c) ketabton.com: The Digital Library

لومړی تا پیل کړه نو ماخوته نه پېژندلې تاولې راسره پښتو پیل نکړه؟، په خنداشو.

سعودي ته د راتللو په اړه یې وویل چې دلته یې شپاړلس کاله وشول او له پاکستان څخه راغلی دی،هغه وویل چې دی اصلاً بل چېرې منشي دی،خو دابو سرهد شرکت مسؤولینو ترې غوښتي چې د حج په موسم کې درې میاشتې ددوی موټر وچلوي، ده ډېره سوچه پېښوری پښتو ویله خو مورنۍ ژبه یې سرخرودۍ دري وه ،اصلاً چا ګومان هم نه کاوه چې دی به پښتون نه وي.

د وقار او پرتم ښار

زه په زړه کې دېته شېبې شمارم چې کله به مې سترګې پر هغه ښار ولګېږي چې دځمکې بله هېڅ ټوټه هم په سپېڅلتیا کې ورسره سیالي نشي کولی،هغه ښار چې عظیم الشان قرآن ورته بلد الامین، کعبه ،بکه، مبارکه ،مکه ویلې او الله ج یې پرسپېڅلتیا او عظمت سوګند یاد کړی،هغه ښار چې دوحې مهبط ،دجبریل منزل دسیدالکونین د تولد او خاپوړو د حضرت اسماعیل دذبحې دپېښې شاهد او قربانګاه، دسلګونوانبیاوو د رسالت ،دعوت ،زیارت،اقامت او امامت ځآی او دالله ج دکور ویاړ اوشرف لري.

څومره چې مکه رانږدې کېږي همدومره زما د زړه دربآ ډېرېږي د رسول اکرم د مکې ژوند هره خاطره، هرڅپرکی او هر پړاو مې دذهن د تلویزیون په سکرین کې تاوېږي.

کله کله پرځان بې باوره شم،هلکه ته خوبه خوب نه وینې،ته ځان ته وګوره او دالله ج کور. په همدې سوچ کې وم چې د سړک غاړې ته پر یوې لوحې مې

www.meltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

سترګې ولګېدلې (لدې ځایه اخوا لـه مسلمانانو پرته بل چاتـه د ننوتلو اجازه نشته)پوه شوم چې مکې معظمې ،بلدالحرام او د اسلام د پـرتم او نشئت ښارته ننوتم.

دې لـوحې مـې دذهـن مسیر واړوه،د اسـلام د عظمـت ،قوت،ویـاړ او شـهامت دوره را یـاد شـوه، چـې څنګـه یـې دلتـه د نامسـلمانو ننوتـل منع کړي،دا د اسلام دبریا، لویې،ځواک ننبه ،اونامسلمانوته دانبوول دي،چې عزت، شرافت ،پاکي او درناوی په اسلام کې دی،په ژوند کې یواځې مادي او جسمي پـاکوالی بس ندی، بلکې روحي او معنوي طهـارت هم پـه کـار دی،مکه معظمه د نړۍ د ټولو مسلمانانو قبله ده ،دلته د الله(ج) کور دی،دا په نړۍ کې تر ټولو سپېڅلې او عزتمنه ټوټه ده ،له دې ځآیه له اسمان ،عرش العظیم، بیت العمور،اوسدرة المنتهی سره نېغې اړیکې نیـول شوي نو دې ځـای تـه دننوتلـو لپـاره د بـدن پـاکوالی کفایت نـه کـوي، بلکـې حقیقـي او معنوي خیری هم لیرې کېدل غواړي او روحي تزکیه هم په کار ده.

هرڅـوک چـې دې ښـآر تـه ننوځي نـو پـه کـار ده چـې زړه ، روح ،ضـمیر ، وجدان،بدن ، هرڅه یې پاک ، دایمـان اواسلام تلپـاتې ډیـوه یـې پـه لاس او داسلام په نور منور وي.

دې ښارته ننوتل داسلام پاسپورت او دایمان ویزه غواړي.

دلته یومسلمان پوهېږي چې زه څوک او زه څومره عزیز یم. دلته سړي ته د اسـلام د عـزت او وقـار پرتمینـه دوره وریـه زړه شـي ،هغـه چـې قـرآن د نامسلمانوذمیانو په اړه فرمایي (ترهغې چې جزیه په خپـل لاس درتـه راوړي او د ذلت او سپکاوي احساس وکړي)

(c) ketabton.com: The Digital Library

ماسخوتن د مکې معظمې په ښارکې روان وو له موږ سره په موټر کې د نوروشرکتونو حاجيان هم وو، د هغوی لپاره په پام کې نيول شوي د استوګنې ودانۍ (عمارې) په بل ځآی کې وې او زموږ په بل ځای کې ډرېور لومړی هغوی ځای ته رسول.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

شهزاده ملنګ

موټروان دتفویج الحجاج په نوم یوې پراخې ساحې ته موټر تاوکړ،داځای تم ځای ته په ورته نقشه جوړ شوی د موټرو اوحجاجو د هر کلي ځای دی . حاجیان چې کله مکې معظمې ته راورسېږي نو لومړی یې دلته راولي، دلته یو بوتل د زمزم اوبه ،یو جوس،بسکېټ ،کېک ،کلچې او کاغذي دستمال په یوه کاغذي قوتۍ کې بند وي او وجبة الحجاج پر لیکلي وي،هر حاجي ته یوه قوتۍ یا یوه وجبه، (خوراک) ورکوي، هر موټر باید پنځلس دقیقې دلته ودرېږي،حاجیان په خپلو څوکیو ناست دمه جوړه کړي،که غواړي خپله وجبه و خوري بیا موټروانېږي موړ وړي او دې شیانو ښه خوند وکړ.

موټر روان او په یوښکلي ښارګوټي وربرابر شو زما او نورو دوستانو د اټکل له مخې ددې کالونۍ سور به یونیم کیلو متر او اوږدوالی به یې دوه نیم کیلو متره و ، ټولې ودانۍ دوه پوړه په یوه نقشه یوه ډیزاین او یوډول وې په منځ کې پراخ پراخ پاخه سړکونه و. ډربور وویل چې داد اسامه بن لادن ښارګوټی(کالونۍ) او داساحه اوکورونه دهغه شخصي ملکیت دی چې عرب مجاهدینوته یې جوړ کړیدي.

دمکې معظمې د ښار په زړه او دومره ګران بیه سیمه کې چې ښایي د بیې دلوړوالي ساری به یې په نړۍ کې کم وي دومره ستر ملکیت او ددومره کورونو درلودل داسامه دشتمنۍ ننښه ده او داڅرګندوي چې هغه کوم ګدا ندی اوکه وغواړي دښه ژوند ټولې اسانتیاوې ورته برابرې دي ، ددومره شتمنۍ ددرلودلوسره بیاهم دتورې بوړې په غروکې داسامه ژوند ددې ښه څرګندوی دی چې داسلام مینه له شهزاده څخه ملنګ جوړوي، په سعودي کې داسامه دکورنۍ ددرناوي ، عزت او حیثیت په اړه به یې پخپل

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځای کې بحث وکړو خو اوس همدومره وایو چې د دوی کورنۍ د سعودکورنۍ ته ډېره نږدې او ډېره محترمه ده او پلاریې د سعودي حکومت وزیرو په داسې حال کې چې سعودکورنۍ حکومت خپل میراث ګڼي او ډېر کم له خپلې کورنۍ پرته بل چاته وزارت ورکوي .

استاد داهم وویل چې سعودي اوس ددې ښار پاتې کار بند کړی دی.

(ددې کرښو دلیکلو په وخت کې امریکایانو د اسامه رح د شهادت ډرامه وړاندې کړې نه وه)

دمکې په ښار کې تاو راتاو کېدو ،بالاخره موټر د سړک پرغاړه ودرېد ،ډرېور لا دمخه چاته ټیلیفون کړی و ،دري تنه موټر ته راوختل ،تور تور وو ،په ورین تندي یې سلام وکړ ،هر تن ته یې دلته هم هماغسې یوه یوه قوتۍ خوراکي توکي ورکړل ، ،دلته یې هر حاجي ته یوپلاستیکي لاس بند ورکړ په لاس بند دخدمت د مطوف نمبر۸۷ اودجنوبي اسیا مکتب په کمپیوتري غټ لیک اود دوی ددفترادرس،دایمیل اوتیلیفون نمبر کوچنی لیکل شوي وو ترکشک لاندې یې د هرشرکت او هېواد نوم په قلم لیکلي وو.

موږ په پیل کې نه پوهېدو وروسته پوه شو چې موږ د جنوبي اسیا د اداري اوپدې اداره کې بیا د ۸۷ځانګې اړوند یو .

دلته ډرېور زموږ ټول پاسپورټونه دې خلکو ته ورکړل،هغوی هم حاضري اخستل پیل کړل هغوی به نوم اخست اوله حاجي یې غوښتل چې دپلار نوم یې واخلي له حاضرۍ وروسته یې ټول پاسپورټونه له ځانه سره ایسار او د الوتکې ټکټونه یې ترې راکړل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له دې ځايه روان شو ،د حرم ليدلو ته بې تابه وم، ډربوته مې وويل استاده کعبه لېرې ده اوکه نږدې ،ويې ويل : له شيشې ښې خواته وګوره يو لوړ برج درته ښکاري ؟ ماچې وکتل رښتيا هم ډېر لوړ برج اوپه سرکې يې ساعت (ګړۍ) ښکارېده ماويل هو نږدې ده . هغه وويل کعبه ترهمدې برج لاندې ده.

دابرج ډېرنږدې وو ،يوځل مې زړه وو چې استاد ته ووايم ودرېږه همدلته کوزېږم،اوله کوزېدو وروسته په منډه ځان بيت الله ته رسوم او خپله د ټول عمر تنده خړوبوم ، خوزړه نازړه وم اخر مې د ټوکې په انداز ورته وويل خوهغه ونه منله ويل يې چې هلته له مانه ستاسو ټولو شتون اوزه له هغوی تسليمي غوارم.دشپې پاو کم يوولس بجې وې چې د خپل استوګنځي (عمارې)مخې ته ورسېدو دجنوبي آسيا له مکتب څخه د عمارې لارښوونکي او مزدوران راسره ختلي وو ،سامان له موټرڅخه همدوی راښکته او د عمارې تر دروازې يې ورساوه په عماره کې دهر چاخونه (اطاق) اوتخت معلوم وو.

موږ په څلور ودانيو (عمارو) ووېشل شو ،ما او مولوي احمدي ته د لومړۍ عمارې په لومړي پوړ کې لومړۍ درې کسيزه خونه راکول شوې وه.

بيکونه مو خونې ته ننوېستل د هرحاجي نوم دهغه دتخت څنګ ته پرديوال ټومبل شوی و.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مكة المكرمة

د نوموني لامل:

ځيني وايي دې سيمې ته مکه ځکه وايي چې ګناهونه له منځه وړي،اويا داچې اوبه پکې کمې دي (سميت مكة لانها تمک الذنوب ،اى تذب بهاوقيل:لقلة مائها) ياداچې (لانهايوءمها الناس من كل مكان فكانها تجذبهم اليها)يعنې : خلک پرې له هرې خوا بيروبار کوي، ګوياداچې ځانته يې جذبوي يا (لانها تمک من ظلم فيها اى تهلكه)

ځکه چې دلته څوک ظلم وکړي نو له منځه يې وړي،داسيمه فطرتاً دظالمانو اوجابرانو غرور له منځه وړی،لانها تمک الجبارين اى تذهب نخوتهم)(۱)

(۱)شفاءالغرام اوالدرر الفرائدالمنظمة) د زمورډ قبلي تاريخ ،دعبدالمالک همت ليکنه)په حواله،

زه پدې انديم چې په مکه کې داټولې ځانګړنې شته دي او دتسميې (نوموني)ټول لاملونه يې له مسمی سره سمون خوري.

مکې ته په عظيم الشان قرآن کې بکه هم ويل شوې ده .لا مل يې هماغه دمکې ازدحام او ديو بل ټېل وهل دي.

تفسير مظهري وايي مکه او بکه دواړه يوه خبره ده داځکه چې عربان کله کله ميم، باتلفظ کوي،لکه نميط او نبيط ،لازم ،لازب،راتب،راتم او ....

علامه جمال الدين محمد جارالله دمکې معظمې د نومونو شمېر شپږپنځوس ښودلی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له دې پرته په عظیم الشان قران کې دې ښار ته د ام القری یعنې د قریو مور (الانعام ۹۲)البلد امنایا د امن ښار(ابراهیم ۳۵)البلد الامین یا ډاډمن ښار (التین۳) البلد الذی حرمها یا هغه ښار چې محترم یې ګرځولی دی (النمل ۹۱)حرم آمن یاد امن یا ډاډ حرم (القصص ۵۷)، واد غیر ذی زرع یا بې کروندې دښته (ابراهیم ۳۷)معاد یا د ورګرځېدو اصلي وطن (القصص ۸۵) قریة یا کلی (محمد ۱۳)المسجد الحرام یا عزتمن مسجدهم ویل شوي دي .

واعلــــم بــــآن کثــــرة الاســــامی
دلالــــة علــــی ان ا لمســــمی ســــامی

پوهه شه چې ډېر نومونه دمسمې داهمیت او لوړوالي معناورکوي.

د مکې جغرافیه او تاریخ

ځینې روایات وایي چې الله ج مکه معظمه له نورې ځمکې دوه زره کاله وړاندې پیداکړې ،مکه دسعودي عربستان لوېدیځ ته دحجاز په ویړه لمن کې دغرونو اوغونډیو په منځ کې پرته ده،دمکې معظمې هواره سطحه بطحاء نومېږي،دمکې عرض البلد شمال ته ۱۹_۲۵ او ۲۱ درجې ،طول البلدیې ختیځ ته ۴۲شمال ته ۴۹او۳۹درجې دی دسمندر له سطحې درې سوه متره لوړه ده ،مکه دځمکې د کرې په منځ کې واقع ده.

مکه دتهامې په ختیځ کې چې شمال ته یې مدینه منوره ،ختیځ ته یې نجد او ریاض جنوب ته یې یمن او لوېدیځ ته یې جده او بحرالاحمر (سور سمندر) پراته دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په مکه معظمه کې رواني اوبه نشته همدا لامل دی چې کرهڼه پکې کمه ده او آن د څښلو اوبه هم له کوهيانو را وپستل کېږي.

په مکه مکرمه کې اوس د څښلو او کارولو د اوبو کمی نشته دی ،اوس د خلکو سويه او اقتصاد لوړ شوی دی، هلته هېڅوک هم د بمبو اوبه نه څښي، بلکې بوتلي ،يا چاڼ شوې اوبه څښي.

د مکې هوا ډېره توده او سوځنده ده،باران پکې کم وي کله کله په ژمي کې هم د حرارت درجه تر ۳۵_۴۰ پورې رسېږي او په دوبي کې خو ډېرځله تر ۵۰ لوړېږي يو عرب راته وويل چې په دوبي(اوړي)کې ځينې وخت د تودوخې له امله د سړک قير هم روان شي، دلته ډېروخت د شپې او ورځې په هوا کې ډېرکم توپير وي، د مکې او سېدونکي وايي چې الله ج اويا ډوله هوا وې پيدا کړېدي چې نهه شپېته يې په مکه او يوه يې په ټوله نړۍ کې چلېږي.

د مکې د خپلو اوسېدونکيو شمېر له يو ميليون څخه اوړي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

د مکې مکرمې فضايل

الله ج په هر شي او هر مورد کې يو شی پر نورو غوره ګرځولی او امتياز يې ورکړی دی .د بېلګې په توګه په شپو کې د قدر شپه ، په ورځو کې د اختر او عاشوری ورځ ،په انسانانو کې حضرت رسول اکرم ص، د اونۍ په ورځو کې جمعه،په مياشتو کې رمضان المبارک، په جنتونو کې فردوس په ايتونو کې ايت الکرسي،په کتابونو کې عظيم الشان قرآن ،همدا ډول يې د ځمکې پر سر تر ټولو غوره ځای او تر ټولو سپېڅلی خاوره مکه معظمه ګرځولې ده .

(c) ketabton.com: The Digital Library

دالله ج داقانون دی چې پرهغه شي سوګند خوري چې دهغه پر وړاندې عزتمند اومهم وي او الله ج په عظيم الشان قران کې دوه ځايه پرمکه معظمه سوګند ياد کړی دی:

والتين والزيتون والطورسنين وهذاالبلد الامين.(التين ۱_۳)يعنې پر انځر اوزيتون اوپر طور سينا اوپر دې امان ورکوونکي(امين)ښا سوګند . . .

: لااقسم بهذاالبلد :يعنې سوګند خورم په دې ښار (مکې)

په تاريخ مکه کې ليکي چې په عظيم الشان قرآن کې الله ج پنځوس ځايه مکه معظمه ياده کړېده: ان اول بيت وضع للناس ببکة مبارکا وهدأ . . .(ال عمران ۹٦)

يعنې : (له شک پرته لومړی کوټه کې چې دخلکو (دعبادت)لپاره جوړه شوه په مکه (مکرمه) کې ده چې برکتناکه او خلکوته لارښوونکې ده پدې کې ځرګندې نښې دي،يوپکې مقام ابراهيم دی،اوهرڅوک چې (حرم ته) ننوځي، نوپه امن کې شو.)

حضرت عبدالله ابن عباس رض فرمايي رسول الله ص مکې معظمې ته په خطاب کې وفرمايل(ماطيبک من بلد واحبک الی ولولاان قومی اخرجونی منک ماسکنت غيرک) (۱) مشکوة

يعنې ته څومره ښکلی ، خوشبويه اوپرماګران ښار يې که قوم مې له تاڅخه وېستلی نه وای نو زه به له تا پرته بل چېرې نه وای اوسېدلی.

عبدالله ابن عدي وايي ما رسول الله ص په حزوره نومي ځای کې ولاړ وليد چې مکې معظمې ته يې په خطاب کې فرمايل:په رښتيا ته دخدای ج غوره اوخدای ج ته ګرانه ځمکه يې ،که زه له تاڅخه وتلوته اړ شوی نه وای نو هېڅکله به درڅخه وتلی نه وای.

(۱)مشکوة

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسول الله ص فرمايي:**صلاة فی مسجدی هذا افضل من الف صلاة فیماسواه الا المسجدالحرام والصلوة فی المسجدالحرام افضل من صلوة فی مسجدی هذا بمأة الصلوة .**

زما په مسجد کې لمونځ له نورو مساجدو زر ځله غوره دی خو له مسجد حرام پرته ځکه هلته یو لمونځ زما په مسجد کې له لمانځه څخه سل چنده غوره دی.

حسن بصري وايي: ددې حدیث منظور دادی چې په مسجد الحرام کې یو لمونځ دبل ځای له لمانځه څخه سل زره چنده غوره دی.

حسن بصري فرمايي:په مکه معظمه کې یوه ورځ روژه دبل ځای له روژې یولک چنده ډېر ثواب لري هلته یو درهم خیرات په بل ځای کې دیولک درهمو له خیرات څخه ډېر اجر لري،همدا ډول هلته هره نیکي په بل ځای کې له نیکۍ څخه یولک چنده ډېر ثواب لري.

الله دې ښارته دخپل کور دجوړېدو او داشرف المخلوقات حضرت محمد ص دپیدا ینښت ویاړ ورپه برخه کړ.

همدا راز داویاړ چې هرڅوک ورننوځي نو په امن کې شو.

الله ج دې ښار ته دکفارو او انسي اوجني دجالانو ننوتل منع کړي دي،دې ښار ته ښنې غځول ،د انساني حاجت پوره کولو په وخت کې دې خواته مخ کول،مکروه دي.

لکه څنګه چې په دې ښارکې نېک اعمال ډېر ثواب لري همدراز دلته ناروا کار هم ډېر ګناه لري،الله ج فرمايي:(من یردفیه بالحاد بظلم نذقه من عذاب الیم)یعنې اوهرڅوک چې په ظلم اوناروا پکې دبېدینۍ خبر وکړي نو ددردناک عذاب خوند به وروڅکو(۱) : الحج **۲۵**

(c) ketabton.com: The Digital Library

پدې ښارکې داسې ځایونه دي چې دعا پکې ډېره ښه قبلېږي، طاعت اونېک کارونه پکې ډېر ثواب لري.

رسول الله ص دمکې دفتحې په ورځ وویل :الله ج له هغې ورځې راهیسې دې ښارته عزت ورکړی دی چې ځمکه او اسمانونه یې پیداکړي دي.

او دا عزت به دقیامت تر ورځې دوام مومي ،په دې ښارکې له ماپرته بل چاته دجنګ اوجګړې اجازه نشته ده او ماته هم دا اجازه دڅوساعتولپاره راکول شوې وه،نور تر قیامته ددې درناوی ساتل شوی دی ،نه به یې څوک کوم مارغه اویا ښکاروي ته،تکلیف او زیان رسوي،آن دعامې لارې له سر څخه هم ځانته د اخستلو په نیت دمونډل شوي شي پورته کول رواندي،مګر ددې لپاره چې اعلان وکړل شي اوخاوند ته یې وسپارل شي،نه به یې څوک وانښه او ونې پرې کوي.

(۱)مسلم کتاب الحج.

د حرم حدود

دمکې معظمې ددرناوي په اړه چې کوم روایات راځي دادرناوی یوازې دکعبې تر ودانۍ پورې محدود ندی ،بلکې الله ج دخپل رحمت اودحرم دعزت اوشرف له کبله دحرم چاپېر چل ته هم دا درناوی ورکړی دی.

یو روایت داسې هم دی چې حضرت جبریل ع حضرت ابراهیم ع دحرم پر حدودو وګرځاوه اودتیګو په واسطه یې ددې حدودو د په نښه کولو امرورته وکړ،اوحضرت ابراهیم ع هم داکار وکړ.

دمکې له فتحې وروسته رسول الله ص تمیم بن اسد الخزاعی ته ددې حدودو دتازه کولو امر وکړ او هغه هم داکار په ښه توګه وکړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترهغه وروسته هم په بېلابېلو وختونوکې مسلمانو واكمنو داكار كړى دى،اوپه دې حدودوكې يې ۹۴۳ نښې ايښې دي خوددې نښوډېره برخه په غرونو ،غونډيو ،خوړونو او ناهوارو برخوكې ده،چې اوس دانښې ډېرې كمې پاتې دي.

دحرم ياكعبې خپل مساحت ۱۳۷ كيلومتره مربع اوټوله ساحه يې پنځه سوه پنځوس كيلو متره ده چې حدود يې په دې ډول دي :

تنعيم يا د حضرت عايشې رضى الله تعالى عنها مسجد.

تنعيم دحرم شريف شمال ته دمدينې منورې پرلار له حرم څخه اوه نيم كيلومتره لېرې واقع دى حرم ته داتر ټولو نږدې حد دى ،په مكه يادحرم په ساحه كې اوسېدونكي ډېر حاجيان دعمرې داحرام لپاره همدلته راځي تنعيم دحل په ساحه كې دى.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

جعرانه

ددې ځای نسبت دبنو تميم دقبيلې يوې احمقې اوناپوهې ښځې ته شوی چې خپل نوم يې ريطه اولقب يې جعرانه و ،هغې به ټوله ورځ وړۍ ورېشلې او چې مازيګر به شونو خپل کړی کاربه يې خراب کړاوخپلې ورېشلې وړۍ به يې ببرته سپړلې،(ولاتکونواکاالتي نقضت)…. ايت دهمدې په اړه راغلی داځای دحرم په ۲۴کيلومترۍ کې شمال ختيځ ته واقع دی .

ددې ځای اوبه په خوږوالي کې نوم لري،اوآن خلک يې دضرب المثل په توګه يادوي،دلته هم ملک فهد پـه ۴۳۰متره مربع ځمکه کې دزر(۱۰۰۰) لمونځ کوونکي په ګنجايش يوښکلی مسجد جوړکړ.

حديبيه

دادحرم له ساحې بهر دجدې پرزاړه سرک پرته له حرم څخه ۲۴کيلومتره لرې سيمه ده،اوس يې خلک شميسي بولي،دلته پخوا دحديبيې په نوم يو کوهی وو اوداسيمه هم دهمدې کوهي پـه نـوم يادېده،شميس هم ديـوه پخواني تاريخي کوهي نوم دی چې قاسي(۸۳۲هـ سپوږميزمږ)هم يـادکړی دی،دلته دحرم له حدودو دوه کيلومتره لېرې يوښکلی مسجد هم جوړ شوی دی،دبيعت رضوان او دحديبيې دسولې مهمې پېښې هم دهجرت پـه شپږم کال همدلته ترسره شويدي.

دلته پخوا ترکانوهم يومسجدجوړکړی وو.

نخله

(c) ketabton.com: The Digital Library

دادمکې اوطائف ترمنځ سیمه ده چې دحرم دختیځ اوشمال حدود تاکي،دادوه برخې دي یوې ته یې نخله یماني وایي چې طائف ته د تللې سړک ښې خواته ده اوبلې ته یې نخلهٔ شامي یامضیق وایي چې له حرم څخه پنځه څلوېښت کیلومتره لېرې پرته ده،دداءة په نوم دغره یوې اوږدې لړۍ دادواړه نخلې یوه له بل څخه بېلې کړې دي.

کله چې رسول الله ص دهجرت په لسم کال دطائف له سفرڅخه راستون شو،نود پیریانویوې لویې ډلې همدلته عظیم الشان قرآن واورېد،او مسلمانان شول،دعبدالله ابن جحش په مشرۍ یوه اته کسیزه سریه هم درسول الله ص لخوادقریشو دکاروا ن دڅارلولپاره همدلته ولېږل شوه،دې سریې پردې کاروان حمله وکړه دعمر ابن الحضرمي په نوم یوتن یې وواژه او عثمان بن عبدالله او حکم بن کیسان یې ژوندي ونیول،اونور وتښتېدل،داپه اسلام کې دلومړني کافروژل اودمسلمانانوپر لاس د لومړنیوبندیانو نیول اوددوی مال لومړنی غنیمت ګڼل کېږي.

دعزاپه نوم مشهور اوستربت چې الله ج په عظیم الشان قران کې یاد کړی دی،(افرأُیتم اللت والعزی)(۱)نجم ۱۹

یعنې (اوتاسولات اوعزی ولیدل)هم په همدې نخله کې وو چې رسول الله ص یې دمکې له فتحې وروسته دماتولولپاره حضرت خالدبن ولید ،وګوماره،کله چې رسول الله ص دمکې له فتحې وروسته له حنین څخه طائف ته تشریف وړه نو په نخله یماني اوقرن منازل تېرشو.

اضاءة لبن

(c) ketabton.com: The Digital Library

داجنوب اړخ ته ۱۲کیلومتره لېرې دحرم حد دی نن سبا ورته عقیشه وايي عقیش دیو شخص نوم دی، چې په نوي یمو هجري کلونوکې ددې ځای څښتن وو ،لبن شیدو (پیو)ته وايي.

دې جهیل ډوله ځای ته ځکه لبن وايي چې ورته نږدې غرونه سپین ته مایل رنګ لري،دادرسول الله ص دحلیف قوم خزاعه سیمه وه.

حرم یا کعبه

د کعبې نومونه:

کعبه ډېر نومونه لري اوداډېر نومونه دکعبې ددرناوي او اهمیت په معنی دي،خوپه عظم الشان قرآن کې ورته داپنځه نومونه کارول شوي دي.

۱:کعبه

(جعل الله الکعبة البیت الحرام قیاماً للناس) (۱)مائدۀ۹۷

:یعنې الله ج کعبه عزتمن او خلکو داوسېدو ځای ګرځولی دی،کعبه په عربي کې لوړې اویواځې ته وايي دامعناګانې پرکعبه تطبیقېږي .

۲:بیت الحرام

په پورتني ایت کې کعبې ته بیت الحرام هم ویل شوی .

۳:بیت الله

(وعهدنا الی ابراهیم واسمعیل ان طهراً بیتي للطائفین)(۱)البقرۀ ۱۲۵.

یعنې:اومونږپه ابراهیم اواسمعیل ټینګارکړی وو چې زماکورطواف کوونکیو ته پاک کړه.

۴:البیت العتیق

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

(...والیطوفوابالبیت العتیق) (۱) الحج ۲۹

یعنې او دبیت العتیق. طواف دې وکړي

دعتیق معنی،پخوانی،لوړشانه،نه ډوبېدونکی ازاد او خپلواک دی،یاداچې چا ددې کور زیارت وکړنو ددوزخ له اور څخه خلاص شو.

۵: **قبله**

فلنولینک قبلة ترضها (۱):البقرة۱۴۴ .

یعنې :نوژر ده چې هغه قبلې ته به ستامخ واړووچې ته یې خوښوې

www.melitahrik.com 0777 400 116

د کعبې تاریخ او ودانوونکي

له تاریخي روایاتو څرګندېږي چې تر اوسه دبیت الله ودانې دولس ځله جوړه شوې ده،که څه هم په دې اړه ځینې روایات قوي ندي خود ځینوسند پیاوړی دی.

د بیت الله ودانوونکي

تاریخ دبیت الله ودانوونکي داسې راپېژني.

۱ :پرښتې.

۲ :حضرت ادم ع.

۳ :حضرت شیث ع.

۴ :حضرت ابراهیم اوحضرت اسمعیل علیهم السلام.

۵:دعمالقه ووقوم.

۶ :دجرهم قبیله.

۷ :قصی دکلاب ځوی،دنبي ع له نیکونو څخه یوتن.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۸: دمکي قریش له هجرت څخه ۱۸کاله وړاندې.
۹په ۲۵هـ عبدالله دزبیرزوی.
۱۰: په ۷۴هـ حجاج دیوسف زوی.
۱۱: په ۱۰۴۰هـ ترکي سلطان مراد.
۱۲په ۱۴۱۷ شافهد دعبدالعزیز زوی.

حضرت عبدالله ابن عمر رض فرمايي کله چې الله ج حضرت ادم ع ځمکې ته راولېږه نو ورته يې وويل چې زه له تاسره يو کور هم لېږم چې له دې کورڅخه به داسې طواف کېږي لکه څرنګه چې پرښتې زماله عرش څخه طواف کوي،اوددې کور شاوخوا به داسې لمونځ کېږي لکه څنګه چې زما دعرش شاوخوالمونځ کېږي.

راوي وايي چې دحضرت نوح ع دطوفان په وخت کې ،کعبه پورته شوې وه، سره له دې چې دقيق ځاى يې معلوم نه وو،خوبياهم د پروپيغمبرانو په خپل وخت کې،دهغې طواف کړى دى،الله ج حضرت ابراهيم ع ته دکعبې دقيق ځاى وښود بيا حضرت ابراهيم ع دپنځوغرو(حرا،شبير،لبنان،طوراوجبل خير)څخه تيګې راوړې،اوکعبه يې ودانه کړه.

(۱)هيتمي اومجموع الزوائد۳،۲۸۸ دتاريخ مکه په حواله

ځينې خلک له دې پنځوغروڅخه ،دحضرت ابراهيم ع په واسطه دتيګوراوړلو خبره نه مني ځينې دارو ايت هم صحيح نه ګڼي خو ځينې يې دهغه ع معجزه ګڼي،قران عظيم الشان په دې شاهد دى چې کله حضرت ابراهيم ع خپله مېرمن حضرت هاجره اوخپل ځوى حضرت اسمعيل ع مکې ته راوستل،نوهغه وخت دکعبې،د ودانۍ نښه وه،داحقيقت دهغه ع له دې دعاڅخه ښکاري (ربنااني اسکنت من ذريتي بواد غير ذى زرع عندبيتک المحرم) (۱)ابراهيم ۳۷.

يعني(اى زموږربه!ماخپل ځيني اولادپه شاړه ځمکه ستا د عزتمند کور ترڅنګ پرېښودل.)

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا ددې څرګندوی دی چې په هغه وخت کې بیت الحرام وو ،البته تاریخي روایات داهم وایي چې په هغه وخت کې دکعبې ودانې،اودیوالونه نړېدلي وو ،خوبنسټ یې لاوو ،اودومره کلک وو ،چې زرګونه کاله وروسته هم،حضرت ابراهیم ع په همدې بنسټونودېوالونه جوړکړل،الله ج فرمایي) واذیرفع ابراهیم القواعدمن البیت واسمعیل) (۱) البقرة ۱۲۷.

یعني:اوکله چې ابراهیم ع او اسمعیل ع دبیت الله بنسټونه لوړ کړل.

بخاري کې راځي،چې یزید بن هارون وایي کله چې عبدالله د زبیر زوی،کعبه دودانولوپه موخه ورانوله،نوزه هملته وم،ماولیدل چې هغه حطیم هم دبیت الله په ودانۍ کې راووست،اوماولیدل چې دبیت الله بنسټ داوښ کوهان ته ورته،تیګوڅخه جوړ شوی و ،وروسته دفهدپه وخت ۱۴۱۷هـ کې هم کعبه په همدې بنسټ جوړه شوې،په دې وخت کې دا ړتیاله مخې دکعبې دبنسټ یوه برخه ۱،۴۰ متره وکیندل شوه،نو ولیدل شول،چې دکعبې دبنسټ تیګې له کومې مسالې اوساختماني موادو پرته ډېرې کلکې لګول شوې دي،داتیګې داوښ کوهان ته ورته وې،اواوس هم له کوم ترمیم پرته پرهماغه بنسټ دغه ودانۍ جوړه شوېده،دا چې دا بنسټ به له حضرت براهیم ع څوکاله وړاندې جوړ شوی وي الله ج ته معلومه ده.

دادی له حضرت ابراهیم ع راهیسې هم ۵۰۰۰کاله تېرشول،خو دې بنسټ دهرډول طوفان سېلاب اوهرډول طبیعي پېښومقابله کړېده.

داسلام په تاریخ کې ،تراوسه مسجدالحرام لس ځلې دلاندې اشخاصولخواپه لاندې تاریخ پراخه شوی دی .

۱:دامیرالمؤمنین حضرت عمر ابن خطاب لخوا په ۱۷هـ چې له ۲۳۹زسره سمون خوري.

۲:دامیرالمؤمنین حضرت عثمان بن عفان لخواپه ۲۲هـ چې له ۲۴۸زسره سمون خوري.

۳: دابوجعفرمنصورلخوا په۱۳۷هـ چې له ۷۵۵زسره سمون خوري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۴: دعبدالله ابن زبيرلخواپه **۶۵**هـ چې له **۶۸۵**زسره سمون خوري.
۵:دوليدبن عبدالملک لخوا
۶: دمحمدالمهدي عباسي لخوا په ۱۶۰هـ چې له ۷۷۷ز سره سمون خوري.
۷: دمعتضدعباسي لخواپه ، ۲۸۴هـ چې له ۸۹۷ز سره سمون خوري.
۸-دمقتدرعباسي لخوا په ۳۰۶هـ چې له ۹۱۸زسره سمون خوري.
۹:دملک عبدالعزيزلخواپه ۱۳۷۳هـ چې له ۱۹۵۳ز سره سمون خوري.
۱۰: دفهد ابن عبدالعزيزلخوا په ۱۴۰۹هـ چې له ۱۹۸۸زسره سمون خوري.

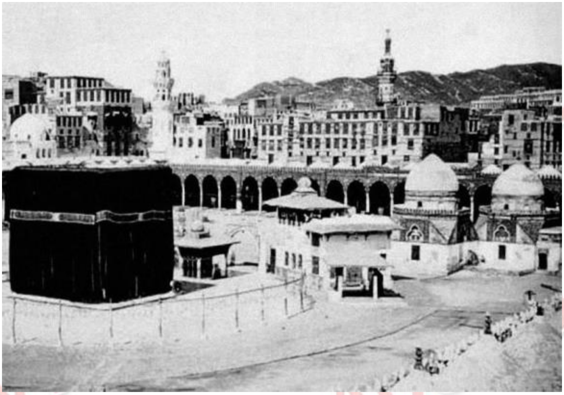

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ملک عبدالعزیز په پیرکې د کعبې بیا رغونه

ملک عبدالعزیز یو ځل په ۱۳۴۴هـ یا ۱۹۲۵ز کې د حرم د ترمیم امر وکړ بیایې په ۱۳۶۸هـ یا ۱۹۴۸ز کې داکار پیل کړ د حرم د توسیع او رغونې کار پیل ووچې ملک عبدالعزیزپه ۱۳۷۳هـ ۱۹۵۳ز کې وفات شو.

دملک عبدالعزیزله وفات وروسته دهغه زوی ملک سعود دحرم دپراختیا اورغولو کار ته ادامه ورکړه اوشل کاله یې پرې تېر کړل،دې شاهانو هم دحرم دتوسیع (پراختیا) اورغونې چارې دابن لادن کمپنۍ ته سپارلې وې، پدې ترمیم سعودي له شپږسوه اوشل میلیونوډېر ریال ولګول.

(۱)تطور عمارة المسجد الحرام ص ۱۹.

دملک عبدالعزیز اوملک سعود له ترمیم او پراختیا سره سره بیاهم حرم تنګ اوزیارت کوونکي زیات وو،بالاخره ملک فهد په ۱۴۰۲هـ یا ۱۹۸۲زکې امر وکړ چې دکعبې چت دې هم لمانځه ته چمتو کړل شي،هماغه وو چې دچت ترمیم پیل شو، په چت کې لوډسپیکرونه (لوړغږي) دیخ او تودوخې ضد مرمروته ورته تیږې ،ولګول شوې، دزمزم اوبه پورته شوې،چت رڼاشو ،بربښنایي او عادي زینې ورته پورته شوې،له دې وروسته دچت ۴۲۰۰۰ مربع متره ځمکه د ۱۰۵۰۰۰ لمونځ کوونکیو ګنجې ته چمتو شوه ،دچت په دې ترمیم هم شاوخوا دېرش میلیونه ریاله ولګېدل، فهد په ۱۹۸۸کال یا د۱۴۰۹هـ دصفرالمظفرپه میاشت کې دحرم ددوهمې پراختیا بنسټ کېښود چې په ۱۴۱۳یا۱۹۹۳کې پای ته ورسېد ،په دې پراختیا کې دباب عمره او باب عبدالعزیز ترمنځ په

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۹۰۰۰ متره مربع مساحت کې دمسقفلې لورته چې مخامخ ورته دارالتوحيد کانټينيټل. شرکة المکه اوبرج زمزم دی ،يوه لويه ودانۍ پيل شوه دا ودانۍ دوه ځمکتلي (زېرزميني)يوه ګراونډفلور (دځمکې سطحه)لومړی پوړ (چې موږ افغانان ورته په عامه ژبه دوهم پوړ وايو)اوددې پوړ چت لري دمسجد انتظاميه لومړی ځمکتلی د ځان او مسجد لپاره کاروي، په دې ځمکتلي کې دمسجد فني ،تخنيکي او کنټرولوونکي وسايط ځای پرځای شوي ،همدارنګه ځينې ډيپوګان اوتحويلخانې هم پکې دي ،دې ځای ته د عاموخلکو ننوتل منع دي.

اوددريم پوړ چت دلمونځ کوونکيو استفادې ته چمتو دی.

نوې ودانۍ ډېره ښکلې ده او ټول عصري او پرمختللي وسايل او دهواديخ ساتلو لپاره پکې سلګونه ايرکنډيشنونه کارېدلي دي .

ددې ځلوروارو ځايونومساحت ۰۰۰، ۷۲ متره مربع دی،دا ودانۍ دومره کلکه ده ،چې د نورو پوړونو تاب هم راوړلی شي او که اړتيا پېښه شي نور پوړونه هم پرې جوړېږي، په وروستي چت ښکلې درې ګنبدې ۱۵×۱۵=۲۲۵ متره مربع کې جوړې شوې دي، اوهره ګنبده ديارلس متره لوړه ده ،هر پوړ ته د عادي زينو (پوړيو)ترڅنګ خوځايه بربښنايي زينې هم پورته شوېدي،هر پوړ ۵۳۰ ستنې لري دهرې ستن په بېخ او پورتنۍ برخه کې ځلور خواوته ايرکنډيشن لګېدلی دی.

دسعودي پاچايانولومړی توسېع (پراختيا)شمال ته د مروې اوباب العمره پر خواچې باب الزبير ،باب الندوه، باب حجراسمعيل ،باب المدينه،باب مهدي،هم پکې راځي وه او جنوب ته دصفاله غونډۍ تر باب عبدالعزيز پورې چې باب حنين ،باب اسماعيل هم پکې ده غځېدلې ده.

www.meitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ملک فهد په وخت کې

دسلطان مراد ترکي لخوا دکعبې له رغوني درې سوه پنځه اویاکاله تېرشوي، اودکعبې ودانۍ بیارغونه غوښتله له همدې امله ملک فهدبن عبدالعزیزچې ځان ته یې دحرمینوخادم وایه ، دکعبې ترمیم د ۱۴۱۷هـ سپوږمیز کال په محرم کې پیل کړ او کعبه یې بنستېیزه ورغوله،په دې ترمیم کې یې دکعبې ددېوالونوتیګې هوارې ا و یو برابرکړې وې .

بهرنۍ برخې :دتیګوله منځه یې پخوانۍ مساله راووېسته،نوې سیمنټي مساله یې ور ننوېسته،دواړه چتونه یې نوي ترمیم کړل،درې واړه، ستنې یې ورته نوې کړې،لدې رغونې وروسته دکعبې لوړوالی ۱۴متره دملتزم اړخ یا له حجراسودځخه ترحطیم پورې ددېوال اوږدوالی، ۱۲،۸۴ ،د حطیم له پیل څخه دحطیم تر پایه یاتررکن شامي پورې ۱۱،۲۸متره ، له رکن شامي یادحطیم څخه تر رکن یماني پورې۱۱،۱۲ اوله رکن یماني څخه ترحجر اسود پورې ۱۱،۵۲ . متره د ه .

په ۱۴۱۷هـ سپوږمیزکال دکعبې دترمیم،ویاړ د ابن لادن دکمپنۍ په برخه شو.

لومړی وصل

له هرات څخه چې الوتلو نو ټول حاجیان په احرام کې وو خو سید نصیر،او حاجي عبدالله همداسې راوختل، ما ورته وویل چې تاسو که په الوتکه کې احرام کوئ نو باید له میقات څخه تېرنشئ اوکه په جده کې یې کوئ نو جده خوله میقات څخه اخوادحل په ساحه کې ده او دم دربانديې اوړي ،هغوی راته وویل چې موږ بیاله جدې څخه جحفې ته داحرام لپاره ځو زه هم چپ شوم ،دوی دواړه له موږ سره په موټروکې مکې معظمې ته هم را نغلل حیران وم

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې دوی ولې دا کار وکړ ډېر وروسته پوه شوم چې دوی دواړه شيعه ګان دي، دعبدالله رنګ خو هزاره ګانو ته ورته وو خو سيد نصير هزاره هم نه وو اصلاً دکابل دچهار دهي اوسېدونکی وو، چا ګومان هم نه کاوه چې دی به شيعه وي.

خونوته د ننوتلو په وخت دمولانا يارمحمد په نوم يو تن چې ښکلی سور او سپين رنګ، سره او توره ګډه وډه ږيره يې وه راغی ځان يې په مکه مکرمه کې د شرکت له مسؤولينو معرفي کړ. او ويې ويل چې يوولس بجې رانسکته راشئ چې عمرې ته ځو، موږ خپل سامان ځای پر ځای کړ، ماپه هرات کې هم د احرام لپاره غسل کړی و، خوپه جده کې ډېر خولې شوی وم دلته تشنابونه اوګرمې اوبه هم پرېمانه وې له سره مې غسل وکړ ټول دعمارو مخ ته کوچني ميدان ته راووتو موږ يوه ته هم لار معلومه نه وه. مولنا يار محمد چې په مولنا مشهور وو له درې څلور ملګرو سره زموږ لارښود شوه لاره يې راته تشريح کړه، دعمارو موقعيت يې حفاير شارع ستين (شپتم سړک) وښود د سړک پرغاړه د متحده په نوم درملتون ووچې په ټول سعودي کې نماينده ګۍ لري په مکه او مدينه کې خو يې ما خپله شپږ اوه نماينده ګۍ وليدلې.

دلته په څلورو کتارو کې منظم ودرېدو دهرکتار لپاره يو تن مسؤول وټاکل شو، چې حاجيان بې نظمۍ ته پرېنږدي، يوکتار ماته را وسپارل شو ،زموږعماره له حرم شريف سره په مستقيم لوی سړک حرم ته نسبتاً نږدې پرته وه ، کږې وږې لارې او فرعي سړکونه نه وو خو دعمارې دروازې لوی سړک ته نه وې، بلکې ددوو عمارو شا لوی سړک او ددوو دروازې بيا مخ په جنوب ددې نورو عمارو دروازو ته وې کله چې لوی سړک ته را ووتو ګورو چې ټول سړک له خلکو ډک دی ،څومره چې دا دوطرفه سړک ښکاري نو له

(c) ketabton.com: The Digital Library

خلکو ډک دی ،ښځې او نارینه ،ډول ډول جامه، ډول ډول رنګ . ډېر یې حرم ته او لږ یې له حرم څخه خپلو استوګنځایونو ته روان وو ځوځایه مې په داسې خلکو سترګې ولګېدې چې نارینه یې داحرام په جامه کې خو ښځو یې یو ډول یونیفورم (یو ډول څادر ،کمیس ،پرتوګ په څادر نښه)درلوده او یو ځای به روان وو چې دوی له نورو سره جوت پېژندل کېدل، ،پرلوی شا وخوا شپاړلس متره سړک هغه دچاخبره دقدم ځای نشته دی ،دتلبیې ملکوتي ازانګو فضا سندریزه کړې وه، موږ د سړک پر ښي خوا مخ پر شمال لوېدیځ حرم شریف ته روان شو څو ګامه وړاندې ښي خواته یو لوی مسجد پرمخ راغی مولنا وویل چې دامسجد په ټوله مکه کې مشهور او داسامه پلار ابن لادن جوړ کړی دی او دابن لادن په نوم یادېږي که له چا ځای ورک شو نو ددې مسجد پوښتنه دې وکړي .له مسجد سره سم پیچومی پیل شونور نو د ساعت برج موږ ته ډېر نږدې دی.

دکعبې لیدلو تلوسې ډېر نا ارامه کړی وم ،موږ د هغه ځای چې حرم ترې پر خپلو سترګو لیدلی شو،په څو متری کې وو ،بس چې دهمدې پیچومي چې په حقیقت کې پول وو سرته ورسېږو نو حرم ته رسېدلي بلل کېږو زه خپل شل کلن ارمان او دخپلې مینې وصل ته رسېدونکی وم،همدا څو متره فاصله لکه څو کیلومتره اوږده شوه کله چې د پله سرته ورسېدو نو الله اکبر اود(اللهم لبیک لبیک لاشریک لک لبیک ان لحمد والنعمة لک والملک لا شریک لک) انګازې لوړې او ژړاګانې پیل شوې،مولنا راته وویل چې دا مخامخ منارې دبیت الله دي،تلبیې او ژړاګانو زور واخست له پله ښکته اوله سړک تېرشود حرم صحن ته له ننوتلو سره مولنا ټول کېنول ،له یو بل څخه دبېلېدلو په صورت کې یې دراټولېدلو ځای د دارالتوحید کانټینینټل هوټل مخ ته تلوېزیون ته ورته د اعلاناتو سکرین وټاکه.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

مولنامخکې موږ ورپسې دحرم شریف ښې خواته روان شو ،دحرم شریف حویلۍ او شاوخوا یې سپین پړق وو ،دلته دتیارو ځای نه وو له زړګونو کالو راهیسې دلته تیاره مغلوبه او رڼا او نور غالب وو ، دلته دوامدار ،انوار رااوري، تیاره فکرونه ،تیاره نظریات له دې ځایه کوچېدلي ځای یې الهي انوارو او دمعرفت او تعقل رڼا نیولی دی ،دعظیم الشان قرآن پر نزول سره دا رڼا تلپاتې شوه په حرم کې شپه نشته ټوله ورځ ورځ او رڼا رڼا ده.

هغه مکه چې اوسېدونکيو یې یو وخت دشیطان څراغ دبلولو وس نه درلودن ټوله چراغان ده.

مولنا په یوه دروازه ور ننوېستو اوس نو څو ثانیې پاتې دي چې د څه کم دوه میلیاردو مسلمانانو قبله ، دبشر په تاریخ کې دځمکې پر مخ لومړنۍ ودانۍ ،او تر ټولو سپېځلې او مبارکه خونه ووینم ، هغه چې هره ورځ یې کم تر کمه یوولس ځله یادوم او دلمانځه په هر نیت کې وایم (مخ مې دکعبې شریفې په لوري)هغه چې که په لمانځه کې ورته مخ نکړې نو که هرڅومره دې نور شرایط اوارکان برابرهم وي لمونځ دې دمنلو ندی،هغه چې په بیت الخلا او استنجا کې ورته مخ کول خو پرېږده آن پښې غځول اولاړې توکول یې هم خواته منع دي.

هغه چې په ژوند اوویښه هم ورته مخ کوو ،خوب موهم همدې خواته دی ،او له مړینې وروسته په قبر کې هم همدې خواته مخ اړوو.هغه ځای چې ټول ساکښان یې هم تعظیم اوتکریم پیژني او آن توتکۍ یې هم له فیلانو ساتي.

له ننوتلو سره سم ژړاګانې دومره ډېرې لوړې شوې چې تلبیه یې تر شعاع لاندې راوسته مخامخ راته دکعبې خونه وه ، په همدې نیمه شپه کې لدې

(c) ketabton.com: The Digital Library

شمعي څخه لسګونه زره پتنګان تاوېدل . پرتهولوداسې کيفيت او دجذب حالت راغی چې دتشريح لپاره يې الفاظ او دبيان لپاره يې لار نلرم.

سترګې مې پر کعبه ګنډلې وې خوزړه مې باور نه کاوه چې زه به اوس دهغې ليلا وصل ته رسېدلی يم چې ميليونونه مجنونان لري، دوه سترګې مې څلور ،څلور مې اته،او اته مې شپاړلس کړلې په غټو غټو مې وروکتل.

نور نودتاب متره نه وه،ماهېڅکله هم فکر نه کاوه چې زما کاڼی زړه به هم کله نرم شي ژړا اوسلګۍ خوپرېږده. خوهلته کيفيت او حالت داسې وي چې دکاڼي زړه خو لاڅه چې آن له الماسو هم موم جوړوي .

يو وخت مې چا پر اوږه لاس کېښود ويل يې بس کړه څه چې ملګري طواف ته ښکته شول بيا يې موندلی نشو .

ماهلته داسې ځوانان هم په کريکو وليدل چې که ددنيوي غم غرونه يې هم په سر کېښودل شي ښايي ورمېږ يې کوږ او سترګې يې لمدې نشي.

طواف مو په مطاف کې پيل کړ ،زموږ طواف دعمرې وو ، په لومړيو درې شوطو(دورو) کې موبايدرمل(اودپهلوانانوپه څېر منډه او اوږې پورته پورته)کړې واى،خودبيروبار له کبله داکارناشونى و ،دمنډې خو پرېږده آن دعادي تګ امکان هم نه و ،ډېر ورو ورو روان و کله کله به موهسې اوږې پورته پورته کړې کله به مو چور هېر شول ،طواف مو دژړا او انګولا په بدرګه وکړ،زما سترګې له کعبې نه اخوا کېدلې ،له دې کتو مې داسې خونداخست چې محسوسېده خو دکيفيت بيان يې نشم کولی. له طواف څخه چې فارغ شو نو لومړی ځل وو چې پخپله مې د زمزم اوبو ته ګيلاس ونيوه هملته مطاف کې ورتاو شوم ښې ډېرې اوبه مې وڅښلې موږ په

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

رښتیانادیده وو په خوندیې نه مړېدو، دوه رکعته لمونځ مو وکړ،وروسته مولنا دصفا او مروه ترمنځ سعيې ته روان کړو.

ماداسې انګېرله چې صفا او مروه به له کعبې لېرې سپېرې غونډۍ وي ،دخوړ له پاسه به پول وي په دې پول کې به چېرته دوه شنه راډونه وي چې دمنډې ځای ښیي خو داسې نه وو له مطاف څخه دکعبې دهغې دروازې خواته چې دصفا ددروازې په نوم یادېږي په زینه راوختو، دا دطواف دپیل او پای زینه ده څوقدمه چې وړاندې لاړو لاد کعبې له محوطې بهر نه وو وتلي چې مولنا یوې پر مرمرو پوښلي لوړې ته بوتللو ویې ویل چې دادصفا غونډۍ ده دا وړاندې شنه راډونه دي او هغه بل خواته همداسې لوړه ده هغه مروه ده.

تاسې موسعې وکړئ زه همدلته درته ناست یم یواځې د صفا او مروه په اړه، نه بلکې په ټولیزډول د کعبې او دحج د مناسکو د ټولوځایونو په اړه زمااټکل بل ډول وو.

صفااو مروه او ددوی ترمنځ د تګ راتګ لارې خو دومره ښکلې او په عصري ساختماني موادو اونقشې جوړ شوې چې دافغانستان ارګ ورسره سیالي کولی نشي.

سعی د حج او عمرې له واجباتو څخه ده او ترتیب یې داسې دی چې لومړی به دصفا په لوړه ودرېږې (صفاپخواغونډۍ وه او دوخت په تېرېدو او دحکومت په هڅو اوس دکعبې له سطحې لږه لوړه پاتې، نوره ختمه ده)

دلته به مخ کعبې ته کړې ځانګړې دعا به کوې بیابه دمروې خواته حرکت وکړې کله چې شنه میل ته ورسېږې نو له دې شنه میل څخه به تر بل شنه میل پورې منډه وکړې ،دامیلیونه صفاته نږدې دي کله چې مروې ته ورسېږې نو

(c) ketabton.com: The Digital Library

هلته به هم ودرېږي مخ به کعبې ته کړي دعابه وکړي او دصفا په لوربه راروان شي، دسعي لپاره صفاته دتللو لار ببله او مروې ته ببله جوړه شوې ده ،ددواړو لارو ترمنځ دوه کوچنۍ نورې لارې هم شته دي .کله چې شنه راډ ته راورسېږي نوتر بل شنه راډ پورې به منډه وکړي،دصفا او مروه ترمنځ اوه ځله تلل راتلل سعي ده هرځل به هم په صفااو هم په مروه کې ودرېږي مخ به کعبې ته کړي دعابه وکړي له صفا څخه مروې ته اوله مروې څخه صفاته پر دواړو لارو دواړو خواووته دوه دوه شنه څراغونه چې راډ ته ورته دي اود فقهې په کتابونوکې ورته میلین اخضرین ویل کېږي نصب شوي دي.

سعي مو وکړه څوک ژر اوڅوک لږناوخته فارغ شول .

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دوه تنو د ۱۲۰ حاجیانو سرخرییل

اوس راته یو دسر خرییل پاتې وو چې له احرامه ووځو او خپلې جامې واغوندو .

مولنا مورېته وویل چې دلته سرونه مه خرییئ ځکه چې نایان لس پنځلس ریاله اخلي ،هلته په عماره کې هلکان شته که پنځه پنځه ریاله ورکړئ ښه په راحت به یې درته وخریي مورږ هم هلته سرونه ونه خرییل ،نابلدي هم وه خو چې عمارو ته راغللو دمجیب او نعمت په نوم دوه افغان هلکان وو او مورږ له یوسل او شپیتو تنو ډېر ووفکر موو کړ چې که دوی ته انتظار کوو او نوبت ته کېنو ښایي ډېر وځنډېږو مولناته موهم غوسه راغلله چې ولې یې غلط وپوهولوو روسته پوه شو چې مجیب دمولنا اوښی او له نعمت سره یې هم دخپلوئ کومه اړیکه وه ده غوښتل داپیسې ددوی په جیب کې ولوېږي .

ماملګروته مشوره ورکړه چې راځئ خپله یودبل سرونه وخرییو. لومړی زه یوه ملګري ته چې لامې نه پېژانده او سر یې مخکې خرییل شوی وکېناستم سر یې راته وخرییه،داو ښتته ما پنځلس کاله نه ووخرییلي او په همدې هیله مې ساتلي وو چې دا به په حج کې خرېیم او الله ج مې داهیله تر سره کړه،دري نیمې بجې له عمرې فارغ شو ،احرام موو بست، جامې مو واغوستې. څه ملګري ویده شو ځکه چې ډېر ستړي وو دشنبې شپه ،دشنبې ورځ دیکشنبې شپه ټول په سفر او ګرځېدو تېرشول خو زه بېرته حرم ته لاړم لار اسانه وه پر سړک بیاهم خلک نه ځایېدل ،لمانځه ته وخت کم وو لاندې په مطاف کې دطواف اجازه نه ورکول کېده تهجد مو وکړل او په کعبه کې په جماعت دلومړي لمانځه ویاړ راپه برخه شو .

(c) ketabton.com: The Digital Library

صفا او مروه

صفا:

دایوه کوچنۍ غونډه ده چې دصفا او مروه ترمنځ دسعې پیل هم ترې کېږي دادکعبې دخونې په یو سل اودېرش مترۍ کې سوېل ختیځ ته پرته ده خو دکعبې په اوسنۍ ودانۍ کې دننه ده اوس ددې غونډۍ په سر یو ګنبد ډوله چت دی.

مروه

داهم یو کوچنۍ غونډۍ ده ددې دتیګې نوم مروه ده چې سپین ته مایل رنګ لري اوډېره کلکه ده ،داغونډۍ د کعبې له شامي رکن څخه شاوخوا درې سوه متره لېرې شمال ختیځ ته پرته ده سعې یااوم شوط همدلته پای ته رسېږي.

مسعی

دصفا او مروه تر منځ د تګ راتګ (سعې)لارته مسعی ویل کېږي صفا او مروه دوه غونډۍ وې. ددواړو غونډیو ترمنځ **۳۹۴,۵**متره مسافه ناهواره لوړه او ټیټه وه ،له شګو او کروت کاڼو ډک د پنځوس متره سور په اندازه خوړ هم پکې وو دتاریخ په بېلابېلوپړاوونوکې داځای هوار ،ترمیم او جوړ شوی دی ،یووخت داځای له بیت الله څخه بېل وو او ددواړو تر منځ دوکانونه او ودانۍ وې خو په بېلابېل وخت کې چې دبیت الله دپراختیاپروژې عملي شوې نودا ساحه هم په بیت الله کې راغله اوس خودبیت الله حویلۍ له صفا او مروه څخه هم ډېره وړاندې تللې ده. دبیروبار

(c) ketabton.com: The Digital Library

دکموالي او دخلکود اسانتیالپاره د صفا اومروه تر منځ سعي ته څلور لارې جوړې شوې دي یوه ځمکتل (زېرزمیني) ،یوه دځمکې پرسطحې ، بل دوهم او بـل دریـم منـزل څلـور واړه پـوړه پـه ډېـر ښـکلي ډیـزاین، ډېـرو قیمتـي ساختماني توکیو په عصري او پرمختللي ډول په ډېر جذاب اومناسب رنګ جوړ شـوي دي. لـه صفا څخـه مروې تـه دتللو پـه ډېرو قیمتـي مرمروپوښـل شوې لار بېله ،له مروې څخه صفاته د راتللو همدا ډول لار بېله او پـه منځ کې دناروغانو او ویلچیرانو (دناروغانو دبایسکلونو)دوه لارې بېلې دي پـر هر لار دزمزم داوبودوه ځایه دي چې په هر ځای کې شاو خوا لـس نلکـې دي او په یووخت کې ترې شاوخوا څلوېښت تنه اوبه څښلی شي ،دمسعی د هر منزل سور شل متره دی د لومړي منزل لـوړوالی ۱۱،۷۵او ددوهم ۸،۵متـره دی، اوس په لکونو حاجیان دلته په یو وخت کې سعی کولی شي.

هر پوړ ته پراخې پراخې عادي او برېښنا یې زینې (پوړۍ) اولفټونه ختلي دي ،دهـر پـوړ ټـول مسـاحت ۷۸۹۰متـره مربـع دی برېښـنا یـې زینـې د بـاب الصفا (دصفا دروازې)بهر او لفټونه یې دننه دي.

دصفا او مروه تر منځ له عامو دروازو پرته اوه داسې پلونـو تـه ورتـه لارې دي چې هغه خلک پرې تـګ راتـګ کـوي، چې لـه بهـر څخـه نېغ حـرم تـه تلـل غواړي له دې لارو تلل د سعي کوونکیو د مزاحمت مخه نیسي.له دریم پـوړ پرته په نورو پوړونوکې پکې او دومره ایرکنډیشـنونه دي چـې دسعودي پـه ګرمۍ کې خلک پکې یخ نیسي،لسګونه قندیلونه پکې ځوړند دي.

له بهرنـي صحن څخه صفا دروازه د کعبې لسـمه دروازه ده چې تـر مـروه پورې دا شمېره یو دېرشمې ته رسېږي په دوی کې هوایي پول ته د ورته لارو دروازې هم شمېرل کېږي په دې منځ کې مشهورې دروازې باب الصفا ،بـاب بني هاشـم ،بـاب علـي ،بـاب العباس،بـاب النبی،بـاب السـلام یابـاب بنـي

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږه،بآب الحجون ،باب المعلاة ،باب المدعی اوباب المروه دي او دصفا او مروه له منځ (مسعی)څخه دکعبې سالون یا مطاف ته مشهورې دروازې باب مراد ،باب المحصب او باب عرفه دي.

مروه تر ۱۴۱۷هجري سپوږ میز پوري غونډۍ وه خو له همدې کال څخه تر ۱۴۲۳ داغونډۍ هواره شوه اوس دتیګوکلکه لړه نښه پاتې ده پرسر یې دموم په څېر سپین ته ورته ژېړ مواد پراته دي،چې پښې هم نه ژوبلوي او انسان پرې ښوییږي هم نه، دصفا له غونډۍ شیشه یې کتاره تاوه ده.

دصفا اومروه تر منځ له شنو راډونوسره دعباس ابن عبدالمطلب کور وو ، تر ۱۳۷۲هـ سپوږمیز کال حکومتونو ترمیماوه خو په همدې کال یې دصفااومروه دپراختیا لپاره ونړاوه.

(۱)اخبار مکه دفاکهي ،دتاریخ مکه په حواله

اهل کتابوداسې عقیده درلوده چې داساف په نوم یوتن نارینه له نائلې نومې ښځې سره په کعبه کې ناروا اړیکې ونیولې چې الله ج دواړه مسخ او تیګې ترې جوړې کړې خلکو هم د عبرت لپاره اساف د صفا اونائله د مروه په غونډۍ کېښودل .

دوخت په تېرېدوسره خلکو ددې دواړو بتانو عبادت پیل کړ او دایې محترم بلل،د جاهلیت (ناپوهی)په پیر کې،هم خلکو د صفااو مروه ترمنځ سعی کوله داسلام د رڼا په خپرېدلو سره هم خلکو داسعی کوله خوځینو داګومان کاوه چې ګویا داسعی دهمدې بتانو (اساف او نائلې)له کبله ده او دا دود باید بند کړل شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

الله ج دهمدې شک دله منځه وړلو لپاره وفرمایل چې (ان الصفا والمروة من شعائرالله...) یعني یقیناً صفا او مروه دالله ج له نښو څخه دي) (۱) البقره ۱۵۸

دصفا او مروه تر منځ سعي د حج یا عمرې له واجباتو څخه او دحضرت ابراهیم او حضرت هاجرې سنت دي ،رسول الله ص هم دا ابراهیمي سنت اداکړیدي.

دبخاري په باب احادیث الانبیاء کې له حضرت ابن عباس څخه روایت دی چې رسول الله ص فرمایي: حضرت ابراهیم ع خپله مېرمن حضرت هاجره او خپل زوی حضرت اسمعیل راوستل اودواړه یې دکعبې ترڅنګ له یوکخوړې خرما او یو مشک (زي)اوبو سره پرېښودل په دې وخت کې حضرت اسمعیل ع تی خوره کوچنی وو او په مکه کې نه کوم کلی و اونه کوم کور یا ښار.

کله چې حضرت ابراهیم له دوی دواړو څخه روان شو نو حضرت هاجرې ترې په حیرانتیا وپوښتل چې ته موږ په دې سوځنده ،بې اوبو ،بې وښو اوبې څوکه دښته کې ولې پرېږدې ،خو حضرت ابراهیم ځواب ورنکړ کله چې حضرت هاجرې څوځله داپوښتل او حضرت ابراهیم ځواب ورنکړ نو حضرت هاجرې ورته وویل آیا داد الله ج حکم دی؟ هغه ځواب ورکړ هو.

دده داځواب حضرت هاجرې ته دغره په څېر ډاډ و، ورته یې وویل کله چې داد الله ج امر دی نو باور لرم چې هغه به موږ وساتي .

حضرت ابراهیم لږ اخواپه داسې ځای کې چې حضرت هاجرې نه لیده ودرېد مخ یې قبلې ته کړ او دادعا یې وکړه (ربنا انی اسکنت ....)یعني(ای زموږ ربه ماخپل اولاد په بې کروندې دښته کې ستادعزتمن کور تر څنګ

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

پربښود ای ربه ددې لپاره چې لمونځ وکړي نو دخلکو زړونه ددوی خواته راواړوه او هغوی ته له مېوو څخه روزي ورکړه چې ستامننه وکړي) دحضرت ابراهیم له تللو وروسته هاجرې خپل زوی ته تی ورکاوه او هماغه اوبه او خرمایې کارولې خولې وروسته له تندې سره مخ شول، حضرت هاجرې به چې معصوم اسماعیل ته وکتل نو خفه او وارخطابه شوه با الاخره تاب ورنغی، نږدې غونډۍ صفا ته پدې هیله ورو ختله چې ګوندې څوک ووینې او اوبه ترې وغواړي خو ،په دې سوځنده اووچه دښته کې هېڅوک هم نه وو، له هغه ځایه راښکته شوه او دمروه پر لور لاړه کله چې له صفا ښکته خوړ ته ورسېدله نو حضرت اسماعیل ع یې له نظره پناشو نو له دې خوړ څخه په منډه تېره شوه ، چې حضرت اسمعیل ووینې ،هسې نه چې کوم ځناور زیان ورته واړوي،مروه ته ورسېدله هلته یې هم څوک ونه لید اوه ځله د صفا او مروه تر منځ لاړه او راغله او په دې خوړ کې یې منډه کوله(ددې خوړ په ساحه کې اوس شنه راډونه دي او دلته اوس هم حاجیان منډه کوي.)په اوم ځل چې مروه ته وختله یو غږ یې واورېد ،باور یې هم نه راته،خو فکر یې کاوه چې کوم کس دده مرستې ته راغی بیایې غوږ ونه څک کړل،ګوري چې یوه پرښته پرځمکه خپل وزر وهي چې له دې ځایه د اوبو چینه راووته، هاجره راغلله له دې چینې څخه یې د حوض په څېر کوچنی دېوال ددې لپاره تاوکړ چې اوبه ونه وځي ،دتحصیل په دوران کې مې چېرې لوستي وو چې دالله ج رسول ص فرمایلي دي الله دې پرهاجرې ورحمېږي اوبوته یې زم زم (په عبراني ژبه ودرېږه ودرېږه)، وویل او ددې له غوښتنې سره اوبه ودرېدلې که هغې اوبوته زم زم نه وو ویلې نو په مکه کې به له دې اوبو نهر روان شوی وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځینو خلکو بیا له دې کیسې سره اسرائیلیات یوځای کړي،داسې کیسه یې جوړه کړې چې ګویا ،حضرت ساره د حضرت ابراهیم ګرانه مېرمن او دهغه د تره لوروه او هاجره یې ازاده وینځه په نکاح کړې وه ددواړو بنو یوځای ګوذاره نه کېدله ،حضرت سارې په حضرت ابراهیم زور راووړ چې هر ډول کېږي له دې بنې او بنتون څخه به یې خلاصوي هماغه وو چې حضرت ابراهیم ع بې له دې چې هاجرې ته څه ووايي هغه له شام څخه حجاز ته را روانه کړه او دلته یې بې هرډول توښې او هر ډول سرپنا او سر پرسته پرېښودله.

داپر یوه اولوالعزمه رسول بهتان دی یو اولوالعزم رسول خوپرېږده چې هېڅ عاقل انسان به له خپل اولاد او مېرمنې سره داسې کار ونکړي.

لکه څرنګه چې په پورتني حدیث کې هم راغلي حضرت ابراهیم داکار یواځې او یواځې د الله ج په حکم او دهغه د رضا لپاره وکړ او حکمت یې هم ښکاره دی الله ج ددوی په واسطه هلته د یو لوی تمدن بنسټ کېښود ،ابادي وشوې، دحضرت ابراهیم ع دعاقبوله شوه، الله ج په ټوله نړۍ کې د خلکو زړونه کعبې ته ور مات کړل. نن سبا له ټولې نړۍ څخه هر وخت خلک کعبې ته د حج او عمرې لپاره ځي، د زمزم پر اوبو ځان خړوبوي ،او ابراهیمي ،اسماعیلي او د هاجرې سنت عملي کوي.

له هماغه وخت را هیسې کعبه د خلکو قبله ده او د ابراهیم ،اسمعیل او هاجرې په قدموقدم ږدي ،دهغوی پر تقلید قرباني کوي دهغوی پر تقلید شیطان ولي او .....

www.meltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

نن هر کال میلیونونه خلک د کعبې د زیارت په اړه د حضرت اسمعیل غږ ته لبیک وایي،او په دې وچه ،سپیره بې وښو او بې اوبو دښته کې د نړۍ ټولې مېوې په هر موسم کې موندل کېږي.

له صفا غونډۍ سره د اسلامي تاریخ ډېرې پېښې تړلې دي، د بېلګې په توګه کله چې الله ج خپل رسول ص ته امر وکړ چې خپل نږدې دوستان وویروه (۱) (شعراء۲۱۴)

نو هغه دصفا غونډۍ ته وخوت او خپل قوم په ځانګړې توګه فهر او عدي یې را وبلل ورته یې وویل که زه تاسو ته ووایم چې ددې غونډۍ له شاه ددښمن یو لوی لښکر راروان دی او پر تاسو د برید نیت لري نو تاسو به زما پرخبره باور وکړئ؟،هغوی ورته وویل هو ځکه چې موږ له تا هېڅکله هم دروغ ندي اورېدلي هغه ص ورته وفرمایل نو زه موله یو سخت عذاب څخه وېروم چې ډېر ژر راتلونکی دی ابولهب ورته وویل چې (معاذ الله) خدای دې خوار کړه آیا د همدې لپاره دې راوبللو؟ په همدې خاطر بیا دا ایت نازل شو (تبت یدا ابي لهب ......) (۱)

بخاري له ابن عباس څخه.

حضرت عبدالله ابن عباس فرمایي چې قریشو رسول الله ص ته وویل ته خپل رب ته دعا وکړه چې دادصفا غونډۍ سره زر وګرځوي، که داکار وشو موږ ایمان راوړو، خوحضرت جبرائیل ع، رسول الله ص ته د الله ج دسلام له رسولو وروسته وویل که داکار هم وشي نو دوی ایمان نه را وړي که ته غواړې زه به داکار وکړم خو که بیاهم ایمان رانه وړي نو زه به سخته سزا ورکړم.خوکه ته غواړې همداسې یې پرېږده زه به د خپل رحمت او توبې دروازې ورته خلاصې پرېږدم رسول الله ص هم ورسره پرهمدې توافق وکړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له همدې صفا سره ابوجهل د رسول الله ص بې احترامي وکړه او حضرت حمزه يې ډېر ژر غچ واخست.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په مکه کې لومړۍ ورځ او دوستان

سحر له لمانځه وروسته مې طواف وکړ بيا مې خپل ماما حبيب الرحمن استاد ته ټېليفون وکړ، هغه هم په حرم شريف کې و هغه له ماښخه دیارلس ورځې وړاندې تللی وو، د حرم شريف په حوېلۍ کې د ساعت له يو کوچني برج سره مو وعده وکړه زه چې ورغللم هغه هلته تيار ولاړ و. د يو بل په ليدلو ډېر خوښ شو له سلام او ستړي مه شي وروسته له هغه سره د هغه اطاق ته روان شوم له حرم څخه ورته ۴۰ دقيقې پلی مزل وو، دده په ليدو مې ټوله ستوماتتيا ووته، له هغه سره مې د سحر چای وڅښه د کور او کلي د خبرو تر څنګ يې په مدينه منوره او مکه معظمه کې د خپل دیارلس ورځني ژوند په اړه هم معلومات راکړل، ويل يې چې مدينه منوره ډېر ښکلی او پاک ښاردی، ښه هوا، ښه فضا، پراخ سړکونه، پراخ چاپېريال نسبت مکې ته ارزاني، پکې شته ده د نبوي مسجد ډېره ستاينه يې وکړه. حبيب الرحمن استاد زما، ماما او ترما کوم شل کاله مشر دی خو ټول عمر موسره يو ځای تېر کړی دی د سکه مشر ورور په څېر يې له موږ سره چلند کړی لکه چې کور، ګټه او تاوان مو يو وي.

ده راته وويل چې زموږ کليوال غلام دستګير، حاجي شېرزمان او شېر زموږ په خواکې په ۱۳۲ عماره کې اوسي هلته ورغللو خو د عمارې عرب څوکېدار د ننوتلو اجازه رانکړه، ماما مې خپل ملګري ډاکټرعبدالقدير ته چې په مدينه منوره کې ورسره د اطاق ملګری او د ننګرهار ولايت د سره رود د ولسوالۍ د فتح اباد (فتيوات) اوسېدونکی دی، ټېليفون وکړ هغه هم په همدې عماره کې اوسېده، ډاکټر عبدالقدير رابښکته شو، لومړی يې خپل

(c) ketabton.com: The Digital Library

اطاق ته بوتللو هغوی کبان پاخه کړي وو خو موږ ماړه ووهسې مو یوه مړې ورسره و اخسته ،ډېر خوندور وو.

له هغوی څخه د شېرزمان دوی خونې ته لاړو.

په دې خونه کې یو حاجي شېرزمان و چې د سره رود ددوه سرکې اوسېدونکی دی تر ما ډېر مشر دی خو انقلابی مجاهد او په وینا یې موحد سړی دی ،زموږ دوستان دي ملګرتوب مې هم ورسره دی په کابل او پېښور کې په یوه مېنه کې اوسېدو.

غلام دستګیر زموږ کلیوال ډېر نېک سړی له ښو اخلاقو او اوږدې ږیرې یې د شیخ لقب ګټلی دی.

دابل شېرزمان زموږ قومي اوعزیز دی،زما ترور زی هم دی،ښایي کوم کال له ماکشر وي،په سر خرود کې زموږ او دوی تر منځ یو خوړ دی.

له نېکه مرغه ددوی خواته ګلاجان هم راغلی و ګلاجان ددې کشر شېرزمان مشر ورور دی، هغه هم له یو شرکت سره تر دوی وروسته او تر مامخکې راغلی وو او حرم ته نږدې په یوه عماره کې اوسېده.

یوساعت بنډار موو کړ یوولس بجې شوې، ټول حرم شریف ته دماسپښین د لمانځه لپاره ولاړ شو، ماسپښین لمونځ په پاو باندې دولس بجو اداکېده،خو له لمانځه او جنازې چې تر څو فارغېدلو نو یوه بجه شوه .

له لمانځه وروسته خپل اطاق ته لاړم ډوډۍ مو وخوړه زموږ په اطاق کې یو شنه غالۍ، درې تختې، پر هر تخت یو غټ اسفنج ،درې کوچني بالښتونه یوه بړستن یوه روجایي ،یو ایرکنډېشن یو پکی دوه راډونه وو. زما داطاق ملګری دهرات ښار اوسېدونکی مولوي محمود احمدي وو

(c) ketabton.com: The Digital Library

احمدي دهرات په محکمه کې قاضي هم و . موږچې په کومه عماره کې اوسېدو، داڅلور پوړه وه په هر پوړکې دوه دوه اپارتمانه او په هر اپارتمان کې دوه خونې، یو کمود ،یوتشناب له تفت سره ،یود لاس وینځلوځای (دستشوی) له نغر یو او لوازمو سره یو پخلنځی او یو فریج (یخچال) وو.

سعودي له نبستمنو سپین ږیرو پر افغانستان خپل پور غواړي

موږچې کله له هرات څخه را تللو نو په الوتکه کې دځای د نه شتون له کبله شرکت یوویشت تنه په بله الوتکه کې کابل ته راولېږل چې له دې ځایه په بله الوتنه کې جدې ته راشي،دوی ته ویل شوي وو چې تاسې به په کابل کې نه ایسارېږئ له یوې الوتکې به ښکته کېږئ او بلې ته به خېژئ آن له تر مینل څخه به هم نه وځئ خو هلته یې یوه شپه او یوه ورځ ځنډولي وو. دوی له موږڅخه شپږ ویشت ساعته وروسته مکې معظمې ته راورسېدل، په دوی کې له څلور تنوسپین ږیرو پښتنو بادغیسیانو څخه په جده کې د سعودي حکومت سرې سر دولس سوه ریاله اخستې وې، اوورته یې ویلي ووچې شرکت یا حکومت ستاسو خاک پولې یادخدماتو پیسې ندي تحویل کړې، سره له دې چې شرکت له دوی پوره پیسې اخستې وې،دابېچاره ګان نالوستي اوناګرځېدلي خلک ووخپل حق یې هم نه شو غوښتلی خومادوی مظلومیت زغملی ونه شو ،دشرکت مسؤول سیدنصیر مې اړکړ چې ددوی دحق پوښتنه وکړي.

خوهغه سباشپه راته وویل ،چې دی په جده کې دسعودي اړوندو چارواکیو ته ورغی او ددوی پیسې یې ترې وغوښتې خو هغوی ورته وویل

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ستاسو حکومت(افغانستان)زموږ پنځه میلیونه ډالره پوروړی دی ،موږ چې څه نه وایو تاسوخویې بیخي مه وایئ او پیسې یې رانکړې،ماورته وویل چې داکوم انصاف اوعدالت دی،چې د سعودي حکومت پرافغان حکومت پخپل پور کې دځلور تنو بېوزلو ،سپین ږیرو ،بې خولې او بې ژبې پښتنو بادغیسیانو ځلور زره او اته سوه ریاله ایساروي؟

،پوه شوم چې غلا هرومرو یاپه دوی کې ده او یا دافغان حکومت په چارواکیوکې ،سیدنصیر مې بیاهم پرېښود ورته مې وویل چې:داخلک مظلوم دي ځه چې زه اوته د بعثې دفتر ته ورشو زه هلته ډېر دوستان لرم، د هغوی په واسطه به ددوی حق را ژوندی کړو.

هغه هم په ښکاره را سره ومنله خو په نن او سبا یې تېر وبستم.

په کومه شپه چې نوي یوویشت تنه حاجیان راغلل نو په سبایې سید نصیر زموږ خونې ته راغی ویې ویل یې چې ستاسو خونه درې کسیزه ده نو که خوښه مو وي یو تن ښه دروند او لوستی سړی به درته راولېږم . ساعت به مو ورسره تېر وي،موږ هم ورسره ومنله ، یو تن پوخ سړی یې راووست ویل یې دی ډګروال عبدالسمیع دپنجشېر اوسېدونکی دی،سمیع خپل کلی رخه وښود.

حاجیانو به خپله ځان ته خواړه پخول ،ځینوبه دسحر چای ناوخته نهه ،نهه نیمي بجې وخښه ،بیا به یې غرمه نه ،بلکې دشپې به یې خوړله ،ددوی ډوډۍ دوه وخته وه،ددې کار ګټې اقتصاد اودوخت سپما هم وه ،دکاسو چمچو له ډېرو وینځلو هم خلاص وو ،عبادت ته هم اوزګاربدل،او غوښتل یې چې خپل نفس هم ذلیل کړي،ځکه چې مړه ګېډه خوب راولي،بدن ورسره دروند او نا ارامه وي، ښه عبادت (لمونځ ،طواف،...)نه کېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو زموږ ډوډۍ پر شرکت وه، موږ به درې وخته اوښه ډوډۍ خوړله، ځوځله داسې وشول چې سحر لمانځه ته راغلم نو بیاتر ماسخوتن خونې ته لانه ړم چې غرمنۍ به رانه پاتې شوه، نورو ډېرو حاجیانو به همداسې کول.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حرم حوېلۍ

کله چې حضرت ابراهیم ع د کعبې ودانۍ جوړوله نو هلته د بنو جرهمو څوکورنۍ وې چې وروسته دحضرت ابراهیم ع ددعاله برکته داځای ورو ورو له خلکو ډکېده ،دې خلکو دبیت الله د احترام له امله بیت الله ته نږدې کورونه، نه جوړول او دغره په لمنوکې په کوډلو او کېږدیوکې اوسېدل،کله چې قصي بن کلاب دمکې واکمن شو،هغه له خلکو وغوښتل چې د کعبې دساتنې لپاره کعبې ته نږدې کورونه جوړ کړي خو قریشو داکار نه کاوه تر دې چې هغه قریشوته د جرئت ورکولو په خاطر لومړی پخپله ددارالندوه په نوم ودانۍ جوړه کړه چې وروسته نوروهم کعبې ته نږدې ودانۍ جوړې کړې قصی داسیمې پرخلکو ووېشلې او په داسې نقشه یې ورته دکور جوړولو حکم وکړ چې دټولو کورونو دروازې کعبې ته وې اوتر دووکورونو وروسته لار پرېښودل شوه.

دې کورونو دحرم حوېلۍ تنګه کړه، دپراخولو اورغولو تروخت (له نبوت څخه پنځه کاله وړاندې) پورې چې دتاریخ پوهانو په آند دوه زره شپږسوه، پنځه څلوېښت کاله (۲۶۴۵)کېږي کعبه چاپراخه کړې نه وه،البته قصی تر میم کړې وه.

درسول الله ص په مبارک عصر کې دکعبې ټول غولی دوه زره متره مربع (یوجریب) و خو داسلام دپراخېدو ،دمسلمانانو دډېرېدو او زیارت کوونکیو دازدحام له امله لومړی حضرت عمر ابن خطاب دکعبې دحو ېلۍ اومطاف دپراخولو اړتیا احساس کړه هغه چې کله په ۱۷هـ حج ته راغی نودمکې شاوخوا کورونه یې استملاک کړل ،خاوندانوته یې دهغوی بیه ورکړه،دکعبې

(c) ketabton.com: The Digital Library

له غولي سره يې يوځای کړل حضرت عمر له کعبې او مطاف څخه د يوال هم راتاوکړ او د رڼاڵپاره يې پر ديوالونو د څراغونو لګولو حکم وکړ.

په ۲۶ هـ کال حضرت عثمان رض نور کورونه هم استملاک کړل، او مطاف يې **۱۴۷۵** متره مربع نور هم پراخ کړ.

وروسته حضرت عبدالله ابن زبيرهم په **۶۴** هـ د کعبې حويلۍ **۳۲۲۵** متره مربع پراخه کړه.

په **۷۵** هـ عبدالملک ابن مروان د مسجدالحرام دبرنډې د يوالونه لوړ کړل د ساج د لرګيو چت يې ورکړ او د ستنو په لوړه برخه کې يې **۵۵** مثقاله سره زر وتومبل.

وليد بن عبدالملک بيا د خپل پلار کارونه لاهم منظم او سمبال کړل، د مسجدالحرام چت يې په ساج لرګيو وپوښه ،ميناتوري يې پکې وکړه د ننه په مسجد کې يې مرمر وکارول په برنډه او بالکن کې يې روشندانونه جوړ کړل ،حرم ته يې له مصر او شام څخه د مرمرو ستنې راوړې ،د کعبې د دروازې ،ناوې او د ننه برخې د پسوللو (سينګارولو) لپاره يې نور **۳۶۰۰** ديناره حرم ته ولېږل. د ده په وخت کې مسجد الحرم د لومړي ځل لپاره عصري او ښکلې بڼه خپله کړه.

عباسي خليفه منصور په ۱۳۷ هـ حرم له دارالندوه څخه تر باب السهم پورې پراخه کړ،د هغه په وخت کې حرم **۴۹۵** متره مربع پراخه شو، او په لومړي ځل يې د مسجد په يوه کونج کې مناره هم جوړه کړه په ۱۲۱ او ۱۲۴ هـ کې خليفه مهدي د حرم رغونه پراخول او ښکلي کول پيل کړل خو هغه په ۱۲۹ کې وفات شو ،د هغه پاتې کار د هغه زوی موسی الهادي بشپړ کړ، د مهدي په دواړو دورو کار کې حرم نور هم ۱۴۹۴۰ متره مربع پراخ شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه له حرم څخه د سېلابونو مخه هم تاوه کړه د حرم شاو خوا يې ژورې کندې او شېلې ډکې کړې او کعبه يې دغولي په منځ کې راوسته ، عباسي خليفه معتمد بالله او په ۲۸۱ هـ معتضد بالله هم حرم پراخه کړ معتضد بالله حرم ۲۵۰۰ متره مربع پراخ کړ.

خليفه معتضد بالله هم دهارون الرشيد د مېرمن زبيدې په واسطه د حرم لوېديځ ته د جوړوشويو دووکورونو ترمنځ ۹۸۰ متره مربع تشه له حرم سره يوځای کړه داوخت د حرم شريف غولی (حوېلی) ۱۳۱۹۵ متره مربع ته ورسېده.

د ۸۰۲ هـ سپوږمیز دشوال المکرم په ۲۸ مه دشنبې په شپه حرم اور واخست او ۱۳۰ ستنې يې وسوځېدلې دا اور لګېدنه قصدي پېښه نه وه ،بلکې د غفلت له کبله وه ،په ۸۰۳ هـ سپوږمیز دمصر پاچاملک ناصر فرج بن بربوق، بيسق الظاهري دمصري حاجيانو دبعثې درئيس په توګه حج ته ولېږه هغه دحج له مناسکو وروسته حرم په ډېره کمه موده کې ترميم کړ ،خوپه مکه کې دښولرګيو دنه موندلو له امله دحرم دچت کار پاتې شو وروسته په ۸۰۷ کې له روم او طائف څخه ورته ښه لرګي راوړل شول او پاتې کار يې بشپړ کړ.

په ترکيه کې دعثماني خلافت په پير کې سلطان سليمان قانوني داستانبول دجامع مسجد ډيزاينوونکی او جوړوونکی نامتو انجنير مکې ته ولېږه چې مسجد الحرام ته ښکلې نقشه جوړه کړي، خو دا سلطان ډېر ژر وفات او کار پاتې شو خو کله چې دحرم دلرګيو چت کمزوری او په ۹۷۹هـ س (۱۵۷۱م) دمسجد ختيځ دالان مطاف ته کوږ شو نو دحرم چاروا کيو دعثماني ترکيې وتلی پاچا دوهم سليم خان له پېښې خبر کړ هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم دتکړه انجنېرانو یو پلاوی حرم ته ولېږه ، دې پلاوي له څېړنو وروسته تکړه انجنير محمد جاويش ته دنده ورکړه هغه هم په ۹۸۰ هـ س کال دلومړي خور په **۱۵** مه دباب السلام ، (باب بني شيبه) له لوري دمسجد الحرام نړول پيل کړل ،ددې کار په پای کې دزېړو تيګو په ستنو داسلامي عثماني خلافت په بڼه (**۵۰۰**) کوچنۍ کوچنۍ پيازوته ورته ګنبدې جوړې کړې.

داکار لا په شمال اوختيځ کې روان وو چې سليم خان وفات شو ،دهغه له وفات وروسته دهغه زوی مراد خان داحمدبيګ په نوم تکړه انجنير ته داکار وسپاره اوپه **۹۸۴** کې بشپړشو ،دانوې ودانۍ تر پخوانۍ هغې کوچنۍ په (**۳۸۰۰۲**) متره مربع ځمکه کې ودانه شوه.

دکعبې څلور خواته برنډو کې چې اوس پوښل شوي داوسپيني ګنبدې اوس هم شته دي ،ددې ګنبدوشاته ډېر لوی نور کار هم شوی دی ،داد سعودي حکومتونوکاردی.

همدا راز دبرنډې دننه چې په کومو ستنوژېړې او مرمري ډبرې ښکاري دا ترکي مهندسي ده دا ژېړې ډبرې يې جدي ته نږې دبئر شمسي له غرونو راوړې دي ،عثماني خلافت يا ترکانو حرم ته ډېر زيات خدمت کړی دی چې دحرم مينه وال به يې په زرينو کرښو وليکي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

www.melitahr... 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

سعود کورنۍ او حرمين

له شک پرته د سعود کورنۍ واکمنان ډېرې سياسي او شخصي نيمګړتياوې لري داکورنۍ مستبده اودکتاتوره ده ،خپل ولس ته نه دبيان ازادي ورکوي ،نه دنظردښکارولو، لاريونونو اونه دغړ لوړولو حق، دحکومت پر درې ګونو قواوو حاکمان دي،په ټولو لوړو څوکيو همدوی ناست دي،ولس ته په دولت اوحکومت کې کارنده ونډه اولوړ مقامونه نه ورکوي، پر سعودي او سيپڅلي خاوره يې امريکايان حاکمان کړي او دوی ته يې نظامي هډې ورکړې دي.

دې موضوع ته وروسته راځو خوله دې ټولو نيمګړتياوو او کمزوريو سره ه يې حرمينو ته پرخدمتونو سترګې پټول ناځواني او بې انصافي ده،دوی حرمينو ته نه هېرېدونکی خدمتونه وکړل، ددوی خدمتونه، حاجيانو ته برابرې کړې آسانتياوې او دحرمينو ظاهري اوباطني ښکلا ماليدلې او په هره برخه کې مې يادښتونه هم اخستي دي خو زما معلومات کافي هم ندي او په ځينو برخوکې دحرم دمتواګانواو مستخدمينوله خولې دي چې شمېرې ،نېټې کرکټرونه او... يې ډېر دقيق بللی نشم، دحرم دمعلوماتو ځانګې ته ورغللم خو هغوی ددومره معلوماتو راکولو ته چمتو نشول، په دې اړه تکړه ليکوال او هڅاند ورور ښاغلي عبدالملک همت په خپل کتاب (زموږ دقبلې تاريخ)کې دسعودي کورنۍ دخدمتونو په اړه ځينې معلومات راټول کړي دي، دده مراجع او ارقام دقيق دي،خو دده لخوا دمعلوماتو له راټولو هم لس کاله تېرېږي. پدې لسو کالو کې په حرم کې ډېر بدلونونه او پرمختګونه راغلي ډېر کارونه شوي دي زه لومړی د ښاغلي همت معلومات

(c) ketabton.com: The Digital Library

رالېږدوم،وروسته به په خپل یون کې چېرې چې زه ګرځم په خپلو لیدلواواورېدلوکې تاسودرانه لوستونکي له ځانه سره وګرځوم.

د ملک عبدالعزیز په پیر کې

کله چې ملک عبدالعزیزبن عبدالرحمن الفیصل آل سعود په ۱۳۴۳ هـ س کال پر حجاز واکمن شو یو کال وروسته یې دمسجدالحرام د ودانولو اراده څرګنده کړه،نو هغه وو چې دمسجدالحرام د هغه مهال د اوقافو مدیر دمسجدالحرام په بیا جوړولو ،ترمیم او اصلاح یې لاس پورې کړ،چې داترمیم دهمدغه کال د حج د موسم تر رارسېدو پای ته ورسېد.

بیاپه ۱۳۴۶ هـ س کال ملک عبدالعزیز آل سعود دټول مسجد الحرام دباندنۍ برخې دبیاودانولو امر صادر کړ او داکار یې شیخ عبدالله دهلوي ته وسپاره ،کوم چې دزبیدې دچینې په کارولو کې یې ځوکلونه زیار ایستلی وو او په دې هکله یې ښه کار جوت شوی وو.

عبدالله دهلوي د مسجد الحرام دبیا رغولو ټول لازم مواد برابر کړل او له هغو کسانو څخه یې مرسته وغوښته چې دزبیدې د چینې په آبادولو کې یې دده سره مرسته او کار کړی وو داکار نوموړي دهمدې کال د ددوهمې خور په میاشت کې پیل کړ او دمسجدالحرام په هره برخه کې یې ترمیم،اصلاح تزئین او نوی والی راووست.

د سعودي پراختیا لومړی پړاو

دمقتدرعباسي دوختونو دمسجدالحرام له پراختیا څخه یو زراو اتیا کاله تېر شول ،په دغو ډېرو کلونوکې په مکه مکرمه او نوره نړۍ کې زښت زیات بدلونونه راغلل ،خو مسجد الحرام یوه لوېښت هم پراخه نه شو،بلکې ډول ډول ودانۍ وار په وار ورته را نژدې کېدلې ،څو ښېخې په مسجدالحرام

(c) ketabton.com: The Digital Library

پورې وننښتلې ،دغه حال د صفا او مروه تر منځ دمسعی هم و ،مسعی هم دمهالونو په تېرېدو سره داسې تنګه شوه ،چې دواړو خواووته يې دوکانونه راوتل،حاجيانو به د صفا اومروه تر منځ سره لمر ته پر شګلنه ځمکه د بازار په ګڼه ګونه کې سعی کوله.

دمسجدالحرام دغه تنګ غولی په تېرو مهالونوکې دحاجيانولپاره بس وو ،ځکه چې هغه مهال د مسلمانانو شمېر لږ ، دحج دسفر وسايل محدود اوډېر لږ خلک حج ته تلل.

خوورووسته وروسته چې د مسلمانانو شمېر زيات شو ،اودحج دسفر وسيلې موټرونه ،ريل ګاډي ، سمندري بېړۍ،اوالوتکې شوې نو د حاجيانوپه شمېر کې هم زياتوالی راغی ،لکه چې دادی وينو چې داشمېره نوره هم کال په کال مخ په زياتېدو ده، همدا سږکال په ۱۴۲۲ س ۱۳۸۱ل کې وايي چې دوه نيم ميليونه حاجيان مکې مکرمې ته تللي وو(ويل کېدل چې سږکال ۱۳۸۹ لمريز داشمېره دپنځو او شپږ ميليونو ترمنځه وه).له دې امله د مسجدالحرام او دحج دمناسکو د نورو مقدسو ځايونوپراختيا او نوي رغښت ته ډېرڅه اړتيا احساسېدله.

خوله بده مرغه هېڅ يوه مسلمان واکمن او چارواکي دې چارې ته پام وانه ړاوه خو چې مرحوم ملک عبدالعزيز پر واک راغی اودمسجدالحرام تر رغونې او سمونې وروسته يې په ۱۳۷۰هـ س کال د حرمينو دسترې تاريخي پراختيا او ودانۍ پلان طرح کړ.

دکار پيل

دملک عبدالعزيز په وختونوکې دمسجدالحرام دپراختيا اوتعمير دسروې اوډيزاين کار په لاره واچول شو ،خو بشپړ شوی لانه وو چې هغه وفات شو ،تر ده وروسته دده زامنو ملک سعود ،ملک خالد ،ملک فيصل او ملک فهد دده

(c) ketabton.com: The Digital Library

دغه لار تعقيب کړه، په ۱۳۷۰ هـ س کال د حسن حسين دمياشتې پرپنځمه اعلان وشو چې د کار هغه آلات چې دنبوي مسجد په ودانۍ کې په کار لوېدلي وو ، ټول دې مکې مکرمې ته ولېږدول شي، څو دمسجدالحرام دپراختيا کار سمدستي پيل شي، بيادغه کال د صفرې پر شپږمه ددې کار لپاره د درو کمېټو دجوړېدو په هکله پاچايي فرمان اعلان شو.

د سعودي بن لادن تعميراتي ګروپ

څنګه چې دحرمينو شريفينوټول کارونه دسعودي بن لادن د ودانيزې ډلې (تعمير اتي مجموعې يا ګروپ)تر سره کړي دي،اودمسجدالحرام دپراختيا د چارو عمومي مشر هم ددې ګروپ مشر وو او لاندېني معلومات هم ددې کمپنۍ دمعلوماتواو ارقامو پر بنسټ وړاندې شوې دي ، ددې مجموعې ددغو وياړلو کارونو د تقديرولو لپاره درانه ګامونه واخستل.

ددرنو لوستونکيو دمعلوماتو لپاره لا زمه ده چې ددغې کمپنۍ په هکله هم څه معلومات وړاندې شي، ددې کمپنۍ بنسټ ايښودونکی د(شهيد) اسامه رح پلار محمدبن عوض بن لادن الحضرمي دی ،چې اصلاً ديمن د حضرت موت وو او عربستان ته يې نقل مکان کړی دی ، ده چې دتاريخ القويم، دمولف په قول يې ليک لوست نه وو زده پنځه ويشت اولادونه درلودل اودملک فيصل په حکومت کې يې د وزيرپه توګه کار کاوه،دی د سعودي يو ډېر شتمن پانګوال وو.وايي هغه مهال چې سعودي حکومت هېڅ الوتکه نه درلوده،محمد شخصي الوتکه درلوده.؛ چې دهغې په واسطه به يې يومهال دسهار لمونځ په مسجدالحرام کې ،دماسپښين لمونځ په نبوي مسجد کې اودمازديګر اوماښام لمونځونه به يې په مسجداقصی کې کول،ده پخپله هم دمسجدالحرام په پراختيااو ودانۍ کې فعاله ونډه درلوده، کله چې محمد وفات شو ملک فيصل پرې وژړل او ويې ويل چې نن مې ښي مټ

(c) ketabton.com: The Digital Library

غوڅ شو. په ۱۳۷۵س (۱۹۵۵ع)کال دبن لادن تعميراتي کمپنۍ دځينو سعودي اوبهرنيو ټيکه دارانو سره يو ځآی دمسجدالحرام دتوسيع لار اوليکه جوړه کړه.

لومړني کارونه

د ۱۳۷۵ ه س کال ددوهمې خور پر ځلورمه داجيادو اومسعی په سيمه کې دبرېښنا او ټيليفون مزي او د اوبو پيپونه لېرې کړی شول، بيادغو ځايونوکورونه او دکانونه ونړول شول بيا دمطاف ودانۍ چې په هغوکې د زمزم داوبو دالان وو، ونړول شوې، اوورپسې دنورې ودانۍ تهدابونه وکيندل شول.

د بنسټ دډبرې ایښودل او دکار پیل

دهمدغه ۱۳۵۷ هـ ش کال د برات دمياشتې پردرويشتمه دپنجشنبې په ورځ د باب ام هانی مخې ته يوه ستره غونډه جوړه شوه چې په هغې کې ملک سعود بن عبدالعزيز، دولتي چارواکيو، ديني مشرانو او داسلامي هېوادونو ځينو استازيوګډون کړی و ، په دې غونډه کې ددغې سترې ودانۍ د بنسټ ډبره د مراسمو په ترڅ کې کېښودل شوه، او کار يې پيل شو چې ددې سترې پراختيايي او ودانيزې پروژې دکار په پايله کې دسيلونو د اوبو سوبې له حرم څخه جنوبي لورې ته تر ځمکه لاندې ودانې شوې ،دمسعی دوه پوړيزه ودانۍ ،دمسجدالحرام زېرزميني برخه ،دمسجد الحرام سترې دوه پوړيزې برنډې ،ددغوبرنډو ځلورشپېته دروازې ،دمسجدالحرام اوه مناري دمسجدد برنډو دوهم پوړ اوبام ته اوه زينې جوړې شوې، دمطاف غولی پراخ او روغ شو، دزمزم اوبو دځا تاسيسات ترمځکه لاندې جوړ شول، دمسجدالحرام په بېلو بېلو برخوکې دزمزم دڅښلوداوبوسبيلونه په کار واچول شول، دمسجدالحرام شاو خواترمځکه

(c) ketabton.com: The Digital Library

لاندې داوداسې تازه کولو اوځان مینځلو ،تشنابونه او ځایونه جوړ شول،دمسجدالحرام دباندې پنځه عام غولي ودان شول،اودصفا اومروه څخه دقراره او شامیه محل په منځ کې نوی سړک ودان شو.

دمسجدالحرام دپراختیا او نوې ودانولو دغه کار(۲۰)شل کاله دوام وکړ او په ۱۳۹۵س کال بشپړ شو،چې ددې پراختیا او ودانۍ په پایله کې ددغه مسجد ساحه له (۲۸۰۰۳)مربع متروڅخه (۱۸۰۸۵۰) متره مربع شوه،اوپه یوه وخت کې د(۴۷۰۰۰)تنولمونځ کوونکیو پرځای (۳۱۳۰۰۰)تنه پکې لمونځ کولی شي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

بشپړوونکي کارونه

ددې پراختیایي کار په ادامه کې د کعبې او مسجدالحرام ځینې نور ترمیماتي کارونه هم تر سره شول،او دمقام ابراهیم دنوي جوړولو له امله مطاف نور هم پراخه شو،ځکه پرهغه باندې پخوا لویه ودانۍ ولاړه وه چې بیا په اوسنۍ قبله بدله شوه.

دپراختیا دغه کارونه لانه و ختم شوي چې دملک فهد بن عبدالعزیز دور را ورسېد ده په پیر کې په دغو پراختیایي کارو پسې مطاف په سپینه مر مر ډېره فرش شو ددې ډېرې ښه ځانګړنه داده چې په ډېره سخته تودوخه کې هم پرهغې پښې نه سوځي او یخې وي.

دغه راز په ۱۴۰۲ س کال ملک فهد ددغې پراختیا په ادامه حکم ورکړ چې دمسجدالحرام د ودانۍ بام دې هم د لمونځ کوونکیو لپاره جوړ شي ،چې په دې ډول دمسجدالحرام پربام باندې دځلور اتیا زرولمونځ کوونکیو لپاره نور دلمانځه ځای زیات شو ،ورپسې ملک فهد دمسجد الحرام د ودانۍ دباندې دپنځو خپله خوځندو (خپله تلونکیو راتلونکیو ،اتومات)زینو دجوړولو حکم وکړ له دغو زینو څخه چې پر یوې یې (۳۷۵)مربع متره مځکه نیولې ده حاجیان د ازدحام پرمهال پر عامو زینو سربېره کار اخلي له دغو زینو څخه بنسټیزه موخه او مقصد په ځانګړې توګه دادی چې دضعیفو وګړیو او کوچنیانو لپاره لومړي پوړ او بام ته دختلو اسانتیاوې برابرې شي، د مسجدالحرام دفهد دپراختیا پرمهال دوې نورې خوځنده زینې دمسجدالحرام لومړي پوړ اوچت ته جوړې شوې،دغه زینې چې زنګ یې نه وهي اودعربو دروایتي او دودیز طرز تعمیر سره سمې جوړ شوې دي،په هر ساعت کې د (۱۵۰۰۰)تنو کښته پورته رسولو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګنجايش لري ،دلته بايد ووايو چې ددغو اضافي بدلونونو په رامنځته کېدو سره په حقيقت کې دمسجدالحرام دپراختيا اونوي ودانولو د لومړي پړاو تاريخي کار پای ته ورسېد. چې په پايله کې مسجدالحرام په يوه وخت کې دڅلورولکو لمونځ کوونکيو ګنجايش پيدا کړ.

د سعودي سترې پراختيا دوهم پړاو

لکه چې دمخه مو وويل په سعودي او نوره اسلامي نړۍ کې دپرله پسې اومخ پرزياتېدو سترو ټولنيزو بدلونونو او دنويو تجارتي هوايي ټرانسپورټونو په پراخ رامنځته کېدو او په لارو کې دآسانتياوو په برابرېدو سره دحج لپاره مکې مکرمې ته دتلو نکيو شمېر ورځ په ورځ مخ پرزياتېدو دی ،له دې امله سعودي چارواکيو احساس کړه چې دمسجد الحرام لومړنۍ پراختيا او وداني کافي نده ،ځکه نو هغو وپتېيله چې يو ځل بيا ديوې ښې او هر اړخيزې پروسې په تطبيق سره دمسجدالحرام ګنجايش دوه برابره شي، هغه وو چې د ۱۴۰۹ ه س کار دصفرې په دوهمه خادم الحرمين الشريفين ملک فهد د مسجدالحرام د دوه برابره سترې او پر تمينې پراختيا دبنسټ ډبره د پرتمينو مراسمو په ترڅ کې کېښوده ثو دغه ستر جومات دنن مهال د غوښتنو سره سم ودان او په پرمختلليو عصري وسايلو سمبال شي.

د کار دغه پلان داسې جوړ شوی ووچې له يوې خوا دمسجدالحرام په لوېديځ لوري کې پراختيا راوستل شي کومه چې دمسجدالحرام د ساحې اندازه نوره (۷۶۰۰۰) مربع متره زياتوي ،اوپه يوه وخت کې ديولک نوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

زرو تنو لمونځ کوونکیو ګنجایش برابروي ،اوله بل لوري پخپله د جومات غولی ،زېرخانې او لومړی پوړ نور (۵۹۰۰۰)مربع متره پراخه شي.

ددغې پراختیا کار په مسجدالحرام پورې دنښتي سوق صغیر په نړولو پیل شو،څو ددې کار لپاره ار شو پراخه شي، په دې توګه په ۱۴۰۹س کال ټوله ساحه د تعمیراتي کارونو منځی(مرکز) ګرځېده ،او شاو خوا ټول زاړه کورونه او عمارتونه ونړول شول، او تعمیراتي کارونه په لار واچول شول، چې ددې عظیم الشان اوپراخ تعمیراتي کار په نتیجه کې د مسجدالحرام ارشو دبرنډواو غولي په ګډون ټوله (۳۶۱۰۰۰)مربع متره شوه،چې په عامو ورځوکې په یوه وخت کې (۷۳۰۰۰۰)تنه او دحج ،روژې اوپه نوررور ځانګړیو ورځوکې تر یومیلیون زیات مسلمانان لمونځ پکې کولای شي.

ددې کار په نتیجه کې دمسجد الحرام داسې ستره او ښکلې ماڼۍ جوړه شوه چې یو یې لاندینی پوړ دی ،چې جګوالی یې درې نیم متره دی او ارشو یې د مسجدالحرام په اندازه ده بل دمځکې یالومړنی پوړ دی چې جګوالی یې لس نیم متره دی، اوبل یې هم دوهم پوړ دی چې جګوالی یې لس متره دی.

دحرم شریف دپخوانۍ عثماني ودانۍ، په هکله په ۱۳۸۳س کال ملک خالد لارښوونه وکړه چې هغه دې دتاریخي اثر په توګه خوندي ،اوپر خپل حال دې پاته شي، چې په دې ډول نوې او پخوانۍ ودانۍ داسې سره ونښلول شوې ،چې پرته له دې چې کوم عیب ولري ډېرې ښې هم ښکاري، البته دیادونې وړ ده چې د مسجد الحرام عثماني ودانۍ په (۲۸۰۰۳)مربع مترو کې جوړه شوې وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دغه راز په دې ودانۍ کې دمسجدالحرام دننه مطاف ،بام او دهغه بهر ميدانونه په داسې سپينه ډبره فرش شوي دي ،چې په ډېره سخته تودوخه کې هم پښې نه سوځوي خو د جومات شاو خوا لارې په ګرېنيټ ډبره فرش شوې دي، د مسجد الحرام د ودانۍ تهدابونه داسې کلک او ټينګ جوړ شوي دي چې پرهغو باندې په راتلونکې کې هر ځونوې ودانۍ جوړې شي، زور يې را وړلای شي، او زلزله يې هم نه ورانوي، دمسجد الحرام بنيادونو باندې يې واټر بروپ پلاستيکونه اوار کړي دي څو ودانۍ له نم څخه خوندي پاته شي، د تعميراتي کار په بهر کې دمسجد الحرام غولی کوم چې کار پرې کېده د پياده تلونکيو لپاره پرانيستی پرېښودل شو ی وو، څو لمونځ کوونکي جومات ته په تللو کې د کومې ستونزې سره مخامخ نه شي، بل داچې په تعميراتي ارشو کې د ځای کمښت د دې غوښتنه کوله چې تعميراتي مواد دودانۍ له ارشو څخه لېرې ځای پر ځای او جوړ شي، لکه چې دکانګرېټو د جوړولو اوګډون کوونکيو ماشينونو کې چې پر موټر و به اېښودل شوي وو ، د يوه تونل له لارې په مکه کې دکار ځای ته لېږدول ،په دغه تعميراتي کار کې د کار شويو موادو په ډله کې د اعلی معيار پنځه ځلوښت زره ټنه پولاد شامل دي په دغه ودانۍ کې د ډبرو او سيمنټو مصنوعي(جوړ شوي)شيشکونه او نور لازم الاجرا استعمال شوي دي کوم چې هم ددې ستر ساختماني کار په چټکه بشپړتيا کې ډېر مرستندويه جوت شول او هم يې د ودانۍ ټينګښت او ښايست زيات کړ، دغه شيان د مکې مکرمې په اطرافو کې په يوه کار ځای (فبکټرۍ)کې جوړېدل، کومه چې ددې پروژې لپاره په ځانګړې توګه تاسيس شوې وه، دمسجد الحرام د ودانۍ د لومړي او دوهم پړاو کارونه يې داسې سره ونښلول چې پرته له کومه عيبه ښځي يو شان ښکاري او څوک يې توپير نه شي کولای د مسجد

www.melitahrik.com 0771 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

الحرام ساحه د راډیو او ټلویزین په سټوډیو ګانو سمباله ده ،او ډېرې حساسې کمرې او نور آلات پکې درول شوي دي ،په مکه مکرمه کې درې تونلونه جوړ شوي چې د مسجد الحرام پرشا وخوا ګردی ترافیکي سړک بشپړوي چې دغه راز د مسجدالحرام ودانۍ د اور وژنې په ډېرو پرمختللیو وسایلو سمبال شوې ده.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مرمر ډبرې

دمسجدالحرام ددې سترې ودانۍ دننه اودباندې ټول دېوالونه ،غولی اوچتونه په مرمر ډبرو فرش اوښکلي شوي دي،دغه مرمر اود ډبرو نور ډولونه ټول دمکې مکرمې دښا وخوا ځینوغرونو څخه کښل شوي دي ،په دې ډله کې دفاطمې په ناوه کې چې مکې ته نژدې پرته ده د وطني مرمر ډبرې پراخه زېرمه موجوده ده ،چې دمسجد لومړۍ پراختیا پر مهال يې د جومات په بهرنۍ ښکلا کې ستره ونډه درلودلې ده،دمرمر غټې غټې ټوټې ددغې ناوې څخه پنځوس کیلو متره لېرې د جدې په شاوخواکې دسعودي بن لادن ډلې د رخام اوګرانیټ کارخانې (فېکټرۍ)ته راوړل کېدلې کومه چې په منځنۍ ختیځ کې په خپل نوعیت کې ترټولولویه اونوې ده،هلته به دمرمرودډبرو ټوټې جوړېدلې،پرې کېدلې اوځلا (پالش)به ورکول کېده،څودهغو طبیعي برخوته ځلا اوښکلا ورکړي، دغه ډبرې د مسجد د ودانۍ ددوهم پړاو پر مهال په دوه اتیازره مربع متره ساحه او ستنو کې کار شوي دي؟

دمسجدالحرام ددننه دېوالونودښکلاکار دایټالیا په یوه کارځی (ورکشاپ)کې ماهرو کارګرانو تر سره کاوه،ددغو دېوالونوډبرې په یوډول کمپیوټري ماشینونو تراشل کېدلې ،چې پای دښو اوفني کارکوونکیو او نوي ټکنالوژۍ په مرسته داسلامي طرز تعمیر یوډول شهکار ځینې جوړ شواومسجدیې ډېر ښکلی کړ،دغه راز ماهرو کارګرانو دلوړې کچې داسې ښکلې کاشي خښتې جوړې کړې چې د اسلامي تعمیراتي فن ډېرې ښې نمونې وې. اودجومات هغو ښکليو محرابونوته یې نوره ښکلا هم ورپه برخه کړه،کوم چې دجومات دفهد پردروازه وکارول شوې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تر مسجدالحرام لاندې سړک

دمسجدالحرام دپراخه شوې برخې د باندې د ترافیکو د جریان دډېرښت د لږولو لپاره ملک فهدد یوه تر ځمکې لاندې سړکunder passجوړولو آمر ورکړ، چې پر هغې یې یو چت جوړ کړ څو لمونځ کوونکي په هوسآیي او له ترافیکي پېښو څخه په خوندي توب کې حرم ته ورسېدلای شي.

ددې چارې لپاره یې مسجدالحرام ته ډېر نژدې لار وکېندله او پوخ سړک یې تر ځمکې لاندې جوړ کړ چې دپیاده تلونکیو لپاره دموقتي پلونو په جوړولو سره هلته تر مځکه لاندې پر ځینو کوټو او د اړوندو کارکوونکیو پرد فترونو سربېره یوستر دوه پوړیز داودس تازه کېدو ځای هم جوړ شو ،کوم چې ساده او تلونکي راتلونکي خوځنده برېښنایي زینې ورښکته شوي او په عصري ډول جوړ شوی دی.

www.melitahrik.com
0771 400 116

د سېلاب د اوبو چاره

څنګه چې دمکې مکرمې شاوخوا غرونه دي، او مکه په کښته ناوه کې پرته ده ، نو سېلونو ،په تېره د جنوبي لوري څخه راتلونکیو برساتي طوفانونو په کراتو کراتو کعبې شریفې ،مسجدالحرام او دمکې ښارته درانه تاوانونه اړولي دي ، که څه هم په بېلو بېلو مهالونوکې دسېلاب دمخنیوي لپاره اسلامي مشرانو او واکمنو بندونه جوړ کړي او نور ډول ډول کارونه یې تر سره کړي وو ، خو بیا هم کعبه او مسجدالحرام له دې افته خوندي نه وه ،لکه چې دمکې ددغو سېلونو او دهغو دمالي او ځاني درنو

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاوانونو په هکله په تاریخونوکې په تفصیل سره خبرې شوې دي ،موږدلته ددې مطلب د ډېر اوږدوالي له وېرې پر هغو ټولو تر خبرو کولو تېرېږو او یوازې د وروستي ډېر تاواني سېل په هکله خبرې کوو.

د ۱۳۸۸س کال د میاني د میاشتې په څلورمه چې د ۱۹۲۹ع کال د جنورۍ د (۲۲۹ م)سره سمون خوري ،په مکه معظمه کې تر دوه ،دوه نیمو ساعتو پورې داسې په شرپې اوربنت وشو چې دمسجدالحرام غولی د سېل له اوبو داسې ډک شو چې هلته بند حاجیان یې په ځانګړیو بېړیوکې ترې راوایستل،(۴۵)ساعته په حرم کې اوبه ولاړې وې (۵۳)ساعته په کعبه معظمه باندې طواف ونه شو ، دمسجدالحرام هغه الماری چې قرانونه پکې ایښودل شوي وه اوبو پرسر واخستې،چې دقرانونو پاڼې د بېړیو په ذریعه ترېنه راووېستل شوې، د کعبې شریفې دیوالونه نژدې درې متره پنځه شپېته سانتي په اوبوکې ډوب ول، دمطاف د مرمر ډبرې اوبو وکښلې او دمکې د ښار په ځینو برخوکې دغه اوبه د کورونوتر لومړي پوړ پورې ورسېدې.

دمیاني پرشپږمه د جمعې ترلمانځه وروسته خلکو وکړای شول چې بېرته طواف پیل کړي ،خو دغه مهال هم په مطاف کې تر بجلکو پورې اوبه ولاړې وې دزمزم څاه تر یوې میاشتې پورې بنده وه، اوپه دغه کال حاجیانو د زمزم اوبه خپل وطن ته یونه وړای شوې .

خدای ته معلومه ده چې دحرم شریف په زیر زمینیوکې چې خلک بند پاته شوي وه ، څونه به مړه شوي وي ،دحرم په شاوخواکې دساعتونو او نورو لوښیوشیانو دکانونه وو ،هغه ټول وران وېجاړ شول،پرسړکونو باندې موټر،تجیر ان او نور سامانونه ټول ،اوبویوړل،او وران وېجاړ یې کړل،لنډه داچې پر بې شمېره وګړیو سربېره په کروړونو شته یې له منځه ولاړل، سعودي

(c) ketabton.com: The Digital Library

حکومت د سېل د اوبو د چارې او د هغه د ضررونو د مخنيو لپاره د مسجد الحرام د سعودي پراختيا ،د کار په لړ کې په ۱۳۹۸س کال د ۷۰ کروړو ريالو په لګښت يوه ستره پروژه تر لاس لاندې ونيوله ،او د سېل د اوبو د د ترځمکې لاندې تېرولو د نوې شبکې په جوړولو سره د سېلاب او د هغه ضرر د تېرو مهالونو کيسه جوړه شوه، د سېلابي اوبو د ترځمکې لاندې تېرولو دغه ؛شبکه د درنو نورو لاروچارو ،د پلي کولو په ذريعه ډېره ښه او بنسټيزه بشپړه شو ه او د سېل اوبو ته يې د حرم په شا وخوا ترځمکې لاندې په دريو سوپوا پستلو سره لاره ورکړل شوه.

ايرکنډېشن

دمکې مکرمې ډېرې شديدې ګرمۍ به تل حاجيان ځورول ، له دې امله خادم الحرمين الشريفين ملک فهد لارښوونه وکړه چې په مسجد الحرام کې د ايرکنډېشن نظام (سېستم)نصب شي، څو دغه هوا سړه شي،دا سېستم چې دنړۍ ترټولو ښه هوا سړوونکی دی،درې نيم کيلومتره لېرې په يوه شپږپوړيزه ودانۍ کې واقع دی ،له دغې ودانۍ څخه دځانګړيو پايپونو په وسيله، (۳۸۵۰۰)ټنه يخه هوا د سړوونکيو وسايلو له لارې مسجد الحرام ته ،لېږدول کېږي ،په دې ډول چې سړه هوا ،د دغه جومات د ستونونو له پورتنۍ برخې څخه راوځي ،اوتوده هوا د دغو ستونونو دلاندې خوا څخه د هوا کش کوونکيو وسايلو په ذريعه د مسجد بهر ته وځي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مسجدالحرام دروازې

لومړني مسجدالحرام نه دېوالونه درلودل، نه دروازې، بیا چې حضرت عمر او حضرت عثمان رضي الله عنهما مسجدالحرام پراخ کړ، او دېوالونه یې پرې راوګرځول هم یې دروازې نه درلودې، خوکله چې خلیفه ابوجعفرد مسجدالحرام دتوسیع او تعمیر خدمت ترسره کړ هغه ته یې بېلې بېلې دروازې ورکړې، او مختلف نومونه یې پرې کېښودل، لومړی مورخ چې موږته دمسجدالحرام ددروازو معلومات راکوي، امام ازرقي رح دی، دهغه پرمهال د دریمې لبږدیزې هجري پېړۍ په لومړیوکې مسجدالحرام درویشت دروازې درلودې، بیاځنګه چې دهغه په ارشو او ودانۍ کې دځینو واکمنو لخوا بدلون راته، طبعاً یې ددروازو په شمېر اونومونوکې هم بدلون راته، له دې امله دمقدسي، ناصرخسروبلخي ابن بطوطه او ځینو نوروپه وختوکې کوم چې په خپلو یونلیکونو او اثاروکې ددغو دروازو یادونه کړېده، شمېریې نولس وبیا وروسته تر دې چې مسجدالحرام کې، دمصر، شام، یمن اوترکیې، واکمنو لخوا ادلون بدلون راغی، دهغه دروازو په شمېرلوکې هم بدلونونه راغلل، او شمېره یې پنځه ویشتوته ورسېده، بیا دملک سعود پر مهال دلومړي سعودي توسیع او ودانۍ په پایله کې، دمسجدالحرام دلویواوکوچینو دروازو شمېر یو پنځوسوته جګ شو، خوکله چې دملک فهد پر مهال دنوي ټکنالوجۍ پربنسټ په مسجدالحرام کې نوې پراختیا راغله، هغه لومړي پوړ او چت ته پرمدخلونو او پر ساده او بربېښنایي زینو سربېره یواځې بهر ته دڅلوروسترو دروازو، څلور پنځوسوفرعي دروازو، او دزېرخانو او لومړي پوړ ترمنځ دشپږو دروازو درلودونکی شو، په دغو دروازوکې باب بني شیبه ډېره مشهوره وه،

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې باب السلام هم ورته وايي،دڅلورومذهبو په نزد له هر لوري چې څوک مسجدالحرام ته ورسېږي مستحب داده ،چې له دغې دروازې څخه دکعبې دتعظيم په خاطر مخامخ ور ننوځي،پخواباب بني شيبه مقام ابراهيم ته نږدې وه،اولومړی دمسجدالحرام حد دغه ځای وو،په هداية السالک کې وايي ،چې درسول ص پرمهال دلته دروازه نه وه،خوهغه به له دغې لارې مسجدالحرام ته ننوته، په ۱۲۴ ه س کال کې خليفه مهدي عباسي دحرم ددويمې پراختياپه وخت دلته ،دروازه جوړه کړه او يوه ستره مناره يې هم پرې ودانه کړه ،دسلطان سليم اوسلطان مراد نوې ودانۍ کې ددغې دروازې په مقابل کې يوه ستره دروازه په دغه نامه جوړه شوه،دادروازه دومره پخه اوټينگه وه چې دپېړيو په تېرېدوسره يې هم ترميم ته ضرورت پيدانشو ،دمخکينيو ،پراختياوو له امله،دغه دروازه بيخي دمسجدالحرام په غولي کې پاتې شوه،بيا دملک سعودلخوا دمطاف دپراخولو پرمهال هغه د۱۳۸۷ ه س کال دخدای تعالی دمياشتې په ۱۱مه يوه ورځ اودهغې پرځای دنښې په توگه پر فرش دتورو ډبرو پټۍ جوړه کړه،خوپه ۱۴۰۰س کال دمطاف دبياپراختيا پرمهال دغه پټۍ هم ايسته کړل شوه،چې داکار دځينو کسانو داعتراص ورې هم وگرځېد. علامه قاسي چې په شفاء الغرام کې دباب بني شيبه له لارې مسجدته دننوتلو داستحباب کوم روايتونه نقل کړيدي ،دهغو په هکله وايي،چې په دغوروايتونوکې مراد له باب بني شيبه څخه ددغې دروازې لوری دی نه پخپله دغه دروازه ځکه دغه دروازه خوپخپله دمهدي په وخت کې جوړه شوه،خوبياهم که څوک غواړي چې بيخي ددغې دروازې په لاره مسجدالحرام ته ننوځي نودباب السلام اوسنۍ دروازه بيخي ددغې دروازې پر برابر ه ده که حاجيان له دغې دروازې

(c) ketabton.com: The Digital Library

جومات ته ننوځي او مخامخ دبيت الله په لوري ورشي، دپخواني باب بني شيبه څخه به تېرشوي وي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مسجدالحرام منارې

امام ازرقي رحمة الله عليه، په خپل کتاب اخبار مکه کې چې ددريمې لېږديزې پېړۍ په لومړيوکې يې ليکلى دى وايي چې حرم څلور منارې لري دعلامه قاسي(۷۷۵_۸۳۲س)په وختوکې دحرم پنځه منارې وې،خوعلامه قطب الدين (په ۹۸۸ کې مړ) داوومنارو يادونه کوي، تر ټولو لومړۍ مناره په ۱۳۰س کال خليفه ابو جعفر د مسجدالحرام پرباب العمره باندې ودانه کړه،نورې منارې په بېلو بېلو وختونوکې دمختلفو اشخاصو لخوا جوړې شوې، چې ځينې يې بيا نړېدلي او بيا جوړې شوي دي دغه راز دمسجدالحرام د ودانۍ په بدلون او پراختيا کې هم ددغو منارو په شمېر کې لږ والى او ډېروالى راغلى دى.

په هر صورت مسجدالحرام تر ۱۳۷۴س کال پورې اوه منارې درلودې ،دغه منارې دسعودي لومړنۍ پراختيا پرمهال رنګې شوې اوپر ځاى يې اوه نوې منارې ټولې په يوه بڼه جوړې شوې، بيا دسعودي ددوهمې پراختيا پرمهال دوې نورې منارې هم کټ مټ په هماغه بڼه جوړې شوې چې په دې حساب دحرم داوسنيو منارو شمېر(۹)ته رسېږي چې ټولې نهه اتيا متره جګوالى لري دغه منارې دوې دملک عبدالعزيز پر دروازه،دوې دعمرې پردروازه،دوې دملک فهد پردروازه، دوې پرباب السلام او يوه دصفاپرغره جوړې شوې دي.

دتاريخ مکه مکرمه ليکوال ډاکتر محمدالياس عبدالغني دفهد له وروستۍ پراختيا وروسته دحرم ، ځمکتلي او دلومړي او دوهم پوړمساحت (۲۷۸۰۰۰) متره مربع او له حويلۍ سره دحرم ټول مساحت (۳۶۶۰۰۰) متره مربع ښيي چې په عادي وخت کې پکې (۹۱۴۰۰۰) تنه او دبيروبار په وخت کې پکې يوميليون تنه ځايېږي . خو دامعلومات ځکه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دقيق نه ښکاري چې همدا سږکال دځينو په وينا رسمي او نارسمي شاوخوا شپږ ميليونه تنه او دځينو په وينا څلورنيم ميليونه تنه حاجيان و نو که يوميليون تري په مسجد او غولي کې ځای شي نوآيا داپاتې کسان پرسړکونو ځاييږي ؟

د بادغيسي درې شوطه طواف

ددوشنبې په ورځ دذوالحجې په دوهمه له غرمې مخکې حرم ته روان وم، سيدنصير دعمارې په مخ کې په دوکان کې ناست وو پر ماېې غږ کړ،(استاد جان کجاميری)ماورته وويل چې حرم شريف ته روان يم ،ويې ويل چې ته خوتيار روان يې دلته زموږ ځوتنه حاجيان نوي راغلي دي ،عمره يې نه ده کړې،که ته ورسره مرسته وکړې ثواب به دې وشي،ماورته وويل ولې نه ،ورته غږ کړه،زه يې له ځان سره بيايم،هغه هم څلور تنه بادغيسي سپين ږيري له خونو را ووېستل ورته يې وويل چې دا استاد به درسره مرسته وکړي، اوعمره به اداکړئ،دوی احرام هم سم نه وو تړلی ټينګار يې داو چې د حرم دزيارت پرمهال يې حرم ته ددرناوي په موخه که له احرام سره پګړۍ نه وي نو خولۍ خويې بايد هرو مرو پرسر وي،ماورته داحرام په حالت کې دسرپټولو فقهي حکم واوراوه،خو ددوی دليل داوو چې څنګه به دخدای کورته لوڅ سر ورځي،په داسې حال کې چې ددوی په آند په لوڅ سر لمونځ له سره کېږي نه.

په ډېر ټينګار او ستونزومې دوی قانع کړل چې له پګړۍ اوخولۍ تېر شي کله چې حرم ته روان شو نو پرلار مې دوی ته وويل چې په حرم کې بيروبار ډېر وي ،حرم ډېر پراخ دی اوځو دروازې لري بايد ډېر پام وکړي چې له خپل ملګري بېل نشي،پر لاره مې ځو ځو ځايه وروښودل چې نښه يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړي،او خپله لار او عماره پیدا کړي،زموږ پر لار غته نښه دابن لادن مسجد و چې زموږ عمارې ته نږدې او ډېر مشهور و ،پر دې مې هم پوه کړل چې ستاسو په لاس کې پردې تسمې ستاسو پوره شهرت او دعمارې (استوګنځی)ادرس لیکل شوی او پر غاړه ځوړند کارت کې مو هم ستاسو او ستاسو د استوګنځي او اړوند ګروپ او شرکت نوم او پته شته چې که نادرکه شوئ نو له خلکو مرسته غوښتلی شئ،حرم ته چې ورسېدو نو عمارې ته تللی سړک مې ورته په نښه کړ زموږ عمارې ته پر تلونکي سړک ډېرې روښانه او سترې نښې وې دحرم له سالون څخه به چې سهیل ختیځ ته ووتلې نو یو سړک ترمنځه و دپول په پیل کې دابن لادن شرکت څو لوړ پوړیزې ودانۍ پیل کړې وې ددې ،ودانیو مخ ته دسړک پرسر یوه ډېره لویه د اعلاناتو لوحه وه چې ساری یې نه لیدل کېده، او ترپایه هماغه یو اعلان هم پرې خپرېده ،داڅو متریزه لوحه شپه او ورځ روښانه وه ،زموږ ډېرو حاجیانو هماغه نښه کړې وه.

په حرم کې مې هم دروازې ور وښودې ،دحرم لوی ساعت دساعت کوچني برجونه ټول مې ورته وښودل،دېبلېدلو په صورت کې د بیا یوځای کېدلو ځای مې ور وښود ،دطواف ضروري مسایل او داچې پر دوی په لومړیو درې شوطو (دورو) کې سعې او رمل ده او اوه ځله به له حرم څخه تا وېږې ټول مې وروښودل ،څه کم یوولس بجې طواف ته مطاف ته ورښکته شو ،ورته مې وویل چې پر یو بل لاسونه کېږدي او زما اوږه هم ونیسي،چې له یو بل څخه بېل نه شو ،په مطاف کې د بېلېدو په صورت کې مې با ب الصفا ورته وښوده چې له طواف وروسته به دلته را یوځای کېږو ،طواف مو پیل کړ،بېروبار ډېر زیات وو زه مخکې او دا څلور واړه سپین ږیري چې نورالدین ،عبدالقدوس،میراجان او عبدالله جان نومېدل راپسې وو ،یوتن

(c) ketabton.com: The Digital Library

يې زماپر اوږه او نورو يې يو دبل پر اوږو لاسونه ايښي وو هره شېبه مې ورته کتل پردوی سعې او رمل لازم وو خو دمنډې امکان بيخي نه وو ځکه چې بيروبار ډېر وو خو ورته مې وويل چې اوږې مو پورته پورته اچوئ خو ډېر وخت به داکار هم ترې هېر شو ،دوی سپين ږيري هم وو او بيروبار هم ډېر وو نوځکه به يو شوط ډېر وخت نيوه ،اوله سرې به رمل هم هېر شو.

کله چې زموږ درې شوطه(دورې)پوره شوې نو عبدالله جان مخ راواړوه، راته يې وويل څه چې ووځو زه نور سترې شوم نور طواف نه شم کولای ،ماورته وويل چې طواف خو دادی چې اوه ځله له دې کوټې (بيت الله)تاو شو اوس خو زموږ څلور دورې پاتې دي،نوڅنګه ووځو؟

ده اصرار کاوه چې نه نور بس دی نور مې له لاسه نه کېږي، ماورته وويل چې که سترې يې څه غاړې ته ووځه زمزم وڅښه او دمه دې هم جوړه کړه او بېرته راشه طواف پيل کړه خو دده همداخبره وه چې نور بس دی،په ډېر ټينګار مې چمتوکړ چې طواف پوره کړي.

له طواف وروسته مو زمزم وڅښل اودوه رکعته لمونځ مو وکړ.

کله چې څوک طواف کوي نو د ډېرې ګرمۍ له کبله يې بدن خولې خولې وي،په بيروبار کې چې معمولاً دحج په ورځوکې ډېر وي په مطاف (دبيت الله غولی چې مقام ابراهيم او حطيم هم پکې دي)کې طواف هغه د چاخبره دمېږې پر پښوتلل دي، په يوه طواف کې به دې شل ځله پښه د نورو تر پښو لاندې کېږي او د شل نورو قدم به ستا تر قدم لاندې راځي،نر اوښځې به يو په بل پورې داسې نښتي وي ته به وايې چې دواړه يې له يوبل سره سنجاق کړې دي،ډېرې ښځې او انجونې پکې بې سيرته شي ،که څوک هر څومره ځان وساتي خوبياهم هرو مروبه له انجونو سره لګېږي کله خوپه ټېل کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو پر بل ورولوړې آن ښځې تر پښولاندې شي، له طواف وروسته چې د انسان سخته ګرمي پکې شوې وي او ښه ستړی شوی هم وي نو یخ زمزم هغه هم په مړه خېټه ډېر زیات خوندکوي،زمزم اوبه ډېرې خوږې او خوندورې دي دومره خوند ما په بل یو مشروب کې هم ندی لیدلی ماخوبه چې هرڅومره ډېرې وڅښلې نو خېټه مې پرې نه ړېسېدله ډېر وخت به یې دډوډۍ کار هم کاوه،زمزم به مې تنده او لوږه دواړه خړوبول ماته به په حرم شریف کې دابیت راپه زړه شو:

ساقي ټوله میکده دې ترې قربان شه
پښتنه چې لاس راتاوکړي له منګي
نـــــــــــــــــــــــــه

مابه ویل چې ددنیا ټول شراب او ډول ډول مشروبات دې د زمزم له یوه ګیلاس نه ځار شي،داددین تر اغېزې لاندې دیني جذباتي دعوه نده ،په رښتیا له زمزم څخه مو ډېر خونداخست،دزمزم په اړه به په تفصیل سره وروسته بحث وکړو.

له طواف وروسته د ماسپښین د لمانځه وخت شو ،باب الصفا ته مو نږدې ځای پیدا کړ او لمونځ مو په جماعت اداکړ کله چې له بادغیسي سپین ږیرو سره زمونږطواف اولمونځ پای ته ورسېد نو ورته مې وویل چې تاسو د صفا اومروه تر منځ سعي وکړئ او زه به درته کېنم ځکه چې پر ما سعي نشته ده ،خوباور مې نه وو چې په نظري تشریحاتو دې دوی پوه کړل شم،نو لازمه مې وګڼله چې یوځل ورسره په عملي توګه د صفا اومروه تر منځ سعي وکړم ، او په عملي توګه یې ښه وپوهوم،صفاته مې وخېژول مخامخ بیت الله

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته مې ودرول دُعا مو وکړه،مروه ته روان شو،دشنو راډونو ترمنځ مومنډه وکړه مروې ته مې چې ورسول ورته ومې ویل اوس ستاسو یو ځل شوط پوره شو،په مروه مو هم دُعا وکړه بېرته صفاته را روان شو ،دشنو راډونو په منځ کې مومنډه وکړه کله چې صفاته ورسېدو نو ورته مې وویل چې ستاسودوه ځله یا دوه شوطه پوره شول، اوس درته پنځه نور پاتې دي تاسې خپله سعې وکړئ اوزه به درته دلته کېنم، زه دصفا ببخ کې په مسعی (د سعې په ځای)کې په مرمرین دیوال کېناستم او دوی خپله سعې پیل کړه،دوه درې ځله مې یویو ولیدل، چې سعې یې کوله خو نور رانه ورک شول، تېول سعې کوونکی زماله نظره تېرېدل ځکه چې په لاره کې یې ناست وم زه هملته منتظر یم چې اوس به راځي اوس به راځي خو درک یې ونه لګېد، وارخطاشوم،ماویل لکه چې لاره یې ورکه کړه زه هلته له څو ښځو سره برابر شوم چې ښه بندار مو وکړ وروسته ددې بنډار تفصیل ته ورځو.

زه لا هملته منتظر وم چې مازیګر شو،خو ددوی درک نه لګېږي وارخطا شوم دمازیګر جمعې ته صفونه برابر شول سعې بنده شوه،بیاهم نه ښکاري،جماعت ودرېد ، خو بیاهم ددوی درک نشته.له لمانځه وروسته هغه ځای ته ورغللم چې دورکېدلو په صورت کې مو د بیاموندلولپاره ښنه کړې وو هلته هم نه وو لږ ورته هلته هم تم شوم خو رانښکاره نه شول،بېرته سعې ته راغللم،اوهملته ورته کېناستم،دماښام تیارې راغلې خو دوی رانه غلل،ډېر خفه شوم ماویل دانابلده او نالوستې سپینږیرې به کومې خواته تللې وي،دماښام لمانځه له اداکولووروسته مې غوښتل چې تر ماسخوتن پورې په حرم کې پاتې شم اوطواف وکړم، خو دوی ته مې اندېښنه ډېره وه عمارې ته روان شوم په بېړه لاړم هلته مې ددوی خونه وموندله ګورم چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

څلور واړه هملته دي خوښ هم شوم او غوسه هم راغلله یوه یې لا حلق (سرخرییل)نه وکړی او جامې یې اغوستې وې نور یې لاهم احرام کې وو.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

له ښځو سره بنډارونه

کله چې مادوی ته دصفا دغونډۍ ترڅنګ انتظار کاوه نو دلته هم بیروبار ډېر وو په زحمت مې دښځو په منځ کې ځای وموند ښي خواته مې دپاخه عمر یوه تونسۍ ښځه ناسته وه،له څه شیبې وروسته مې په خبرو راوستله، دا ښځه ډېره ښکلې اوډېره تقوا داره، ډېره درنه او نرم خویه وه کله چې پوهه شوه چې زه افغان یم نو دافغانستان حالات یې وپوښتل،امریکایانوته یې ډېرې ښېرې وکړې او ډېر یې ورته بد وویل. زموږ تر څنګ ناستې نورې مېرمنې هم له موږسره په بنډار کې راګډې شوې، دهغوی احساسات دامریکا په اړه له دې ښځې بېل نه وو ټولو امریکایانوته بد ویل، ښېرې یې ورته کولې ، او طالبانواو مجاهدینوته یې دعاوې کولې.

دالمغرب له یوې اوسېدونکې سره مې خبرې اورږدې شو داهم ډېره ښکلې وه ؛لهجه یې خوږه اومینه ناکه وه کله مې چې ترې واورېدل عمر یې **۵۲**کاله ده نو له حیرانتیامې ټکان وخوړ ځکه چې هغه ډېره ځوانه ښکارېده،زموږ دپنځه دېرش کلنو په څېر وه ویل یې چې شپږ او لاده لري مشر زوی یې صمد اومشره لور یې مریم نومېږي ،دشخصي ژوند او دالمغرب په اړه یې ډېر معلومات راکړل.

ترڅنګ یې په څهره کې دېته ورته،بله ښځه ښکارېده ، هغه تردې هم ښکلې وه ویل یې چې دایې خور او ترهغې څلور کاله کشره ده ، خوهغه هم دېرش کلنه ښکارېده له هغې سره مو هم سلام اوستړې مشي وکړه راته یې وویل چې نرسه ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دپاکستان دپنجاب ايالت اړوند دملتان اوسېدونکې دوه خويندې موهم ځنګ ته ناستې وې، يوه يې پخه او بله يې ځوانه وه، خبرې مو اورېدې شوې ګروپي شکل يې غوره کړ زه له المغربۍ او تونسۍ سره په عربي اوله ملتانيانوسره په اردو غږېدم زما انګليسي او اردو قوي ندي خو ستونزه پرې حلوم، ددوى خبرې لومړى مايوبل ته ژباړلې خو وروسته يې شريکه ژبه انګليسي وموندله او ټول پرې غږېدو ما زيګر لمونځ مې هم له همدوى سره وکړ. تونسۍ ښځې راته خپل جاى نماز (لمونځى)راکړ. له ملتانۍ مې وپوښتل چې دسعودي هوا توده ده که د ملتان؟ ويې خندل ويل يې دواړه برابرې دي.

ځينې خلک وايي چې پنجابيان تور دي لا مل يې دا بولي چې ګويا هلته لمر تود دى بيا داخو ډېره مشهوره ده چې شمس تبريزي پرملتان لمر رانښکته کړى دى، ځکه خو ورته شمس تبريز وايي شمس په عربي کې لمر ته وايي که نه دده خپل نوم تبريز دى اويا خوبه دى دتبريز اوسېدونکى و ، داخو دفولکلور خبرې دي په سم او ناسم پسې يې نه ګرځو خو دومره وايم چې ځومره ښکلا په پنجاب کې ده ساری به يې په نور پاکستان کې کم وي، دادوه ملتانۍ يې دښکلا ښې نمونې دي.

په ۱۳۸۹ هجري لمريز پاکستان ته د يوه رسمي سفر په ترڅ کې د لاهورد يوه عصري هوټل(هاليډې ين) په لفټ کې له يوې پنجابۍ ناوې سره دوه په دوه برابرشوم له لوستونکيو په بخښنې، اوس هم چې رايادە شي نو په زړه کې مې يوه نرۍ څړيکه تېره شي.

زموږناخبره خلک داسې فکر کوي چې ګويا ټول پنجاب تور دى، دوى نه پوهېږي چې هلته يو نسل تور رنګ لري چې زموږ خلک ورته چواړيان وايي: دځينو سترګې تعصب ړندې کړې او تور او سپين نه پېژني ، دسره انقلاب

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملګری شاعر ښاغلی سلېمان لايق هم په همدې رنځ اخته شوی دی هغه ته هم ټول پنجاب تور ښکاري. لايق طالبان ځکه دجومات حراميان بللي وو چې دده په اند (تور پنجاب يې راووست دکابل په زړه يې کېناوه.) خو چې اوس دې نورو ، دنړۍ ۵۰ کفري هيوادونه افغانستان ته راوستي او دلته هرډول فجايع ترسره کوي نولايق ته دهغه لياقت اجازه نه ورکوي چې ددوی دعقيدې او ايديولوژۍ (کمونيزم) دمخالفينو او امپرياليستانوپرضدکم ترکمه غږ هم پورته کړي.

باب السلام که باب بني شيبه

دذوالحجې په دريمه دشپې زمونږ دشرکت اړوند ۲۴ تنه نور هم له کابل څخه مکې معظمې ته را ورسېدل دوی ته د هرات په الوت کې ځای نه ووپاتې شوی شرکت کابل ته ولېږدول ،او ورته يې ويلي چې تاسو به هلته نه ايساربږئ په بله الوتکه کې به جدې ته راځئ آن له هغوی ډ ګرڅخه به هم بهر وتلوته اړتيا نه پيداکوئ خوهلته دوه ورځې ځنډېدلي وو دشرکت درئيس په وينا مې د سحر له لمانځه وړاندې د عمرې لپاره حرم ته روان کړل.

هماغه ټينګار مې چې هره برخه کې پر هغو نورو څلورو سپين ږيرو کړی و پر دوی مې هم وکړ،بلکې له هغوی مې پرې ډېرټينګار او لارښوونه ورته ځکه وکړه چې له دوی سره ښځې هم وې.

کله چې حرم شريف ته ورسېدلو نو دتهجدو اذان وشو پوليسو مطاف ته دننوتلو اجازه رانکړه،ځکه چې هلته د لمانځه لپاره صفونه تړل

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

کېدل،اوطواف هم طواف کوونکی او هم نور په تکلیفول.باب الصفا سره موځای وموندهملته مو تهجد پیل کړل.

دجماعت له ادا وروسته مطاف ته ننوتلو ،ماهغوی ته وویل چې په لومړي ځل مطاف ته دباب السلام له لارې ننوتل سنت دي خوکه مو ږ هغه دروازه مو مو نو وخت رابانديې تېرېږي ،اومطاف رانه ډکېږي،ځکه د حج ورځې دي بیروبار ډېردی بیا اړ یو چې یاپه دوهم پوړ اویا دریم کې طواف وکړو او هلته طواف سخت دی ځکه چې دایره یې ډېره پراخه ده،دتخمین له مخې په دوهم او دریم پوړ کې د طواف ساحه یو کیلو متر کېږي نویو طواف داسې دی لکه اوه کیلومتره مزل ،نورو ومنله خو دووتنو نه منله ،ویل یې چې هرو مروبه له باب السلام څخه ورځو، غوسه مې هم راغلله،خوچاره نه وه،دهغو نورو خبره یې هم نه منله ماویل که پرېږدم یې چې هرڅه کوي نو کوي دي یې خو وبال لري،بالاخره په پوښتنوموباب السلام وموند په دوی کې یوتن لیک لوستلی شو کله چې دننه ورننوتلونو یوځل یې ماته مخ راواړوه،چې ته خوله موږسره چل کوې،داخوباب السلام ندی،پردې دروازه خوباب بني شیبه لیکل شوي ماورته وویل چې همداباب السلام دی خو دوه نومه لري، هغه نه منله بالاخره له لاسه مې ونیوه نږدې پولیس ته مې وروست،له هغې مې ده همده په مخ کې وپوښتل چې ایا همدا باب السلام ندی، هغه هم وویل هو همدادی همدې باب بنی شیبه ته یې لاس ونیوه،دوه ځله یې وویل باب السلام باب السلام، له دې وروسته یې ومنله مطاف ته ښکته شو طواف مو پیل کړ،له دومره ټینګکار اوسپارښتنې سره سره ټول رانه ورک او یو یو شول ، له ډېر لټون او ستړیاوروسته مې دوه تنه نارینه چې ښځې یې هم ورسره وې، وموندل او عمارې ته مې راوستل نور ټول رانه ورک شول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نهال او نفیسه

چهارشنبه یا دذوالحجې په ۴مه مې مشر شیرزمان ته ټېلیفون وکړ ویې ویل چې دحرم په دوهم پوړ کې طواف کوي زه هم ورغللم ځای مو نښه کړ،له موندلو وروسته زه هم ورسره په طواف کې ملګری شوم، دهغه دوهم دور و له طواف وروسته د باب الصفا په برابرئ په دوهم پوړ کې کېناستو شېرزمان ،تکړه،ویښ او د اسلامي نړۍ پـه درد دردمند ،مجاهد مسلمان دی، سلفی ندی، شعوري موحد دی خو خلک ورته سلفی وایي ،هغه ملایان غندي چې په ختمونو،خیراتونو ،جنازو،دم او تعویذ متکي وي ، او د خوړین نوم ورکوي، له طواف وروسته مو د اسلامي نړۍ پر ستونزو بحث پیل کړ، په همدې کې وو چې درې انجونې مو څنګ ته راغللې یوه پکې غنمرنګه چاغه (ځوربه)مسته او ښکلې پېغله وه، زموږ څنګ ته ودرېده په خپل بلک بیري موبایل یې دبیت الله عکسونه واخستل کله چې زموږ ترڅنګ کېناستلې نو زما ژورنالستیک حس راوپارېد لومړی مې په سلام او ستړي مشي په خبرو راوستلې، دې پېغلې خپل مبایل راووېست اخستي عکسونه یې کتل ،اړول او را اړول، دموبایل مینوته ورغلله دومره ګړندی کار یې کاوه چې تابه ویل دامبایل همدې جوړ کړی دی همدلته یې دعکسونو په ایډیټ پیل وکړ،ماترې هیله وکړه چې زما په کیمره زما او د شېرزمان عکسونه واخلي اوکعبه پکې رڼه راولي ،دستي راپاڅېده،کیمره یې واخستله دعکس مینو ته ورغلله انځور (wev) یې ښه برابر کړ،بیایې له هر اړخه له کعبې سره زموږ څو عکسونه واخستل،ماورته وویل چې په خپل فون کې خپل اخستي عکسونه را وښیي سمدستي یې ټول واړول راواړول

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترې مې دځان راپېژندلو هیله وکړه،ویل یې چې نهال نومېږي او د سوډان د عبه ښار او سېدونکې ده،یوه ملګرې یې نفیسه نومېده،هغه هم دهمدې وطنداره وه،دنفیسې معلومات دافغانستان پـه اړه کـم ووخـو نهـال دافغانستان دجغرافیې او رواني وضعې په اړه دومره معلومات ورکړل چې ډېر افغان لوستوال یې هم د افغانستان په اړه نلري، ما نهال ته وویل چې راشه زما په کیمره ته او نفیسه له ماسره ګډ عکسونه واخلئ ،ویې خندل ویې ویل چې عکسونه خوبه واخلو خوستا په کیمره نه ، بلکې زما په مبایل.

نهال ډېره خوږه او صمیمي پېغله وه، ډېرې خبرې مو وکړې تر مازیګره ناست وو، هغوی تلاوت وکړ ماله ځان سره دفقهې کتاب وړی و هغه مې ولوست، له لمانځه وروسته مو هم زړه نه کېده چې له یو بل نه بېل شو.

دلته مو له یونایجریایي سره هم بنداروکړ پـه ګوډه ماتـه انګلیسي مې ورسره دنایجریـا او افغانستان پر حالاتو خبرې وکړې،د تامیر پـه نوم یو متشرع مصری هم را سره کیناست، هغه همدلته اقامه درلوده خو ویل یې چې هېوادوالو یې د مصرحکومت ته له ۴۰ تر ۵۰زره جنیه چې ۴_۵زره ډالر کېږي ورکړي او حج ته راغلي دي ده داپیسې ډېرې زیاتې بللې ، اوه کاله وړاندې په افغانستان کې دمصر سفیر هم تامیر بیک مأذوني نومېده زماډېر ملګری او ډېر مجاهداو داسلامي نړۍ پردرد دردمن شخص و زما په سپارښتنه یې څو تنه په مصر کې نړیوال پوهنتون الازهر ته ولېږل . دولي په نوم دتامیر بل مصری ملګری هم زموږ سره کېناست پر ایمن الظواهري ډېر وغرېدو ماورته وویل چې زه هم د القاعده وو دهېواد یم حسنی مبآرک مو ښه وتکاوه، دوی وویل چې که دامریکا وېره نه وي نو ډېر هېوادونه به په افغانستا ن کې جهاد رسمي تائید کړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دهندوستان دراجستان ایالت یوتن نوی ځوان اوسېدونکی هم له خپلې مور سره راغلی وو هغه ویل چې دحج داخله یې د هرتن په سر ۱۲۲۰۰۰ هندۍ کلداري کړې ده،دوډۍ یې هم پرحکومت ده او دوه زره بېرته هم ورکوي،دانرخ دمصریانو له نرخ ډېر ښکته اودافغانانوله نرخ هم ښکته دی،خودمصر یانوعمارې حرم ته دومره نږدې وې چې نور ترې حرم ته نږدې بل ځوک نه وو ،ځینې یې دارالتوحیدکانټیننټل سره نږدې دي په لوکسو هوټلونوکې اوسېدل.

مونږ هم حرم ته نږدې وو خو بیاهم کله به چې راباندې ناوخته شوه نو چې له دوه ریالو به تېر شو په جماعت لمونځ مو نیولی شو.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

زمزم ته بې صبري

مورته ويل شوي وو چې پر زمزم بيروبار ډېروي او بوشکې ډکول وخت او زحمت غواړي سره لدې چې څه کم يوه مياشت وخت مونور په مکه معظمه کې درلود خو نه پوهېږم ولې راباندې دوارخطايي. پيريان کېناستل د جمعې په ورځ د ذوالقعدې په شپږمه دشپې درې نيمې بجې زه، ډګروال سميع اوکاکا برات چې اصلاً ترکانړ او دکابل دميرويس ميدان اوسېدونکي وو حرم ته روان شو، دزمزم لپاره مو يوه ورځ وړاندې بوشکې اخستې وې،په بوشکه لس ليتره ليکلي وو خو يوولس نيم ليتره اوبه يې اخستلې ،دابوشکې په عادي وخت کې په درې رياله وې خو اوس په لس رياله پلورل کېدلې.

ماله پلورونکي سره ټوکه وکړه هغه دابراهيم عابد ټوکه مې په عربي ورته وکړه چې وايي چهل ستون ته روان وم او ټکسي رانه ځلور سوه افغانۍ وغوښتې ماورته وويل :اوه اوه يوستون په لس روپۍ؟ماهم ورته وويل اوه اوه يو ليتر په يو ريال،با لاخره په اته رياله مو وپېرلې، د زمزم اصلي ځای مو په پوښتنه پيدا کړ،مونږ ويل ډېر بيروبار به وي خو د شيطان غوږونه کاڼه (هلته هسې هم کاڼه وي) بيروبار نه وو، د زمزم پايپ مو په بوشکه کې کېښود په څو ثانيوکې بوشکه ډکه شوه،دزمزم اصلي چينه چې اوس ډېر لويې او ژورې ساګانې په کې جوړې شوې دي ،دکعبې ترځنګ ده ،خودلته يې په اوږدوپايپونو کې را تېرې کړې او له دې اوږدو نلونو څخه لسګونه پايپونه بېل شوي چې په اسانۍ سره ترې بوشکې ډکېږي،خو دبيروبارپه وخت کې بياهم دلته دبوشکوډکول سخت وي،او انتظار غواړي ،دزمزم دوبش اوپايپونوځای، د رسول الله ص د زېږېدوځای او دابوجهل کور خوا

(c) ketabton.com: The Digital Library

په خوا پراته دي،بوشکې مو واخستې را روان شو د طواف وخت نه و،بوشکې مو له ځان سره مطاف ته وړلې هم نه شوی ،دحرم په سالون (غولي) کې دباب الصفا خواته کېناستو،ما تهجد پیل کړل په لمانځه وم چې یوې ښځې له سمیع اوبرات څخه زمزم وغوښتل ،خوهغوی ورنکړل،هغې ښځې بیا ورته زاری وکړې ویل یې تږې یم،خودې ظالمانو بیاهم ورنکړې،زماپام دوی ته واوښت دلمانځه حضورمې هم خراب شو ډېر خفه شوم،له لمانځه وروسته مې ورته وویل چې ظالمانو یوګیلاس اوبه به مو ورکړې وې،یوګیلاس زمزم خوهرچېرته په حرم کې پیدا کېږي بېرته به مو ډکې کړې وای،دلته موپه لمانځه کې څنګ ته دسیده زینب دکاروان اړوندیوه ښکلې لبنانۍ په لمانځه ودرېده،ماویل شیعه به وي خوپه لمانځه کې یې رفع الیدین کاوه.

له لمانځه چې فارغ شو له حرم څخه وتلو چې په یو ځلور ټایره بایسکل (ویلچر) کې مویوناسته ښځه ولیده څوتنه ترې راتاو وو یو تنکي ځواب په تونده لهجه ورسره غږېده اوپټکې یې پرې کولی،لامل مو وپوښت ،دې ځوان راته وویل چې د درې سوو ریالو په بدل کې یې دې ښځې ته طواف ورکړی اوس چې د اجورې ورکولو وخت شونو ددې ښځې زوی ځان نادرکه کړ، داچې ددې ښځې زوی به رښتیاهم ځان پټ کړی وو اوکه نه اوموضوع به څه وه الله ج خبر دی،موږهم داجرئت ونکړچې درې سوه ریاله ورکړو ،اولانجه حل کړو هلک ته مې نصیحت وکړ او روان شوخوپه زړه کې مې وویل چې توبه توبه په حرم کې هم د مزدور مزدوري سمه نه ورکول کېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

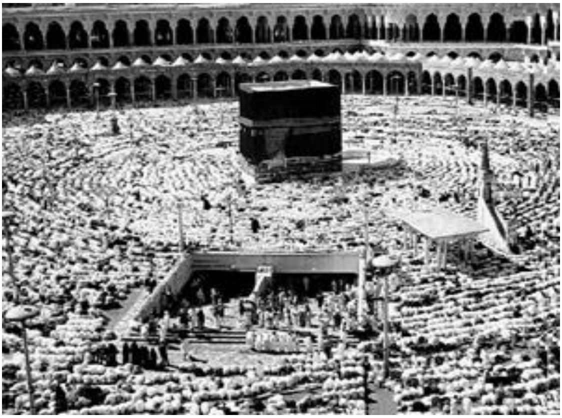

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

لومړی جمعه لومړی بیروبار

داپه حرم کې زموږ دلومړی جمعې لمونځ دی ماماميې دلته پخواهم د جمعې لمونځ کړی او له بیروبار څخه ښه خبر و هغه راته وویل چې که دننه مسجدالحرام کې لمونځ کول غواړې نو باید وخته ولاړ شې،اوس نو دحج ورځوته دوره ورځې پاتې دي، تقریباً ټول حاجیان رارسېدلي دي،لمونځ په پاوباندې دولس بجې کېده،اوزه پاوباندې لس بجې حرم ته لاړم، ماویل راځه لمانځه ته خو لادوه ساعته وخت پاتې دی دننه په حرم کې به ځای وموم خوحرم خوپربېږده چې دحرم سالون دحرم شا وخواعمومي سرکونه ،پلازې،دموټرو تونلونه،آن جروال اوحفایر ته تلونکي پلونه ټول له خلکو ډک و ،له حرم شریف څخه یو کیلو متر لېرې هم ځای نه موندل کېده،پولیس حرم ته په ننوتونکیو ټولو لارو ولاړ وو،څوک يې نه پرېښودل، دافغانستان دپولیسوپه څېر یې خلک یوې اوبلې دروازې ته لېږل ،تشنابونوته یې هم څوک نه ور پرېښودل، ډلې ډلې خلک سرګردانه یوه خوا بله خوا تلل،زه چې له وخت څخه دوه ساعته مخکې تللی وم ځای مې موندلی نه شو نود هغه چابه څه حال وو چې ناوخته راغلي وو.

،په ډېر زحمت مې دموټرودتونل پر غاړه له حرم څخه لېرې د یوې غرفې تر څنګ سوری ولید ،چې ورغلم،ورسره نږدې خلکو تش انساني حاجت پوره کړی اوډېر بوی وو ،مجبور شوم بله چاره نه وه هملته مې جای نماز (لمونځی)هوار کړ.ما په خپل ټول ژوند کې دومره بیروبارنه وو لیدلی

کېناستم،لمر ورو ورو تودېده پرماهم لمر راغی ځای می بدلاوه، ،خو پرېښودلی مې ځکه نه شو چې بل ځای نه پیداکېده،هملته مې ملګری وموندل خپل ځای اوجای نماز مې پرې وسپارل ماویل که په کوم دکان کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوبه یا پیپسي، پیدا کړم ډېر وګرځېدم اخر مې یو ځای کې مرنډا پیدا کړه، هوا ډېره توده وه خولې راماتې وې خو ماله ځان سره مطالعې ته کتاب هم وړی و، کله چې اوبو پسې وتی وم نو په همدې وخت کې دري ښځې راغلې وې او وار خطایې ژړل، یوه پکې دومره ترهېدلې وه چې له سره یې خبرې نشوای کولی، جامې یې د پښتنو وې، چاره یې نه وه هماغه بوین ځای کې کېناستلې.

څوک ورسره په ژبه نه پوهېدل، ماله جامو وپېژندلې په پښتو مې ترې وپوښتل، هغوی چې له ما پښتو واورېده په تندیو کې یې خوښي وځلېده، ویل یې چې له پرون راهیسې یې له خپلو نارینه وو سره اړیکې پرې شوې او یو بل یې ورک کړي دي، له دوی سره ټېلیفون نه وو، خو له یوې ښځې سره یې د خپل مېړه د ټېلیفون نمبر وو، ما هغه نمبر ته زنګ وواهه خو بند وو، نه یې خپل ځای پېژنده او نه ورسره د پېژندګلوۍ کومه بله نښه وه.

حیران وو چې څه وکړو، دوی ویل چې د سوات اوسېدونکې دي، د اوسېدلو ځای او خپله عماره یې نه پېژندله، ما ویل له لمانځه ورسته به ورسره مرسته وکړم او استوګنځی به یې ورته پیدا کړم، په همدې کې وو چې شاته صف کې یوتن سواتی راپیدا شو، هغه هم پوره نه پېژندلې، خو ویل یې چې د سواتیو حاجیانو ځای ور معلوم دی.

ګرمي شېبه په شېبه ډېرېده، خولې روانې شوې، ماته د پوهنتون د دورې یوه خاطره رایاده شوه: کله چې د کویټ او عراق جګړه پیل شوه نو استاد محمدګل عتیقي او د هغه وراره ډاکټر عبدالحلیم احمدي پاکستان ته راغلل او ددواړه زموږ استادان شول، عتیقي صاحب چې د لغمان ولایت د قرغیو ولسوالۍ د چهار باغ اوسېدونکی دی ډېر ظریف او لطیف شخصیت دی

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

،هغه کيسه کوله چې يو وخت په چهار باغ کې ددوبې (اوړي) په ډېره ګرمۍ کې دجمعې لمونځ اداکېده ملا مسئلې کولې خو ځينې مقتديان يې دمسجد دغولي پر ځای ددېواله سيوري ته ناست وو ،ځکه چې په غولي کې تود او سوځنده لمر وو ،ملاچې وليدل مقتديانويې دمسجد غولی پرېښی دی، اوددېوالونو سيوروته ناست دي،نوپه لاسپيکر کې يې په غوسه پرې غږ کړل:(ای مردم:قل نار جهنم اشدحرا است والله اګه خلاص شوې)همداخبره په غوسه کې تکراروي،(قل نار جهنم اشد حرا است،والله اګه خلاص شوې) خو د ايت دا برخه ورته نه ژباړي اونه يې پوهوي چې موخه يې څه ده.مقتديان هم حيران دي چې ملاصاحب يې ورته ولې په غوسه دی او څه ورته وايي.

ددې ايت معنی داده(ورته ووايه ای پيغمبره چې ددوزخ اور ډېر زيات تود دی.)

پرموږهم لمر راغی خوځان مې پر همدې ايت ډاډه کاوه: چې : نارجهنم اشد حرا است.

کله کله به ورېځې خپلې لورينې کولې با لاخره دلمانځه وخت شو ،دلمانځه بنه يې له افغاني دود څخه بېله وه،شل باندې دولس بجې قاري سديس دلمانځه خطبه پيل کړه اوپه لنډه خطبه کې دفلسطين جهادته دعاوشوه،خوافغانستان يې يادنکړ،په حرمينوکې پر سياسي خطبو ،سياسي موعظو ،بنديز دی،هېڅوک دلوېديځ ښکيلاک پرضد څه شی ويلی نشي.

قاري سديس مشهور حافظ اودقران قاري دی مايې دتلاوت کيستې اخستې او اورېدلې وې،هلته راته خلکو ووېل چې سديس انقلابي ذهنيت درلود ، دجهاد پرمهال پاکستان ته هم راغلی وو ،هلته يې هم انقلابي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ویناوې کولې ،خوله کله راهیسې چې د شاهي کورنۍ زوم شوی دی،نو په اصطلاح چارج یې خنثی شوی او انقلابي ویناوې او د دولت او لویدیځ ضد ویناوې یې پرېښې دي،لمونځ او جنازې تریوې بجې پای ته ورسېدل.

جماعت ته د انتظار په وخت کې مې خواته یو ځوان اندونیزیایی ناست وو په انګلیسي موسره خبرې پیل کړې، زما پر لاس په اندونیزیا کې جوړ یو ساعت وو میدین اندونیزیا پرې لیکل شوي هم وو ، ساعت ظاهراً ډېر ښکلی وو خو دومره ګران بیه نه وو ، د دې اندونیزیایي ډېر خوښ شو ، د ساعت دلید لوغوښتنه یې وکړه ماهم له لاسه خلاص کړ چې ښه یې وګوري هغه چې وکوت نو نور یې هم خوښ شو ماورته وویل لکه چې ډېر دې خوښ شو هغه وویل هو ماورته وویل خیر نو دا زمالخواتاته ډالۍ شو په لا س یې کړه، هغه دې ډالۍ ته دومره خوښ شو چې دوه ځله یې زما لاس ښکل کړ.

خواته مو یوه نوې ځوانه اندونیزیایی ناسته وه یوسپین زیری یې ترخنګ ناست وو ټوله په حجاب کې وه له مخ پرته ټوله پټه وه آن په لاسونو یې دستکشې او په پښو یې جرابې وې له مایې وغوښتل چې په سیوري کې ځای ورکړم ماترې د سپین زیري په هکله وپوښتنل و یې ویل چې دا یې پلار دی په لږ وخت کې ډېر بلد شو.

مخ ته مو یو تور پوستی یمنی ځوان هم ناست وو د احرام په څېر تورلنګ یې له ځانه تاو کړی وو په صف کې په ناسته ویده شو لږ وروسته کوږ او بې ستره شو ما راویښ کړ چې ځان پټ کړي او اودس وکړي خوتر اقامته ویده و همداسې لمانځه ته پورته شو پوډري به نه وو خو رنګ او کړه وړه یې د پوډریانو و

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلته له مورېسره د پاکستان پنجابیان هم وو څوک په انګلیسي څوک په اردو ،عربي فارسي او پښتو غږېدل ما د دوی ترمنځ ګوته ماته ژباړه کوله ، څه موکړي وای اخر په وړاندې مو لمانځه ته دوه ساعته انتظار وو.!!

زموږ خلک چې د جمعې لمونځ کوي نو چې لومړی اذان وشي خطیب منبر ته وخېژي څه کم یو ساعت وعظ کوي،اکثره یې دخبرو وخت ،مناسبت ،موقع نه پېژني،په اخترکې به دمعراج او په محرم کې به د اختر مسایل بیانوي ،اکثره به اسرائیلیات او اساطیروایې بیا به ټول په اجتماعي ډول سنتوته ودرېږي. بیا به دوهم اذان وشي،بیا خطبې وایي بیا جماعت ،بیا دعا خو هلته داسې نه وو ،لومړی اذان وشو نه مسایل وو نه سنت ،لس پنځلس دقیقې وروسته دوهم اذان وشو،خطبه واورول شوه ،لمونځ ودرېدله سلام وروسته ټول ازاد وو، دجمعې ټول لمونځ شل دقیقې وخت ونیوه .

له لمانځه چې را ووتونو پرسړکونو بیروبار شو زموږ پر لار په پله دبیروبارله کبله او ږد ډېل شو، خلک ولوېدل ،ښځې او نر تر پښو لاندې شول،سرک جای نمازونو ونیوه ،چپړو او دښځوټیکریو و پوښه،چیغې پورته شوی یا حاج یاحاج بالاخره،خلک ودرېدل او ټېله کمه شوه.

په کعبه کې لومړی صف که کشتی کج

له هرچا سره تلوسه وي چې کم ترکمه یوځل خو بیت الله سره نږدې په لومړي صفرکې او هغه هم ملتزم او حجر اسود ته مخامخ لمونځ وکړي،دا کار دکعبې ګرد چاپېره سخت دی او ملتزم ته یا دحجراسود او حطیم تر منځ دې دیوال ته خوډېرسخت دی ځکه چې دکعبې امام هم همدې خواته ودرېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دکعبې دروازه هم همدې خواته ده دلته لومړی صف په نصیبونو او ډېرو خواریو اوستړیا موندل کېږي.

نن (دجمعې ورځ) ماقصد کړی وو ،چې دمازیګر لمونځ به ملتزم ته مخامخ په لومړي صف کې کوم ،په یادمې نه دی چې له لمانځه وړاندې مې یو طواف وکړاوکه دوه خو چې صفونه تړل کېدل ځان مې ملتزم ته برابر کړ،هلته صف تړل اوپه صف کې ځای نیول ډېر سخت دي،جمعې ته لا ځلوېښت دقیقې کله کله خولا یوساعت پاتې وي چې صف تړل پيل شي،دصف تړلو لپاره خلک یوبل ته لاسونه ورکوي،خولاسونه نه ټینګېږي متې یوله بل سره نښلوي چې دټېل اوفشار پروړاندې مقابله وکړي،دصف لپاره دمتو تړلی انساني ځنځیر مقاومت کوي خوپه هره یوه دقیقه کې له داسې ټېل اوفشار سره مخ شي چې دځنځیر ځومتره برخه ټوله شاته ولاړه شي ،کله وشلېږي،کله یې څوتنه ولوېږي ،یاحاج !یا حاج چیغې پورته شي.

ستړتیاهره دقیقه ډېرېږي،تنفس ژور شي،خولې راماتې شي،ځینې دصف تړلو ، په صف کې دځای موندلویا ځای ساتلوپه مسابقه کې وي او ځینې طواف کوي، دایواځې دلومړي صف ستونزه نه ده،بلکې په دوهم، دریم،څلورم اوپنځم صف کې هم ده،په شپږم ، اوم ،اتم ،نهم ،لسم او آن دیارلسم صف کې هم په اسانه ځای نه موندل کېږي،خود لومړي ، دوهم ،دریم او څلورم په پرتله اسانه وي، په لومړي دوهم او دریم صف کې ځای نیول کله کله ،دځان په بیه تمامېږي،دلته یوثانیه غفلت یا سستي نه یواځې داچې په لومړیو صفونوکې له لمانځه څخه د محرومیت لامل کېږي، بلکې کله کله له ټول مطاف څخه د وتلو لامل ګرځي،ځکه چې یو ځل دې ځای له لاسه ووځي،اوهغه دچاخبره پښه دې وښویېږي، نو بیا هېڅوک هم ځای نه درکوي، تقریباً په هر لمانځه کې داسې پېښېږي چې په مطاف کې چاته ځای

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیدانشي نودکعبې په لس مترۍ او شپږ مترۍ کې هم له جمعې پاتې شي، جماعت ودرېږي او په صفونوکې اخوادیخوا ګرځي، په داسې حال کې چې دلته آن دبل چاپر شا هم سجده رواده.

ماهم په لومړي صف کې دځای نیولو په تکل له بنې او چپ اړخ ته ولاړو کسانو سره مټ په مټ کې ورکړ شاوخوا څلوېښت دقیقې مو په ولاړه مقاومت وکړ، څو څوځله شاته تللو اولوېدلو ته اړ او ډېر ستړی اوستومانه شو، شاته موهم صفونه وتړل شول، موږ هم خوشحاله وو چې که خیر وي په لومړي صف کې مو ځای وساته او لمونځ به مو په لومړي صف کې وي، جماعت ته وخت اوتېل ماتېل کمېده، په لومړي صف کې د طواف کوونکیو مخه هم ونیول شوه، اوس نو ظاهراً هیڅ ګوابن نه وو چې په لومړي صف کې له ملتزم سره زما د جماعت خنډ شي حالات ورو ورو ارام شول، موږ هم کیناستو صف مو وتاړه، جماعت ته به ایله پنځه دقیقې پاتې وي لا مو دمه جوړه نه وه چې پولیس راغلل، امریې وکړ چې لومړی صف دې ټول پاځېږي اوشاته دې ولاړ شي، دا امر نه وو سم دټوپک ډزو چې پرموږ وشول، مو ځان غلی کړ، خوګټه یې ونکړه پولیس راغلل هریو به یې له مټ ونیوه اوپورته کاوه به یې ډېر زیات زور یې راکړ او ډېر خپه شو، خو ګورته تګ له ناکامه وي.

شاته لاړو په نوروصفونوکې هم ځای نه وو، باب العمره خواته مې حرکت وکړ، په هر صف کې ځان ته ځای ګورم خونه ځای شته او نه څوک ځای راکوي، لس صفه شاته تللی وم خفه وم چې په همدې وخت کې مې د چاله خولې خپل نوم ترغوږ شو، ګورم چې په یوولسم صف کې مې ماما ناست دی، هغه حیران و، چې جماعت ته دوه دقیقې پاتې ندي اوزه له مطاف څخه بهر ځم، غږ یې وکړ خیر خودی، کوم خوا روان یې؟ په لیدلو یې ډېر خوښ

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوم ورته مې وويل اوس به دې مخ ته کېنم چې جماعت ودرېد ، په صف کې به ځای راکړې بيابه درته کيسه وکړم، همداسې يې وکړل په څو شېبوکې جماعت ودرېد ترڅنګ يې ځای راکړ ښه وو تر څنګ ولاړ کس يې هم ممانعت ونکړ ،تنګ تنګ ودرېدو او لمونځ مو وکړ.

په حرم کې ملاوټ

مازيګر دحج دبعثې کمېټې يوغړي راته وويل چې نن د ماسخوتن له لمانځه وروسته قاري سديس دافغان حاجيانوله معلمينو ،دبعثې له کمېټې اوځينو افغان پوهانوسره ګوري که ته هم راشې ښه به وي .ځای يې حرم ته نږدې ياله حرم سره د نښتي المکه شرکت څلورم پوړ وښود ،زه په ټاکلي وخت ورغللم خوهلته ډېر لږ کسان راغلي وو له شاوخوا نيم ساعت انتظار وروسته ددولت له شپږ سوو ښوونکيو او دبعثې کمېټې له درې سوو غړيوڅخه ايله شاو خوا اويا تنه راغلل،قاري سديس هم نه و بلکې پرځای يې د دکتور عبدالرحيم په نوم يوسعودی راغی او د حج مسائل اوبېلابېلې مسئلې يې څېړلې،نيم ساعت به ورته ناست وم خوند يې رانکړ،تر ې راپاڅېدم. ماويل دلته په حرم کې هم ملاوټ کېږي، نوم ديوه کاروي او رالېږي بل څوک .

د خدای(ج) د کور غله

حرم سپېڅلی ځای دی خلک هم د سپېڅلتيا لپاره ورځي ددرس،عبرت او پند ځای دی، دژړا او واوېلا فرياد ،سوز او ګداز ځای دی،حرم تيګه زړونه هم موم ګرځوي خو ځينې زړونه بياله تيګوهم کلک دي او يا په رښتينی معنی حرم نه پېژني ،برداشت يې سطحی دی ليد يې برسېرن او د حرم د

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرتم تل ته نه دي ورغلي همدا لامل دی چې ځيني خلک په حرم شريف کې هم غلاکوي حرم هم له کيسه برو خالی ندی،ډول ډول غلاګانې، ددولتې چاروا کيو ،دبعثې دپلاوي اودحج دمعلمينو له غلا څخه نيولې تر کيسه بورۍ او جيب وهنې پورې.

د جيب وهنې څو شکايتونه او کيسې مې واورېدې، يوه ورځ مولوي محمود احمدي ژېړرنګ راغی لامل موترې وپوښت ويل يې چې په حرم کې ترې چاما بايل او څلور سوه رياله ويستي دي،يوبل اندرابی ويل چې چايې کمربند په پاکي غوڅ کړی او نهه سوه ډالر يې ترې وېستي دي،يوبل تن ويل چې چاترې يونيم زر رياله وېستي دي.

يوماسپښين مې بيت الله ته نږدې په مطاف کې طواف کاوه چې په جيب او کمربند مې دچالاس احساس کړ،ناڅاپه مې لاس ور اوږد کړ اوپه خپل کمربند مې د چالاس ونيوه چې ور ومې کتل ديوې ځوانې ، مستې او تنه ورې هغه دچاخبره چهار پهلوانجلۍ لاس مې کلک ونيوه،پرې غوسه شوم په مورې شاوخواخلک هم خبر شول ،دانجلۍ رنګ والوت،منکره هم وه اوعذر يې هم کاوه، ماهم فکر وکړچې جنجال ګټه نه کوي داهم انجلۍ ده بس ترې روان شوم.

دعبدالکريم په نوم يوتن بېوزله هراتي سپين ږيري چې ساده سړی وو خپلې پيسې (۳۳ زره افغانۍ) دساتلو لپاره خپل زوم غلام سرور ته چې هغه هم سپين ږيری وو اومېرمن يې (دعبدالکريم لور ګل نګار) هم ورسره وه، ورکړې وې ، بله ورځ چې عبدالکريم ترې دخرځ لپاره له خپلو پيسو څوروپۍ غوښتې وې نو زوم يې ورته ويلې وو چې تېره ورځ ماغسل کاوه اوکمربند مې په اطاق کې خلاص کړی وو چاترې ستا ۳۳۰۰۰افغانۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټولې وېستې وې اوزماله پیسوسره یې غرض ندی کړی، خسر یې ورسره جنجال کړی و خوګټه یې نه وه کړې، بالاخره دشرکت مسؤولینو ته عارض شو هغوی دا دعوه ماته راجع کړه ،مایې له زوم او لورنه پوښتنې وکړې دا راته جوته شوه چې داخبره دروغ او هسې دې پیسوته چل دی په غلام سرور مې پټکې وکړې او ورته مې ګوابښ وکړ چې که دخپل خسر حق ورنکړې نو دسعودي پولیسوته یې سپارم وارخطاشو لږوروسته یې خسر راغی ویل یې چې لږې پیسې یې راکړې اود نوروپیسو راکولو ژمنه اولیک یې هم را کړی دی، خیر دی خبرمه رسمي کوه.

ګلاغا راته وویل چې زموږیوملګري ته دهغه مور سل ډالر دسودالپاره ورکړي وو ،خوهغه پکې ځانته سمه برخه وکړله او مورته یې ناسم نرخونه اودپیسو لګولو ناسم راپور ورکړ.

ما ،دهمدې ګلاغاپه قربانۍ کې اوده ته ددرملو په اخستلوکې دده په غوښتنه خپلې پیسې لګولې وې او کله یې چې راکول وځنډول نو دبل چاپه واسطه مې ترې و هم غوښتې خوتر نن پورې مې یوه روپۍ هم ونه لیده،دقربانۍ کیسه به یې په تفصیل سره په خپل ځای کې رایاده کړو.

شیرزمان راته وویل چې د جمعې په ورځ ۱۴۳۱_۱۲_۲۷ خلکو په مطاف کې یوځوانکی کیسه بردطواف په حالت کې ونیوه ،کیسه بر ډېر عذر کاوه دخلکو زړه پرې ودردېده خوشې یې کړ.

دحج په ورځوکې ټیلیفوني شبکې هم غلاکوي ،هم یې له سر نه وهي او هم یې له برنه، له یوې خوادسیم کارتونو اود مکالمونرخونه هم لوړکړي اولس ریالي کارتونه په ۱۴آن ۱۵ریاله پلوري اوله بلې خوا د بهرنۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

مکالمې بيه فی دقيقه ۴_۵ريالو او د کورنۍ مکالمې بيه في دقيقه يونيم ريال ته پورته کوي.

دحج په ورځوکې د ترانسپورت په شمول دهرڅه کرايې اونرخونه اسمان ته خېژي، په دوه سوه متره مسافه کې به موټرو کم ترکمه دوه رياله کرايه غوښته کله به چې لمانځه ته وخت کم وو نو موږ به په موټر کې تللو که به يوائې له پله هم ورسره راپورته شو نو کم ترکه دوه رياله يې غوښتل.

يوځل خو داختر په دريمه له يو ډرېور سره زماخبره ترخه هم شوه کيسه يې په خپل ځای کوم، هغه هم په پنځه کيلو متره مسافه کې دهر تن په سر سل سل رياله غوښتل.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د شركت غله

دا يوائځې زموږ د شركت مسؤولين نه وو چې خپله دنده او له حاجيانو او دولت سره كړې ژمنې يې نه پوره كولې، بلكې دولتي مامورين او د نورو شركتونو مسؤولين هم له دوى ښه نه وو يوائځيني شركتونه چې هم يې په مكه او هم مدينه كې حاجيانو ته له حرم سره نږدې ځايونه نيولي وو المهاجر او المبارك شركتونه وو د دواړو مشران پښتانه وو ،دوى د نورو په پرتله حاجيانو ته ښه خدمت كاوه،په مدينه كې يې د شركت په لګښت په ټولو هغو ځايونو ګرځول چې معمولاً يې حاجيان دليدلو او زيارت تلوسه لري.

ګل اغا چې دلوګر د كلنګار او سېد ونكى دى او خپله هم ګرځندوى شركت لري راته وويل چې موږ د شپږ و شركتونو مشرانو پرېكړه كړې وه چې د حج او اوقافو وزارت لخوا د حاجيانو ،دلېږد په پروسه كې چې د هرچا په نوم قرعه (پچه) وختله نو ټول به پكې شريكان يو كه يو سهم موږه برخه شو او كه ډېر، وزارت هر شركت ته د ۱۸۲ تنو حجاجو دلېږد سهم وركاوه،د ګلاغا په وينا دا سهم په قرعه كې دده په نوم راووت خو ده د ژمنې له مخې دا پنځه شركتونه يا د پنځو نورو شركتونو مشران هم له ځان سره ملګري كړل.

زموږ د شركت (سيرو سفر باميان) مشران له ګلاغا پرته نور ټول شيعه ګان وو.

محمد عارف د هرات، سيد نصير د كابل د چهار دهي، شيخ معصوم علي په قوي ګومان د باميانو او عبدالله د كابل په دريمه كارته كې او سېږي او همدلته د معاملاتو رهنما هم لري پوه نه يم چې اصلاً به د كوم ځاى وي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

سید نصیر ظاهراً خوږه ژبه او خوږه لهجه درلوده،خونور حاجیانو ته مخلص نه و ، دحاجیانو ډېر کارونه هم ده کول عبدالله هم د حاجیانو په چاروکې له ده سره بوخت وو خو تریخ ،کبرجن اوبې حوصلې انسان و هر وخت به یې جنګ و.

زموږ دشرکت مسؤولینو هم د حاجیانو روغتیا ته پام نه کاوه،دښـلو داوبو ، غم ورسره نه و اودقراردادله مخې ددې خدماتو عرضه ددوی دندې وې څو څو ځله ځینې ناروغان مرګوني حالت ته ورسېدل خو څوک به یې کیسه کې هم نه وو،بیابه زه په مسؤولینو پسې تللم، مسؤولینوزما احترام کاوه، ښایي لامل به یې داوو چې پوهېدل زه له چارواکیو سره ډېره پېژندګلوي لرم او له دوی څخه شکایت کولی شم ،څوځله ما ناروغان دعمارو مخ ته راغونډ کړل اوپر دوی مې روغتون ته ولېږدول.

دشرکت مسؤولین یوبل ته هم غله وو سیدنصیر ، عبدالله او ګل اغا به پرمحمدعارف تو رلګاوه چې په هرات کې یې له حاجیانوله ټاکلي نرخ څخه ډېرې پیسې اخستې دي،ددوی په وینا ، ددې شرکت ډېر حاجیان د هرات او بادغیس اوسېدونکي وو او دوی باید په هرات کې پیسې تحویل کړې وای اوپه هرات کې واک د محمد عارف وو ده به حاجیانوته وویل چې که دومره پیسې ډېرې راکوئ نو نوم مولیکم که نه په مخه مو ښه، ددوی په وینا ، عارف له ځینو حاجیانو آن له یو نیم زر ډالرو هم ډېرې اخستې دي.

دوه، درې تنو حاجیانو په نه زړه ماته هم وویل چې پیسې ترې ډېرې اخستل شوي خوپوه نه شوم چې دکوم دبآو(فشار)له کبله رسمي شکایت ته چمتو نه وو.

دوی به ویل چې محمدعارف کوښښ کاوه چې دحج په ورځو کې پخپله هم حج ته ولاړ شي،سره له دې چې مخکې یې هم حج کړی دی، سره له دې

www.meltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ویزه هم ورسره وه ، او تر دوبۍ هم راغی خوچې الله ج نه وو غوښتی نو په دوبۍ کې ورته دسعودي پرواز برابر نشو.

دولت چې هر شرکت ته سهم ورکاوه نو دحاجیانو دتاکنې په اړه یې ورته شرایط هم اینښي وو او خلاص لاس یې نه درلود ، خوبیاهم دوی پیسو او واسطو ته سرښکته کړی وو دبادغیس اوهرات په سهم کې د ، لوګر، کابل، بامیان، ننګرهار حاجیان هم ببول شوي وو ،پخپله دمحمدعارف دمېرمنې اوزوی په شمول دهغه دکورنۍ یوولس تنه لېږل شوي وو.

نور خوپرېږده چې آن د معلمینو په انتخاب او ازموینه کې هم درغلي شوې وه ،دشرکت مسؤولینو غوښتل چې معلمین هم داسې څوک وټاکي چې خپل لګښت پخپله وکړي اوداسې څوک وي چې ددوی وستان هم وي، محمدعارف د عبدالرحمن قلندر په نوم یوتن ملا چې دده دوست و دازموینې لپاره کابل ته راوستی و ،خودلته په وزارت کې ناکام شوی و ،بل معلم یې د وزارت لخوا شیخ معصوم علي وو ماله یو چاپوښتنه وکړه چې داخوشیعه هم دی اودشرکت له مشرانو هم دی،اوماخوآن دیوې ثانیې لپاره د حج دمعلم په رول کې ونه لید څنګه وزارت دمعلم په توګه دده له رالېږلوسره موافقه کړې ده؟ هغه راته وویل داهرڅه رشوت آسانه کړي دي ،دوی په وزارت کې پیسې ورکړي دي اوهلته غایبانه ازموینه او .... شوي دي.

له ما ،مولوي احمدي اودشرکت له مسؤولینوپرته بل څوک نه وو خبر چې شیخ معصوم علي دې ګویا د حج معلم هم وي.د وزارت لخوا مورېته د حج په معلمینوکې دیوبل تن نوم هم راکول شوی و خو موږ ونه لید او دمولوي احمدي چې حاجیانوته دحج دمعلم په توګه ور وپېژندل شو اوعملاً یې هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دمعلم رول تر سره کاوه نوم د معلمینو په لیست کې نه و .یوه ورځ مې ورته وویل چې نن به راته رښتیا خبره کوې داکومه خبره ده چې ته عملاً معلم یې خونوم دې په معلمینو کې نشته اوڅوک چې دمعلم په توګه په لیست کې دی دهغه درک هم نشته دی مسکی شو په هراتی لهجه یې راته وو :برار ترکش کن پیش ای قصانګرد ،خوما پرېښبود : نه هرو مروبه یې راته وایې.

چې پوه شوه نه مې پرېږدي راته یې کیسه په دې ډول پیل کړه:مامخکې هم دوه ځله حج کړی دی محمدعارف پوهېده چې زه دمعلمینو په ازموینه کې نه ناکامېږم نو زه یې وهڅولم چې دده د یو دوست په نوم او شهرت امتحان ورکړم اوژمنه یې وکړه چې له بریا وروسته به مورِ تاهم وریا حج ته ولېږو. دهغه په وینا ماهم همداسې وکړل ، په وزارت کې مې ځان هماغه شخص معرفي کړ،دازموینې پارچه کې مې هم دهماغه نوم اوشهرت ولیکه اوپه تقریري کې مې هم ځان هماغه شخص معرفي کړکله چې په نتایجو کې هغه کس بریالی اعلان شونو محمدعارف راته وویل چې ته اوس مورته درې زره اویونیم سل ډالر راکړه چې په بانک یې د نورو حجاجو په څېر ستاپه نوم تحویل کړو ،بیاکله چې له حج څخه راستون شوې ستاپیسې به بېرته درکړو خوته به عملاً زمورِ ښوونکی یې اودحج دښوونکیو ټول امتیازات به درکول کېږي.

احمدي زیاته کړه چې ماهم ومنله درې زره اوسل ډالر مې دوی ته ورکړل داچې دوی به څو په بانک کې تحویل کړي وي پوه نه یم همدالامل دی چې حاجیانوته د حج ښوونکی زه ور پېژندل شوی یم خوپه رسمي لست کې هغه بل تن دی،احمدي وویل چې هغه بل کس نا لوستی اوله دین څخه ناخبره سړی دی،اوپه دې حاجیانو کې راغلی هم دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له حج څخه چې راغلو نو یو څه موده وروسته احمدي راته ټېلفون وکړ په غوسه و، و یې ویل چې وروره شرکت خو پرماسخت چل وکړل اوډېره ناځواني یې راسره وکړه.

ته خو خبر یې چې له حاجیانو سره مې څومره زحمت وویست ،دمعلم په توګه وکارول شوم،او اوس مې هغه پیسې هم نه راکوي، محمد عارف راته وایي چې ته خو عادي حج کوونکی وې په نورمال ډول دې داخله کړې،اود نورو حاجیانو په څېر دخپلو پیسو په مقابل کې حج ته تللی یې زموږ رسمي ښوونکی خو فلانی او فلانی دي .احمدي وویل چې عارف یو تن هغه څوک ښیي چې مایې پرځای ازموینه ورکړې وه، ده وویل چې شرکت آن له هغه شخص څخه هم پیسې اخستې چې دحج ښوونکی معرفي شوی دی اومایې پرځای امتحان ورکړی دی.

خدای ج شته چې لومړی خو ددې کیسې په اورېدلو ډېره خندا راغله خووروسته پرې ډېر خفه شوم.

کعبه او بې ستري

دحج په ورځو کې په ټول حرم کې سخت بیروبار وي،په ځانګړې ډول په مطاف کې خو دقدم اېښودلو ځای نه وي، کله کله دومره ټېل ماټېل شي چې ښځې او سپین ږیري خو پرېږده آن ځوانان هم ورته تاب نه راوړي ،خوپه همدې بیروبار کې ښځې او نارینه ګډ طواف کوي ،ځینې خلکو دبیت الله ترڅنګ دطواف په وخت کې خپلې محرمې مخ کې روانې کړې وي ترشایې دوی خپل لاسونه ور اوږده کړي او خپلې سینې ته یې جوختې کړې وي لاسونه یې ترې تاو وي په دې ترتیب هغوی له غورځېدو ژغوري.خو کله کله دا نسخه هم کار نه کوي او دواړه غورځېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله پردی ښځې له پردي سړي سره دومره ونښلي لکه یو بدن.

مابه په لومړیو وختونوکې خپلې پلاستیکي یوې ګوتې والا سپکې چپړې د احرام په حالت کې دلنګ دپټې اوکمربند اوبې احرامه دپرتاګه دبډې اوکمربندلاندې تېرولې ،ددې کار یوه ګټه داوه،چې خپلې چپړې به راسره وې دوهمه اوستره ګټه یې داوه چې که له مخکې انجلۍ یاښځې سره به وجنګېدلم نو له هغې سره به زما دورون اوسینې پرځای زما چپړې لګېدې، داچپړې به زمااودهغې ترمنځ عایق وې.

له ټولې نړۍ څخه حج ته هر کال میلیونونه انسانان راځي په دوی کې کله انسان له داسې ښکلیو سره مخ شي چې ښکلاته یې انسان ګوته تر غاښ لاندې شي،ته به وایې چې یاره په دنیاکې به له دې بله ښکلې نه وي وروسته به له داسې ښکلې سره مخ شې چې هغه لومړۍ دې له یاده ووځي.

بدرنګي هم همداسې درواخله کله کله خو دځینو بدرنګو په لیدلو انسان حیران او الله ج ته توبه ګار شي، کله شکر وباسي چې ښه ده الله ج دی دومره بدرنګ ندی پیدا کړی،دځینو ښکلو او بدرنګو خلکو په لیدلو انسان ته داسوچ پیداشي چې هغه په فولکوریکوکیسوکې چې دښاپېریو او دیوانو یادونه کېږي هغه ښاپېرۍ همداښکلې دي اوهغه دیوان همدا تور پوستکي لوړقدي دي که څه هم په اسلام کې دغوره والي معیار ظاهري ښکلانه بلکې،باطني ښکلا ده اودکرامت معیار هم رنګ نه ،بلکې تقوا اوباطني سپېځلتیاده،خو بیاهم دښکلیو پر اهمیت سترګې پټول ناشونی دي.

داهم روڼ او انکار نه منونکی حقیقت دی چې په حرم کې جنسي غریزې وېدې او په جنسي اوغریزوي مسایلوکې رښتیاهم شیطان بې واکه

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوترلـی وي کـه حـوره هـم پـه مـخ درشـي نـو هـیڅ ډول تمایـل بـه درکـې پیدا نشي.

له لوستونکیو پـه بخښنې،ښکلا تـه زه هم دټېنګـې نه یم، دښکلیو پـه لیدلو په اوبو کـې هم خولـه کېږم او دهـرې لیـدلې اونالیـدلې ښکلې، یـار اوخریدار یم خوهلته مې له الله ج څخـه پـه اخلاص غوښـتي وو چې پـه دې برخه کې مې له هر ډول شیطان څخه په امن وساتي، شیطاني وسوسې مې رنـدې اوکنـې کـړي اوکم ترکمه ،دحج په موسم کې هیڅ دناړینه توب احساس ونکړم،الله ج ته ډېر شکرونه کوم چې زمادا سوال یې قبول کړ او دهغې چا ښکلا هم نه یم بې تابه کړی اونه یې راباندې منفي اغېز کړی دی چې پـه لیدلو یې دغرونو په څېر همتونه لړزېږي.

یوځل د کعبې بیخ ته په طواف بوخت وم کله چې له رکن یماني څخه حجر اسودته ورنږدې شوم ګورم چې یوه ځوانه ،ښکلې او چاغـه سـپین پوسـتکې ښځه، په یاد مې نه دي چې اندونیزیایۍ به وه اوکه مالېزیایۍ له حجراسود څخه راګرځېدله په څومره خواریوبه یې ځان حجراسودته رسولی وي خولـه هغـې خـوا ورتـه د راوتلـو لار اوچـانس نـه وه،بـالاخره مجبـوره شـوه چـې دخلکوپه سرونو لکه لامبو وهونکی ځان وروغورځوي اود یـوه لـه سر او اوږې څخه دبل اودبل له سر اواوږې څخه بل ته ځان واړوي، ترڅو یـې چـې پر ځمکه د قدم ایښودلو ځای وموند ،ددې ښځې ټول بدن له پښـو نیـولې تـر سینو پر نورو بار وو ماویل له دې ثواب څخـه خـو داګناه څو چنده ډېره ده.
یوخوا ناپوهي ده خلک پردې نه پوهېږي چې دحجر اسود ښکلول ښه کار اوسنت دی خو چې بل ته زیان نه وي اوکه بل ته زیان یا نوروته تکلیف وي نو پـه لاس یې مسه کول او آن له لېرې ورته سلام کول هم کفایت کوي یا پـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

بله وینا د حجراسود ښکلول ځای ناستی لري خو دبې ستری مخنیوی او نوروته زیان رسول هیڅ بدیل یاځای ناستی نلري.

بل خوا دالله ج دکور شوق ،اشتیاق،نه کنټرولېدونکي احساسات ،نه ایلېدونکي جذبات له انسان څخه غواړي چې کم ترکمه یوځل خوحجراسود ښکل کړي ډېرځله دعلم،منطق اواحساساتو اودبیت الله د لیوني عشق په مقابله کې علم اومنطق ماته وخوري.

زه دحجراسود دښکلولو اودکعبې له ودانۍ سره جوخت په بېروبارکې د طواف پر حکم ښه پوهېدم او پوهېدم چې دواړه کاره نامناسبه دي خو بیاهم نه صبرېدم،یوځل خود حجراسود په ښکلولو کې تر ډېرو وړاندې شوم دحجر اسود اوزما دمخ ترمنځ نیم متر مسافه هم نه وه چې په همدې کې مې له یوې ښځې سره مقابله شوه، هغه زمامخه نیسي اوغواړي چې خپله ترما وړاندې حجراسود چپ (ښکل) کړي اوزه غواړم چې دهغې مخه ونیسم اوخپله حجراسود ښکل کړم،په همدې کشمکش کې له مونږ دواړو نور خلک مخکې شول،اومونږ په ټېل کې شاته وویستل شوو، دې ښځې رابانديې ډېرې پېغورې وکړې.

یوځل په ډېر زیات زحمت له ملتزم څخه حجراسود ته راتاو شوم په دې یو متر مسافه کې به مې کوم پنځوس دقیقې مقابله کړې وه،کله مې چې حجر اسود ته مخ ورنږدې کړ اوغوښتل مې چې سر پکې ننباسم نو دیو تور پوستي له مقابلې سره مخ شوم، ناڅاپه یې زماسر ټېله کړاوخپل یې په حجر اسود کې ننویست، دې کارماته زور راکړ، په حجراسود کې مې خپل لاس ننوېست او دننه مې دهغه پر خوله کېښود دحجر اسود سوری تنګ دی ما پرخپل لاس دهغه خوله بنده کړه ا وحجراسود یې ښکلولی نه شو هغه ډېر

(c) ketabton.com: The Digital Library

ام ام وکړ په غوسه شو خو زما لاس لا دهغه په خوله اوپوزه ایښی وو ،له بلې خوا تېل ډېر وو له ځان سره مې فکر وکړ چې ترڅو به مقابله وي کېدلی شي چې دتېل څپه مو واخلي او دواړه محروم شو لاس مې دهغه له خولې اخواکړ،هغه دتیګې دننه برخه ښکل (چپ)کړه نور مې په اشاره پوه کړ چې بس دی سر دې اخواکړه،هغه هم سر اخواکړ خو دایواځې زما سرنه وو چې غوښتل یې دهغه ځای ونیسي ډېروتېله کړم خو ما په حجر اسودکې دننه خپل لاس ننوېستی و، دحجر اسود بهرنۍ برخه پوښل شوېده یواځې دننه برخه یې ښکل کېږي خو هلته هېڅوک یواځې د شونډوپر ښکلولو بسوالی نه کوي،بلکې هرڅوک یې په ژبه څټي ماهم څو څو ځله همداکار کړی دی.

که بل څېرې دکومې سرېټې او سورۍ تیګې دننه برخه دورځې په زرګونو ځله ښکل او وڅټل شي نوخدای خبر دی چې څومره ساري اوناساري ناروغۍ به وزېږوي، خودلته دالله ج اراده ،نصرت اوحکمت بل ډول دی، تحقیقاتوجوته کړېده چې دلته هېڅ ډول مکروب اوویرس نه وي.

د حجراسود له ښکلولو چې فارغ شوم نودسترتیاله کبله مې نور ځان کې دمه نه وه ،دومره وس راکې نه وو پاتې چې بهر ووځم چا لارهم نه راکوله اونه هلته څوک پوهېږي چې څوک دننه که بهر ځي،یوځل مې وویل چې راځه همدلته ځان وغورځوه،که ترپښنو لاندې شوې اوکه چا درسره مرسته وکړه،خوهمت مې له لاسه ورنکړ یوپښه مې دبیت الله په بازو (شاذروان) پورته کېښوده اودهماغې ښځې په څېرمې دخلکوپر اوږو اوسرونو ځان ورواچوه، په دې ترتیب مې دخطر له ساحې ځان راووېست ښي لاس مې پورته کړ،هلته ښي لاس پورته نیول له مطاف څخه دوتلو پر معنی ده، کله چې له مطاف څخه پر پوړیو (زینو)راوختم نو اوږد ځملاستم، دې سترېیا نوسم ناروغ اوپه قولنجونو اخته کړم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوځل په طواف کې ګورم چې په مخ کې مې په ښځینه جامو کې یوتن سرلوڅی روان دی او څادر یې په اوږو پروت دی ورته ومې کتل ماویل راځه ټيکری یې پر سر ورته واچوه اونصیحت هم ورته وکړه خفه هم شوم چې دابنځې په حرم کې هم دومره بې پروا دي خو چې مخ مې وروا ړوه نو ګورم چې ښکلی کوسه (بې ږیرې) سړی دی.

عملي حج

بالاخره دحج ورځې راورسېدې،زمابل ماما حاجي عبدالله چې تېر کال له خپلې مېرمنې سره حج ته راغلی وو ،هروخت پرما او خپل ورور حاجي حبیب الرحمن سپارښت کاوه چې له حج وړاندې په عمرو اوطوافونوځان ډېر ستړی نه کړو چې بیابه دحج ورځوته چې دزحمت اصلي ورځې دي ستړي یو، سره له دې چې حج اوس آسانه شوی هم دی خو رښتیا هم ډېر سخت اوله ستړتیا سره مل عبادت دی .همدالامل دی چې دحج دنیت یا احرام په وخت کې حاجي دعاکوي چې :اللهم انی اریدالحج والعمره فتقبله منی ویسره لي:یعنې خدایه زه دحج او عمرې نیت لرم له ماڅخه یې قبول کړه اوماته یې اسانه کړه،له حج پرته په نورو عباداتو کې د (ماته یې اسانه کړې) لفظ نشته دی.

د ذوالحجې د اومې اواتمې په منځ شپه کې دافغانستان ۳۰۴ته ورته لوی موټرونه د عمارو مخ ته راغلل،موږهم غسل وکړ،احرام مو وتاړه،ډېر سامانونه مو په خونو کې پرېښودل او یوکوچنی لاسي بیک مو له ځان سره واخست، دشپې پاوکم یوولس بجې منی ته روان شو لار کمه ده،خوبیروبار

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېر دی اوموټر هم ورو ځي،یوساعت وروسته په منی کې دخپلو خېمو مخ ته ښکته شو موږته لا دمخه دخپل اړوند مکتب (۷۸)لخوا له نقشې سره په منی کې دخېمې شمېره ،موقعیت او د ډوډۍ کارتونه راکول شوي و زموږ خېمې ۵۴_۵۵_۵۲_۵۷_وې په هره خېمه کې کم ترکمه ۳۰ تنه ځایېدل ،موږ په خیمو کې ناست وو چې پاکستاني پنجابیان هم زموږ ۵۷ نمبر خیمې ته راننوتل او ویل یې چې دجنوبي اسیا مطوف یامکتب دا خېمه هغوی ته ورکړې ده ،زموږ د شرکت مسؤولین ورسره وغږېدل ،بالاخره دخېمې نیمه برخه مو هغوی ته ورکړه بیاویده شو ،سترګې موسره ورغلې وې چې بیایې را ویښ کړو ویل یې داخېمه ټوله زموږ ده اوموږته یې پرېږدئ با لاخره هغه خېمه موورته ټوله پرېښوده.

منی ټوله سپینو اور اواوبو ضدخېمو پوښلې ده،په هره خېمه کې ایرکنډیشن ،فرش، هرتن ته نوې بړستن چې د توشک کار ترې اخستل کېده یوه کمپل او یوه روجایي پراته وو، دهرې خېمې مخ ته د اوبو ترموز ایښی وو، دچای لپاره دګرمو اوبو برېښنایي سستم هم فعال وو خوترموزونه یوځل له اوبو اویخ څخه ډک شول بیاچا ډک ونه لیدل بیروبار ډېر وو چاته نه یخې اونه ګرمې اوبه رسېدلې په تشنابونواو د اوداسه پرځای به هم نوبت نه و هر وخت به ۱۲_۱۷ تنه کتار ولاړ وو،ځوانان خوبیاهم ګوزاره کوي خوسپین ږیري اوښځینه ډېر په تکلیف وو.

ګرمي هم ډېره وه اوډېر احرام والایې بې ستره کړي وو.

په سبایې د ذوالحجې په اتمه بهر ووتم،ګورم چې زموږ ساحه د مزدلفې په ساحه کې ده، خو دبیروبارله کبله ترې دمنی کار اخلي، زه دمنی اومزدلفې ترمنځ غونډۍ ته یو ځل سحر اویوځل مازیګرورختم هره خوا

(c) ketabton.com: The Digital Library

سپینې خېمې وې،له دې غونډۍ څخه مسجد خیف اوجمرې ښکارېدلې .دبیت الله د ساعت یازمزم برج هم ښکارېده ،دلته ټول سړکونه اودخېمو ځایونه پاخه دي ،ډېر لوی لوی اوښکلي هوایي پلونه تېر شوي اوټول سړکونه دعامو موټرو پرمخ تړل شوي دي .ډوډۍ ،اوبه خېمې،بسترې،موټر،هرڅه پر شرکتونو دي،

دلته ډېر خدمت کوونکي او سوداګر او دوکانداران پنجابیان دي، اومکتب هم همدوی استخدام کړیدي.

له ماماڅخه مې په ټېلیفون دهغه ځای وپوښت ویې ویل چې په ۸۰مکتب کې دی ماویل څه نږدې به وي یومکتب ،ترمنځ دی د ټېلیفون دشبکې انټن اوستن لاندې مې راوغوښت. زموږ سره نږدې لوړې لوړې پایې اوټېلیفوني، لوړ لوړ انټنونه وو خو هغه راته وویل چې ده ته دانښې له سره نه ښکاري، بالاخره جوته شوه چې زموږ او دهغوی ترمنځ دپښو کوم یو نیم ساعت مزل دی، یعني موږ جنوب اودوی شمال خواته وو.

دلته قیمتي ډېره زیاته وه،داوبو یوریالي بوتل په دوه ریاله ،یوکیلو بېخونده خوغټې کېلې چې یو کیلو یې پنځه داني کېدلې په لس ریاله وې لومړی مې فکر کاوه چې داکېلې به هندۍ وي خو وروسته مې چې په هندکې هندۍ خوږې کېلې ولیدلې او وخوړلې نوپوه شوم چې دا کېلې هندۍ نه ، بلکې چینایي وې ، یوکیلو انګورپه ۱۲ریاله پلورل کېدل ، خوداوبو مصرف ځکه ډېر زیات وو چې ګرمي ډېره وه.

کله چې غونډۍ ته دمنی دلیدلو لپاره ختلی وم، نو هلته د پاکستان دهزاره جات د بټګرام له شپږ تنو اوسپدونکیوسره مخ شوم ویل یې چې په

(c) ketabton.com: The Digital Library

جده کې په يو هوټل کې کار کوي او هر يو ته د مياشتې دوه زره رياله مزدوري ورکوي. او اوس حج ته راغلي دي.

د منی حکم او وخت

منی دحرم په حدودو کې ده له حرم څخه يو اځې پنځه کيلو متره فاصله لري، دذوالحجې د اتمې اونهمې تر منځ شپه دلته تېرول سنت دي،اوکله چې دذوالحجې په نهمه نېه رڼا شوه نو بيا حاجيان له دې ځايه عرفات ته روانېږي، منی ته دتللو رسمي وخت، يوم الترويه (دترو يې ورځ يا دذوالحجې اتمه ده) څومخکې تلل هم ورته روادي، زمونږ دشرکت مسؤلينو بيروبار او سبا يا دذوالحجې په اتمه دموټرو احتمالي نه موندلو ته په پام سره دشپې حرکت وکړ.

دلته په منی کې، دذوالحجې داتمې ماسپښين، مازيګر، ماښام، ماسخوتن او دذوالحجې دنهمې دسحر لمونځ کول سنت دي،حضرت عمر رض روايت کوي چې رسول الله ص فرمايي: حضرت جبرايل رض دترويې په ورځ حضرت ابراهيم ع منی ته بوته او همدا پنځه لمونځونه يې هلته پرې وکړل له هغه ځايه يې عرفات ته روان کړ،حضرت جابر رض روايت کوي، چې رسول الله به دذوالحجې په اتمه ،منی ته روان شو همدا پنځه لمونځونه يې هلته وکړل،دذوالحجې په نهمه چې لمر لږ راوخوت نو عرفات ته روان شو.

دذوالحجې اتمې ته د ترويې يافکر کولو ورځ له دې امله وايي چې حضرت ابراهيم ع ته د ذوالحجې په اومه په خوب کې ويل شوي و چې خپل

www.meltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

زوی حضرت اسماعیل قرباني کړه ،نو ده پر دې ورځ فکر کاوه چې داخوب به شیطاني وي اوکه رحماني وي؟

ډاکټرمحمدالیاس،عبدالغني، وایي چې منی بهولوته وایي ددې لپاره چې حاجیان دلوی اختر په ورځوکې دلته قرباني کوي ،اووینه بهوي نو دې ځای ته منی وایي داسې هم ویل شوي چې عربان، هرهغه ځای ته چې ډېر خلک پرې راټولېږي منی وایي،ددې لپاره چې دحج په ورځوکې دلته ډېر خلک راټولېږي، نو دې ځای ته هم منی وایي،منی دمسجدالحرام اومزدلفې ترمنځ پرته ده،پخواورته اوه کیلومتره لاروه،خواوس نوي تونل دالار ۵کیلومتروته رالنډه کړېده.

شیطان دحضرت ابراهیم مخته همدلته خنډ کېده اوغوښتل یې چې دزوی د ذبحې په اړه یې وسوسه ور واچوي نوهغه ع همدلته په تیکوویشت ،حضرت ابراهیم دخپل ځیګر اودزړه ټوټې حضرت اسمعیل پرمرۍ همدلته چاړه راکش کړه، هغه همدلته په الهي ازموینه کې بریالی شو ،اودهغه پرځای دذبحې لپاره رالېږل شوی پسه هم همدلته قرباني شو.

دحضرت ابراهیم په لاس دالله په امر دخپل زوی پر مرۍ چاړه راکشول وړه خبره اوکوچنی امتحان نه وو، یواځې دلوړ عزم خاوندان په دې ډول ازموینوکې بریالي کېدلی شي،اوحضرت ابراهیم ع هم اولوالعزمه رسول دی. همدالامل دی چې دده ددې سترې بریا یاد تازه کول اولمانځل نن هم دهغه پر لارویانو ،اودهغه پرملت واجب ده،نن هم حاجیانوته امر شوی چې سمبولیک شیطان اوشیطانی وسوسې او غرایز هلته پر کاڼوولي اوهملته قرباني وکړي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

مسجد خیف هم په منی کې جمرو (سمبولیکو شیطانانو) ته نږدې دیو غره لمن کې پروت دی، په دې مسجد کې حضرت محمد (ص) او گڼو نورو انبیاوو لمونځونه کړیدي، دمدینې دانصارو او دحضرت محمدص ترمنځ دعقبې لومړی او دوهم بیعت هم همدلته ترسره شو، چې همدا بیعتونه په مدینه او ټولې اسلامي نړۍ کې داسلام د وړانګو دخپرېدو لامل شوې، سورة نصر او سورة مرسلات هم همدلته نازل شوي دي. رسول الله ص په حجة الوداع کې دلته شپې کړیدي، قرباني یې هم همدلته کړې، نوروته یې هم همدلته دقربانۍ امر کړی، او ټوله منی یې دقربانۍ ځای وګرځاوه.

حاجیان دذوالحجې یوولسمه، دولسمه، او ځینې یې دیارلسمه شپه هم همدلته تېروي.

الله ج فرمایي (واذکروا الله فی ایام معدودت فمن تعجل فی یومین فلا اثم علیه ومن تأخر فلااثم علیه لمن اتقی)(۴) (۴)البقر ۲۰۳:

یعنې: (په شمېرلوورځوکې الله یادوئ نوڅوک چې بېړه وکړي اوپه دوه ورځوکې له منی ووځي پر ده کومه ګناه نشته ده اوڅوک چې له دوه ورځو نور هم وځنډېد نوپرده هم کومه ګناه نشته ده، داټولې لاربښوونې دهغه چالپاره چې له الله ج وېرېږي). سعودي حکومت په منی کې هم ډېر کارکړی دی، دمنی ساحه یې پراخه کړې، لوړې لوړې غونډۍ یې هوارې کړي، ګڼ تشنابونه، حمامونه، دڅښلو اوبو ځایونه، فریزرونه، داوداسه ځایونه یې پکې لګولي، خېمې یې ډېرې منظمې درولي، دترافیکي اوګڼې بیروبار دمخنیوي په خاطر ځانګړی تدابیرنیول شوي پراخ سړکونه جوړ شوي دڅښلو اوبه ټولې فلتر شوې دي، ګڼ کلینیکونه چې وړیا درملنه کوي فعال شوي، دمنی حدود له هرې خوا په لویو لویو لوحوښودل شوي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له مسجدالحرام څخه د واټن دکمېدلو په خاطر غرونه سوري شوي اوه کيلو متره لار څلورپنځو ته راکمه شوې اوپر لار دڅنبلو لپاره ديخواوبو، اوداسه او نورو اړتياووانتظام شوی دی.

حضرت يزيد بن اسود ،فرمايي: چې ماله رسول الله ص سره حج وکړ او دسحر لمونځ مو له هغه سره دخيف په مسجد کې اداکړ، خيف مسجدکوچنۍ جمرې ته نږدې پروت دی، دې مسجد ته دتاريخ په ټولو پړاوونو کې مسلمانو چارواکيو پام کړی دی ،په وروستي ځل په ۱۴۰۷ه س کال ورغول شو چې دتاريخ مکه په حواله **۳۱۰۵**ميليونه رياله پرې ولګېدل ،په دې رغونه کې دمسجد څلور مناري هم دي، دمسجد دسرولولپاره په کې څلورسوه لس ايرکنډېشنونه ،اوله يوزراوسل ډېر پکې نصب شوي دي.

له مسجدسره جوخت له زرو ډېرې بيت الخلاوې اوله درې زرو ډېر د اودس ځايونه جوړ شوي دي.

ددې مسجد شايمنې اړخ ته هغه غار دی چې مرسلات سورت پکې نازل شوی دی ، بخاري له حضرت عبدالله څخه روايت کړی چې موږ په همدې غار کې له رسول الله ص سره ملګري وو چې مرسلات سورت پرې نازل شو.

www.melitahrik.com 0777 400 116

د عرفات هېرحکمت

دذوالحجې دنهمې په شپه مسؤولينو وويل چې ښايي سبا ډېر زيات بيروبار وي نوله همدې امله همدااوس عرفان ته روانېږوموږ ځان چمتو کړ،ګرمي ډېره وه،په احرام کې هسې هم خلک په تکليف وي څوتنه مې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولیدل چې په احرام کې یې خپل ځان ته پام نه وو او د عورت ډېرې برخې یې ښکارېدې، نو موږ هم عرفات ته همدا اوس تللو ته خوښ وو تر ډېره ویښ وو خو موټر رانغی بالاخره ویده شو سبا دعرفې په ورځ سحر اته بجې درې لوی موټر راغلل خو پاکستانیان له موږ وړاندې شول ،زموږ څه باندې دېرش تنه ملګري بې صبره شول ویل یې چې مکتب موټر نه رالېږي هسې رابانديې ورځ تېروي ټول عرفات ته په پښو روان شول ماورته ډېر وویل چې موټر ته صبروکړئ خو ویې نه منله لږ وروسته موږ ته هم موټر راورسېدل په کې سپاره او دمزدلفې له لارې عرفات ته روان شو، پرلار به دې چې څومره سترګو کار کاوه، په سپینو احرامونو کې حاجیان ښکارېدل، تابه ویل چې د سپینو پرښتو باران شوی دی .دبیروبار له کبله خپل ځای ته لس نیمې بجې ورسېدو.

زموږ خیمې دعرفات په پای جنوب ختیځ کې وې تر اوږده ترپال لاندې پرشکو غالۍ غوړېدلې وې.

لمونځ ،دعااو تلاوت مو پیل کړ،دوه ساعته تېر وو چې زموږ پلي را روان شوي څه باندې دېرش تنه ملګري ستړي ستومانه خوله خوله راورسېدل.

غرمه ډوډۍ کې وریجې،چرګ،جوس،یوبوتل اوبه،کېک،کلچې،مربا موجود وو ډېرو دماسپښن لمونځ همدلته خېمه کې وکړ،دشرکت مسؤولینو هم دوی هڅول چې همدلته لمونځ وکړي پلمه یې داوه چې بیروبار ډېردی بیا خپل ځای نشي پیداکولی زه مسجد نمره ته روان شوم، ملګري مې خبر کړل اوه لس تنه راپاڅېدل اوراسره روان شول،مسجدنمره زموږ نه ډېره لرې و ،په پوښتنه مو پیداکړ،خوپه مسجدکې دومره بیروبار وو چې یوکیلومترۍ کې یې هم دومره ځای نه و چې اوه لس واړه په صف کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناست وای بیاهم کوښښ مو وکړ چې ځان مسجدته نږدې کړو په ټېل ماټېل کې مو ځان تریوه حده راساوه تنګ تنګ پریوه سړک ودرېدو ، ګرمۍ خپل ټول زور ازمویلی وومسجد کم ترکمه شاوخوا اوه سوه متره له موږ لېرې وو ،دلته مو دماسپښین اومازیګر لمونځ یوځای دماسپښین په وخت کې وکړ خونه مو خطیب ولید ،نه مو خطبه واورېده اونه دعا .

له دې ځایه جبل الرحمة ته وخوځېدو ،پرلاره ونې هم وې دګرمۍ دمخنیوي لپاره مصنوعي بارانونه هم ورېدل ،دولت هلته هم ډېر کار کړیدی،په عرفات کې ډېر بیروبار وو کوښښ مو دا و چې ملګري مویوبل ورک نه کړي دډېر کوښښ او پام سربېره بیا هم ملګري مو یویورانه ورکېدل کله چې دجبل الرحمة ترڅنګ روغتون ته ورسېدونو درې تنه راسره پاتې و نور مو ټول ورک کړل. په جبل الرحمة ختل مستحب دي خوپه هغه صورت کې چې بیروبار اوخلکو ته زحمت وي اوپه ځانګړې ډول په هغه صورت کې چې دځان دهلاکت یادنورو دهلاکت وېره یانوروته دزحمت قوي احتمال وي نوبیا خوحرام دی،خوهلته احساسات اوجذبات بل ډول وي زه ښه پوهېدم اولیدل مې چې هلته ورختل نورو ته هم زحمت دی اوخپله هم دسرله خطر سره مخ کېدلی شوم خو چې کتل مې ښځې ،سپین ږیري اوکمزوري خلک ور خېژي نو طاقت رانغی او ورروان شوم ، څومره چې غونډۍ ته ورنږدې کېدم نوټېل زیاتېده اخر دومره اوږد ډېل شو چې کریکو اوچیغو فضا ونیوه خلک احساساتي شول ،سونامي واخستل هره خوا ښځې، ځوانان اوبوډاګان تر پښو لاندې شول ، دجبل الرحمة په لمن کې دې غونډۍ ته دختلو پرلار دبیروبار له کبله دشاوخوانیم متر په اندازه احرامونه ،چپړې چترۍ اوداوبوبوتلونه پراته وو ،په ډېرزحمت اوډېرو هڅواو سترتیا وروسته غونډۍ ته وختلم،په غونډۍ کې ګرځېدل هم له خطر څخه ډک دي ځکه لوړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژورې اوغتې او کوچنۍ تیګې پکې ډېرې دي ، د بیروبار له کبله ګام اخستل هم سخت دي.

غونډۍ ته چې وختلم نو یوملګری مې هم راسره نه و، نیم ساعت ،ثلوېښت دقیقې به هلته وم دعاګانې مو وکړې او د غونډۍ په شمال لوېدیځ اړخ چې دراښکته کېدلو لپاره ځانګړی شوی و ورو ،ورو راښکته شوم.

داښه وو چې د پورته کېدلو او ښکته کېدلو لارې بېلې وې او پولیس هم فعال وو، وروسته چا راته وویل چې د جبل الرحمة په ټېل کې په دې ورځ ثوارلس تنه ووژل شول.

په عرفات کې هم ډېره ګرمي وه خو مصنوعي بارانونو هغه د پېښوریانو خبره ښه چک لګاوه. د ماسپښین په لمانځه کې د عرفات په لوی مسجد یامسجد نمره کې بیروبار ډېر زیات و دننه مسجد ته ورتلل تقریبا ناممکن وو ،نوله جبل الرحمة څخه له ستنېدلو وروسته مې وپتېیله چې همدې مسجد ته ورشم اوښه یې وګورم همداسې مې وکړل، مسجد مې پیدا کړ،د مسجد نمرې او جبل الرحمة ترمنځ کوم ثلوېښت دقیقې لاره ده ،مسجد نمره ډېر لوی مسجد دی لاهم پکې بیروبار وو خوزه وردننه شوم نفل مې پکې وکړل ښه سیل مې وکړ،دننه اوبهر وګرځېدم،بېرته خپلې خېمې ته روان شوم،بلد نه وم خو داټکل له مخې روان شم،ماویل په لنډه به ووځم،خو لنډې لارې ټولې تړل شوې وې، پرلاره هر ځای کې سبیل (خیرات)وېشل کېده،لوی لوی موټر به له جوسو کېک ،کلچو، پیپسي ،مرنډا، نورو مشروباتو غوښو ، وریجو، په ډبیوکې له بندو خوراکي توکیو ډک وو ،په ځینو ځایونوکې به د موټر مخ ته کتار خلک ولاړ و اوسبیل به یې غوښت،زه چې له مسجد نمره څخه خپلې خېمې ته روان شوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو ماښام نږدې وو، پرلاره څو ځایه سبیل وېشل کېده ،ماخوخپل ځان له سبیل نه ساته آن نورملګري مې هم هڅول چې ورته زړه ښه نه کړي، یوځای کې یوموټر ولاړ و څو لوی لوی دیګې یې ترې راښکته کړي وو، څوځایه یې پرلاره ایښي وو، هرڅوک به یې چې ولیدل نوپه اصرار به یې ترې غوښتل چې ورتاو شي آن کله کله به یې حاجي له لاسه ونیوه ،پرما ناوخته وه ،بېره مې وه چې ځان ملګروته ورسوم چې هغوی رانه مزدلفې ته روان نشي، چټک روان وم چې یوتن له لاسه ونیوم په ځانګړې تشویقوونکې لهجه یې راته وویل(یاحاج سبیل سبیل) ماورته وویل چې راباندې ناوخته ده .خوپرې یې نښودم.

په یوه،یوځل مصرفه پلاستیکي کاسه کې یې راته دچرګ دغوښې خوندوره ښوروا دزړه له تېوتې سره واچوله په بله کاسه کې یې راته وریژې ،واچولې غاړې ته کېناستم موړ هم وم او بېړه مې هم وه له دواړومې څلورمه برخه هم ونه خوړلی شوه، خدای خبر چې دوی به پدې موټر کې څودیګې غوښه او وریژې راوړې وې ورځ ختمه وه خولاهم دیګې له غوښو اووریژو ډک وو.

هغه موخه اوغرض چې لپاره یې عرفات ته تلل ضرور ،بلکې دحج رکن بلل شوی دی تر ډېره حده له پامه غورځول شویدی ،دعرفات مهم غرض دادی چې مسلمانان په یو ځای کې راغونډ شي داسلامي اوملي وحدت تظاهر وکړي، داسلامي امت لپاره یوکلنه استراتیژي جوړه کړي په ګډه دالله ج حضور ته ددعالاسونه لپه او اجتماعي اوښکې تویې کړي خوحاجیان ټول مسجد ته نه ورځي یا دورکېدلو له وېرې یا دځای دلرې والي له کبله یا دناراستی له کبله دماسپښین لمونځ په خپلو خېمو کې کوي، بله ستونزه داده چې سره له دې چې نمره مسجد ډېر لوی دی خوبیاهم ټول حاجیان خو

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرېږده چې نیم یې هم په کې نه ځایېږي موږ له امام څخه دومره لېرې وو چې ددومره لوړ سپیکرونو اودسعودي حکومت له دومره اسانتیاوو سره سره مو هم دامام تکبیرات وانهورېدل، اونه یې په خطبه پوه شو.

حکومت په عرفات کې دعرفات العام ،جبل الرحمة اونمره په نومونو ددرې اوپه منی کې دمنی العام ،منی البحر ،منی الشارع الجدید ، اومنی الوادی په نوم دڅلورروغتونو اوپنځلسو عامو روغتیایي مراکزونومونه حاجیانو ته وروپېژندلي و اودمرستولپاره یې د۹۹۷ اودامنیتي پېښو لپاره یې د۹۹۸ ټېلیفون شمېرې حاجیانوته ورکړې وې.

ماښام و چې په عرفات کې خېمې ته ورسېدم هلته کمپونه یوډول جوړ شوي ،یوه نقشه ده دهرکمپ په دروازه کې پولیس ولاړ وي هم په منی اوهم په عرفات کې چې له چاسره کارت نه وي هغه نه ورپرېږدي ،په تکلیف مې ځای پیداکړهلته هم دلارښوونې لپاره لوحې لګول شوې خوپه شپږ میلیونو کسانوچې جامه یوه وي، موټر یوډول ،خېمې یوډول ،دکمپونونقشه یوډول،په سلګونو زره متره مربع مساحت کې نابلده سړي ته خپل کمپ موندل سخت دي.

کله چې خپل کمپ ته لاړم ګورم چې هېڅوک هم نشته دي په دروازه کې مې دمعلوماتو له ځانګې وپوښتل هغه راته وویل چې موټرونه له کمپه روان شوي دي ،خپل یو ملګري ته مې زنګ وواهه هغه هم راته وویل چې له کمپ څخه روان شوي خولاهم په عرفات کې دي ځکه چې بیروبار ډېر دی موټر تېز تللی نشي هغه ملګري داهم وویل چې له کمپه ډېر لرې تللي ندي ښایي دپښو پنځه شپږ دقیقې لار وي خو داچې زه ورشم او ورسره ملګری شم دموټر د موقعیت اوشمال او جنوب یې نه پېژنده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د۷۸مکتب یوتن مسؤول ته مې خپل کارت وښود هغه راته وویل چې لېږد دې پرموږ دی خو صبر وکړه چې یومناسب موټر پیداشي یوتن تور، نوي ځوان ته یې وویل چې ما یو موټر ته وخېژوي،مافکر وکړ چې دابه تور پوستی افریقایي وي خوهغه ځان دپاکستان دسند ایالت دلاړکانې اوسېدونکی راوښود ماپه دې خاطر چې دده همدردي مې ترلاسه کړي وي په لاړکانه کې اوپه ټوله کې په ټول سندکې د خپلو ګرځېدلو ورته وویل په اردو ورسره غږېدلم سره له دې چې په عربي ښه سم پوهېده. کله به یې ځان دحج دپروسې مسؤول اوکله دحکومت جاسوس معرفي کاوه،کله چې پوه شوچې زه افغان یم نوقسم یې راکړ چې کله مې اسامه ابن لادن ولید نو دده لخواپرې سل ځله سلام ووایم اولاسونه یې ښکل کړم،ډېر کېکونه ،کلچې اوجوسونه یې راته راوړل،همدلته دمدینې منورې یوه اوسېدونکي سره چې یو مهذب اوباخبره شخص وو په بنډار وربرابرشوم داسلامي نړۍ په ستونزو او د اخوان المسلمین په نړیوال خوځښت موخبرې وکړې پخپله هم د همدې ګوند له کلکو مینه والو اوپلویانو و خو ویل یې چې سعودي حکومت له دې ګوند څخه ډېر وېرېږي نو ځکه پرې بندیزدی اومینه وال یې ځان ښودلی نشي.

هرموټر به چې راغی نو دیوې سیمې حاجیانوبه لا دمخه نیولی وو دځینو مخ ته به لسګونو حاجیانوورمنډه کړه ، همدلته نږدې ماسخوتن شو،څوځله مې زړه وکړ چې په پښو مزدلفې ته روان شم خو ګرمۍ مې ورنونه سوځولي اوټپي کړي وو چې روان به شوم نو سوخت اودرد به یې پیل کړ،تک سره اوښتي وو، دهغه وخت ډېر ارمان راغی چې کوچنی اووچ کلک وم ،هغه دچاخبره هوسۍ مې په منډه نیولی شوه،اوله پاړه چناره په اسمانځکو غرونو اودکږې ورېږې په کوتل به چې له بیخ څخه یې تر سره اته ساعته لاره

(c) ketabton.com: The Digital Library

ده، په يوه دمه ختلم، ،دخپلي چانتې ،کلاشينکوف اودجهاد اودسفر د اړتياووبرسيره مې دنورو ملګرو سامان هم له ځان سره لېږداوه هغه چې له پاړه چناره به موپکتيا ووهله ،ازره اولوګر به موتر پښو تېرکړ اوپه کړېږ وربې، تېزين ،شينواريوبه خاکجبار ،خوردکابل اوترخپل مرکزبګراميو په درې ورځوکې راورسېدو خونن مې ورنونه سوځي له عرفات څخه مزدلفې ته چې په عادي وخت کې شاخوا دوه ساعته لار ده د موټر ته په تمه يم.

خير له کمپ څخه لوی سړک ته راووتو ،له لږ انتظار وروسته د۷۸مکتب اړوند يوموټر راغی په منډه مې پکې ځای وموند ايرکنډيشن پکې چالان و ،ګرمي موورکه او دمه مو جوړه شوه، خولارلاهم بنده ده، موټرونه دمېږي په پښوروان دي،داساني او پرانيستي لار دموندلوپه لټه يې اوږده لار وټاکله خو بياهم لار بنده وه،سبا لوی اختر دی، په کابل کې کورنۍ او بچيان هم تنها دي او زه هم ترې بېل يم، خفه شوي دي،په کابل کې دپنځلس کلن ژوند په دوران کې موږ کوښښ کاوه چې اختر موپه جلال اباد کې له نورې کورنۍ اودوستانوسره يوځای وي خو دادی اوس هغوی تنهادي،دټيليفون زنګ مې وشرنګېد ،دکورشمېره وه، اختر مبارکي مو سره وکړه ،دکورنۍ له هر غړي سره بېل بېل وغږېدم مېرمن مې غوښتل وژاړي ،ستونی يې راډک شو نږدې وو چې ماهم په ژړاکړې زړه مې نری شوخو هغې ته مې ډاډ ورکړ ،کوم يوساعت مو خبرې وکړې، زه هم خبروته ا وزګار اوپه اشتها وم ،ايرکنډيشن موطبيعت جوړکړ،بالاخره څه باندې لس بجې وې چې په مزدلفه کې ديوپله تر څنګ له موټرڅخه ښکته کړل شو ، دمزدلفې په پراخه ميدان کې دميليونوخلکوله منځه دنابلدۍ په حالت خپل څوتنه ملګري موندل به څنګه وي؟حيران وم چې کومې خواته لاړ شم زړه نازړه دپله شمال خواته روان شوم ماويل که دومره ځای پيداکړم چې خپل جای نماز هوار اودشپې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځای پیدا کړم خو دیوجای نماز په اندازه خالي ځای هم نه موندل کېده، په تور سرک روان یم، شپه پخه تپه تیاره ،خودلته سپین پرق ده، په همدې کې مې لږ وړاندې خپل یو ملګری ولید ،زړه مې په سترګوباور هم نه کاوه خو ورنږدې شوم ګورم چې زموږ د شرکت اړوند ګڼ کسان نور همدلته دي،له سلام او ستړي مشي وروسته يې وويل چې کوم سل تنه چې په موټر کې له موږسره له کمپ (عرفات) نه راغلي همدلته دي خونور شاوخوا تیا تنه ورک دي،ډېر خوښ شوم چې دوی مې وموندل ،دعمومي سړک پر غاړه مې جای نماز هوار کړ، يوڅوتنه نورله ښځو سره راغلل هغوی هم همدلته واړول، پولیس څو ځله راغلل ويل يې په دې لار موټر تېرېږي پاڅېږئ خوموږ سترګې شخې کړې، ډېر وخت وروسته دخوب په نیت وغزېدم بوټان مې سر لاندې کېښودل ښه ویده شوی وم چې يو چامې پښه وخوځوله راویښ شوم ،دسترګو له غړېدلو سره مې پښوته پر پرتوښځو سترګې ولګېدلې ،کېناستم يوې ښځې راته په اردو وويل چې ورور جانه دا پښې دې درغونډې کړه زه يې په تکلیف کړې یم ،زه چې ویده کېدلم نودلته ښځې نه وې پوه شوم چې دځای نه شتون دوی هم اړې کړي چې دلته ځانته دناستې ځای پیدا کړي ،کېناستم فکر مې وکړ چې که ویده شې بیابه دې له پښوسره داښځې په تکليف شي،ډېر وخت ویښ وم ،لاړم په زحمت مې د اوداسه په ځای کې یواځې دڅهار اندام لپاره نوبت ونیوه ،بیت الخلا ته ننوتل ډېر سخت کار او دخلکو کتارونه ولاړ وو، اودس مې وکړ په تهجدو ودرېدم ،له لمانځه چې فارغ شوم ګورم چې څو ښځې او دوه سپین ږیري نارينه لاهم زما دجای نماز خواته دي څوک ویده ،څوک ویښ جای نماز مې همدلته هوار پرېښود ولاړم چې ځانته بل ځای پیدا کړم ،ځکه چې دلته داښځې ویدې وې مناسبه مې ونه ګڼله چې همدلته

(c) ketabton.com: The Digital Library

وینې یاوېده پاتې شم، وړاندې مې ځای پیدا کړ راغلم جای نمازمې وېووړ اودمیده تیګو پرسر مې هوار کړ.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عرفات حکم

دعرفې معنی پېژندل دي ،دعرفات په نوم ددې دښتې دنومولود لامل په اړه،بېلابېل روایات او دریځونه دي ځینې وایي کله چې حضرت ادم علیه السلام اوحضرت حوا رض له جنت څخه رابښکته کړل شول نو ډېره موده له یوبل بېل وو بالاخره همدلته یې سره وموندل،اوو پېژندل ځینې وایي چې حضرت جبرائیل علیه السلام، حضرت ابراهیم علیه السلام ته دحج مناسک ور وښودل، اوبیا یې په همدې ځای کې ترې وپوښتل (هل عرفت)یعنې: (ایا یاد دې کړل) هغه ورته وویل هو!

حضرت ابن عباس رضي الله عنه فرمایي دې ځای ته ځکه عرفات وایي چې دلته خلک پرګناهونو اعتراف او دعاکوي.

حضـترام سلمه رضي الله عنها فرمایي چې الله(ج) دعرفې په ورځ ددنیا اسمان ته رابښکته کېږي او پرښتوته وایي چې داخلک پریشانه اوخفه دي او زما رضا غواړي ،نوای په عرفات کې راټولو شویو !ماتاسو وبخښلئ.

رسول الله ص به دعرفې پر ورځ ډېره دعاکوله.

عرفات ته تلل دحج مهم رکن دی، که څوک په دې ورځ بیخي عرفات ته لاړنه شو حج یې نه صحیح کېږي رسول الله ص فرمایي (الحج عرفه)یعنې:حج عرفات ته تلل دي.

ددین دبشپړتیا دزیري ایت (الیوم اکملت لکم دینکم) یعنې:نن مې تاسوته ستاسودین بشپړکړ هم په عرفات کې نازل شوی دی .

(c) ketabton.com: The Digital Library

دعرفات یادونه په عظیم الشان قران کې هم شوې ده، ﴿فاذا افضتم من عرفات﴾(۵) یعني: (کله چې له عرفات څخه راښکته شوئ . .)

(۵)البقره۱۹۸

عرفات په مشاعرو یاددرناوي وړ ځایونوکې دی خو دحرم له حدودوبهر دی ،عرفات له حرم څخه دوه ویشت کیلو متره لرې سهیل ختیځ ته دی،شمال قطب خواته دعرض البلد په ۴۹_۱۹_۲۱او۳۲_۲۲_۱۲اودطول البلد ۲۱_۵۷_۵۳۹او۳۹_۴۹درجو کې پروت دی ، ټول مساحت یې ۱۰۴کیلومتره مربع دی. جبل الرحمة هم دعرفات په ساحه کې دی رسول الله ص په حجة الوداع کې دماسپښین اومازیګر دلمانځه له یوځای اداکولووروسته دې غونډۍ ته تشریف ویوړ اوهلته یې دعاوکړه. دسعودي حکومت ټول هغه خدمات دلته هم کړي دي کوم یې چې په منی کې کړي او وړاندې مو ورته اشاره وکړه البته په ۱۴۱۴ هـ سپوږمیز کال یې دلته د اوبوداسې فوارې لګولي چې اوبه دډېروکوچنیوذور په بڼه شیندي دافوارې ډېرې زیاتې اوپر هر سړک دي، هره فواره په یو ساعت کې ۱۴۰لیتره اوبه شیندي دااوبه هوایخوي دانسان له بدن څخه تودوخه لېرې کوي خوڅوک نه لمدوي. دچاپېریال دښکلا په موخه په عرفات کې یونیم لک ونې کرل شوي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

نمره مسجد

ددې مسجد ډېره برخه دعرفات په ساحه کې ده خويوه برخه يې ترې بهر ده، دامسجدد عرفات لوېديځ کې د مزدلفې پرلار پروت دی ،ددې مسجدلويديځ ته دنمرې په نوم غر دی او د همدې غره په نوم يادېږي.
رسول الله ص همدلته په خېمه کې اړولي وو له زوال وروسته يې خېمې ته نږدې د عدنه په نوم يو خوړ کې دماسپښين لمونځونه وکړل ،چېرته چې رسول الله خطبه لوستې او لمونځ ورکړی وو ، دعرنه وادي په نوم يادېږي، دا دعرفات له ساحې لرې وتلی ځای وو ،په دوهمه هجري پېړۍ کې دلته هم مسجدجوړ شوځو وروسته دامسجد ختيځ خواته پراخ شو اودعرفات په ساحه کې هم راغی اوس دمسجد نمره اوږدوالی له ختيځ څخه لويديځ ته ۳۴۰متره او عرض (پلنوالی)يې ۲۴۰ متره دی، ټول دننني مساحت يې يولک او لس زره متره دی، دمسجد وروستۍ برخه چې دعرفات ساحه ده ، ۲۸,۸۰۰۰ مربع متره ده ،چې په دوه پوړو کې ودان شوی او اوږدوالی يې ۱۲۰متره دی لومړۍ او دوهمه برخه يې د لوحو او نورو نښو په واسطه نښه شوې لامل يې دادی چې بهرنيان، پوه شي څوک چې دمسجد په لومړنۍ برخه کې دي دوی دعرفات په ساحه کې ندي اوکه دعرفات ساحې ته لاړ نشي نو حج يې نه کېږي.
دمسجد په وروستۍ برخه کې ، په ۸۰۰۰متره مربع ساحه کې يوسايه بان جوړ شوی دی، دامسجد شپږمناره لري چې دهر يوه لوړوالی يې ۲۰متره دی دري لويې گنبدې ،لس مرکزي اوټولې ۲۴لويې اوکوچنۍ دروازې لري په يو وخت کې دري نيم لکه لمونځ کوونکي پکې ځايېږي، ۷۰۰ايرکنډيشنونه پکې نصب شوي دي داسې الات پکې نصب شوي چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلمانځه مراسم په ژوندۍ بڼه په راډیو او ټلوېزیون کې ښودل کېږي له زرو ډېرحمامونه اوله پنځلس زروډېر داوداسه ځایونه پکې جوړ شوي دي.

دعرفات اومزدلفې ترمنځ اوس نهه، نوي سړکونه جوړ شوي دي.

جبل ا لرحمة

جبل الرحمة یاد رحمت غونډۍ دعرفات ختیځ ته د ۷او۸سرک ترمنځ پرته کوچنۍ غونډۍ ده .

چې د الال،ثابت اوقُرین په نومونو هم یادیږي ، داغونډۍ له نمره مسجدڅخه یونیم کیلو متر واټن لري،خودبیروبار له کبله دا کم واټن وهل ډېروخت غواړي. دې غونډۍ ته ۱۲۸ پوړۍ ورختلې دي ، داغونډۍ له ځمکې څخه ۲۵متره او دسمندر له سطحې ۳۷۲متره لوړه ده ،دشمال خواته اوږدوالی یې ۲۰۰متره ،دلویدیځ خواته پلن والی ۱۰۰ متره اودمنځ خوا یې۱۷۰متره او ټول مساحت یې ۶۴۰متره مربع دی.

ددې غونډۍ سرهوار دی پرسر یې چوتره هم جوړه شوې،دغونډۍ شاوخوا څلور متره لوړپایې دی،چې اوبه او هوا یخه اوتازه ساتي.

صخره مسجد

دامسجد دجبل الرحمة په لمن کې ښې خواته دځمکې له سطحې لږ پورته پروت دی چاپېره ترې کوچني څلور دیوالي ده، حضرت جابر رض وایي چې رسول الله ص همدلته خپله اوښه (قصوی) تړلې اوهمدلته یې دعاکړې وه او همدلته ددعاپرمهال دا ایت (الیوم اکملت لکم دینکم....)یعنې نن مې تاسوته ستاسو دین بشپړکړ، نازل شو.

عُرنه وادي (خوړ)

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا وادي اوس نشته اوس دلته دنمره مسجد مخکينۍ برخه ده ،داساحه نه دحرم په حدودوکې ده اونه د عرفات. دلته يو خوړ وو رسول الله ص په دې وادي کې تر ټولو مشهوره خطبه (حجة الوداع خطبه)واوروله، چې د رحيم المختوم دليکوال په وينا يولک اوشل زره صحابه ورته ناست وو همدې خطبې دې خوړ ته ځانګړې حيثيت ورکړی دی.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

مزدلفه

دادمنی اوعرفات ترمنځ پرته دښته اوغونډۍ ده،دنوموني د لامل په اړه يې ويل کېږي حضرت ادم ع اوحضرت حوا له اسمان څخه تر راښکته کېدلووروسته همدلته يوبل ته نږدې شول، ياداچې حاجيان دلته په تياره کې يوځای کېږي ،يا داچې حاجيان له دې ځايه يوځايي حرکت کوي.

مزدلفه په احترام وړ ځايونوکې شمېرل کېږي داساحه په حرم کې دننه ده ،مزدلفه له وادي محسر څخه پيلېږي ترمأزمين (خواپه خوا پراته دوه غرونه)پورې اوږدوالی يې څلورکيلومتره اوټول مساحت يې ۲۵، ۱۲کيلو متره مربع دی دمزدلفې يادونه هم په عظيم الشان قران کې شوېده:(فاذا افضتم من عرفات فاذکروالله عندالمشعرالحرام)(۲) يعنې کله چې له عرفات څخه راښکته شوئ نو دمشعرالحرام ترڅنګ الله ج ياد کړئ .

مشعر الحرام په مزدلفه کې دی، حضرت عمر رض فرمايي چې له مشعر الحرام څخه غرض ټوله مزدلفه ده ،رسول الله ص په حجة الوداع کې دماښام او ماسخوتن لمونځ يوځای اداکړ،هغه ص دموجوده مسجد قبلې خواته اړولي وو،خوويل يې چې ماخودلته اړولي دي خوټوله مزدلفه دقيام يااړولو ځای دی.

دلته هم دماسخوتن اوماښام لمونځ يو ځای دماسخوتن دلمانځه په وخت کې قصر په يو اذان اودوه اقامتونو اداکېږي لومړی دواړه فرض بيا ددواړو وختونوسنت اووتر. داهم ددعاګانو ځای دی خو خوب هم پکې روادی.

---

(۲)البقره۱۹۸

(c) ketabton.com: The Digital Library

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

زموږ د شرکت مسؤولینو ویل چې وروسته بیروبار ډېرېږي او د شپې په وروستۍ برخه کې روانېږو.

ماخوخپل او دس کلک ساتلی وو، خو پرتشنابونو د بیروبار له کبله مو نور ملګري ډېر په زحمت شول.

یوه سپین ږیري ته نوبت غلام دستګیر ونیوه، په کتار کې غلام دستګیر ودرېد او چې وار یې راغی نودی له کتار څخه ووت او هغه یې وړاندې کړ، هغه بیچاره سپین ږیری او کمزوری وو، د ننه تشناب کې بېهوښ او ځان او احرام یې ناولي شوي وو، کله چې غلام دستګیر پوه شو چې سړی په تشناب کې ډېر وځنډېد، نو ورغی لومړی یې پرې ور غږکړ خو چې ځواب یې وانه ورېد دروازه یې وروټکوله، چې بیا یې هم ځواب وانه ورېد نو دروازه یې ورخلاصه کړه ګوري چې هلته بېهوښه په بد حال کې پروت دی.

دلته مو له ځان سره د شیطانانو دویشتلو لپاره له اویاوو ډېرې تیګې واخستې، د شرکت مسؤلینو د جمرو خواته درې بجې روان کړو ماورته وویل چې که له سپیدو وړاندې د مزدلفې له ساحې ووتو نو بیا را باندې دم اوړي او د مزدلفې رسم مونه منل کېږي ځکه چې په مزدلفه کې د سپېدو او لمر ختو ترمنځه وخت کې حاجیان که څه هم دلږ وخت لپاره وي باید پاتې شي، خو هغوی راته وویل چې موږ له مزدلفې څخه نه وځو، بلکې د مزدلفې او منی سرحد ته ځان رسوو، ځکه چې وروسته ډېر بیروبار وي.

خیر را روان شو، په دې خاطر چې ملګري موورک نشي، نوورو ـ ورو په درې کتاروکې روان وو، د افغانستان بیرغ مو د کتار سرته روان وو، ښځې او نارینه کله ورک او کله پیدا، نه مو وادې محسر ولید، نه چا منډه وکړه او نه د بیروبار له کبله منډه یا تېز تګ کېده، او نه پرې خبرشو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوه نه شو چې دمزدلفې له ساحې به کله وتلي يو لمونځ موپه تياره کې وکړ خو ځای مو نه پېژانده،پرلاره تشنابونه، داودس ځايونه اودڅښلو اوبه پرېمانه وې ، فريزرونه لګول شوي اوښې خوږې اويخې اوبه پکې پريمانه وې،موږ غوښتل چې لږ ورو- ورو لاړشو اوپه داسې وخت کې جمرو ته ورسېږو چې لمر راختلی وي،خوچې کتل مو منزل مونږدې او وخت ډېر وو ،ځوځايه کېناستو ،خوپوليسانوناستې ته نه پرېښودلو ،کله کله به مو ورته ښځې پلمه کړې چې دوی ستړې شوي دي ،بيروبار ډېر و دملګرو موندل اوټول يوکتار تلل سخت و ،پرلاره به يويو کمېدلو ،نور نو جمروته ورسېدلو خولاهم لمر نه و راختلی اودحنفي مذهب له مخې جمرې بايد له لمر ختلو وروسته وويشتل شي، مانورو ته وويل چې همدلته ځوشېبې ځانونه وغولوئ چې لمر راوخېژي ،دپوليسانوله وېرې يو ځای کېناستلی نه شو ،همداسې مو وکړل ځونفره چې پاتې وو له لمرختلو وروسته ورو- ورو روان شو ،ماځودقيقې په عکس اخستلوځان بوخت کړ،که څه هم زموږپه مذهب کې له لمر ختلووړاندې دجمرو ويشتل ښه کار ندی،خوبياهم دلمر له ختلو وړاندې پرشيطانانو انساني سونامي ورماته وه،پوليس پر ټوله لار ولاړ وو ،دبې نظمۍ مخه يې نيوله،له هيچاسره يې بيکونه نه پرېښودل، که هرڅه به پکې وو له حاجې به يې واخست او وبه يې غورځاوه، پرلار دبيکونو ډېرې پرتې وې، ماخپل ځينې ضروري شيان په پلاستيک کې اچولي وو چاراته غږ ونکړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

وادي محسر

دادمنى اومزدلفې ترمنځ هغه ساحه ده چې الله ح پکې دکعبې دورانولو په موخه را روان شوى دحبشې دپاچايمني عيسايي والي دمرغانوپه واسطه له ۲۰ زره لښکر سره تباه کړ،داکار په ۵۷۱زېږديزچې عام الفيل هم ورته وايي او درسول الله ص دمبارک ميلاد کال هم دى ترسره شو، په دې اړه ،تاريخ ليکونکيو،په لږ تفاوت داکيسه ښه په زور اوزېر سره را اخستې ده، امام ابو الاعلى مودودي په تفهيم القران شپږم ټوک د سورة الفيل په تفسير کې ښه رڼا پرې اچولې ده لنډيز يې دادى چې ،ابرهه داقتصادي ،سياسي اوديني مو خولپاره په يمن کې کليسا جوړه کړه او غوښتل يې چې خلک نور دکعبې پرځاى ددې کليسا زيارت وکړي ،خودکنانه قبيلې يوعرب ځوان په دې کليسا کې دکليسا دتوهين لپاره انساني حاجت پوره اوکليسا ناولې کړه.

ابرهه په غوسه شو، دکعبې دتخريب لپاره يې ۲۰زره پوځ مکې ته روان کړ،پر لاره ځينو عرب قومونه په ځانګړي توګه دطائف خلکو دلات د ژغورلولپاره ورسره مرسته وکړه، کله چې ابرهه همدې سيمې ته راورسېد نو الله ج ډلې ډلې داسې مرغان راولېږل چې مخکې آن چاليدلي هم نه وو،دوى دکروت کاڼو په څېر کوچنۍ کوچنۍ تيګې په منښوکو کې نيولې وې او پردوى يې ورول چې په پايله کې ابرهه له ټول لښکر سره تباه شو له ابرهه سره دمحمود په نوم دده دفيل په شمول ۱۳فيلان هم وو.

مفسرين وايي چې دې کاڼو داسې اغېز کاوه چې پرچابه ولګېد نو غوښه به يې ويلې شوه ،پمن،به شو،پوستکى به يې تور اوغوښه به يې ورسته شوه، داپه دې معنى ده چې الله ج شاوخوا يونيم زر کال وړاندې پر خپل

(c) ketabton.com: The Digital Library

دښمن اتومي اوبيولوژيکي وسله کارولې ده،ځکه دې کاڼو هماغه خواص درلودل چې نن يې اتومي اوبيولوژيکي وسله لري مفسرين وايي که دابرهه دپوځ کوم عسکربه په کوم سوري کې پټ شو نو کاڼي به هملته پرې لګېده لکه نن چې داتوم ګاز سوريوته هم ننوځي.

حافظ ابن قيم جوزي وايي همدا لامل دی چې رسول الله ص هم دلته تيز روان شو اونورو حاجيانوته هم سنت دی چې له دې شېلې ياکندې تېز تېرشي،خواوس دسعودي حکومت له دې ځايه اغزن تار تاوکړی او پوليس، حاجيان نه ورپرېږدي.

ځيني تاريخ پوهان وايي چې دې ځای ته محسر دهمدې لپاره وايي چې ابرهه دلته ذليل اوله حسرت سره مخ شو.

ځينې بيا وايي دابرهه دهلاکت پېښه په مغمس نومي ځای کې چې دعرفات په برابرۍ دحل په ساحه کې ده، ترسره شوېده.

www.melitahrik.com 0777 400 116

مشعرالحرام مسجد

دامسجدمزدلفه کې جنوب خواته دهغه غره په لمن پروت دی چې دمسجد الحرام اوقزح په نوم يادېږي ،دامسجد دمزدلفې په اوسنۍ نقشه کې پرپنځم سړک پروت دی رسول الله ص په حجة الوداع کې دمزدلفې په شپه له سپيدووروسته هم دې ځای ته ورغی اودعايي وکړه وروسته دلته مسجد جوړ شو تاريخ ليکونکي ليکي چې دقريشو مشر قصی چې دحضور ع په نيکونو کې دی به پردې غره ددې لپاره اوربلوه چې حاجيان دمزدلفې لار ومومي،دا دود د رسول ص اوراشده خلفاوو په وخت کې هم وو،آن

(c) ketabton.com: The Digital Library

اموي خليفه سليمان بن عبدالملک په هم بلوه خو هارون الرشيد داور پرځای ستري ستري شمعي بلولې ،وروسته ،په دريمه هجري پېړۍ کې ډېوې بلېدلې اوس خو برېښنا هرڅه سپين پرق کړي دي.

دسعودي حکومت چې په وروستي ځل دامسجد رغولی نو پنځه ميليونه رياله يې پرې لګولي دي له ختيځ څخه يې لوېديځ ته اوږدوالی ۹۰متره ،عرض يې ۵۲متره او ټول مساحت يې ۵۰۴۰مربع متره دی دولس زره تنه پکې په يو وخت کې لمونځ کولی شي، دوه مناره لري چې هريو ۳۲متره لوړ والی لري ،دقبلې له پلو پرته درې خواوو ته دنارينه او ښځينه وو لپاره ځانګړې دروازې لري، له مشعر الحرام څخه تر خيف مسجد پورې پنځه کيلو متره لار ده.

داختر په ورځ لومړۍ ورځ حاجيان يوازې لويه جمره په تيګو ولي ،جمره اصلاً ميده کروت کاڼوته وايي ددې لپاره چې په دې تيګو شيطاني سمبولونه ياشيطاني ځلي ويشتل کېږي ،نو استعاراً همدې درې ځلوته جمرې ويل کېږي.

دخيف دمسجد له لوري لومړۍ کوچنۍ جمره بيادوهمه جمره بيا لويه جمره راځي،بيروبار ډېر وو خو اوس جمروته نوي پراخه پراخه درې پوړيزه هوايي پلونه جوړ شوي دي هغه پخوانۍ ستونزې تر ډېره حده حل شوي دي ، په لومړي پوړ کې مې ځان د جمرې بيخ ته ورساوه،اوه تيګې مې ورواړې کړې، ټول خلک جمرې ته ځان نه شي ور رسولی،داکثرو تيګې د شيطان پرځای پر حاجيانو لګېږي .تيګې کوچنۍ وي خو داچې ډېرې وي او په مخامخ شيطاني ستن لګېږي نو ټک او ټوک ډېر وي شيطانانو ته دتللو لار بېله د وتلو بېله ده ياپه بله وينا حاجيان دمسجد خيف له لارې ورځي

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوشمال خواته ښکته کېږي حکومت شیطاني ځلي ډېر لوړ کړي دي په لومړي پوړ ،دوهم پوړ ،دریم اوآن ځلورم پوړ کې هم ويشتل کېږي.

لوړو پوړیو ته برېښنايي پوړۍ (زینې)پورته شوي په یوه خوا دورختلولار په بله خوا یې دښکته کېدلو لار ده ،پولیس هلته څوک اوزګار ولاړ نه پرېږدي، اونه دتللو پرلار بېرته راتللو اونه دبېرته راتللو پر لار تللوته اجازه ورکوي کله چې له جمرې ویشتلو اوزګار شوم اخوا دیخوا مې وکتل چې که کوم ملګری وموموم، خوڅوک مې ونه لیدل ،سترې هم وم ،کرارکرار دخپلې خېمې خواته روان شوم،دجمرې اوزمونږ دخېمو ترمنځ ډېر لاروه،مونږ دمزدلفې په ساحه کې وو چېرې چې زمونږ کمپ وونو له دې ځایه کوم سل متره مخ په منی دمزدلفې لوحه وه،لارموندل هم اسانه نه وي په هر حال ،خېمې ته روان شوم،بېروبار ډېر زیات وو ، خومادخپل کمپ شاوخوا غونډۍ ګاني ښه کړې وې،زمونږ کمپ ته نږدې دموبایل انتېنونه هم وو ،خو بیاهم کمپونه سره ورته وې،دخپل کمپ موندل سخت وي.

نهه بجې کمپ ته ورسېدم،سره ثنا وه،په دې کمپ کې دجنوب اسیادمطوف اړوند د ۷۸مکتب ۵۰۰۰ حاجیان وو خواوس ډېرکم خلک دلته ښکارېدل زمونږ کمپ ته لاهېڅوک هم نه وو راغلي ، اوس راته په مخ کې قرباني پرته وه،چې باید ویې کړم، سر وخریم او احرام وباسم،ملګري مې لانه وو رارسېدلي زمونږ دشرکت ډېروخلکو دصحایفې په نوم یو شرکت کې دقربانۍ لپاره نومونه لیکلي اوپیسې تحویل کړې وي.

جمرات

(c) ketabton.com: The Digital Library

دجمرو ویشتل دحج له واجباتو څخه او ابراهیمي سنت دي ، رسول الله ص هم جمرې وویشتلې او امر یې وکړ چې (خذوا منی منا سککم) یعني له ما څخه مو دحج مناسک زده کړئ.

دجمرو د ویشتلو فلسفه په اسلام کې ښودل شوې چې شیطان زموږ ازلي دښمن دی او له هر ډول شیطان او شیطاني وسوسو سره باید تل په جنګ واوسو.

حضرت عبدالله ابن عباس رض فرمایي: کله چې حضرت جبریل ع ،حضرت ابراهیم د حج دمناسکو ښودلو ته روان کړ نو دجمره عقبه سره ورته شیطان ښکاره شو ، نو هغه همدلته اوه تیګې پرې وار کړې.

رسول الله ص د ذوالحجې په لسمه غرمه مهال جمره عقبه یا لویه جمره همدلته وویشتله او په ۱۱_۱۲_۱۳ یې له زوال وروسته درې واړه جمرې وویشتلې. رسول الله ص دحجة الوداع په وخت کې دلته هم خطبه ورکړېده.

سعودي حکومت اوس هلته پراخو اوسرپټو پلونو ته ورته و دانۍ جوړې کړیدي ،له لومړي څخه تر څلورم پوړ پورې دګردو دایرو په منځ همداپایې د شیطانانو یا جمرو په نوم پېژندل کېږي داپایې په هغه ځای کې پورته شوي دي چېرته چې شیطان لیدل شوی اودحضرت ابراهیم ع لخوا پر کاڼو ویشتل شوی دی. سعودي د بیروبار دمخنیوي لپاره حاجیانو ته ډېرې اسانتیاوې رامنځته کړې دي، دا دایرې په لومړي ځل په ۱۲۹۲ هـ ق کې جوړې شوې موخه یې اسانتیا او په یو ځای کې دتیګو راغونډېدل دي.

په هغه وخت کې چې دجمرو شا وخواته دایره جوړېده نو دلویې جمرې ترځنګ سل متره لوړ غرګوټی وو چې له همدې امله داخلي یاپایه نیمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

راغلي ده.دلومړي یا لویې جمرې او دمنځنۍ جمرې ترمنځ واټن ۲۴۷متره او دمنځنۍ او کوچنۍ جمرو ترمنځ واټن ۲۰۰متره دی.

کله چې دلوی اختر په لومړۍ ورځ دشیطانانو له ویشتلو او زګار او منی کې خپلې ته لاړم نو زما ملګري هلته لا راغلي نه وو ،ستړی هم وم او په احرام کې هم خو لا مو دحج ځینې مراسم لکه قرباني، حلق او طواف پاتې وو.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

قرباني که سرګرداني ؟

مور د مولنا یار محمد په هڅونه د قربانۍ لپاره د صحایفي په نوم یو شرکت کې داخله کړې وه، زموږ د شرکت ډېر کسان مولنا همدې شرکت ته ور وستي وو، هلته مو په خپله پسونه ولیدل ، د هر نفر لپاره مو دیوه پسه ۴۲۰ ریاله تحویل کړل او د پیسو رسیدیې راکړ، د شرکت مسؤولینو راته وویل چې که داختر په ورځ ټول راځئ ، که خپل استازی رالېږئ او که مو په ټیلیفون خبروئ مور ستاسو پسونه حلالوو ، ما ډګروال سمیع ته ټیلیفون وکړ هغه او څه نور ملګري مو راورسېدل، خلکو تشویش راوا چاوه، چې که شرکت ته پخپله ورنشئ، او په ټیلیفون خبر ورکړئ نو تاسو ته ښه وکړي خو بیا حلاله در ته نه کوي.

مور ته څو تنو خپل وکالت او د شرکت رسیدونه راکړل چې د هغوی په استازیتوب هم د هغوی پسونه قرباني کړو ،حکومت د حج په ورځو کې د ازدحام په ځای کې ټکسي او عام موټر نه پرېږدي،مور له ۵۰ دقیقو څخه پر پښو ډېر مزل وکړ،او د شیش ابو داؤد پرلار بازار ته راووتو،ټکسي ته مو ادرس ورکړ او صحایفي شرکت ته روان شو،په رسید کې د شرکت ادرس وو ،سره، له دې چې زموږ د ټکسي چلوونکی د مکې معظمې او سېدونکی وو ،بیا هم په موندلو کې یې له ستونزو سره مخ شو او اخوا دیخوا ګرځېدو ، څو شرکتونو ته لاړو خو منفي ځواب مو ترلاسه کاوه،مولنا یار محمد ته مو ټیلیفون کاوه، د هغه ټیلیفون،بند و.

ستړي ستومانه لالهانده ګرځېدو ،ګرمي، بې خوبي،احرام ،شرکت نه موندل او د مولنا د ټیلیفون بندېدل، دلوی اختر لومړۍ ورځ .... هغه عوامل و چې زموږ خفګان او ستړتیا یې لا زیاتوله،نور د شرکت له موندلو مایوسه

(c) ketabton.com: The Digital Library

وو ما ملګروته وویل چې زه بل پسه اخلم خوموټر چلوونکي د صبر او زغم ډاډ راکاوه، موږ يې په موټر کې پرېښودلو رسيد يې واخست، څودقيقې وروسته راغی ويل يې ځای مې وموند ،خو شحاله ورسره روان شو.

څه باندې يوه بجه مو شرکت وموندو، پرشرکت ډېر بيروبار وو هرچاغوښتل پسونه يې ژرحلال شي، ځکه چې تر څوحلاله ونه کړي نو نه وېښته کمولی شي ،نه جامې اغوستلی شي، اونه طواف کولی شي.

هرچاپرشرکت نيوکه کوله چې پيسې يې له ډېرو خلکو اخستي دي اوحلالې ځايونه (قصابخانې)اوقصابان يې کم دي، سلګونه خلک منتظر ولاړ و ،د ځينو په پرچويا رسيدکې سل پسونه وو آن يوافغان خو ددوه سوو تنونماينده وو هرڅوک به چې ورغی نونوبت ته به درول کېده،او هر سړی به دڅو تنو آن کله کله د لسګونو اوسلګونو تنو وکيل وو ،موږچې حالاتوته کتل نو نن خوپرېږده آن سباهم وختي نوبت نه راته . مکي چلوونکي ته مو وعده ورکړه چې تاته پسونه درکوو خودنوبت درامخکې کولو هڅه وکړه، په همدې هلو ځلوکې وو چې سترګې مو پر مولنا ولګېدلې،له سلام کلام وروسته پوه شو چې ده دهغو حاجيانو له وېرې ځان پټ کړی او ټېليفون بندکړی دی. چې ده شرکتونو ته دقربانۍ دداخلې لپاره وروستي دي.

ځينو خلکو تور لګاوه چې مولنا له شرکت څخه دهرحاجي پرسر کمېشن اخيستی اوځينې حلال شوي پسونه يې هم وړل.

سنت داده چې قرباني په منی کې وشي اوس دحاجيانو دبيروبار له کبله يواځې حاجيان هم همدلته نه ځايېږي قرباني خو لاپرېږده ،دارشاد حج اواوقافو وزارت مرستيال محترم منيب صاحب راته وويل چې ددوی دپنځه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دېرش زره حاجیانو له ډلې څخه یو اځې لس زروته په منی کې ځای ورکول شوی نور ټول د مزدلفې په ساحه کې وو.

دهغه په وینا ،علماوو هم دا فتوا ورکړېده چې دمنی د ساحې دتنګوالی له امله که څوک په مزدلفه کې شپې وکړي هم صحیح ده.

زموږ نه پسه په کار و اونه یې غوښه ،موږ غوښتل چې زموږ ذبحه زموږ بروړاندې وشي،او په ډاډه زړه ځان له احرامه وباسو په سلوکې لس حاجیان هم له شرکتونو څخه خپل پسونه نه وړي.

مولنا مو راټینګ کړ،هغه اخوا دېخوا ټېلیفونونه وکړل،خپله ننووت چې بېرته راغی ویل یې لږ صبر وکړئ کار کېږي، موږ له وخت څخه ګټه واخسته ،دهمدې شرکتونو ترڅنګ دڅارویو ګڼ منډویان شته دي . زموږ دشرکت یوتن مسؤول محمد نادر چې په حاجې ګل اغا مشهور و نه دخپل ځان اونه هم دخپلې مور لپاره داخله کړې وه،هغه سمیع ته پیسې ورکړې وې چې دوه څاروي ورته واخلي، اودهغه لخوایې ذبح کړي، خو پرمایې هم له هغه سره دمرستې غږ کړی و،موږ داعرب ډریور له ځان سره ملګری کړ ښه وګرځېدو څاروي مو بیه کړل دامهال بیې را پربوتې وې، په هغو پیسو چې موږ شرکت ته ورکړې وې ښه پسه کېده ،یو اوښ مو بیه کړ ،پنځه زره ریاله وو،یوبل یې راته په درې زره او اوسه سوه ریاله بیه کړ،زموږ یوبل ملګري هم داخله نه وه کړې لاړو درې پسونه مو وپېرل مذبح ته مو راوستل ،هرپسه په ۳۷۰ریاله یاسل ډالره وشو،او دهر پسه دذبحې اجوره مو ۳۰ریاله ورکړه، دحاجي ګلاغا پیسې کمې شوې، ماته یې وویل چې ته یې له خپل جیب څخه ورکړه ،چې راغلې دربه یې کړم ما هم ورکړې، سره له دې چې سمیع څوځله ورپه یاد هم کړې خو تر اوسه یې هم ندي راکړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دې درې پسونو کې مورې يو د ټکسي ډريور ته ورکړ ،يوېې يوبل تن چې زمورېسره يې د پسونو په پيرلوکې مرسته کړې وه،واخست پر يوبل يې هملته په مذبح کې ددوه تنو دعوه شوه.

مورې سخت پښېمانه وو چې په شرکت کې مو داخله کړې وه او خپل لاسونه اوپښې مو پخپله تړلي دي. ببرته صحايفي شرکت ته ورغللوخو لاهم نوبت نه وو ،دماسپښين لمونځ مو ناوخته شو، بالاخره شا وخوا درې نيمي بجې نوبت راغی، يوتن منشي به راغی د ځلوېښت ، پنځوس تنو نومونه به يې واخستل داکسان به وړاندې دروازې ته ورغلل دننه مذبح کې زرګونه پسونه ولاړ وي ، ددروازې په مخ کې اوسپنيز جال اوبل خواته دمذبح ديوال وي، کله چې داجال ډک شي شاوخوشپته پسونه به پکې ځايېږي بيا يوځل ټول پسونه له بلې دروازې مذبح ته ننوېستل شي،هلته يې قصابان په چړوحلالوي، کله چې دحاجې په نوم پسه مذبح ته ننوېستل شو نوبياحاجي نه خبرېږي چې رښتياهم ذبح شو اوکه نه،اوآيا دا پسونه ټول ذبح شول؟ يعنې که شرکت ټګي وکړي حاجيان پرې نه پوهېږي ځکه چې څوک دخپل پسه جسدنه غواړي ،زمورې څوارلس پسونه وو ،کله چې داپسونه ذبح کړل شي،بيايې په چټونو پورې اوسپنيزو ميلوپورې نښتو چنګونوکې راځوړندوي،په پايپونو يې وينځي اوله دې ځايه داچنګونه کشوي اوځای دنويو پسونو حلالولوته اوزګاروي.

هلته داتبروېستل ياځان غول ډېر دي ګويا ذبحه دې شوې ،ځان له احرامه وباسه خوذبح لانه وي شوي ډېر شرکتونه داکار کوي .

لږ وروسته مورېته وويل شول چې پسونه مو ذبح شول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

البیک

له دې ځایه په ټکسي کې سپاره او خپلې عمارې ته روان شولو، ماښام ورسېدو ګوروچې د مولنا اوښی نجیب چې زموږ په شرکت کې د معاش په بدل کې توظیف شوی و له موږ مخکې تللی وو ځانته یې ډېر خوندور خواړه راوړي وو خولایې خوړلي نه وو، سمیع دهغه ست ته ونه کتل ماته یې هم وویل چې بسم الله کړه، دچرګ ټوټې په ترخو او ترشو مسالو کې له یوډول خوندورې چکنې او داوګې (هوګه) له مربع سره هغه د پېښوریانو خبره ښه چک لګاوه.

په ډبي کې له بند دې جرګ سره دوه روسټ هم ورکوي ماله نجیب څخه ددې خوندورو خوړو د نوم او ادرس پوښتنه وکړه، هغه وویل چې د بټه البیک وایي او په همدې نوم کمپنۍ او په ټول سعودي کې نماینده ګۍ لري، په قوي ګومان ده یې راته بیه ۱۲ ریاله وښوده ماته په ۱۲ ریاله هم ارزانه ښکاره شو، خوورسته چې پرې اموخته شوم نو نرخ یې یوولس ریاله وو، ددومره خوندورو خوړو دومره ارزانه بیې ته حیران وم.

البیک کمپنۍ نه پوهېږم په کوم مهارت د مرچ، تروشو موادو او سرکې چکنې د چرګ اندام ته داسې ورننباسي چې اندام هېڅ بېل شوی نه ښکاري داسې لکه په پیچکاري کې چې ور ننو بستل شوي وي.

البیک تریخ هم وي او بې مرچو هم چې عربان یې تریخ ته حار (ګرم) او بې مرچو ته بارد (یخ) وایي البیک مو چې وخوړ بیابه مو په شرکت هر وخت راغوښت، له یوتن څخه به په ډبي کې بند یوخوراک اضافه کېده، په مدینه

(c) ketabton.com: The Digital Library

منوره کې مې هم د البیک شرکت وموند ، حرم ته نږدې زموږ عمارې ته پـرلار وو.

پـه مدینـه منـوره کـې زمـوږ د استوګنې پـه وروستیوکې یـوه ورځ زه ،دهرات پوهنتون دشرعیاتو دپوهنځۍ استاد عنایت الله ،ګل احمد او د وه تنه نور هراتیـان دماسپښین لـه لمانځه راووتـو ویـل یـې چې ځو پـه کوم هوټل کې ځانته خواړه رااخلو ،ماورته وویل زه ه هم ځم خو زه البیک خورم ،هغوی البیک نه پېژانده، مایې ورته ډېر توصیف وکړ، هغـوی هم تشـویق شول، لاړو نوبت ته ودرېدو یوولس ،یوولس ریاله مو تحویل کړل،محاسب دپیسو رسید راکړ،اوپه بله غرفه کې مو حار یا مرچو والا البیـک واخست په دوه ریاله به پیپسي هم وه هغـه هم ورسره ډېر خوند کـاوه ، دوی لـه ځان سره خونې ته وېوړل اوزه هملته پر میز کېناستم، ډوډۍ مې وخوړه، دحرم شمال ته په سودا اخستلو بوخت وم چې ټیلیفون مې وشرنګېد ، چې تنې مې کېکاږله له هغې خوا د استاد عنایت الله غږ وو ، له سلام وروسته یې پـه ګیله من او ماښیجن انداز راته وویل چې تاخوځلوبښت شپې له موږ سره ډېر غټ ظلم کړی دی ، دې خبرې ته حیـران شوم ځکه چې عنایـت الله زمـا ګـران دوست، نېک ارام اوسرخلاصي شخص وو ،په مکـه معظمـه کې بـه هم ډېر یوځای ګرځېدو ، اودلته هم، سره له دې چې پخپلـه هم دشرعیاتواستاد وو خو دحج ډېر مسایل یې له ماپوښتل.

ماله هغه سره هېڅکله هم ظلم خوپرېږده آن بې اخلاصه اوبې مینې خبره هم نه وه کړې ،په لږ وخت کې مې د ذهن پرپـرده ټول څلوبښت ورځنی سفر تېـر شو خولـه دوی سره د منفي چلنـد پـه اړه مـې پکـې څه ونـه مونـدل پـه حیرانتیامې ځواب ورکړ : الله ج دې نکړي ووروره څه خبره ده کوم ظلم ؟هغه غوښتل زما اندېښنه او سودا لازیاته کړي،: (هو ظلـم ،لـوی ظلـم او هغـه هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرموړېستا لخوا) ورته مې وويل چې استاده وارخطا او اندېښمن دې کړم، څه خبره ده؟ هغه راته وويل چې له دې بل لوی ظلم کوم دی چې ته دا دومره وخت له دومره خوندورو خوړو هغه هم په دومره ارزانه بيه خبروې او موړدې نه خبرولو؟ هغه هم البيک ډېر وستايه پرېکړه مو وکړه چې څو خوراکه البيک به له ځان سره افغانستان ته هم وړو.

چاغي که ناروغي

په خپله خونه کې دالبيک له خوړلو وروسته مو سرونه وخرېيل، جامې مو واغوستې حرم ته د طواف صدر يافرضي طواف په نيت روان شوم، دګرمۍ او پلې تللو له کبله مې ورنونه لګېدلي او سوځېدلي وو، دابن لادن مسجد ته نږدې شوی وم چې د ورنونودرد اوسوخت مې نو رهم ډېر شو، دګام له اخستلو سره به مې چې ورنونه يوله بل سره ولګېدل،نو ډېربه وسوځېدل، هرګام مې په ډېر زحمت اخست، ماخپل ځان ته وويل چې ته عادي تګ نشې کولی نو په دومره بيروبار کې به طواف څنګه وکړې؟ پښېمانه او له لارې بېرته خونې ته ستون شوم.

زه ډېر چاغ نه وم حج ته د تللو پرمهال مې وزن شاوخوا اتيا کيلوګرامه و خودحج ستونزو پوره څلورکيلو کم کړی وم ، هلته ګرمي هم وه او ما داډېروخت دومره پلی تګ هم نه وو کړی .

ومو پتېيله چې د شپې منی ته ځو سبا سحر به طواف ته راشو همداسې مو وکړل، د شپې نهه نيمې بجې موټکسي ونيوه او منی ته روان شو.

داختر په ورځوکې قېمتې ډېره زياته وه ټکسي وانانو د لس ريالوپه مسافه کې اويا اتيا رياله غوښتل موږ دهند دراجستان ايالت له يوه اوسېدونکي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټکسي چلوونکي سره سپاره شو، لار د بیروبار له کبله بنده وه، پوره یو نیم ساعت په موټر کې ناست وو، اخر مو زړه تنګ شو له ټکسي څخه دعزیزیه شاته له جمرو ډیر لېرې ښکته شولو په پښو دشاوخوا دوه ساعته پلي مزل وروسته دخیف مسجدله لارې دغره په لمن کې منی ته خپلې خېمې ته یوه نیمه بجه دشپې ورسېدو. پلي تګ او دورنونو سوخت او دردښه په تکلیف کړم.

پرلاره دمسجد خیف ترڅنګ چاخیرات (سبیل)کړی وو ډیره خوندوره افغاني قورمې ته ورته قورمه وه، موږ هم وږي وو په غرو او غونډیو مو پلی مزل کړی و ټولو واخست زما هم تاب رانه غی.

د سعودي مسافری خوړلي

شپه مو په منی کې وکړه، سباته دطواف لپاره حرم ته روان شوم، پرلار راسره زما دحج دملګري ایوب دماما زوی ضابط اصف اودهغه دتره زوی عبداللطیف ملګري شول، ایوب دلوګر ولایت اوسېدونکی دی، ځان یې ستانکزی اودجنرال سالم احساس چې هغه مهال دهرات امنیه قوماندان و دتره زوی راوپېژانده. دهغه له موږ سره ډېره جوړه وه خوراک او څښاک یې هم له موږ سره و او له خپلې مورسره حج ته راغلی و، ایوب ویل چې دجنرال احساس برکت دی چې ده او مور ته یې دهرات په سهم کې ونډه ورکړل شوه.

اصف ضابط پخوا داتحاد په حربي پوهنتون کې استاد و دامهال دسعودي په حایل ښار کې ودانیز کارونه کوي، هغه وایي سره له دې چې واده یې کړی وو بیاهم کله چې سعودي ته لومړی ځل راغی نو شپږ کاله دلته مسافر و او شپږ کاله یې خپله مېرمن ونه لیده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

عبداللطیف هم له مدینې منورې ۴۵۰کیلومتره لېرې په قصیم کې کرايي خونه لري خوټکسي چلوي وايي چې ګرځم راګرځم اوپه خپله خونه کې په میاشت کې دوه شپې هم نه کوم.

دايواځې ضابط اصف نه دی چې شپږ کاله پرلپسې له خپلې مېرمنې اوکورنۍ څخه لېرې وو زه داسې کسان هم پېژنم چې په سعودي اونورو عربي هېوادونوکې یې پرلپسې لس کاله مسافري کړې او لس کاله یې مېرمن او کورنۍ نه دي لیدلي، بیاچې کورته راغلي نو میاشت یوه نیمه یې تېره کړې بېرته تللي اوپه کلونو کلونو له خپلې کورنۍ لېرې پاتې شوي دي.

زموږیو دوست دپنځه ویشتوکالو راهیسې په سعودي کې ژوند کوي ښځه او بچیان یې هم د پاکستان دهجرت د چاپېریال کې په یوه کمپ کې په ختینو کوډلوکې اوسېږي په دې پنځه ویشت کالو کې به یې دوه کاله هم له خپلې مېرمنې او بچیانو سره نه وي تېر کړي، دده ددې پنځه ویشت کلنۍ مسافرۍ دمحصول اوسپما کچه له دې ښه جوتېږي چې هغوی په افغانستان کې کور اوپټې نه درلود او اوس هم دري ،څلور بسوې ځمکه ځانته اخستلی نشي چې کور پکې جوړ کړي،ښه نو اوس تاسو ووایاست چې داډول ژوند څه معنی ،دانو ژوند دی؟

ایا دداډول خلکو مېرمنې انسانانې نه دي؟ ایا هغوی نفس، جنسي غرایز ،غوښتنې اوحقوق نلري؟ هغوی که دخپلو غرایزو داشباع لپاره نورې لارې اونامشروع روابط پالي نوایا کورنۍ به یې په کې مسؤولې نه وي؟

یو ځل زمایودوست قاضي ته یوه دوسیه راغلله، یوچا یوهلک له خپلې ورېنداري سره دنامشروعو اړیکو په تور وژلی وو ښځه یې هم محکمې ته راوستې وه، داښځه له مبالغې پرته ډېره ښکلې ،ډېره صحتمنده اوډېره

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځوانه وه، شاوخوا ۲۴ کاله عمر به يې وو قاضي ترې وپوښتل چې ولې دې دا ناروا کار کاوه، په داسې حال کې چې مېړوخه هم يې؟ښځه نه منکره شوه اونه يې قسم او قرآن وکړ -ويې ويل:قاضي صاحب ته دحق اوعدالت پر څوکۍ ناست دخدای ج او دهغه د رسول ص خليفه يې ،ته حق او ناحق ،انصاف اوبې انصافي پېژني،تاته ديو انسان او بياديوعالم په توګه انساني غرايز ،فطري غوښتني ځواني او دځوانانو احساسات او دځوانۍ لېونتوب ښه معلوم دي، لهجه يې تونده اوپه عين وخت کې ژړغوني شوه ته ووايه زه څنګه وکړم :مېړه مې چې واده کړم، يوه مياشت راسره و اونور رانه تللی دی، دابې نهم کال دی چې په لندن کې دی،په دې نهو کالوکې مې هېڅ ليدلی هم ندی،هلته قبول شوی دی خپله عياشي اوفحاشي کوي، سره له دې چې ما بيولی هم شي خونه مې بيا يې اونه مې طلاقوي ، هروخت له لوڅو نجونو سره خپل اخستي عکسونه او ويډيويي چکرونه هم رالېږي،پيسې هم خپل پلار او ورونوته رالېږي،وروڼه يې له خپلو ښځوسره خوشحاله ژوند لري،څوزه دکور وينځه يم، دکور،کار او خدمت پر مادی،اوخوندونه اومزې ددوی، تر دې چې يورګانې د(لېورونوښځې)مې زمادسوځولولپاره هرسحر دغسل لپاره اوبه هم پر ما تودوي، اوآن تشناب ته يې هم راباندې وړي، نوزه څنګه وکړم؟

ايازه انسان نه يم،زه خواهشات اوغرايز نلرم؟ که دده ښځه په کارنه وه نو زماژوندیې ولې خرابوه؟ اوس چې قبول شوی اومابيولی هم شي نو ولې مې نه بيايي؟ نه کوم بچی لرم اونه کومه هيله اواسره؟ دلېورونو او يورګانومزدوري اوخدمت کوم،نه مې خسر غر اوري اونه مېړه، اونه لېورونه، هغه هلته خپل ساعت تېروي هرڅه ورته پريمانه دي،اوزماپه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کیسه کې هم ندی،قاضي صاحب اوس ستاانصاف ستاعدالت اوشریعت چې اعداموې مې اوکه سنګساروې مې؟

اسلام همدې نزاکت اودښځو حقوقوته په پام سره مسافروته حد اکثر څلور میاشتې وخت ټاکلی دی، یعنې د اسلام له نظره مېړونه باید له له څلور میاشتوډېر له ښځو بېل نه وي.

پښتنو یوه بله سهوه وکړه ،دجهاد اوهجرت پر مهال به پښتنودوبۍ ،سعودي،ایران ،اردن ،مصر اوسوریې ته دمزدورۍ لپاره زور کاوه،اوهغو نوروبه لندن داروپانورو هېوادونو ،امریکا،کاناډا او استرالیاته.

پښتنو به دعربو ډاګونه ابادول ،هغه ماشینونه به یې چلول اوهغه درانه کارونه به یې کول چې د نورو له وس به وتلي وو ،دعربو تودې اوسوځنده ګرمۍ به یې زغملې ،هغه هم دډېر کمې تنخوا اوحق الزحمې په بدل کې اونورو به هلته لوړې زده کړې کولې، ښه ژوند به یې کاوه، حکومت به کور اور، خواړه ،جامې او معاش هم ورکاه.

دافغانانو په شمول بهرنیان، چې عربان یې اجنبیان(پردي)بولي سعودیانو ته ډېرکم معاش په بدل کې کار او خدمت کوي او دمریانو په څېر ورته چلېږي خوکه پنځوس کاله هم ورسره تېرکړي نه تابعیت ورکوي ،نه دکور وروستلو اجازه ،نه دملکیت اونه دمستقل کار وبار اجازه. که ټکسي هم چلوي نود یو کفیل په نوم به وي اوډېر کفیلان بیافرعون صفته اوقارون مزاجه وي چې لږ یې فکر واوړي بیادمتکفل هرڅه په خپل نوم اودکلونو خواري اوګټه یې په مفتوکې دځان کړي،که لږ یې تر غاښ لاندې شګه شوه نوبیا متکفل یا مزدور دهغه دخپل حق په غوښتلوپرحکومت بندي کولی هم شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حج د وزیر دوه مخي

په حرم کې ډېر بیروبار و په ډېر زحمت مطاف ته لاړم طواف مې وکړ لـه دې طواف سره زموږ حج پوره شوی ګڼل کېږي دوه ورځې نور هم جمرې ویشتـل کېږي خو هغه فرض ندي.

ما سحر چای نه وو څښلی د ام او انارو اوام اوخرما دوه خوندور جوسونه مې وڅښل له ماما (حبیب الرحمن استاد)سره مې داختر مبارکۍ لپاره دهغه استوګنځی ته ورغللم دغرمې ډوډۍ له خوړلو وروسته دهغه دملګري ډاکټر عبدالقدیر فتح آبادي خونې ته ورغللو له ډاکتر عبدالقدیر سره مانه پېژندل خودده په خونه کې یوبل تن زما ډېر احترام وکړ، هغه مهذب او هوښیار شخص وو،ماته یې ویل چې زه دې غاییانه پېژنم، هغه ځان دکامې اوسېدونکی ډاکټر ناصر او د درانه استاد محمداصف صمیم او قاري عبدالله تروززی راوپېژانده، ډاکټر ناصر داهم وویل چې دقاري صاحب عبدالله موریې چې داستاد صمیم خواښې ،دتره ښځه اوترور هم ده له ځان سره حج ته راوستې ده.

ډاکټر ناصر شکایت کاوه چې دحج او اوقافو وزارت دحاجیانو پر وړاندې ډېر بې تفاوته دی، دحج معلمین یې ناپوهه دي ،بعثه دچاپوښتنه نه کوي ،عمارې له حرم څخه ډېرې لېرې دي،هغه دحج اواوقافو وزیر په دوه مخۍ تورن کړ اوویې ویل چې یواځې دنمایش لپاره یې څو عمارې حرم ته نږدې نیولې دي چې په هغوی کې هم لوړ پوړي دولتي چارواکي اوسېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه ،ماما مې، ډاکتر عبدالقدير اودهغه يو دوست په ټکسي کې دجمرو ويشتلو لپاره روان شو ،له شيش ابي داوود سره ښکته شو او پر هوايي پلونو مو په دريم پوړ کې نږدې مابنام شيطانان وويشتل.

ټکسي چلوونکی دمکې اصلي اوسېدونکی و. هغه پر شاهي کورنۍ نيوکه کوله چې يواځې دځان په غم کې دي اويواځې خپل جيبونه ډکوي، خفه وو چې په سعودي کې ګراني (قيمتي)ډېره شوې دکورونو کرايې لوړې شوي او دنېستمنو د ژوند ،دپرمختګ لپاره ځوک کار نه کوي.

هغه وويل چې ده تر داخه مودې پورې دکور کرايه ۱۲۰۰ريياله ورکوله خواوس يې پرې ۱۹۰۰ريياله کړېده.

هغه ځو ؛لوړې اسمانځکې ودانۍ راوښودلې، ويل به يې دا دفلاني شاه زوی (شهزاده)ده اودادفلاني شهزاده دي.

دلته دحرم د دروازودنومونو په شمول هرڅه انحصار دي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

بې خونده مېوې او لوړې بيې

سعودي له خرما پرته بله ميوه ډېره نلري،په منی کې قېمتي ډېره زياته ده،مالټه،نارنج ،منه ختکی او غټې ،غټې بې خونده کېلې او بې خونده چينايي ناک کيلو له لسو تر شپاړلسو ،ريالو وو، اوله منی پرته په نورو ځايونو کې له اتو تر څوارلس ريالووو،په سعودي کې د چرګ غوښه ډېره کارېږي ډېر خوراک په بندو پلاستيکي قوطيوکې وريجې،د چرګ غوښه او ورسره قورمه ده، چې تيار په يخچالونوکې ايښې وي، په منی کې موږ ټولو ته ډوډۍ حواله وه خوخلک به ډېر کم وو پوه نه شو چې دااضافه ،بند خواړه ،پنېر اوډوډۍ به مولناخه کوله؟

دحج په ورځوکې بې نظمي اوبې تفاوتي ډېره وه،حاجيان دحج مناسکوته ډېر ملتزم اوپابند نه وومثلاً چابه له قربانۍ وړاندې حلق اوقصرکړی و چابه قصـرنه و کـړی اواحـرام بـه يـې غورځـولی و ،چابـه قربـاني نـه وه کړې،چاشرکتونوته دقربانۍ لپاره پيسې ورکړې وې خوبياترې هېڅ خبر نه وو، چابه جمرې نه وې ويشتې ،څوک به څوځو ورځې ورک وو.

پرشرکتونو څاراونظارت نه و، افغاني بعثه چانه ليده اونه چاپېژانده له حاجيانو دهغوی دستونزو پوښتنه نه وه،چارواکي به په لوکسو موټروکې اخوادېخواګرځېدل، په منی کې يوځل په داسې حال کې چې سخته ګرمي وه، اوباران ته هم ډېره اړتيـاوه ،ښه شړکنده بـاران وشـو،پرلارو اوسړکونو اوبـه وبهېدلې،موږتـه تشـويش پيداشـو چې هسـې نـه اوبـه مـو خېموتـه رانتوځي له دې باران سره هوا ښه شوه .

(دلته خو هريوسړی غل دی خپلې وسې پورې)

(c) ketabton.com: The Digital Library

داختر ددرېمې شپه موهم په منی کې وکړه،سبا سحر(داختر په درېیمه)چې دجمرو ویشتلو وروستۍ ورځ وه مولنا یارمحمد چې خپل نوم یې محمداکرم اندار بي وو او دځینوستونزو له امله یې خپل نوم بدل کړی و حاجیانوته وویل چې نن موپه منی کې وروستۍ ورځ ده، خپل بیکونه راوړئ چې عمارې ته یې وړو، حاجیانو خپل لوی بکسونه په عمارو کې پرېښي وو او کوچني لاسي یادغاړې بیکونه یې ورسره وو، دابیکونه یې ورته راوړل کله چې بیکونه راوړل شول، نوورته یې وویل چې اوس دهر بیک په سر پنځوس ریاله هم راټول کړئ چې دټکسي کرایه ورکړو ،دې خبرې حاجیانوته خوند ورنکړ،ځینو یې جنجال پیل کړ، چې داپیسې خو ډېرې زیاتې دي، موږ دلته کم ترکمه ۱۸۰تنه یو، داخو نهه زره ریاله کېږي او ټکسي خودوه سوه ریاله هم نه غواړي، خو مولنا ورته هم داویل چې که څوک یې نه ورکوي هغه پوهېږي اوبیک یې حاجیان مجبور وو ،ځکه چې هریوه عمارو ته بیکونه وړلی نه شول، اوپه جمروکې هم پولیسو نه پرېښودل.

زه چې خبر شوم،ډېره غوسه راغلله، مولنا مې کوښه کړ،په غوسه مې ورته وویل چې لږ له الله ج څخه ووېرېږه ته څنګه مسلمان اوبیاافغان یې چې له ژوبلې ګوتې نیول کوې، ته څه فکر کوې چې داحاجیان د شکایت ځای اوبله اسره نلري؟ که هېڅوک نه وي زه اوس بعثې ته ټېلیفون کوم اوستاله نا روایې خبروم مولنا ماته وویل چې استادجانه ستا او ستادملګرو بیکونه به وړیا ویسو نور یې څه کوې،ماورته وویل چې دایواځې زما او زما دملګرو خبره نده،داټول ز ماورونه دي، دشرکت مسؤلینوته مې وویل چې ددې بیکونو لېږد خو ستاسو کار او مکلفیت دی ولې یې نه وړئ؟او ولې مولنا ته ددومره ظلم اجازه ورکوئ غوسه مې ورته ورو ورو ډېرېده، هغوی

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم لومړی راته وویل چې استاده ستا بیک موږ پخپل موټر کې وړو او ددې خلکو لپاره زړه مه خوره دوی په دومره جنجال نه ارزي خوزه دوی ته هم په غوسه شوم،با لاخره سید نصیر اومولناګوښه لاړل له څو دقیقو وروسته بېرته راغلل ماته یې وویل چې څه همدومره پیسې تړې راغونډې کړه چې دوه ټکسي پرې ونیسو اولفت ته یې هم ورکړو چې تر ټکسي یې ورسوي، ماهم ملګروته وویل چې ځئ،شپږ سوه ریاله ورته برابر کړئ له دې وروسته به مولنا اودشرکت مسؤولین له ماډېر وېرېدل .مولنا ډېر وروسته یو ورځ راته وویل چې ((استاد جان اینه ده روز منی رزق مارابه لغت زدی))

ما هم ورته دعزت الله ځواب دابیت واوروه چې :((دلته خو هریوسړی غل دی خپلې وسې پورې

د شیطانانو له برکته د دوستانو موندل

داختر په دریمه ورځ هم ددوهمې په څېر جمرې(شیطانان) له زوال وروسته ویشتل کېږي،خو ددې لپاره چې بیروبار ډېر زیات ووډېرحاجیان آن لس بجې ور وران شول، موږ هم لس بجې له خېمو راوتل پیل کړل،لس نیمي بجې به د مزدلفې او منی لوی سړک ته چې له پاسه پوښل شوی او ګرد چت لري راوتلي یو داډېر پراخ سړک دی چې حاجیان پرې له مزدلفې څخه جمرو ته ورځي حکومت دلته هم ډېر کار کړی دی، دسړک دواړه خوا دڅښلو اوبه ،داوداسه ځایونه اوبیت الخلاوې جوړې شوي دي.

دبیروبار له کبله تلل دمېږي پر پښو وو ،موږ هم ټول په همدې انساني سیل کې په درې صفونوکې ور ننوتو ،کله ټېل ماټېل ،کله تګ لږ ورو ،کله بیخي توقف ،ورو ،ورو مو ملګري رانه ورکېدل،زه هم د یوکتار په سر کې روان وم ملګرو ته مې دنظم ،دقت،نه ورکېدلو توصیه کوله چې یوچامې پر اوږه لاس

(c) ketabton.com: The Digital Library

کېښود ، چې ور ومې کتل زمونږ کلیوال قاري همایون زمری وو له سلام ،ستړي مشي ،وروسته یې راته وویل چې خالد هم له دوی سره دکتار په سر کې روان دی،خالد دسره رود دککړک اوسپدونکی په قوم میا دی ډېر ښه هلک دی،په پوهنتون کې زما همصنفي اوپه لیلیه کې مې داطاق انډیوال وو ،دواړه یوځای او په یوه صنف کې فارغ شوو ،قاري زمری اوخالد دمعلمینو په توګه راغلي وو ،خالد راته وویل چې زمونږ یوبل ملګری هم ستاډېره پوښتنه اویادونه کوي همدلته دی اوس یې درته پیداکوم،اخوا دیخوا یې وکتل با لاخره له څو دقیقو وروسته هغه سړی هم راپیداشو ،دا قوماندان زمری احمدزی وو زمری احمدزی زما هم ملګری دی خوزماد کشر ورور امین جان مشفق چې په رنګ اوبڼه کې تر ما ډېر مشر ښکاري نږدې ملګری دی،مشفق ترما درې کاله کشر دی خوښاغلی ډاکټر فضل الرباني چې اوس هم ما ووینې نو رانه وپوښتي : «مشرحقیارصیب څنګه دی؟» په څوانه څوانۍ کې یې په ږیره کې سپین لګېدلي دي اوس په دې خاطر چې رازیې چاته ښکاره نشي نوخپله ښایسته سوچه ږیره یې چې دجهاد په تاوده سنګر کې نوې راټوکېدلې وه وخرییله .زه خو یې له دې پرته دسپین ږیرتوب بل دلیل نه وینم چې ممکن په کورکې محکوم وي . مشفق ګرم هم نه دی او نه یواځې هغه پردې رنځ اخته دی زه ډېرنور داسې خلک هم پېژنم چې داوسپنو نینې چېچلي او د فولادو ځنځیر په ګوتو شکولی شي خوپه دې ساري ناروغۍ اخته دي ، دمیني په خام تارتړل کېږي او دخپلې مېرمنې پر وړاندې یې دتسلیمۍ وسله ایښې وي . داسې کسان کم نه دي چې مېرمنې یې په رڼا ورځ پرې داسمان ستوري شمېرلی اونیمه شپه دلمر په وړانګو کې ذرې بېلولی شي .

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاسو ته یې وایم خوداحقیقت به له تاسو سره امانت وي او هغه ته به یې نه وررسوئ ځکه که خبرشوچې مایې له مظلومیته څوک خبر کړي دي نو ممکن داخل مې ووهي. زما منځوی ماما او مېرمن یې تېرکال دواړه یوځای حج ته تللي و اوس چې راستانه شوي نو ماما مې ـ ښایي له وېرې ـ خپلې مېرمن ته دبي بي حاجي خطاب کوي خو مېرمن یې ورته تراوسه بابی فلانی (دفلانی پلاره) غږکوي.

کله مې چې دیونلیک دابرخه لیکله نوزما داوښي زوی نجیب الله بنګش مې هم څنګ ته ناست وو هغه راته وویل چې حاجي صاحب !ګوره دهغو کسانو په لست کې چې له خپلو مېرمنو وېرېږي زما دکاکا نوم درنه هېر نشي.څودقیقې موپه روانه ضرور خبرې اوکیسې وکړې یوبل ته مو دټېلیفون شمېرې ورکړې اودبیا کتلو په هیله مو خدای پاماني وکړه.

له عمومي سړک څخه خیف مسجد ته تللې ټولې لارې تړل شوي وې،ماکله په دې مسجدکې لمونځ نه وو کړی،اوغوښتل مې چې دماسپښین لمونځ همدلته وکړم،دلارو تړلو حیران کړم، بالاخره طاقت رانغی دسړک دغاړې په کتارو اوپنجرو واوښتم ترمنځ څوسړکه دي،له پولیسانو مې پټ یابه پولیسانو هم ځان تېروبست اوګذشت به یې کاوه،ځان دمسجد منځ ته ورساوه،ایله ایله زوال شوی و همدلته مې دماسپښین لمونځ وکړ او جمروته روان شوم، له ملګروبېل شوی وم لاړم په ډېر ارامه مې په لومړي پوړ کې جمرې وویشتې که څه هم بیروبار ووخوجمرې ته ښه ورنږدې شوم اوښه په ډاډ مې وویشتې. کله چې فارغ شوم اودجمرو بل سرته لاړم نوله یوپولیس نه مې وپوښتل چې شیش ابي داوود ته پرکومه لار لاړشم؟هغه چې کومه لار راوښوده اوپرې لاړم نوبل ځای ته ووتم ماګومان وکړ چې هغه ادرس غلط راکړی خو وروسته پوه شوم چې شیش ابي داوود شمالي اوجنوبي برخه لري، کله چې دمنی له ساحې ووتلو په ښار کې موټر نه موندل کېدل، دبیروبار له کبله به خلک دمچیوپه څېر پرموټرونښتي وو ، له موټروخلک په پښوژر رسېدل، له ډېر انتظار وروسته زه هم دیو فلاینکوچ سرته وختم،موټر له ډېر وخت وروسته له بیروبار

(c) ketabton.com: The Digital Library

څخه راووت او حرم شريف ته روان شو ،نږدې تونل پرمخ راغی کله چې له يوه تونل څخه راووت لږه لار يې نه وه وهلې چې حرم شريف راورسېد.

موټر دبيروبارله کبله ورو شوزه هم ترې په روانه ښکته شوم ترڅوچې مې له جېب څخه پيسې راوېستلې نوموټروړاندې لاړ کلينډرېې هم نه درلود پنځه ريالـه مې يوې سپرلۍ ته ورکړې ورته ومې ويل چې بيا يې چلوونکي ته ورکړي خوهغـه راتـه وويل چې ډريورپنځوس رياله غواړي حيران شوم ځکه چې ټوله لارپنځه کيلـومتره يا پنځه دقيقې هم نه وه .

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

په اوبو کې سجدې

یو دوکان ته وختلم جوس مې وڅښنه او داودسه د تازه کولو په فکر شوم د مازیګر لمانځه ته **۴۵** دقیقې پاتې وې د حرم سالون کې د دارالتوحید کانټیننټل هوټل او د مکې شرکت هوټل ترڅنګ ځمکتلې[زیرزمینی] ته ښکته شوم بره پرې د نارینه وو داوداسه ځایونه لیکل شوي وو خو لاندې لوی تونل او لوی دوطرفه سرک وو له یوچا مې وپوښتل چې دلته تشنابونه چېرته دي؟هغه ځواب راکړ چې وړاندې ورشه په همدې سرک مې ډېر مزل وکړ بالاخره په یو ځای کې له همدې تونل څخه ښي لاس ته لویه دروازه وه.په دې دروازه چې ورننوتم نو په منځ کې لوی سالون او ښي او چپ خواته لسګونه تشنابونه وو چې همدلته هم له خلکو ډک وو ما هم همدلته اودس وکړ له تشنابونو نېغه بره لارنه وه ماوېل راځه په همدې تونل نورهم وړاندې لاړشه کېدلی شي د حرم سالون ته چېرته پورې ختلې وي په تونل کې نورهم وړاندې لاړم.

ځم ځم ځم هیڅ دوتلو ځای نه راځي په تونل کې ختېځ،لوېدیځ،شمال او سهېل راته نه ښکاري بالاخره کوم پنځلس دقیقې وروسته تونل پای ته ورسېد یو ځای ته ووتلم ګورم چې بازار،لوړې ودانۍ او کورونه دي نه حرم ښکاري او نه منارې،په پوښتنه،پوښتنه د شاوخوا پنځلس دقیقې مزله وروسته حرم ته راغلم ایله مې جماعت ونیوه،پرلا رشړکنده باران ونیوم. باران دومره ډېر او تیز وو چې په لږوخت کې د حرم په سالون کې اوبه ډنډ او د مکې په کوڅو کې سیلابونه وبهېدل ماتریو تجیر لاندې چې د یودوکان مخې ته ولاړ وو لمانځه ته ځای وموند خو همدلته هم له باران څخه خوندي نه شوو.له ګریوان څخه ترپیڅولوند خیشت شوم.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

شرکت مکه که کباړي بازار

له لمانځه وروسته مې وغوښتل چې خپلې خونې ته لاړشم خوو برېدم چې دماښام جماعت رانه پاتې نشي .همداسې مې وکړل په حرم کې پاتې شوم دمکې شرکت څلورم پوړته پربريښنايي پوړېوورروختم داشرکت خداى خبرڅوپوړه لري، په ټولوکې دوکانونه اوسترې، سترې مغازې دي ماهم څوشيان بيه کړل خو نرخونو له آسمان سره خبرې کولې دلته هم دپېښوربنارد کباړي بازار په څيرد سل ريالوشى په زربيه کېږي اوبيابنکته ترسلوچې په هرڅوجوړشول .يوه سپينه جالۍ ټوټه مې خوښه شوه غوښتل مې دخپلې مېرمنې لپاره يې وپيرم ديومتربيه يې راته دوه زره رياله (څه باندې پنځه ويشت زره افغانۍ يا څه کم پنځوس زره کلدارې) وويل په چنو، چنومې زرريالوته رابنکته کړ، زمادرې متره پکاروه.مادوکاندارته وويل چې له دې جالۍ سره خواستريالاندې پوخ هم پکاردى.هغه خوبه هم ورسره راکوې که نه؟دوکاندارراته په تريو تندي ويل چې نه ! درې زره رياله به يوازې دهمدې ټوکر راکوې که استراو پرتوګ ته ټوټه اخلې نودهغو به نورې پيسې راکوې . په دوکانونوښه وګرځېدم سم دکابل دنوي ښاراوپيښوردصدرکيسه وه دکابل دنوي ښارپه ستې سنټرکې چې کوم شى په پنځه زره افغانۍ ترلاسه کوې دښارپه نوروبرخوکې يې په دوه زره افغانۍ اخيستلى شي همداسې دپيښورپه صدرکې هم.رابنکته شوم ماښام لمانځه ته يوساعت پاتې وو .ديوهوټل ددروازې کېڼ اړخ ته چوترې ته ورته ځاى و په غزيدلوپښونه خوپه غونډوپښوپکې ځاييدم همدلته مې بوټان سرته کېښودل اوويده شوم چې سترګې مې وغړولې نوماښام ته لس دقيقې پاتې وې په دومره بيروبارکې مې ښه آرام، ډاډه اوله سکون نه ډک خوب

(c) ketabton.com: The Digital Library

وکړ.نه مې د جامولمدوالي ته فکرپریشان و اونه مې بیروبار ته اندېښنه وه خووروسته یې شخک کړی وم.په دې ورځ مې په تاوده سعودي کې د پسرلي تازه هوا ولېده.

هلته له خلکو سره بله مینه،بله جذبه،بل اشتیاق، بل فکر،بل احساس وي.هلته له سره دا اندېښنه نه وه چې که په اوبو کې ودرېدم نوناروغ به شم یابه مې جامې لمدې اویا په خټو اویاخیرنې شي په هماغه وخت کې چې شرکنده باران ورېده او اوبه ترپنډیو پورې راختلې وې نو دبیت الله مطاف اودحرم سلګونه جریبه سالون له خلکو ډک وو او خلکو سجدې په اوبو کې کولې.

له میني ربنتوني خوند

له حج وروسته مولوم ړې جمعه وه اودجمعې لمانځه لپاره موچمتووالی ونیوه ماغوښتل چې وختي لاړشم خوسمیع دکوټې کلي [چابي] وړې وه راباندې ناوخته شوه دحاجیانو بیروبار هماغسې اوج کې و .په ډېرزحمت مې ځان دابن لادن له مسجد څخه وړاندې دپول پر سرپه یو صف کې له حرم څخه ډېر لېرې ځای کړ،تردې وړاندې حرم ته نږدې دځای موندل دمرغۍ شیدې وې. په صف کې مې خواته یوه تورپوستې سوډانۍ وه ډېره عابده،زاهده او ارامه ښځه وه اوله الله ج سره درازاونیاز څخه دخوندا خیستلو لپاره یې دبدن دهرغړي بلوتوت آن [چالان] کړی و .

چاره نه وه اوړه په اوږه ورسره ودرېدم له ما سره خودنارینه توب اوښځي توب فکر و خوهغه له خپل خالق سره دومره بوخته وه چې خدای ج خبر که

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوهه شوې هم وي چې خواته بې نارینه او که ښځه ولاړه ده ماله ځان سره همدا سوچ کاوه چې په هغه حدیث کې چې وا یې لمونځ سترګې یخوي هغه خو همدا لمونځ دی همدلته هغه د مجنون کیسه هم را یاده شوه.مشهوره ده چې یو ځل چا پر مجنون غوسه وکړه چې زه پرلمانځه وم ته ولې زما په مخ کې تېر شوې؟مجنون ورته وویل چې آفرین پرتا او ستا پر عبادت اولمونځ .زه پرمجازي لیلا مین یم اودومره یې په مینه کې ژوړ ډوب یم چې ته مې له سره لیدلی نه بې.اونه دې له لمانځه خبریم خو ته چې د اصلي اوحق لایزال د مینې دعوه کوې اوورته په لمانځه ولاړ وې نو حضور دې دومره برابرنه وو چې زه دې ولیدم.

حرا ، د نوراو پلوشو غار

سبا موحراته د تللو تابیا ونیوه د ماسپښین له لمانځه وروسته ځو تنه راووتو په ټکسي پسې ګرځېدو زه صرافۍ ته لاړم ،یو ملګری موډېر لوکس کروزین پسې ورغی ما ته خندا راغله چې دا کروزین کله له دې سره ځي ګورم چې د دوا ړو اشارې پیل شوې مامې ملګري ته وویل ته نه وینې چې دا څومره لوکس موټر او څومره لوکس سړی دی دا کله له موږ سره ځي .هغه ځواب راکړ.ولې نه ځي نور ورسره ته جوړ شه بالاخره په دوه سوه ریاله مې ورسره تګ را تګ خبره وکړه.په دې خدماتو کې پرموږ د ثور دغره سرسري کتل اودحرا غره ته وروستل او هلته موږ ته انتظار او بیرته حرم ته بیول شامل وو زه ورسره مخکې کېناستم ډریورتورپوستی ځوان عباس احمدابن علي نومېده چې له مکې نوي کیلومتره لیرې د عصیم او سېدونکې و زما ملګري هم د باد غیس د قادس ولسوالۍاوسېدونکي عبید الله، حاجي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خان،غلام نبي اوحاجي وکيل وو.دمکې په پاک ښار،شنو پارکونو اورڼوتونلونوېې لومړی دثورغره ته وروستو،په غره کې مودانسانانو کتارونه ولیدل چې یابه غره ته ختل اویارا ښکته کېدل.له لیرې مودغره اوخلکوننداره وکړه له هغه ځایه حراته روان شودعزیزیه پرلاروتو ښې لاس ته مومنی، مزدلفه اوعرفات ووسړک مخامخ حدیبیې ته تللی دی دحدیبیې هډه په عزیزیه کې ده.دملک فیصل پرپله دالمعصم پرواټ روان یوشیطانان یا جمرې راته ښکاري.دحراغره یاجبل النوربیخ کې له موټرڅخه پلې شو.که دزړه سترګې بیناوي نوځوارلس نیم سوه کاله وروسته هم په جبل النوریادرڼااونورپه غره هماغه ملکوتې وړانګې ښکاري،پلوشې ترې اوري، دغره په لمنواوڅوکواوس هم دنورانیت ، هدایت ، صمیمیت اوشفقت ڼا او ځلا ښکاري .دغره په لمن کې ډېر کورونه دپاکستاني پنجابیانو، هندیانو اوبنګله دیشیانودي،دغره لمنه تریوحده ستغه اوسخت کوتل دی وروسته زینې(پوړۍ) پیلېږي،

دغره په بیخ کې ترکومه ځایه چې موټر تللی شي دهمدې خلکودوکانونه دي ،دلته هم هماغه دود دي دشلوشی په سلوبیه شې اوبیرته شلوته راشي دلته سم دپیربابازیارت غوندې کوچیان په زوره له خلکوپیسې غواړي په عذراوزارۍ پرخلکواوبه خرڅوي خلک دومره اړاوتنګ کړي چې پخپله پیسې ورکړې دلته هم خلک بیلچه په لاس پرلارولاړوي اوپه کندوکې خاورې اچوي کله کله یې پر کرنډۍ [دسپنه] مساله [شګه اوسمنټ]پرکومه زینه اچولي وي اوورته ولاړوي پیسې غواړي په هماغه ډول لکه دکابل-جلال اباد ،کابل-کندهار اونورسړکونه چې له پخولو وړاندې یې به یې په هرڅومترۍ کې یوتن له بیلچې اوټاټکي سره دسړک پر غاړه ولاړ اوله خلکوبه یې دسړک دجوړولوپه نوم پیسې غوښتلې. نارینه اوښځې ،زاړه اوځوانان

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټول سترې او خولې یې پر مخ روانې وې حراته د برېرا تلونکي پښتانه، د پاکستان پنجابیان او بنګله دیشیان وو، خو ترکان، ایرانیان، مصریان، اندونېزیایان او مالیزیایان هم لیدل کېدل، دلته هم د پیربابا د زیارت په څېر کوچنیان د پیسو لپاره له لمنې نیول کوي، یو ښکلې انجلۍ ماته د اوبو بوتل راوړاندې کړ خو ما ورته وویل چې دا خو ګرمې دي، هغې ژر، ژر رانه روانه شوه، ما په دوکان کې اوبه واخیستې خو چې له دوکان نه راووتم ګورم چې هغې دیخو اوبو بوتل راوړاندې کړ. بیا مې ترې هغه هم واخیست. د حرا سورې یا غار ته د ختلو پر مهال مو یو ځای څلور شادیان [بیزوګان] هم ولیدل. غار ته تر ډېره پر لوړه سړک هم جوړ شوی دی او موټر ورځې خو نور هم غره ته پر پښو ختل شته خو دمولوي احمدي په وینا، غار ته له سړک پرته [۱۱۷۰] پوړۍ دي. په جبل النور کې هغه غار چې حضرت رسول الله[ص] به پکې ناست وو، د مراقبې او ذکر، فکر لپاره مناسب او له خلکو به ګوښه ځای دی. شاو خوا یې ټول غرونه او غونډۍ دي هلته یوازې له یو ذات سره اړیکې وي. حضرت محمد [ص] هم له بعثت څخه وړاندې همدلته تفکر او تدبر کاوه. هغه وخت نه د هدایت لپاره قران او نه جبرایېل وو، دا هغه وخت وو چې د جهالت تیارې د عربو په ټوله جزیره خپرې وې خلکو به پخپل لاس بت جوړ کړ او بیا به یې هماغه خپل پیدا کوونکی، پالونکی، ساتونکی او روزي رسوونکی باله. خلکو به خپل د زړه ټوټې [لورګانې] ژوندۍ ښخولې. حضرت محمد [ص] پوهېده چې دا هر څه باطل او ناسم دي هغه د حقې لارې، د بشریت لپاره د روښانه تګلارې او د رېښتوني خالق او الله ج پېژندلو لپاره له خپل کور څخه شاو خوا اوه، اته کیلومتره لېرې د غرونو د لړۍ منځ کې دې غره ته خته، د ځوځوور ځوخرځ (توښه) به یې له ځانه سره واخیسته چې هغه به ختم شو نو بیرته به راغی د حضرت خدیجة الکبری له خوا چمتو شوی

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

خرڅ به يې واخيست اوبيرته به جبل النور ته روان شو ،رسول الله[ص]حراته له تللووړاندې ريښتونې کېدونکې خوبونه ليدل رسول الله[ص]د همدې غره په سرکې په يوغار کې ناست ووچې الله تعالی پرې خپله پيرزوينه وکړه ،خپل استازی يې وټاکه اودرسالت درونډ بارېې ددهغه مبارک پر نازکو اوږو کېښود دلته چې الله[ج] لومړی کوم پيغام هغه مبارک ته ورولېږه هغه په لوستلو اوليکلو [سواد اوزده کړې]امر و دا له معارف،پوهې،رڼا ،سواد ،ليک اولوست سره د اسلام ژورې اړيکې اوپه اسلام کې د پوهنې ارزښت ښه څرګندوی دی .دحرا په هغه غاراو په هغه ځای کې چې رسول الله [ص]به په کې کښناسته ډېر بيروبار او سخت تېل وو نراوښځې هڅه کوي چې هماغه سوري ته ځان ورسوي يوله بل سره لګېدل اومښل خوعام وو.ښځې به بې سترې او سرلوڅې شوې هرچاهڅه کوله چې درسول الله[ص] دسجدې ځای ته ځان ورسوي اوهلته دوه رکعته لمونځ وکړي خلک کتار وو او بې نوبتې ډېره وه .دلته لمونځ کول نه سنت ،نه واجب اونه فرض دي بس يوه مينه ،له خپل ګران پيغمبرسره روحي تړاواوهغه ته دعقيدت اوپيرزوينو نذرانه وه زماپه اند دلته په دې بيروباراوبې سترۍ کې له لمونځ کولو څخه دلمونځ نه کول غوره دي خوبياهم طاقت رانغی په همدې بيروبارکې مې ځان ور ورساوه اوهلته مې دوه رکعته لمونځ وکړ. غارتېټ اولوړقدی انسان پکې پر ولاړه لمونځ نشي کولی.

زموږ ملګري غلام نبي ددې بې سترۍ په ليدلوتوبې ووېستې اوويل يې چې وبرېږم الله[ج] ددې بې سترۍ له امله پر موږداغر وانهړوي عبيدالله وويل که دثورپه غارکې هم همداډول تېل اوبې ستري وي نوزه خونه ورځم.نراوښځې ديوبل په غېږکې وو يوه ځوانه ښځه مې وليدله چې څوتنوله لاسونواوڅوتنوله پښو ونيوله ،دغارله خولې اوبيروبارڅخه يې ووېسته

(c) ketabton.com: The Digital Library

اولوړې تیګې ته یې وخېژوله .د سعودي حکومت د ثوراوحراپه غروکې کارنه دی کړی نه یې د ختلواونه یې دراښکته کېدلولپاره کومه اسانتیارامنځته کړې. زما په باوربنایې لامل یې داوي چې حرااوثورته تلل د حج برخه نه ده او سعودي حکومت دلته ورتلل ضرورنه،. بلکې آن بدعت یې بولي. که دلته تګ راتګ اسانه شي نوبیابه د حج د یومنسک په څېر دلته هم تګ ضرورګڼي که څه اوس هم تقریبا ټول حاجیان ورځي ماډېرې زړې ښځې اوبوډاګان ولیدل چې دې غره ته ډېرپه زحمت ورختل دغره پرسرکانتینونه ووخو قیمتې پکې ډېره وه هملته مو چای وڅښه ورو ،ورو راښکته شو لاندې استاد عباس احمد خفه و اوویل یې چې څنډ مو وکړ ربښتیاهم ماښام ودلمونځ ځای مو داستاد خوښې ته پرېښود.

حرا یاجبل النور دحرم شمال ختیځ ته واقع دی د سمندرله سطحې څخه ۲۲۱متره اود ځمکې له سطحې ۲۸۱متره لوړدی، دې غره ته پوړۍ اګزازي یامنحني ډول دي ځکه یې د پوړیو شمېرډېردی اوورختل په اوسط تګ یوساعت غواړي. دغره په سرکې شمال ته یوه دروازه یاعماره ده چې د دووتیګوپه منځ کې ورته لارده ددې دواړو تیګو په منځ کې فاصله په عرض ۲۰ سانتي متره ده اونراوښځې هڅه کوي چې په همدې ۲۰ متره مسافه کې له یوبله مخکې شي ددې تیګوترمنځ فاصله په اوږدو درې متره اولوړوالی یې دوه متره اوپه وروستنې برخه کې یونیم متر ده خلک په همدې ځای کې په دې ډول لمونځ کوي چې یوبل پسې ودرېږي،رسول الله[ص] همدلته ناست ووچې العلق سوره [اقراباسم ربک الذی خلق] پرې نازل شو.اوله وحي وروسته یوځل حضرت محمد[ص] حضرت جبراییل همدلته دهغه په اصلي بڼه ولیده .

(c) ketabton.com: The Digital Library

له حراڅخه دجمروپه لار راووتلو دملک عبدالعزيزپه تونل حرم ته راروان شو دبيروبار له کبله تونل بند و خودسالنګ اويادرونتې دتونل په څېر په کې دچازړه نه تنګېده ځکه چې سپين پړق اوايرکنډيشن چالان وو پرون له جمروڅخه پر پښولاړو خونن موټرپريمانه وو اودحرم حرم چيغې يې وهلې زه په مخکينۍ څوکۍ داستاد عباس احمدسره ناست وم دلاربندۍ په همدې شېبوکې مې ورته فکرشوچې ټول ورون يې لوڅ وو ماورته وويل استاده پرتوګ کش کړه عورت دې ښکاري خوهغه راته وويل چې دوی يواځې همدا اوږد کميس اغوندي اوپرتوګ ورسره نه اغوندي خولمن يې پخپل ورانه راکش کړه کله چې لارخلاصه شوه اوله تونل څخه ووتو نودحرم په برج موسترګې ولګېدې پاوباندې اوه بجې وې اودماسخوتن لمونځ تيار واواذان وشو دباب بلال سره موځای ونيوه نفل مو وکړل څودقيقې وروسته اذان وشواو جمعه ودرېده

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د نیستمنۍ او شتمنۍ مسابقه

سعودي شتمن هیواد دی خودلته هم د شتمنۍ په وېش کې توازن[انډول] په پام کې نه دی نیول شوی دلته هغه دالفت صاحب خبره یود وینې له فشار او د وینې دډېربښت له امله مري او بل دوینې دکمښت له امله ، الفت صاحب بې له شکه دلوړو خیالونو اوژورو فکرونو خاوند و .هغه پنځوس شپېته کاله وړاندې په افغانستان کې هم دې غمیزې یادپانګو دوېش په کارکې دانډول نه شتون اوددې غمیزې ناوړوپایلوته متوجه و په سعودي کې ددې ناانډولۍ ګراف وروستي حد ته رسېدلی دی ، یوتن به دمیلیاردونوډالروخاوندوي بل به په خاوروکې ژوند کوي ،دیوپر پیسوبه دلوېدیځ بانکونه ډک وي او بل به وچې ډوډۍ ته حیران وي .همدااوس دلویدیځ بانکونه دعربانو پرپیسو څرخي ،پیسې دعربانو او صنعت، تخنیک، سوداګرۍ او پرمختګ پرې دغربیانو روان دی غربیان هم کله ددوی له حماقتونو او عیاشۍ څخه ناوړه استفاده کوي پر یواوبل نوم یې شتمني کنګل کړي، شاوخوا دوه کاله وړاندې مې واورېدل چې امریکادعربي متحده اماراتودشیخانو، امیرانو او شاهزویانو څخه شاوخوا اوه سوه میلیارده ډالرپه یوه اوبله پلمه کنګل کړل. دلوېدیځ په بانکونوکې دعربانودپانګواوپیسوساتل ددې لامل کېږي چې عربان دلوېدیځ مریان شي ،ځکه چې پخپله یې خپل لاس دهغوی تر تیګې لاندې کړی دی . که دوی دلوېدیځ هره روا اوناروا غوښتنه ونه مني نومیلیاردونه ډالریې کنګل کېږي .عجیبه ده پیسې او شتمنې هم ددوی ده اومریان هم دوی دي.

په سعودي کې دابن لادن اوجاحظي په نوم دوه شرکتونه دشتمنیو دانحصاردوه ښې بیلګې دي دادواړه کورنۍ دومره شتمني دي چې حساب یې له دوی هم غلط دی. خوبل خوابیا دهمدې هیواد اتباع دحرمینوشاوخوا

(c) ketabton.com: The Digital Library

اودمکې اومدينې په کوڅو کې پرځمکه ناست اوګدايي کوي . د حرم شريف په شاوخواکې په هره لاراوهره کوڅه کې دګدايي ګرو کتارونه ليدل کيږي. ځينې سوالګرېښتياهم معيوب وي اوځينوبيادګدايۍ او خلکو د پام، عاطفې او شفقت دجذبولولپاره خپل لاس اوپښه تړلې ، پربدن يې مصنوعي ټپونه جوړکړي وي اوداسې زمينه يې برابره کړې وي چې دهرچازړه وربانډې سوځي داسې مې هم واورېدل چې دسعودي له ګاونډيو هيوادونو اوآن له سوډان اونوروافريقايي هيوادونوهم سوالګر په پټه اوښکاره دحج په موسم کې دګدايۍ لپاره راځي .داسې هم شوي چې سعودي چاروکيو څوځله بهرني سوالګرپه ډله ايېز ډول نيولي اوله هيواده يې و ايستلي وي خوډېرژرپر يوه اوبله لار راستانه شوي دي. داسوالګرکله انسان دومره مجبورکړي چې دپيسوله ورکولوپرته يې چاره نه وي، کله کله خپل ټپونه اومعيوبيت دومره جدي ونيسي چې انسان په عاطفي محکمه کې دپيسو په ورکولومحکوم کړي .دسعودي پوليس يې هم مخه نيسي خووس يې نه رسيږي. ځينوسوالګرو په نورو ژبو هم دسوال الفاظ ياد کړي دي: (حاجي بابايک ريال،حاجي بابا يک ريال) اوازونه کوي ځينې کوچنۍ انجونې سرې پورې ونښلي ځينې موپخپلوسترګو وليدل چې دخلکودتېروبستلولپاره يې لاسونه په ځنګلواوپښې هم په ورنوکې قات کړي اوتړلي وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

حجرالاسود

دفقهې په کتابونوکې مې دحجرالاسود په اړه ډېرڅه لوستي اوله حاجيانواورېدلي ووخولاهم ددې تيګې په اړه له سهووسره مخ وم ماګومان کاوه چې داتيګه به دبيت الله له ديواله ځومتره لېرې په مطاف کې ايښې وي .په لومړي طواف کې هم پرې پوه نشوم .په دوهمه ورځ مې ځکه پوښتنه وکړه چې دښکلولوتلوسه يې راسره وه يوملګري مې له لېري راوښود.په يادمې نه دي چې په لومړي ځل به مې کله اوپه ځووم طواف کې ښکل کړې وي خودتلوسې اواشتياق غوښتنه مې داده چې په مکه کې زمادشتون په دوهمه يادريمه ورځ به مې ښکل کړې وي.

دحجرالاسودښکلول هيڅ وخت هم اسانه کارنه دی په ځانګړې توګه دحج په ورځوکې خودژوند په بيه تمامېږي .حجرالاسوددبيت الله په جنوبي کونج کې دملتزم اودکعبې دروازې ترڅنګ ايښې دی دلته دومره بيروباروي چې دطواف مخه يې نيولې وي که دحج په ورځوکې ځوک دحجرالاسودښکلول وغواړي نوچې ځوان اوتکړه هم وي اوحجرالاسود يومترۍ ته ځان ور ورسوي نوهمدايومترفاصله به کله کله په دوه ساعتونوکې هم لنډه نه کړي، کله خوداسې هم کېږي چې ديوچالاس هم حجرالاسودته ور ورسېږي خوچې دتيل ځپه پرې راشي دومره لېرې يې بوځي چې بيايې ورته ورتلل ځوساعته غواړي.

زه يوماسخوتن له لمانځه وروسته ورنږدې شوم يوه عربه ښځه هم ورته ډېره نږدې شوې وه، تيل يې کاوه اوځان يې وررساوه .پوليسو منع کوله خو هغه چېرته منع کېدله ،د ليوني په څېر يې جنګ کاوه خوله يې هم اچوله، دې ته خويې پام هم نه و چې دا ښځه ده اوځان بايد له پرديو نارينه وو وساتي

www.melitahrik.com 0774001116

(c) ketabton.com: The Digital Library

مامخکې هم د حجراسود دښکلولو شرعي حکم بیان کړ، په داسې حالاتوکې چې ښځه بې حجابه شي اویا ځان اونوروته د مرګ اودرانه زیان یقین وي ښکلول یې آن د حرمت حالت ته رسېږي . ما هېڅ ښځه هم نه ده لیدلې چې حجراسود تـه تللې وي اوبېرتـه پـټ سـرراغلې وي ،زه پوهېـدم چـې د حجراسود لـه ښکلولو څخه یې نه ښکلول ښه دي خوبیاهم طاقت نه راتـه .پنځـه ځلـه مـې دمـرګ پـه قبلولـو، جنـګ اوټېـل ماټېـل ښـکل کـړی دی. دحجرالاسود د ښکلولو په برخه کې یوستره ستونزه داده چې ددې تیګې بهرنۍ برخه چې پـه اسـانه شـونډې ور رسـېږي پوښـل شـوې ده .هرڅـوک مجبوردي چې سر ورننباسي اود ننه یې ښکل کړي .یوځل پرې زما اود یـوې ښځې جګړه شوه ،هغې زما مخه نیوله اوغوښتل یې چې خپله ورنـږدې شـي اوماد هغې، بالاخره مـوږ دواړه ټېل راووېستلو ،دېخوایې راباندې ډېرې پټکې او غوسې وکړې.

ځینو خلکو بیا له بل تکتیک څخه کاراخست ، که ددوی کوم ملګري بـه داتیګـه نـه وه ښـکل کـړې نـو ځلـور پنځـه تنـه بـه یوځـل اویوځایې ورغلـل نوروبه خلک ټېل وهل اویوبل ته به یې لاسونه ورکړي وو اوده ته به یې لاره جوړوله ،زموږسره یوڅوتنه هراتي پیاوړي اومست ځوانان وو ، هغوی به هم همدا کارکاوه ،هغوی به په ټوکه ویل چې که هرڅوک دحجرالاسود ښـکلول غـواړي نـو موږتـه دې زر ریالـه راکـړي مـوږیې وررسـوو .د حجرالاسـود ښکلول څه کم ارزښته خبرنه ده ،خلکوبه ورتـه پـه حرم کې شپې تېرولـې، اسانه وخت اود بیروبارد کمښت دشپبولپاره به په حرم کې پاتې کېدل، یوځل د حج لـه مراسمو کـوم شـل ورځـې وروسته د حرم د خادمانودیوتن سـرګروپ (شاهد)سره دحـرم پـه دریـم پـوړ کـې ماسـخوتن ناسـت وم چـې ګرځنده تیلیفون یې وشرنګېد، یودوست یې لـه پاکستان څخه پـه تیلیفـون

(c) ketabton.com: The Digital Library

کي ورته ډېره سپارښتنه کوله ورته ویل یې چې هغه فلاني حاجي راته له مکې معظمې څخه ټیلیفون وکړ او ډېر خفه و، ویل یې چې له اخترنه تراوسه ډېر کوښښ کوم خونه یم توانیدلی چې حجرالاسود ته ځان وررسوم ،هغه له شاهد څخه وغوښتل چې ورسره مرسته وکړي او حجرالاسود ته یې ورسوي خوشاهد ورته وویل چې بله هره مرسته ورسره کولی شم خوداکارنه شم کولی ځکه چې یوخوهلته د بیروبارله کبله موږ هم نه شو ورنږدې کېدلی اوبل داکار حکومت هم منع کړی دی که هرپولیس اویا د حرم خادم یا کارکوونکی په دې کارونیول شو نو د سعودي حکومت ورته سزا ورکوي، ته ورته ووایه چې خپله کوښښ وکړي.

حجرالاسود د کعبې په جنوبي ګوټ کې د مطاف له سطحې یواعشاریه لس متره پورته اینبودل شوی ،اوږدوالی یې ۲۵ سانتي متره اوپلنوالی یې تقریبا ۱۷ سانتي متره دی . رسول الله ص لا په نبوت نه و مبعوث شوی چې دمکې اوسېدونکیو کعبه ودانه کړه خود حجرالاسود په اینبودلونه جوړېدل هرقام غوښتل چې داویاړ خپل کړي د ابوامیه مخزومي دقبیلې یوتن سپین ږیري پیشنهاد وکړ چې سباسحر هرڅوک وختنه له نورو وړاندې له باب بني شیبه څخه کعبې ته راغی نود هماغه پرېکړه د تطبیق وړده .سبا سحرخلکوکتل چې د حضرت محمد ص د تندي رڼا راښکاره شوه حضرت محمد ص له درایت او کفایت څخه کارواخست تیګه یې پر څادرکیښوده دهرقوم یوتن استازی یې راوغوښت اودڅادریوه یوه پیڅکه یې ورکړه اوتیګه یې دکعبې دېوال ته نږدې کړه بیاهغه [ص]په خپلومبارکولاسونوهغه واخیسته اوپه خپل ځای یې کېښوده اوپه دې توګه یې د قومونو ترمنځ د سترشرمخه ونیوله .

رسول لله ص فرمايي چې حجرالاسود له جنت څخه راغلې تیګه ده .

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاريخ پوهان وايي چې کله حضرت ابراهيم ع کعبه ودانوله ،د کعبې ديوال لوړ شو او حضرت ابرا هيم ع نه وررسېده نوالله ج دا تيګه له جنت څخه راولېږله چې هغه[ع] پرې ودرېږي او دېوال ته وروررسېږي.

تاريخ پوهان وايي چې داتيګه به پخپله دکارپه وخت کې د ابراهيم ع ترپښولاندې تاوېدله.

دا تيګه يوه ټوټه وه خو دقرامطه وو په وخت کې اوله هغې وروسته داسې پېښې وشوې چې ددې تيګې ښکاره برخه ماته شوه اوکوچنۍ ټوټې ترې بېلې شوې لويه ټوټه يې دخرماپه اندازه ده.قرامطه داسمعيلي باطني شيعه ډله ده چې حجرالاسود يې په ۳۱۹هجري کال مات کړاوپه ۳۳۹هجري بېرته ترميم شواودسپينوزروپوښ ورکړل شو دا اته واړه هماغه ټوټې دي چې دحجرالاسودپه منځ کې اېښودل شوي اوښکلول يې سنت دي. دتيګې اوپوښ اونورو برخوښکلول سنت نه دي. سعودي حکومت د[۱۴۲۲ه]په ربيع الاول کې داتيګه اوپوښ له سره ورغوه اوډېريې ښکلې کړې دي. يوځل دماسخوتن لمانځه په وخت کې پرې دبرېښنا دګروپ رڼا پريوتې وه دسپينوزرودې پوښ دې رڼا ته داسې انعکاس ورکړی و چې ما ګومان وکړ له حجرالاسود څخه سپين راډونه راتاو دي.

درواياتوله مخې، دې تيګې لومړی تک سپين رنګ درلود خوداچې هرګنهګاراوبې ګناه ښکلوله دانسانانودګناه له کبله ددې تيګې رنګ تور واوښت. امام مجاهد وايي کله چې حضرت عبدالله ابن زبير کعبه د ودانولوپه نيت ورانه کړه نوماوليدل چې دحجرالاسود دمنځ رنګ سپين و رسول الله[ص]فرمايي چې داتيګه به دقيامت په ورځ دهغه چاشفاعت وکړي چې ښکل کړې يې وي حضرت عايشې[رض]دبيروبارله کبله ددې

(c) ketabton.com: The Digital Library

تیګــې لــه ښــکلولوډډه وکــړه .حضــرت عمــررض چــې یوریښــتونی، مجاهد ،موحـــد ،فاروق اوانقلابـــي خلیفـــه و ددې لپـــاره چـــې خلـــک دحجرالاسودپه احترام کې افراط اومبالغه ونه کړي نوداتیګه یې مخاطبه کړه .ورته یې وویل: زه پوهیږم چې نه چاته ګټه رسولی شي اونه نقصان یوه تیګه یې که رسول الله[ص] مې نه وای لیدلی چې ته یې ښکل کړې یې نو مابه هیڅکله هم نه وې ښکل کړې .

واړه لګیا ځیني ځان ځیني جهان جوړوي

نهه بجې سحرمې خالد ته فون وکړهغه په ۱۵۳مه ودانۍ کې اوسېده. لـه ده سره زموږکلیـوال هـم ووپـه جروال کـې درې لـویې او ځوپـوړیزې ودانـۍ خواپـه خـوا دي .دا ودانـۍ افغـان دولـت کرایـه کـړې وې،دلتـه ۴۵۰۰تنـه افغانـان اوسـېدل بعـثې هـم پـه کـې دفتردرلـود .خالـد لـومړي پوړتـه راغـی ماورتـه وویـل چـې لـه قـاري زمـري سـره مـې مـخ کـړي هغـه هـم راسـره روان شوقاري زمری په اوم پوړکې اوسېده ،لفت یابریښنایي زینې هم خرابې وې. قاري زمری مې له ځان سره ملګری کړ اواتم پوړته دطالب اخونزاده خونې ته ورغللوپه دې خونه کې لـه طالـب اخونزاده [اخـونزاده صـاحب ددې کرښـوله لیکلوڅواونۍ وړاندې وفات شو انا لله واناالیـه راجعون]پرتـه زمـوږ دکلـي ملک معلم صاحب میرزمان، سمیع الله اوصابر هم اوسېدل دوی له ځان سره خپلې مېرمنې هم راوستې وې چې هغوی په بله خونه کې اوسېدلې، دامهال ددوی پوښتنې ته زموږ بل کلیوال غلام دستګیر اوزموږ دتره زوی شبر هم راغلي ووڅوشېبې موپه پردیسۍ کې دکلي کورخبرې اوټوکې ټکالې وکړې پاوباندې یوولس بجې لمانځه ته روان شو

(c) ketabton.com: The Digital Library

معلم صاحب میرزمان زما ملګری دی ،تکړه وینا اخلاقي او هغه دچاخبره مخ ماتي زامن لري په پیښورکې هم په کمپ کې څوارلس کاله یوځای اوسېدو. طالب اخونزاده زما له پلاره هم ډېر مشر و خوزما ملګری و ښه شوقي ځواني یې تېره کړې وه په بډه ببره کې زموږ دجامع مسجد موذن ووخوږغږیې درلود اوخوږ او اوږد اذان یې کاوه یوځل په بډه بیره کې چې دادمسجدموذن وودمسجد او دمسجد دلاسپیکرواک او اختیارهم له ده سره و ،نه پوهېږم په څه خبره مې ورسره ورانه شوې وه ورته مې وویل چې لاسپیکرراته خلاص کړه چې خلکوته مسایل کوم هغه هم لاسپیکرراته پرانیست اومایک یې زما قدته برابرکړهغه وخت به زه ایله د ۱۲کلونووم په لاسپیکرکې مې مسایل پیل کړل طالب اخونزاده ،اخونزاده وه خلکوورته عقیدت اوپرزوینې درلودلې دم اودعایې پرې کوله اوماورپسې راواخیسته داسلام له نظره مې د نسب موضوع راوسپړله، دی راته ناست و اوماپه لاسپیکر کې ویل چې په اسلام کې میا اواخونزاده نه شته دی سید ، میا اوخونزاده یې لاځوک دي په اسلام کې د بهترۍ معیار شخصي تقوا ده هرڅوک چې متقي وي که جټ او جولا هم وي نو هغه بزرګ دی دم او دعا باید پرهماغه وشي په دې خاطرد چااحترام مه کوئ لاسونه یې مه ښکلوئ ،دم اوتعویذ پرې مه کوئ چې ګوندې هغه اخونزاده دی ،دنوح ع او دهغه دکافر زوی، دحضرت ابراهیم ع او دهغه د کافر پلار ،دحضرت رسول ص اود هغه دکافرتره کیسې مې وکړلې چې ګویا هرڅوک دخپل عمل مسؤول دی، ما دده پرضد خبرې کولې دی راته ناست و لاسپیکر یې هم راته چالان کړی دی، مسایل مې چې بس کړل نو همدومره یې راته وویل چې زړه دې یخ شو .

(c) ketabton.com: The Digital Library

اخونزاده صاحب اوس مهال ډېر کمزوری اود ځواتیاکالووو اوس د کمزورۍ له امله حرم ته لمانځه ته تللی هم نه شي لمونځونه په خپله خونه کې کوي دحج په ورځوکې غلام دستګیردومره مرسته ورسره وکړه چې ځوک یې د خپل پلارسره هم نه کوي هلته هرځوک ځان ته حیران وي له بل سره مرسته سخت کار دی او لوړ عزم غواړي اوبیاله کمزورو اوپه نورو متکي خلکوسره، خوغلام دستګیر دا همت وکړ چې اخونزاده صاحب یې په ویلچر(دناروغانو بایسکل)کې کېنولی منی،عرفات اومزدلفې ته وروست دجمرود ویشتلو ،د طواف زیارت او قربانۍ کاریې ورته اسانه .زما له ماما حاجي حبیب الرحمن استاذ سره په خونه کې یو کونړی سپین ږیری اوسېده چې اوس دجلال اباد په اکمالاتي بیز کې اوسېږي زوی یې هم ځوان مولوي دی او اوس د حج په معلمینوکې راغلی دی ، ماما مې وویل چې دامولوي له مور سره نږدې ودانۍ کې اوسېږي وروسته بیاما داځوان مولوي ولیده واقعاً چې تندرسته اوښکلی سړی و د وخت په تېرېدوراته څرګنده شوه چې ده کولی شول چې خپل پلار له ځان سره په یوه ودانۍ کې خوپربېږده آن په یوه خونه کې مېشت کړي خو دده د خدمت له کبله یې ونه غوښتل چې پلاریې ورسره نږدې وي دا سپین ږیری یوه میاشت زما ماما ته پر شاوو په مزدلفه اوعرفات کې مې ماما دې مولوي صاحب ته فون وکړ چې پلار دې نور ستړی او له پښوپاتې دی او زه یې هم ستړی کړم، راشه او مرسته ورسره وکړه هغه ورته په خوله ښه کړي و خونوریې خپل فون بندکړی و دوه ورځې زنګ هم نه ورته، په دریمه ورځ چې په شیطانانوکې پلار اوزوی سره مخ شول نو پلاریې ښه د زړه له خلاصه ښکنځلې

ورته وکړې او ورته یې وویل چې د حج په دې مقدسو ورځواو مقدسو ځایونوکې یې ښې پرېمانه ښیراوې ورته کړې دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

داخونزاده صیب دوي تله کتلو وروسته چې حرم ته لاړو نولومړي او دوهم پوړ کې ځای نه وو ،لاندي ځمکتلي (زیرزمیني) ته ښکته شو ،بهر ښه ګرمي وه خو هلته پریمانه ایرکنډیشنونه لګیدلي وو.دا ځمکتلي له کعبې څخه راتاو اوډیر پراخه دي

تک سپین ګران بیه مرمر یې هم په فرش ،هم په و یالو او هم په دیوالونو کې لګیدلي دي. دزمزم دګرمو اوسړو اوبو سلګونه ترموزونه ایښي دي .دیوالونه یې فولادي ته ورته ډیرسنګین رنګ شوي دي.دحرم دننه په هر پوړ کې سلګونه دبوټانورفونه ایښودل شوي چې ډیریې دمرمرو دي ،همداراز دقرانکریم سلګونه رفونه چې پرهر رف کي لسګونه قرانکریمونه ایښي دي .

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

تېلېفون

هر حاجي اړ دي چې د خپلې کورنۍ اودوستانوسره داړيکو لپاره يو ګرځنده تيلفون (مبايل) اويوسيم کارت ولري ماهم په جده کې له ښکته کېدلو سره سمدستي يوسيم کارت واخست ،هغه سيم کارتونه چې په بازار کې لس رياله بيه لري هلته په ۲۵ رياله پلورل کيږي. زمانمبر ۰۵۴۹۴۳۹۹۸۳ وو؛ خو د ۲۵ ريالوکريديت هم پکې وو، کورته مې زنګ وواهه د يوې دقيقې پرسريې څلور رياله وګرځول.

د سعودي مخابراتي کمپنۍ چې دحج پرمهال يې غوالنګه وي له هرې خوا وهنه کوي له يوې خوا په دې موسم کې دخپلوبهرنيواوکورنيو اړيکو بيې لوړوي له بلې خوادخپل کريديت کارت بيې هم يو نيم چند لوړي يعنې لس ريالي کارډ په پنځلس اودشلو ريالوکارډ په اته ويشتو اوديرشو ريالو پلوري، يوځل خومې دحرم شريف ترخنګ له يوه دوکاندار سره جنجال هم وکړ،ورته ومې ويل چې دلته خوقانون نشته اويا يې درناوې نه کوي نو لله ج ته به څه ځواب ورکړئ چې د حاجيانو له اړتياڅخه ناوړه ګټه اخلئ. خوتاسو ته به دعربو اوبيادشتمنو عربو غرور معلوم نه وي ؟

دامخابراتي شبکې له حاجيانو ډيرې ګټې اخلي ،شاوخواشپږ ميليونه حاجيان دنړۍ په ګوټ ګوټ کې له خپلو کورنيو سره اړيکې نيسي.کورنۍ اړيکې يې هم لوړې يعنې يوه دقيقه لږڅه باندې يو ريال وي. سعودي مخابراتي شبکې هم په افغانستان کې دفعالو شبکوپه څېرخلک تېر باسي، خلکو ته مسج (پيغام) وليږي چې تاته دکمپنۍ لخوا موټرونه،ميليونه ريال يا... په انعام کې وتلي دي او يونمبر ورښيې چې دېته زنګ ووهه ،ځينې ناخبره خلک بيادې نمبرو ته زنګ ووهي په دقيقو دقيقو ورسره غږيږي خو

(c) ketabton.com: The Digital Library

پايله يې صفر وي .ماته هم يوځل مسج راغی چې تاته په انعام کې ۲۱موټر وتلي دي دادې درته مبارک وي او دې نمبر ته زنګ ووهه خوماورته زنګ ونه وواهه .وروسته مې واوريدل چې نورو ملګروته هم همدا ډول پېغامونه راغلي وو.په سعودي کې له ګرځنده تلفون څخه دکبينې (pco) د مکالماتو نرخونه ټيټ دي .خويوخوپه کبائنوکې بيروبارډېر وي بل هلته هم دوکه کيږي.مونږ دتلفون لپاره په جروال کې له همدې کبينوڅخه يوې ته ورغلوبهرنۍ اړيکې في دقيقه ۴۹ هللې يا پېسې وويلې خو في دقيقه يې ۵۹ هلې حساب کړې او درې دقيقې به يې څلورحسابولې خوبياهم دمبايل په پرتله دانرخونه ارزانه و ،ماله همدې ځايه په استرالیاکې خپل ملګري عزت الله عظيمي ،په پېښورکې دمولوي صاحب اظهارالله پلار، په تګاب کې دمولوي اظهارالله دتره زوي نجيب الله اوپه کابل اوجلال آباد کې خپلې کورنۍ سره اومامامې هم له خپلې کورنۍ سره په جلالآبادکې خبرې و کړې.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

حرم او جنازې

په حرم شریف کې د هرلمانځه وروسته د جنازې اعلان کېده ،د مکې معظمې او سیدونکو خو پرېږده آن له نورو نړدې ښاروهم خلک د حج په په موسم کې د خپلو مړو جنازه په حرم کې کوي .زمانه یادېږي چې مونږ دې په حرم کې له لمانځه وروسته جنازه نه وي کړې .له فرض لمانځه لږ وروسته غږ وشي چې (الصلوة علی الاموات یرحمکم الله) یعنې(پرمړو لمونځ (جنازه) کوو ، الله ج دې پرتاسو ورحمیږي) .

دلته د مړو یوځایي یاټولیزه جنازه کیږي هرڅو جسدونه چې راشي د امام په مخکې یې کتار کیږدي او په یوه نیت د ټولو جنازه یوځای کوي، یوځل د جمعې په ورځ سحر د جنازې لمونځ وشو خوسمدستي بیا د جنازې اعلان وشو بیاموجنازه وکړه زه د باب اسماعیل له لارې طواف ته ننوتلم چې په دروازه کې یې له کعبې څخه جنازې راویستلې ،مړې یې په تذکرو کې اچولې او په اوږو یې ایښې وو له جنازې وروسته یې بهرراویستل.مونږمنتظروو چې جنازې ووځي اومونږ ننوځو مامړي شمیرل په دې سحر یې ۳۰ مړي راوویستل . وروسته زه پوه شوم چې د دوه ځلې جنازې لامل همداوو چې د ابه د امام په مخ کې د ۳۰ تذکرو یامړو ځای نه وو نو جنازه یې دوه ځله وکړه .د ډیرو مړو مخونه لوڅ وو. په مدینه منوره کې مو هم له هر لمانځه وروسته جنازه کوله داخلک د دې لپاره هم له لېرو ځایونو خپل مړي حرمینو ته د جنازې لپاره راوړي چې یو خو د حرم فضیلت دی او بل د جنازې د ګډونوالو د شمیرډیروالی .د حج په ورځو کې په هر لمانځه کې په میلیونونو مسلمانان وي او د چا په جنازه چې خلک ډیر وي هغه نېکمرغه وي ځکه چې ډیره دعا ورته کیږي

www.mellatahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

.دلته په جنازه کې وروستۍ تکبیر ډیراوږد وي او امام سلام هم یوازې ښې خوا ته اړوي چپ خواته سلام مو ونه لید.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه پرچاڅوک کار لري نه پرچا غوسې کوي

دلته له فرض لمانځه وروسته دعا نشته ده ، دافغانستان په څېړ له ييزسنت نشته دي.همدا چې امام سلام وګرځوي سمدستي طواف پېل شي .او آن امام لادوارو خواووته سلام نه وي ګرځولی چې حجر اسود حمله اوطواف پېل شي .

هلته د بې شرمۍ ،آن د بد اخلاقۍ تصورهم نشته،دچاپه لمانځه اوپه مذهب نيوکه نشته ده . کله کله دبيروبارله کبله يوپربل غوسه وشي خوجنګ ،وهل ټکول نشته ،يوځل ماوليدل چې دحرا په غار کې دوه نفره لږه شيبه ونښتل نور مې په ټوله موده کې لاس اچول ونه ليدل.

ځينې خلک کعبې ته پښې غځوي په صف کې لمانځه ته منتظر وي هماغسې په ناسته ويده شي ، چې اقامت وشي لمانځه ته ودرېږي او اودس نه کوي ،دلمونځ کوونکي په مخ کې خلک تېرېږي آن يو پربل پښې ږدي ،کله کله خونارينه د اړتيا له کبله له ښځوسره ونښلي،په سينه يې سينه اونوربدن يې پښه کېږدي،دټولو ښځومخونه لوڅ وي ،آن که په احرام کې يې پټ کړي نودم پرې اوړي ، په زوره امين ويل، په امام پسې قرائت ويل کېږي ځينې يوازې لمونځ کوونکي هم په زوره قرائت[قرائت باالجهر]وايي رفع اليدين شته خوهيڅ بل ته بد نه ګوري اونه ورته کافريا ګمراه وايي. داکارونه د اسلام دنشئت اوصدور په ځای کې اودخدای په کورکې کېږي خوټول يوبل زغمي اومذهب يې حق بولي خوپه افغانستان اوپاکستان کې بيا په همدې خاطريوبل کافراو مباح الدم بولي اودزرګونو خلکوويني دهمدې مذهبي اوفرعي اختلاف له امله تويې شوې؟؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلتــه زړونــه او فکرونــه یوخوجــامې ښلــې ښلــې دي، د افریقــا د اوسېدونکیو د نارینه اوښځینه وودجامو په رنګ کې ډېرتوپیرنه لیدل کېږي دواړه توره یاخړه ګلداره ټوټه اغوندي ځیني افریقایان دخپلوجامو په څېرلــه رنګــه ټوکرځــه جــوړپټکی هــم پــه ســروي کلــه کلــه خــویې دنارینــه اودښځینه ووتــوپیرهم نــه کېــږي دلتــه پــه زړونــوکې ټګــي نشــته دپــاکۍ اوصداقت خاوره ده. یوشخص له لمرین او ګلورین بدن سره هم غرېدلی شي، دلته داسې ښکلې هم لیدل کېږي چې دځمکې پرسرحورې ګڼل کېږي اودصورت لـه پلوه داسې بدرنګ هم لیدل کېدل چې خلکو تـه یـې پـه لیدلودېوان وریـادېږي خوهېڅوک دچاپـه ښکلا اوبدرنګۍ کـارنلري اونـه ښکلاکوم امتیازلري.

پــه پېښــور کــې د ســید جمال الــدین افغــان پــه لبســه ، او وروســته بیــا دحضـرت عمـر فـاروق رض پـه دارالمعلمـین کـې زمـوږ یـوانقلابي اسـتاد مولوي عبدالظاهر چې دښاغلي مجاهد مشرانجنیرحکمتیار استاد هم وو او پـه رښـتیا چـې روڼ انـدی او نوښـتګر عـالم وو مـوږ تـه ویـل چـې داپـه داستانونو او افسـانوکې چې ددیوانـو اوښـاپیریو نکلونـه او کیسـې راځـي زمـا پـه انـد دا دیـوان بـه توریوسـتي سـوډانیان او دانبـاپیرۍ بـه ترکـاني انجونې وي.

دځینوتوریوستوښځوپر مخ اوږده،اوږده دچاقودتیغ پـه اندازه داغونـه وو په لامل یې پوه نشوم ډېرې ښځې پـه لمانځه کې تورک نـه کوي یوه هندۍ ښځه دتهجدوله وخت څخه هم وړاندې لمانځه ته راغلې وه اوپه لومړۍ صف کې یې ځای نیولی ووخوتې خوره کوچنې یې لمانځه تـه پرېښـوده اوپـه لومړي صف کې هم دجماعت له لمانځه څخه پاتې شوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

جنة المعلی

داتاریخي هدیره دحرم شریف ختیځ ته په څه باندې یوکیلومتره واټن کې دیوې غونډۍ [چې اوس ډېره هواره شوې ده] جوړه ده په دې مقبره کې ډېرصحابه اوتابعین خاوروته سپارل شوي دي. ددې هدیرې په اړه رسول الله[ص]فرمايي چې داڅومره ښه هدیره ده.

ځیني وايي چې ددې هدیرې تر څنګ پرته غونډۍ معلی نومېږي اوله همدې امله داهدیره هم په همدې نوم ونومول شوه

یومازیګرمې چې له لمانځه وروسته طواف وکړ ماماته مې زنګ وواهه دواړه ملګري شواوجنة المعلی ته روان شوجنت المعلی جروال ته د وتلي تونل په سهیلي خوله کې دلوړواودنګو ودانیوپه منځ کې پرته ده معلی غونډۍ چې داهدیره ورته منسوبه ده دهدیرې شمال ختیځ ته پرته ده داهدیره دیوې سپیني څلوردیوالی په منځ کې پرته ،اوږدوالی یې شاوخوانیم کیلومتریاپنځه سوه متره اوپلنوالی یې سل متره دی چې ټول مساحت یې پنځه ویشت جریبه راځي موږیې شمال ته پر غځېدلي سړک ورغللوداسړک دغونډۍ په لمن کې اوهدیره ترې ټیټه ده

دلته دهدیرې څلوردېوالې هم ډېره لوړه نه ده اوټوله هدیره ترې ښکاري موږچې ورغلوپه همدې وخت کې یې له شمالي دیوال څخه پنځه مړي دښخولولپاره راوړل، دازمونږلپاره ښه چانس و چې په جنت المعلی کې دښخولوپه اړه دعربود دود اودستور ننداره له نږدې وکړو. په دې خاطرچې ننداره موښه کړي وي له دېوال پرراوتلي تیګه موپښه کېښوده اوددېوال سرته وختلواوهملته دتدفین مراسموته نږدې کیناستودپولیسووېره هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

راسره وه خو ،ښه وه دامهال نه لیدل کېدل دعربو دمړي ښخولو مراسم مې ډېرخوښ شول ډېراسانه،ساده اولنډ و.په دې ډول چې په جنت المعلی کې قبرونه دیوې نقشې له مخې کتارجوړشوي دي. دقبرمنځ پوخ اودېوالونه یې له پخوخښتوجوړشوي په سریې ددې لپاره چې ونه نړېږي بیمونه اچولي دي دمړي دښخولولپاره قبرونه تیارپه ګوته شوي دي په هدیره کې مړي دیومهالوېش له مخې ښخېږي اوپه ترتیب هرقبرته دنوبت له مخې وړل کېږي دهرمړي دقبرنمبراوبرخه لیکل کېږي ځکه چې ددې هدیرې دمستخدمینودوینا له مخې، په دې قبرو کې مړی تریوکال زیات نه پرېښودل کېږي ځیني بیاوایي چې کال وروسته ددې مړوهډوکي را وبستل کېږي اوبل چېرته وړل کېږي اوځینوبیاویل چې په همدې قبروکې داسې کیمیکل یاکیمیاوي مواد اېښودل کېږي چې په یوکال کې دننه دمړي هډوکي هم خاورې اوقبراوزګارشي دښخولولپاره راوړل شوي پنځه واړه جسدونه په تذکروکې اېښودل شوي اوله پنځوواړوسره ټول ځلوینښت تنه هم نه وو جنازې شاید پخواشوې وې هره تذکره دقبرترڅنګ کېښودل شوه ،قبرونه لږژوردي هرقبرته کوچنۍ زینه اېښودل شوې وه دوه تنه ورښکته شول مړی یې هم ورښکته کړ لاندې یې کېښود بېرته راوختل دقبرپرسرسیمنتي تختې کېښودل شوې لږسرګړی دتختوپه قاتونوکې کېښودل شو،دیوې لاسي کراچۍ په اندازه شګه پرې واچول شوه، له ځمکې سره برابر یا دنیمي لوېشتې په اندازه له ځمکې لوړ هملته په ولاړه لاسونه پورته او دعا وشوه،دې کار ټول پنځه دقیقې وخت هم ونه نیوه،خلک بېرته روان شول، وروسته راته غلام دستګیر وویل،چې په دې مازیګر په حرم کې د ۱۳تنو جنازه وشوه ، ښایي ۸نورمړي یې بل چېرې ښخ کړي وي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

دمړو ښخولو دمراسمو له ننداري چې فارغ شو نو هديرې ته دننوتلو په فکر کې شو مخامخ مو ډېر خلک وليدل چې هديرې ته راننوتل ،دروازه مو وموندله،دهديرې سويل لوېديځ لورته وه ،موږهم ورغللو په لويه دروازه ورننوتلو، ښې خواته ودانۍ وه، هرڅوک ددې ودانۍ له لارې هديرې ته ننووت،په ودانۍ کې څو خونې، دهديرې بشپړه نقشه ،څوځايه سکرينونه،چې په هديره کې دلګېدلوکمرو تصويرونه او ټوله هديره پکې ليدل کېږي ،په دې ودانۍ کې لوی سالون دی چې دواړو خواووته يې څوکۍ پرتې دي، په يخچالونوکې پريمانه يخې اوبه موندل کېږي ،دننه هديره کې څو سايه بآنه جوړ شوي دي.

په هديره کې له سهيل څخه قطب (شمال)ته سړک چې په څلورو برخوويشل شوی، همدا راز له ختيځ څخه لوېديځ ته هم لوی سړک دی.

دهديرې ختيځې خواته له يوې بلې هديرې کتاره راتاوه وه، ده ددې کتارې شمال ته يوه تکه شنه ونه ولاړه ده او ددې ونې لاندې په اسلام کې د لومړنۍ او په نړۍ کې د ترټولو غوره مېرمنې ام المومنين حضرت خديجة الکبرا قبر دی،خديجة الکبرا د حضرت رسول اکرم ص لومړنۍ مېرمن، دهغه ص د ژوند دستونزمنوشېبوملګرې، دهغه د زړه تکيه،ارام ،اطمئنان اوسکون وه، هغه لومړنی انسان وو چې پر حضرت محمد ص يې ايمان راووړ اودهغه رسالت يې تصديق کړ،د رسول الله ټوله اولاده او ورثه له همدې مېرمنې څخه ده، رسول الله ص له نورو مېرمنو هم بچيان درلودل خوهغه ژر وفات شوي دي يواځې د حضرت خديجة الکبرا د لور حضرت فاطمة الزهرا بچيان او لمسيان پاتې دي چې نن سبا د ساداتو په نوم يادېږي.

www.meltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دحضرت خدیجة الکبرا د قبر څنګ ته څوک نه ورپرېږدي خو ۲۰ یا اویا مترۍ ته یې دکتاړې خواته هرڅوک ورځي، دحضرت خدیجة الکبری قبر هم د نورو قبرونو په څېر له ځمکې سره برابر او له نورو قبرونو سره یې توپیرنه کېږي، په دې لویه هدیره کې ددې جلیل القدره صحابیې له قبر پرته پرېوبل قبر هم ونه نده راښنه شوې.

مادهند د راجستان ایالت په اجمیر کې د خواجه غریب نواز اوپه ډهلي کې د سید نظام الدین اولیاء مزارونه او ددې مزارونو پر سر حیرانوونکې ودانۍ، ګنبدې له تصور وتلې لګښتونه او افراطي حرکات هم لیدلي دي، او دحضرت خدیجة الکبری مزار هم .سړی حیران شي چې په مسلمانانو کې دا دومره خرافات او شرکیات څنګه رامنځته شول ؟

جنت المعلی په نقشه برابره قبرونه یې کتار او منظم دي په څوبرخووېشل شوې ده په یوه برخه کې یې چې شاوخوا نیم جریب به وه ما قبرونه وشمېرل $18 \times 18 = 324$ قبره و.

خلک هدیرې ته ورتلل دعاګانې یې کولې خو پولیسوچاته اجازه نه ورکوله چې خرافات وکړي،خاوره واخلي یا نور بدعتونه ترسره کړي.

دهدیرې دلویې دروازې ترڅنګ د مړو د وینځلو ځای ،نارینه اوښځینه ووته ببېلې ببېلې بیت الخلاوې او د اودس پاک ځایونه وو ،دمړو وینځلو پر یوه خونه یې لیکلي وو (مغسلة الاموات الخیر یه بجامع المهاجرین بمکة المکرمةهاتف ، ۵۴۰۴۰۰۰.

دجاد الاسلام په نوم یوه بنګله دبښي چې ځان یې هلته دبنګله دیشیانو په مدرسه کې استاد معرفي کړ راته وویل چې دلته یواځې سعودیان ښځوي او بهرنیان او دحج مړي اوه اته میله لېرې دشریبه په نوم ځای ته دښخولو

(c) ketabton.com: The Digital Library

لپاره وړي ، شاهد وويل چې سعودي دلته وفات شوي حاجيان خپلو هېوادونوته نه ورکوي اوهمدلته دغزې دسړک ترڅنګ هديره کې يې خاوروته سپاري .هغه وويل چې دالويه هديره ده ،مړي په نقشه ښخوي اوله خاورو سره دمړي د ژر خاوره کېدلولپاره کېمياوي توکي ګډوي.

له هديرې سره نږدې مسجدالجن دی،له جنت المعلی څخه د مسجدالجن منارې ښکاري خو نور مسجد لوړ پوړيو ودانيو پټ کړی دی، دامسجد په هغه ځای ودان شوی چې رسول الله پکې پيريانوته وعظ اونصيحت کړی اوهمدلته يې ورسره لمونځ کړی دی، مسجدالجن کوچنی ، دوه پوړيزه اوډېرښکلی مسجد دی،موږ چې ورننوتلو نو داوخت په حنفي مذهب کې نفل لمونځ مکروه وي،خوموږله شوقه پکې نفل وکړل،په مسجدکې سور رنګ ،ښکلې او ګران بيه غالۍ پرته وه چې ټوله يوه غالۍ ښکارېده،دجنت المعلی اومسجدالجن د زيارت کوونکيو ډېره برخه ايرانيان دي.

ثور غار

کله چې حراغارته تللو نو ډېرېور دثور دغره ترڅنګ تېر کړو ،هلته مو دانسانانو لوی کتار وليد چې غره ته خوت،دحرا غره موږ ستړي کړو خدای شته چې ثور غره اوغارته مې ډېر زړه نه کېده بل مهم دليل دا و چې ثور ته ختل په حرم کې په جماعت زموږ دلمانځه د فوت کېدو لامل کېده ،ثورته ختلو خلکو هم راته ويل چې داغر د حرا په پرتله ډېر لوړ اوستړی کوونکی دی خوله دې ټولو سره، دامې هم نشو زغملی چې ثور غار او په ډېروسختو شېبوکې د رسول الله ص پناه ځای ونه وينم، بالاخره يوه ورځ سحر زه او هزاره توکمی شيخ معصوم علي ،تاجک توکمی ګلاغا يا حاجي نادر د ثور دغره په

(c) ketabton.com: The Digital Library

لـور وخوځېـدو ،ثـور غـره تـه مـو مـزل دملي وحدت دمظاهرې پـه هیلـه پیـل کړ،نعمت الله مـو د تـوډې مـوټر چلوونکی شـو، او دڅو لویـو او ښکلیو پـار کونو ،چوکونو،اومارکېټونو له وهلو وروسته یې دغره لمن ته راوستو، دثور دغره لمن ته ترډېره حده موټر ورځي لـه مـوټره ښکته شو او هغه مـو رخصت کړ.

ثور غره ته ختلې لار ټوله له تیګو جوړه پراخه زینه ده خو دا زینـه دحـرا د زینې په څېر له سیمنټو جوړه نده، اونه هماغسې ستوغه او سخته ده.

پرلاره موډیوکانټین ترځنګ دمه وکړه چای او اوبه مو وڅښلې دلتـه دهرڅه بیـه دوه چنده وه دیـوه پیالـه چای بیـه هم دوه ریالـه وه چې د ۲۲افغانیومعادل کېږي.

دلته مې له یوه ترکي سره بحث وکړ،د وزیرستان د وانـه اړوند دشګۍ اوسېدونکي سید غلام سره مې هم کیسې وکړې، هغـه راتـه وویـل چې:پـه وزیروکې احمدزي، شادي خېل ،ذلي خېل ګنګي خیـل تـازي خېـل قومونـه شته او دی پخپله شادي خېل وو،هغه زیاته کړه چې ۲۲مـه یـا۲۷مه ورځ ده چـې دانګـوراډې درباط خولـه مرغـه سـیمې تـه ۲۰۰تنـه امریکایـان او دافغانسـتان ملـي اردو ځواکونـه راغلـل اولـه ۳۰۰تنوطالبانو سره ونښـتل ،امریکایانو ۲۸الوتکې هم راوغوښتلې اوسخت بمبار د یې وکړ،د هغه پـه وینا ،په دې جنګ کې افغان امنیتي ځواک او امریکایان ټول ووژل شول او ۷۸تنه طالبان هم شهیدان شول ،سیدغلام د بهرنیانودې تلفاتو ته پخپله هم خوښ و او ویل یې چې دکلي اوسیمې خلک یې هم خوښ دي او دایـې لـه امریکایانوسره په تېرو لسو کالوکې تر ټولو سخته جګړه وبلله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلته هم دلارې جوړولو په نوم د حراغره په څېر څوځایه چنده ټولېده، د چندې په ټوکرۍ کې چینایي ین او اندونیزیایي روپۍ هم وې په یوه نوټ یې لیکلي وو.

۵۰۰۰ :Bank indonisia

limaribu rupiah

یو اندونیزیایي راته وویل چې داخلور سعودي ریاله کېږي.

ثورغار دثور غره په څوکه کې له شمال ختیځ څخه لوېدیځ لورته پروت دی، او له شمال ختیځ څخه ورته د تیګو په منځ کې تنګه کوڅه ده چې ایله به دوه تنه پکې ځای شي دغار اوږدوالی به درې متره وي خوله یې وړه ده خو وړاندې یا دپای برخه کې به یې پلنوالی دوه متره وي چې دوه درې تنه پکې کېناستلی شي .دغار په خوله کې مخکې له دې چې غارته ورشي یوه شا وخوا پنځه ،شپږ متره وچې ویالې ته ورته ژوره لارده،، په دې ویاله کې او له ویالې بهر څومتره وړاندې دخلکو دوه کتاره ولاړ دي او په نوبت غارته ورځي په کتار کې ودرېدل او نوبت ته ایسارېدل ډېروخت غواړي اوله ماسره کله دومره حوصله وه ،هلته په کتار کې ولاړو افغانانو راسره مرسته وکړه،دغار په خوله کې یې ځای راکړ ،په اسانه او ژر ورننوتلم غار ټیټ دی په ټیټه به ورننوځې په ناسته به پکې ځې اوپه ناسته به ترې راوځې خو په همدې لنډ اوتنګ غار کې هم دغار په وروستۍ برخه کې یوتن عکاس له کمرې سره ناست وي اورنګه او فوري عکسونه وباسي، له ماسره ډیجیټل کامره وه ،مبایل مې هم عکسونه اخستل دغار دننه اوله غارڅخه بهر دثور له غره موښه ډېر انځورونه واخستل، دثور غار ډېر لوړ دی ، له څوکې یې ټوله مکه په ځانګړې توګه حرم شریف ،عرفات،منی ،دفهد مانۍ اومزدلفه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښکاري ،مکه اوس هم وچه او سوځنده ده ، په ځینې ځایونوکې اوس کوچني پارکونه جوړ شوي چې له دې څوکې څخه ښکاري،ددې غره ختیځ اوسوېل ته د شمال اولوېدیځ په پرتله آبادي او کورونه کم دي.

دغار په خوله کې یې ددې غره لوړ والی ۱۲۵۰متره ښودلی خو ښکاري چې داڅوکه تر دې اندازې ډېره لوړه وي.

دلته هم ډېرې کوترې شته دي خو ددوی داړتیاوړ دانه ورته نه اچول کېږي د پیسو دګټلو لپاره یې هملته یو اوښ خېژولی دی چې رنګه زین او کجاوه لري، په رنګه ټوټو یې رنګین کړی دی لومړی خلک په زینه پر اوښ سپرېږي او بیا یادګاري عکسونه وباسي.

دلته هم خلکو دافغان مجاهدینوپه څېر په غره کې ځانونو ته ځایونه جوړ کړي اوهملته چای ،مشروبات ،بسکټ اونورخوراکي توکي پلوري همدلته یوه ونه هم شنه شوې ده،خلکودلمانځه لپاره ځایونه هم جوړ کړي دي.

مونږدشنبې په ورځ د ۱۴۳۱کال دذوالحجې په ۲۸مه ثور غارته ورغللو غره ته ختلې لار زینه وه ډېره سخته نه وه خوبیاهم مونږ ته سخته وه ګلاغا ډېر چاغ ،شیخ معصوم علي هم بد نه و او زه هم هغه ۲۴کاله پخوانی، ۱۳کلن کوچنی مجاهدنه وم چې دهوسۍ په څېربه پرغرو ختلم زه ۱۳کلن وم چې دجهاد جذبې اودشهادت مینې له کوره راوتښتولم اود مور اوپلار له اجازې پرته یې دځاځیو، خرچتل سپین جماعت،ازرې ،بزرګانې،کرېې ورېې ،شینواریو،چکرې او خوردکابل پرغرونو وخېژولم، دکابل دبګرامیو داوسېدونکي شهید قاضي محمدعمر د جبهې مجاهدین شاهدان دي چې زه هم په جرئت اوهم په مزله اوغره ختلوکې له ټولو تکړه وم، دشالوزان څوکې ته څو وارې پورته شوی یم دکرېې ورېې او شالوزان دغرونو څوکې ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

له بېخه اته، اته ساعته لاره ده، خوزه ورته وارخطانه وم ځکه چې تکړه او فعال وم خواري اومزدوري مې هم کوله کورته مې خس او خاشاک هم راوړل لوبې اوسپورت مې هم کاوه خونن داسې نه وه نن زه هم ستړی ستړی کېدم.

زه تر ډېره په دې اند وم چې زه خوتکړه او پر غرونو ختلی یم په مزله کې به له ټولو وړاندې وم، دجهاد پرمهال به مې ان د خپلومجاهدو ملګرو چانټه او وسله مې هم ورته وړله خودا اټکل مې دولس کاله پخوا هغه مهال ناسم وخوت چې له خپل خواږه ملګري مولوي اظهار الله سره چې هغه مهال دسرحدي لوا قوماندان و (دا زمری اوس په پاکستان کې د ګیدړانو دچل او دوه مخې پالیسۍ قرباني او اسیر دی)دځخوبي په کنډاو ورختلم زه ،محترم مولوي اظهار الله (زه هم ورته دعاکوم او له تاسودرنو لوستونکیو هم هیله لرم چې د خلاصون لپاره یې دعاوکړئ)اوملګري یې کنډاو ته روان شومافکر درلود چې زه به له ټولو وړاندې دغره سرته وخېژم خوله بده مرغه چې دافکر مې ناسم وخوت، داځل اظهار الله دهوسۍ په څېر وخوت په غره کې پورته روان دی او مجاهد ملګري یې ورپسې دي ، خوزه له ټولو وروسته یم، مګر په ثور غره کې داسې نه وو هلته ټول بې خونده وو خوبیاهم له ګلاغا او شیخ څخه زه ښه وم.

دثور دغار غوځه برخه زیارت کوونکي افغانان ،هندوان،اوپاکستانیان دي یو تور پوستکی،څو ترکان او څوتنه چینایان او اندونیزیایان مې هم ولیدل.

داهغه غار دی چې کله دمکې کفارو دحضرت رسول الله ص د وژنې تابیا ونیوه نو له رفیق غار حضرت ابوبکر صدیق رض سره یوځای دې غره ته وخوت اوهمدلته پټ شو ،کفارو دی تعقیب کړ، داغار دثور په غره کې دی او ثور غر دلته یواځېنی غر ندی ،بلکې دګڼوغرونو او غونډیو له منځه

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوغر دی ،هغه وخت دمکې نفوس او ابادي هم دومره نه وه،سړی حیران شي چې په دومره غرونو او غونډیوکې دکفاروپلچیانو څنګه دا ومونـد اوبیا ددې غـره پـه لسګونو غـارونوکې همدا غـر ؟لکه پـه ګوګل کې چې سرچ وکړي خوبیا الله ج خپل نېک بنده ګان په خپل ډېرکمزوري مخلوق لکه غنه اوکوتره هم ساتي ،غنه دلته ځالي جوړوي او تارونه غځوي اوکوترې هګۍ اچوي اوکله خپل غټ غټ دښمنان لکه نمرود هم پـه ډېـر کمزوري مخلوق (ماشي)وژني.

ځینې خلک پـه همدې تنګ سوري کې چې بهر ورته سلګونه خلک په تمه ولاړ وي هم پـه ناسـته لـمونځ کـوي. همدې لـوړغره تـه چې کله کله ورتـه د ځوانانو سپینې وتښتي ډېرې زړې ښځې او زاړه سړي هم ور خېژي خو ثـور غـره تـه ختـل نـه فرض،نـه سنت ،نـه واجب اونـه هم دحج کـوم منسـک دی، خوماولیـدل چې ځینې خلکوبـه زړې ښځې پـه شاکړې وې اوپـاس بـه روان وو،کټ مټ لکه دمـاهیپر دخلیفه بابا زیارت ،پاس مونږه سیل وکړمکه معظمه مونږه وکتله لمونځ مو وکړ بېرته ښکته روان شو پرلاره مـو دمې تـه ناستو پـر دوه ځوانـانو سترګې ولګېـدلې دیـو پـر جامو پـه لګېـدلي پټـۍ (استودي کارویلا ،اندونیزیا)لیکلي ووترڅنګ یې ودرېدم ورتـه مې وویـل نوم دې استودي کار ویلادی؟ویې ویل هو ورتـه مې وویـل داندونیزیایې ؟ ویـې ویـل هو ،ماورتـه وویـل ډېرښـه زمـا ورور یې؟ هغـه راتـه وویـل چې تـه پاکستانی یې؟ ماځواب ورکړ چې نه افغان یم پـه خندا شو ویـې پوښـتل طالب؟ ماورته وویل: (هو ، مجاهد طالب) هغه خوښ اوپـه خنداشو ملګري یې وویل چې زه طالبان خوښوم ماته یې د تائید او شاباس په توګه غټه ګوته نیغه کړه څوځله یې ډېر ښه وویل بیایې پرغاړه د چاقو په څېر لاس تېرکړ ویې ویل چې ټول امریکایان داسې (حلال)کړئ.

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

په خندامو خدای په اماني ورسره وکړه.

غره ته له دموسره په يونيم ساعت کې پورته شو اوپه يوساعت اولس دقيقوکې له دمو سره راښکته شو ،لاندې موپه شل رياله ترحرم پورې موټر کرايه کړاو دولس نيمي بجې را روان شو.

د حرم ترکار لاندې پراختيا

حرم شريف د سعود دکورنۍ په وخت کې دوه ځله پراخه شو خواوس هم تنګ اود حاجيانو اړتياووته ځواب نشي ويلی،دسعودي داوسني پاچا ملک عبدالله په امر د حرم د پراخولو کار پيل شوی دی، دحرم شمال اوشمال لوېديځ يا د باب عمري خواته ډېر ستر اوپراخ کار پيل شوی، داوربدلو له مخې، سعودي حکومت دحرم دپراختيا دا ستره پروژه دابن لادن کمپنۍ ، ته ورکړېده ،دې کمپنۍ د حرم شمال ته ټولې لوړېپوړې ودانۍ نړولې او دغونډېو،هواروليې پيل کړې دي،يوځل مې ديارلس بلدوزرونه او سکواتر وشمېرل چې په يو ځای کې يې کار کاوه، دلته ډېر ستر ستر اوپربمانه سيخان کارول کېږي، دکار ساحه،ډېره پراخه ده،دسيخانو له قوت اوډېر بنت څخه ښکاري چې دلته څو پوړيزه ودانۍ په پام کې دي،يوځل مې ۵۴ کرنګونه وشمېرل چې دلته يې کار کاوه،دا کرنګونه ډېر لوړ دي اوپه سر کې يې سره ګروپونه لګېدلي دي.

دوست مې شاهدصاحب راته وويل چې دا ودانۍ له درې پوړو لوړه جوړوي اوله حرم سره نښلول کېږي يوه نوې دروازه به ولري چې دملک عبدالله (باب عبدالله)په نوم به يادېږي، تر دې وړاندې، دحرم له پنځو

(c) ketabton.com: The Digital Library

مشهورو دروازو څخه یوه یې دملک عبدالعزیزپه نوم اوبله یې چې دملک فهد په وخت کې جوړه شوې دفهد په نوم یادېږي، له دې توسیع (پراختیا)سره به د حرم دتنګتیاله پلوه د حاجیانو ستونزه تر ډېره حده هواره شي، داپراختیا د شامیه ساحې خواته ده،لومړی حکومت داکار دسعودي سروس کمپنۍ ته چې له نورو کمپنیوسره په ګډه یې کار کاوه ورکړ خو هغوی ناکام شول ،حکومت مجبور شو،چې دابن لادن کمپنۍ ته یې ورکړي.

وروسته مې په انټرنیټي سایټونو کې دحرم ددې توسیع په اړه حیرانوونکی خبر ولوست ، هغوی دمعتبرومراجعو په حواله لیکلي وو چې دسعودي حکومت له حرم سره دوه نیم سوه جریبه ځمکه نوره هم یوځای کوي . پردې پراختیاسل میلیارده ډالر لګوي او داستملاک شویوعماروا وځمکو د ودانۍ له بیې سربېره یې خاوندانو ته دهرمترځمکې پر سر یولک او دري دېرش زره ډالر ورکوي. ددې خبر له مخې ، داپراختیا چې په ۲۰۰۹ زېږدیز کال پیل شوی دوه پړاوه لري حکومت تراوسه ددې پراختیا لپاره دوه زره ، دري سوه او پنځوس لوړ پوړې او ټیټ پوړې ودانۍ ، دوکانونه اودفترونه نړولي اوپه نږدې راتلونکي کې به یوزر او نهه سوه نورې ودانۍ ،دفترونه او هوټلونه هم ونړوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حرم خادمان او خدمات

دحرم شریف ټول خدمات که هغه د اوبو ګیلاسونه دي ،که برېښنايي توکي که فرشونه، صابون شامپوا ونور ،ټول دابن لادن له کمپنۍ سره اجاره دي،دلته چې څوک یوځل په یو ګیلاس کې اوبه وڅښي نو هغه غورځوي،په سعودي کې په هوټلونوکې ډېر کار پدونکي توکي هم یوځل مصرفه دي،په حرم کې چې هر چېرې د زمزم څښلو اسانتیا شته نو ښې خواته یې د نامصرفو اوچپ خواته یې دمصرف شويو ګیلاسونو ځای هم جوړ شوی دی، دلته هره ورځ میلیونونه ګیلاسونه مصرفېږي، دزمزم څښلو سلګونه ځایونه دي خو هېڅکله به دیو شېبې لپاره هم د اوبو څښلو داځایونه بې ګیلاسه نشي ،دشاهدپه وینا ، دحج په ورځوکې هره ورځ تر زر(۱۰۰۰)مازدا موټرو مصرف شوي او چارو شوي توکي چې دوه دریمه برخه یې داوبوګیلاسونه دي له حرم څخه وېستل کېږي.

شاهد وویل چې دحرم خدمات پخوا د (دل له)په نوم له یوې کمپنۍ سره اجاره وو خو اتلس کاله وړاندې دا اجاره دابن لادن کمپنۍ ترلاسه کړه چې تر اوسه روانه ده او خلک او سعودي یې له خدماتوخوښ دي.

هغه زیاته کړه چې دابن لادن کمپنۍ په پاکستان کې له ځینو کمپینو څخه مزدوران غواړي او هغوی یې ورته معرفي کوي ده وویل، چې څوکاله پخوا دابن لادن کمپنۍ له پاکستان څخه شل زره مزدوران راوغوښتل دا مزدوران یې ځینې دشاهي محلونو ،ځینې د زندانونو ،ځینې دهسپتالونو اوځینې دحرمینو خدمت ته ورکړل او دا د هرچا خپل بخت دی چې نوم یې چېرې وځي شاهد خوښ وو چې د حرم دخدمت ویاړ ورپه برخه شو ،هغه وویل چې دابن لادن کمپنۍ دا خیریه کارونه وړیاکوي اوله هیچایې هم بدل

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه غواړي، شاهد وايي چې کمپنۍ دوی ته درې نيم سوه رياله معاش او يونيم سل رياله د خوراک لپاره ورکوي او داوسېدو ځای يې هم ورکړی دی،هغه دامعاش چې هغه وخت تري څلورزره پنځه سوه او پنځوس (۴۵۵۰)افغانۍ جوړېدې ډېرکم وباله او ويې ويل چې دايونيم سل رياله يې دخوراک لپاره هم بس ندي خودپاکستان له اوزګارتيا ورته ښې دي.

دحرم دپاکۍ ډېرې چارې دپاکستانيانو په لاس کې دي پاکوونکي ،باشيان او سوپروايزران ټول دوی دي خو امرين يې عربان دي ،په پاکوونکيو او اوبه برابروونکيو کې دبرما ،سريلانکا،هند،بنګله دېش او اندونيزيا اوسېدونکي هم شته دي.

نيم يې ستا اونيم يې زما

شاهد داومنله چې ځينې حرم ته راغلي حاجيان اوعمره کوونکي ورسره مالي مرسته کوي خوهغه دامرسته خيرات باله او له حکومت او کمپنۍ څخه يې دمعاش لوړول غوښتل.

دحرم ځينې مستخدمين په ډېر مهارت او هوښيارتيا له خلکو مرسته اخلي ،په دومره خواږه انداز چې له مرستې پرته ورسره بله لار نلري يوځل ما او ماما مې دابو جهل دکور په تشنابونوکې اودس کاوه، ددې ځای د نظافت مسؤول يو پاکستانی صوفي وو هغه له خلکو سره دومره ښه چلند کاوه چې له مرستې پرته بله لار به چاته پاتې نشوه، کله به چې څوک په کومه څوکۍ ته ورته تيګې اودس ته کښناسته نو دی به ژر راغی هغه ځای به يې صافي اوپاک کړ، اودس کوونکي ته به موسک شوه،ستړی مشي به يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورسره وکړه، هغه به دومره تر اغېزې لاندې راغی چې بېواکه به یې لاس جېب ته ورتاو شو.

دحرم له خدمت کوونکیوسره دخلکو په مرسته کې شک نشته،خوشاهدله یوبل راز اوپه حرم کې د چارو اکیو له فساد څخه هم خبرکړم،هغه وویل چې عرب امرین پوهېږي چې په کومو کومو ځایونوکې ښه مرسته کېږي اوپه کومو ځایونوکې مرسته کمزورې وي ،هغه وویل امرین دډېرو مرستو یاډېرو شیدې ورکوونکیو ځایونه ته خپل نږدې کسان ورکوي او بیاهر ماسخوتن ،ورسره دمرستو پیسې نیموي،دهغه په وینا ، هېڅ خادم ته هم دمرستو پیسې نه پرېښودل کېږي خوله چا څخه کمې اوله چاڅخه ډېرې همدا امرین اخلي.

زمزم برج

باب ملک عبدالعزیز ته مخامخ دسعودي تر ټولو لوړ جوړ شوی برج (ټاور) دزمزم برج په نوم یادېږي

،ددې برج ځیني برخې لاهم بشپړې ندي،دابرج په حقیقت کې شپږ برجه یا شپږ لوړپوړې ودانۍ دي ،دزمزم، دبرج لوړوالی دنقشې له مخې پنځه اتیا پوړه دی خو اوس دومره ندی، د شاهد په وینا ددې برج په پنځه شپېتم پوړ دحرم ساعت جوړ شوی دی،دساعت لوړوالی لس پوړه دی،یعني پخپله ساعت دلسو پوړو ځای نیولی دی،ساعت شمال،سهیل،لوېدیځ،اوختیځ ته له ډېرو لیرې ځایونو څخه لیدل کېږي.

دساعت دعقربونو(ستنو)بګراونډ شوبیني شین دی، دساعت له پاسه ددرې پوړو نو په لوړ والي یوه ګنبده هم په ډېره ښکلې بڼه جوړه شوې ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شاهد کیسه کوله چې یوځل دا ساعت خراب شوی وو او انجنیرانو یې ساعتګر او دقیقه ګر (د ساعت او دقیقو ښوونکې ستنې) په کرنګونو راښکته کړې ، دهغه په وینا ، دقیقه ګر یې د شل ټایریزه بار وړونکي موټر سره په اوږدو کېښود داستن له دې موټر څخه هم دوه متره اوږده او ساعت ګر ورسره برابر و ، خوله لاندې ایله یو متر ښکاري، په کوم برج یا ودانۍ چې دا ساعت جوړ شوی د ېته برج الساعة (د ساعت برج) هم وايي.

دزمزم ټاور زرګونه دوکانونه لري چې ګرانبیه توکي پکې پلورل کېږي ، همدارازډېر عصري مېلمستونونه چې یوه خونه یې دیوې شپې زرګونه ریاله بیه لري هم پکې شته دي ، دزمزم په نوم ګرانبیه هوټل هم لري. ښاغلي متوکل صاحب راته وویل چې د حرم شاوخوا داسې مېلمستونونه هم شته دي چې دیو تن دیوې شپې تېرولو بیه یې خلبرویشت زره ډالره ده

ددې ودانیو کار اوس هم روان دی، شاهد وویل چې دابن لادن کمپنۍ له حکومت سره داسې قرارداد کړی دی چې دا شپږ واړه ټاوره به په شلو کالوکې جوړوي اوله جوړېدو وروسته به یې دبرش کاله ګټه همدا کمپنۍ اخلي، خو اوس چې ددې کار دپیل لس کاله پوره شوي نو دبرجونو ډېر کار شوی ، ډېر پوړونه یې رسېدلي، دوکانونه او هوټلونه یې په کرایه ورکول شوي ، او ګټه اخستل ترې پیل شوي دي.

شاهد وویل چې تراوسه ددې ودانیو په جوړېدلوکې دکمپنۍ تر وړاندوینې ډېر زیات ، یعنې درې زروکسانو خپل ژوند له لاسه ورکړی دی.

د حرم دبرېښنا جریان هېڅکله هم نه پرې کېږي یعنې ۲۴ ساعته پرېمانه برېښنا لري ، دبرېښناټول سستم تر ځمکې لاندې دی، په ځمکه، دیوال ...

(c) ketabton.com: The Digital Library

دبرېښــنامزي نـه ښکاري، سـعودي د اوبـو برېښــنانلري ټولـه برېښــنايي لـه تېلوده.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

زمزم

دعمید په فرهنګ کې يې ليکلي چې زمزم د پرو اوبوته وايي .همداراز ليکي چې زمزم هغې دعاته هم وايي چې زردشتيانو به دلمبلو ياخوراک په وخت کې کوله.

حضرت ابراهيم ع د الله ج په امر خپله يوه مېرمن هاجره چې د مصر اوسېدونکې وه، له خپل زوی حضرت اسمعيل ع سره له فلسطين څخه مکې معظمې ته راوستله اودلته يې په بې اوبو اوبې وښوځمکه کې پرېښودله، تاريخ ليکي چې حضرت ابراهيم ع له دوی سره په خورجين کې راوړې لږه خرما او اوبه هم پرېښودلې دامهال حضرت اسمعيل تی خوره کوچنی و ،کله چې حضرت ابراهيم ع بېرته لاړ او دهاجرې اوبه ختمې شوې نو وارخطاشوه چې تنده هغه اودهغې تنکی زوی له منځه يونسي،نو دصفا لوړې غونډۍ ته په دې هيله وختله چې که کوم انسان وګوري او اوبه ترې وغواړي خوهلته څوک نه و وروسته يې په شېله (خوړ)کې منډه کړه اودمروې لوړې ته وختله چې که څوک وموموي او مرسته ترې وغواړي خوهلته هم څوک نه و ،دې تلولۍ بې بي اوه ځله دصفا اومروه ترمنځ منډه وکړه،او زوی يې هلته لرې داوسنۍ کعبې په څومترۍ کې چې هغه مهال دکعبې نښه هم نه وه، پروت و په اوم ځل چې دمروې په لور ولاړه نويوغږ يې ترغوږ شو راغلله ګوري چې يوه پرښته خپل وزر پرځمکه وهي چې له همدې ځايه اوبه راوځي لومړی يې له دې الهي ډالۍ څخه دحضرت اسمعيل تنده خړوبه کړه اوبيايې پخپله وڅښلې.

څه موده وروسته جرهم قبيله له يمن څخه راغلله اودلته مېشت شوه،حضرت اسمعيل ع دهمدې قبيلې له يوې انجلۍ سره واده وکړ او

(c) ketabton.com: The Digital Library

دزمـزم پالنـه دحضـرت اسـمعیل ع اولاد کوله.وروسـتـه دا خـدمت د جـرهم قبیلـې کـاوه،خو دوخـت پـه تېرېـدلو خلکـودزمزم سـم خـدمت نـه کـاوه، اوداکوهی وچ شو په دې منځ کې سلګونو کاله تېرشول، دزمزم کوهی هم لـه خلکوهېر شو ،یوځل د حضرت رسول اکر ص نیکه عبدالمطلب خوب وینـې یوخـوک ورتـه پـه خـوب کـې همـداځای ښـیي چـې ویـې کنـې یـاژور یـې کړي،سباچې خلک دهغـه پـه امـر داځـای ژوروي نـو دزمـزم نښـې ورڅخـه ښکـنـدیږي، خـوچې نـور یـې هـم ژوروي نـو اوبـه راوځـي او زمـزم بېرتـه فعـالیږي، عبـدالمطلب ټولـو خلکوتـه ددې اوبـو دکـارولو اعـلان کـوي، خوساتنه یې پرخپله غاړه اخلي ،دهغـه لـه وفـات وروسـتـه داکـار دهغـه زوی حضـرت عبـاس کـوي، دمکـې لـه فتحـې وروسـتـه رسـول الله ص هـم داکـار حضرت عباس ته وسپاره.

لـه زمـزم کـوهي څخـه تـر ۱۳۷۳ هـ س پـه سلـواغو یـابوکو اوبـه راوېسـتـل کېدلې ،په ۱۳۷۳ او ۱۹۵۳ ز کې ورته ماشینونه او واټر پمپونـه نصب او ذخیرې ورته جوړې شوې.

دحرم له وسعت سره د زمزم کوهی هم په مطـاف کـې راغـی خـو چـاروا کیـو تـر مطـاف لانـدې ورتـه ځـای جـوړ کـړ اوس طـواف کـوونکي نـه پـوهېږي چـې دزمزم کوهي ددوی تر پښو لاندې دی.

زمزم دحاجیانولپاره آب حیات دی ،دسعودي په تودوخه کې چې طـواف وکړل شي ،اوستړیا وي ،خوله روانه وي نو یخ زمزم ددنیاله هرډول مشروب څخه ډېر خوندکوي ،ماته خوبې آن اب کوثر رایادول ،دومـره بـه مـې وښنـل چې خومره به مې په خېټه کې ځایېدل، دا دزمزم ښه خاصیت دی چې څـومـره وښنـې خېټه نه پړسوي، ځانګړی خوندلري ډېرې خوږې لګېږي، او دنـورو

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوبو په څېر ژر انساني حاجت ته اړتیانه پېښېږي زمزم هم تنده خړوبوي اوهم لوږه اشباع کوي.

ماډېر زیات څښل اوډېر خوندیې راکاوه، یوازې په حرم کې نه ،بلکې ځوله زمزموډک بوتلونه مې خپلې خونې ته هم وړې وې . هلته مې هم زمزم څښل یوځل مې دوه بوشکې خونې ته وېوړې، او هلته مې پرې ښه ولمبل. ساینس پوهان وایي په ښو او روغتیایي اوبو کې چې کوم مواد په کار وي هغه ټول په زمزم کې شته دي ، سعودي چارواکیودزمزمود سړولولپاره ځانګړي اوماډرن ګامونه اخستي دي، اتلس کاله پخوا به یې دااوبه په یخ یخولې خو اوس یې ډېر مجهز، پلانټونه (سړې خونې)ورته جوړې کړې دي، داسړې خونې ډېرې بریالۍ او دومره ځواکمنې دي چې شپږ اوه میلیونه حاجیانولپاره پربمانه اوبه سړولی او ددوی تنده ماتولی شي.

دحرم دننه،مطاف ، بهرسالون ، لومړی پوړ دوهم پوړ اودریم پوړ په هر ځای کې دزمزمونلونه په ځانګړي مهارت چې نه لیدل کېږي غځېدلي اوزمزم پریمانه موندل کېږي.

د زمزمو ستر ستر پایپونه دابوجهل دتشنابونو خواته وېستل شوي دي چې حاجیان هملته خپلې بوشکې ډکوي موږ هم په نیمه شپه کې چې بیروبار نسبتاً کم وو په همدې ځای کې خپلې بوشکې ډکې کړې.

ځینې خلک د پیسوپه مقابل کې هم نوروته بوشکې ډکوي ،په دې ځای کې له لویوپایپونوکوچني پایپونه بېل شوي اوپه یوه وخت کې دوه درې سوه کسه ترې بوشکې ډکولی شي.

سعودي حکومت آن تر پنځوکیلو متروپورې دزمزم نلونه غځولي او آن غونډ یو او غرونوته یې خېژولي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو زمزموخپله سپېڅلتيا او پاکي وساتله غرونو ته وختلې خوزور واکيو او خدای ګوتهوته يې سرټيټ نکړ.

زمزم نه غوښتل چې د سعودي پاچايان اوشهزادګان پرې خپل ګناهونه ووينځي نو ضد يې وکړ هغه شاهي محل ته ونه ختلې چې سعودي پاچايانو دځان، خپلو کورنيو اونوروهېوادونو زور واکيو اوپاچايانو ته جوړ کړي دي دا شاهي محل له حرم سره نښتی باب الصفاخواته جوړ شوی دی، واکمنو ډېره هڅه وکړه چې دې محل ته زمزم وخېژوي ، ډېر قوي تکنالوژي يې وکاروله خو زمزم ور ونه ختل په داسې حال کې چې له دې محل څخه ډېرولوړو غونډيو ،غرونواولېرې ځايونوته ختلې دي، اوهلته ترې خلک ټانکرونه ډکوي.

سعودي چارواکيو داخدمت کړی دی چې په مدني حرم يانبوي مسجد کې هم خلکوته زمزم ورسوي اود مسجد په هره برخه کې د زمزموترموزونه ايښې وي.

د زمزم اوبه له دومره کارَونې سره هم نه کمېږي

له زمزم څخه يواځې دڅښلولپاره ګټه اخستل کېږي ، دنور استعمال لپاره دبئرداؤد (داؤد کوهی)په نوم بل ژور اولوی کوهی دی ، دناباوري رواياتوله مخې داکوهی حضرت داؤد ع وبستی دی،داکوهی دملک فهد په نوم دروازې ترڅنګ وبستل شوی دی ډېر ځواکمن اوپياوړي واټرپمپونه پرې لګول شوي چې دټول حرم تشنابونو اود اوداسه ځايونوته يې اوبه ورکړي او دحرم صفايي هم پر همدې اوبو کېږي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دې کوهي کې ډول ډول کیمیکل او دواګانې ګډوي چې روغتیا ته زیان ونه رسوي، دشاهد په وینا ، دا اوبه هم له زمانو راهیسې کمې شوې ندي.

دوروستیو معلوماتو لـه مخـې، دزمـزم کـوهی اوس پـه یو ساعت کـې ۳۹۲۰۰ لیتـره اوبـه ورکـوي داکـوهی ترځمکـې لانـدې څـو سـترګې لـري تـر مطاف لاندې دکوهي خولـه ۱،۵۲ متـره ،ژوروالـی یـې ۳۰ متـره، پـه کـوهي کې دولاړو اوبو حجم۴متره او په بیخ کې دکوهي قطر ۱۳متره دی ترې دې چې یوه سترګه یې د اذان دځای لاندې ده.

دکوهي قطر له ۱،۴۲ تر ۲،۷۲ متره دی.

دزمزم کوهی له کعبې څخه ۲۱متره لېرې دمقام ابراهیم خواتـه دی، اوس پر دې کـوهي د ۸ ،۸۸متـره مربع پـه مسـاحت یـوه ودانـۍ جوړه شوې چې دمطاف لاندې ده اوله مسعی څخه ورته ترځمکې لاندې لار ورغلې ده.

دزمزم لپاره له حرم څخه څو کیلومتره لېرې د کدَی پـه نوم سیمه کې پـه ۱۴۱۵هـ س د ۱۵۰۰۰۰ یوسل اوپنځوس زره لیترو په ظرفیت ذخیره جوړه شوې ده ،له همدې ځایه دمدینې منورې په شمول نورو سیموته په بوشکو اوټانکرو کې زمزم وړل کېږي.

دزمـزم اوبـه دډېروبـنـکاره اوپـټـونـاروغـیو درملـنـه ده اوپرځمکـه دالله لـه نعمتونو څخه ګڼل کېږي.

د حرم امامان

دحـرم لـوی خطیـب قـاري دکتـور سـعود بـن ابـراهیم شـریم دی، خـو دی دډېروخت نه وي ، دحرمینو ریاست دهر وخت لمانځه لپاره بېلابېل امامان ټاکي اکثره یې ځوانان وي ځینې یې دومره خوږ غږ لـري او دومـره خونـدور

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوله درده ، ډک قرائت کوي چې ډېر سخت زړي انسانان هم ژړوي،يو مابنام يو ځوان قاري په خپله په لمانځه کې په ژړاشو ، دده دژړا له اورېدلو سره په ده پسې ولاړ میلیونونه انسانان هم په کریکو کریکو په ژړاشول، فضا دکریکو انګازو ونیوه،امام دومره ژړا ونیوه چې قرائت يې نشو کولی څلور پنځه واره يې قرائت پيل کړ، خوکولی يې نشو دامابنام د ژړا ،کریکو ،درد او فغان مابنام وو ،دهیچا سترګه هم وچه نه وه.

قاري سديس هم کله کله لمونځ ورکاوه خو مولنا يار محمد (ملا اکرم)به ويل چې اوس په خلکو کې دقاري سديس محبوبيت ځکه کم شوی چې هغه درباري شوی او دشاهي کورنۍ زوم شوی دی، دهغه په وينا ، سديس اوس ددولت پالیسې تعقیبوي ،پر دولت او کړنو يې نيوکه نه کوي، مولنا يار محمد داهم وايي چې دسعودي د حج اواوقافو رياست يوه کمېټه جوړه کړېده، چې دجمعې او اخترونو خطبې جوړوي او د حرمينو په شمول ټولو مساجدو ته يې لېږي .داخطبې سياسي ندي ، ددولت لخوا علماوو ته خبرورکول شوی چې دامريکا ،استعمار،شاهي کورنۍ، ويښتابه او...په اړه به څه نه وايي. دلته واک په حقيقت کې يوائې له شاهي کورنۍ سره دی ټول لوړ پوستونه دهمدوی په واک کې دي.

د ۱۴۳۱ \ ۱۲\ ۲۷ جمعې په ورځ چې کوم خطيب خطبه واوروله نو اواز يې هم ښه نه و ، قرائت يې هم ښه نه ، نه داسلامي امت په درد اوستونزو ،خبرې ،نه کومه، استراتيژي، اونه کوم تصميم.

دجمعې په يوه بله خطبه کې دفلسطين مجاهدينو ته دعاوشوه، خو دافغانستان اوعراق مجاهدين چايادهم نکړل،په همدې ورځ په طواف کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوتن کوچنی کیسه برلاس په لاس ونیول شو ،خوړ بر عذریې وکړ د تېښتې لار یې هم نه وه نو بېرته خوشې شو.

دحرم نور مشهور او خوږ غږي امامان له شریم اوسدیس پرته ماهر،صریم اودکتور صالح دي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

متواګان

متواګان هغه خلک دي چې د نظم او نسق په راوستلو کې مرسته کوي، خلکوته لارښیي ،امر بالمعروف اونهې عن المنکر کوي، لمانځه ته صفونه برابروي دبیروبار مخه نیسي لارې خلاصوي او .... دشاهد په وینا، دامهال په حرم کې اته زره رسمي متواګان کار کوي، په متواګانو کې ښځې هم شته دي،ښځینه متواګانې په تور حجاب کې او دځینوخو آن سترګې هم په عینکو پټې وي پرلاسونوېې دستکشې اوپرپښو جرابې وي.

ډېرې زړورې دي کومه ښځه چې بې نظمي کوي یا ورسره غږېدل غواړي نو دنوم په اخستلوپرې غږ کوي (یافاطمه،یاعایشه یا خدیجه یامریم...) زه لومړی حیران وم چې دامتواګانې څنګه ددوی نومونه اخلي او څنګه یې پېژني څکه چې ددې ښځو نومونه نه ددوی په جامو لیکل شوي اونه یې بل چېرته لیدل کېږي.

وروسته پوه شوم چې دامتواګانې هسې ددوی دپام را اړولو لپاره دوی ته دیو اسلامي نوم په یادولو غږ کوي او دایې خپل نومونه نه دي، یوځل یې هندۍ ښځې نظم ته رابللې خوهغوی په ژبه نه پوهېدې دیوې لستونی یې لنډ و په اشاره یې پوهه کړه ،ښځې تسبیح تهلیل او ذکر ته رابولي،ځیني متواګان دپیسولپاره خلکوته په بایسکلونو طواف ورکوي ځینې کوچنیان هم داکار کوي. دبایسکلونو لپاره په دوهم او دریم پوړکې خپل ځایونه ښنه شوي دي دکرایې طواف نرخ هم توپیر مومي او ددوه نفرو تر جوړ جاړې پورې اړوند دی له یو نیم سل ریاله تر څلورسوه ریالوپورې .

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوه ورځ مې سحر په دوهم پوړ کې یوتن برېتور بې رېږې عرب ځوان ولید چې له یو کوچني سره یې په بایسکل کې دطواف داجورې په اړه چنې وهلې ،ماویل څه کوم ناروغ یاسپین رېږی به ورسره وي، خو چې په نرخ جوړ شول،ګورم چې خپله په بایسکل کې کېناست ،حیران شوم ځکه دی ډېر ځوان و اوظاهراً یې هېڅ عیب نه درلود.

دحج په ورځوکې یې زموږ له اخونزاده صاحب څخه څلورسوه ریاله اخستي وو، ،مولنا یار محمد زموږ یوسپین رېږی حاجي خپل داسې یو دوست ته چې فرانسوی رېږه یې وه دڅلورسوه ډالروپه مقابل کې سپارلی وو،چې عرفات ،مزدلفې ،منی ته یې بوځي اوطواف هم پرې وکړي، هغه ډېرو ځایونوته دشرکت په موټرو کې بیولی و وروسته یې ترې پیسې اخستي وې اوله طواف پرته یې پرېښی و.

ښځینه متواګانې هڅه کوي چې ښځې او نارینه سره بېل کړي ،بېل یې کېنوي اوپه بېل بېل ځای کې پرې لمونځ وکړي،خو داکار دبیروبار په ورځوکې شونی نه وي، خوچې بیروبار کم شي بیا ښځې تر ډېره حده ځانګړو ځایونوته بېول کېږي.

په مطاف کې دکعبې ترڅنګ ښځوته دلمانځه اجازه نشته ،خو په هر لمانځه کې دمتواګانو او ښځو لانجه وي، متواګان غواړي چې دوی ووځي او دښځوځای ته ورشي خو دوی سترګې شخوي اونه وځي اوپه همدې جنجال کې سلګونه ښځې همدلته په لومړیو صفونوکې له نارینه وسره اوږه په اوږه لمونځ کوي خوپه مدینه منوره کې بیا داسې نده ،هلته دښځولپاره ځوځایه ځانګړي ځایونه ټاکل شوي اوښځې مجبورې دي چې هلته ورشي اوهملته له ښځوسره لمونځ وکړي. په حرم کې دښځینه و ځای ښځینه پاکوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

،دتنظیف ښځینه عملیه شین یونیفورم اغوندي اودتنظیف کارتونه یې په سینه ځړېدلي وي دبایسکلونو لپاره خو ځانګړي ځایونه ټاکل شوي دي خو ځینې حاجیان پر دې ځایونو قناعت نه کوي، یوه شپه یوه بجه (نیمه شپه)طواف ته لاړم ګورم چې مطاف او دکعبې شاوخوا بایسکلونو نیولې ده، معیوبین ،زاړه اوښځې ټول راغلي همدلته طواف کوي ددوی دې کار طواف کوونکي له ستونزو سره مخ کړي و. هرڅوک تروش و خو ماڅکه نه ملامتول چې دوی هم یوې مینې،یو احساس اویو درد دلته راوستي وو همدا ورته ښه موقع وه، چې کعبه لمس کړي،حجراسود ښکلول خو ورته هسې هم دهما سوری وو.

ملګري

زمونږیو ملګری سیدخان له اصله اریوب ځاځی دی خوهراتی شوی دی، دالله داد رضایي په وینا، ۹۵کلن دی خولاهم دبشپړې روغتیا خاوند دی تراوسه یې ایله څلور غاښونه پرېوتي دي سیدخان په جامه اوژبه له هراتیانوبېل ښکارېده ماته یې دخپل ژوند ډېرې کیسې وکړې،ویې ویل چې درې ودونه یې کړي اودرې واړه له پېغلو سره سیدخان وویل چې کړوسي یې غټ غټ بچیان لري د هغه په وینا ،پخوادموټرو سوداګر و اوافغانستان ته دموټرو له لومړیووارد وونکیو څخه دی هغه دخپلو خاطروپه ترڅ کې وویل چې کله یې لومړی ځل هرات ته موټر راووست نوپه هرات کې ډېرورنه پیداکېده،بالاخره له ننګرهار څه یې راوغوښت. هغه وایي زامن یې سوداګران اوښه شتمن دي.. په حج کې له ډېرو سپین ږیرو مراسم ګډوډ شول خودی له ډېر وځوانانو هم تکړه و سیدخان اوس له

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

هراتیانو سره خېښي کړېده، له خبرو یې ښکارېده چې لمسیانو یې خپله ژبه له لاسه ورکړېده او ددوه درې میلیونو پښتنو غوندې په فارسي کې ذوب شوي دي.

زموږ له ډېرو ملګرو سره دهغوی مېرمنې هم وې ملګري مو ډېر دهرات اوبادغیس وو خو دکابل ،لوګر،ننګرهار او سپېدونکي هم پکې وو.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

مفتیان او فتواګانې

دننه په حرم کې یوهندي عالم چې واقعاً متبحر اوجید عالم وو هره ورځ دخلکو پوښتنوته ځوابونه ورکول، هغه ته یوه ځوکۍ ایښودل شوې، وه ډېرخلک به ترې راتاو و ډېرې پوښتنې به دحج دمناسکو په اړه وې هغه په اردو ،هندي ،عربي او انګلیسي ژبوپوهېده، کله کله به یې فارسي ته هم لاس واچاوه.

له ده پرته حرم ته نږدې دشرکة المکة په څلورم پوړ کې دفتوا اواستفتالپاره نهه ځایه ټاکل شوي وو ،دشپې تر ناوخته به نهه تنه مفتیان ناست وو اوله هر مذهب سره سم فتوابه یې ورکوله،فتوابه ډېره لنډه او قناعت ورکوونکې وه .له دې سره ماته زمادخونې دملګري اوزموږ دکاروان دحج دمعلم مولوي احمدي فتوا راپه یاده شوه .کیسه داسې وه چې زموږ یو حاجي ملګري دعمرې لپاره احرام کړی و خوڅه کار ورته پیداشوی و اوعمرې ته نشو تللی له موږ څخه یې وپوښتل چې ایااحرام ببرته خلاصولی شي؟ مولوي احمدي به له ځواب څخه ځان تېر وېست اوکوټلی ځواب یې نه ورکاوه، زمازړه تنګ شو (هو)ځواب مې ورکړ، هغه شخص په خوښۍ ووت وروسته احمدي ماته مخ راواړوه ویل یې دالله ج بنده ولې دې دومره ژر اواسانه ځواب ورکړ ماغوښتل چې مستې پرې راوړم اوبیاځواب ورکړم.

روغتیا

www.melitahrik.com 0771400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

په جروال کې دافغان حاجیانو لپاره ددرملنې ځای ټاکل شوی او دادافغان حاجیانو رسمي درملځی اوکتنځی وو اوبايد ۳۵زره افغان حاجیانوته يې روغتيايي خدمتونه برابر کړي وای،خوهلته دحج دنورو برخوپه څېر دابرخه هم ډېره کمزورې وه زه خوالحمد الله تر پایه هلته ورتللوته اړ نه شوم اونه دومره ناروغ شوم خوچې نور حاجیان به ورغلل ډېر زيات شکايت به يې کاوه،کله به يې ډاکټرنه وو،اوکه ډاکټربه وموندل شو بیابه درمل نه و په پيل کې پکې ارزان بيه درمل موندل کېدل خوپه وروستیو ورځوکې به داتشې ګولۍ هم نه موندل کېدلې،وزير صاحب محمديوسف نیازي ته څو ځله شکايت وشو خوهغه به داپړه دعامې روغتيا پر وزارت ور اچوله.

دحج اواوقافو وزارت چې له حاجیانو کومې پيسې اخلي نو ددرملو اوډاکټرانو برخه هم په کې وي اووزارت له ځان سره لسګونه ښځینه اونارینه ډاکټران هم بيايي دې ډاکټرانوته دوړياحج زمينه هم برابرېږي او معلومه اجوره اوسفرخرڅ هم ورکول کېږي خودلته هم داچانس هر ډاکټر ته نه ورکول کېږي بلکې روابط پرضوابطو لومړي وي،اخلاص ،زړه سوی اهلیت ،دنده مقدسه ګڼل په کعبه کې هم شعار وي.

ډېر حاجیان له ځان سره ځینې ډېر کارېدونکي درمل وړي،هلته زکام،ځان درد ، اوتبه ډېره وي اوافغان حاجیان هم دهمدې ناروغیودرمل وړي زما ،ماما استاد حبيب الرحمن هم له ځان سره ډېر درمل وړي وو دهغه ځوی حبيب الله ددرملوعمده پلورنځی لري حبيب الله خپل پلارته هغه درمل ورکړي وو چې کمپنیو دسمپل (نموني)لپاره ورکړي وو ښکاره ده چې کمپنۍ دپيرونکيو دجلب لپاره ښه نمونه جوړوي له همدې درملو ماته هم رارسېدل چې ورسره به هغه دچاخبره ناروغي ټک اوپترې شوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په سعودي کې درمل ډېر قېمت دي، یو پاکټ پاراستامول په افغانستان کې پنځه افغانۍ دي خو هلته په شپږ ریاله ۷۸افغانۍ پلورل کېږي البته پاکټ او کیفیت یې ښکاره توپیر درلود، شاهد به ماته ویل چې که دوستان مو حج ته راتلل نو له ځان سره دځینو لومړنیو ناروغیو ددرملو راوړلو ته یې وهڅوئ، ځکه دلته ډاکټر او درمل ډېر ګران بیه دي.

هم سر لاړ او هم سرسر

حاجیان حرص لري چې ډېرې عمرې وکړي، په ځانګړې توګه افغان حاجیان خو ډېرې عمرې کوي، دا اختلافي خبره ده چې په حرم کې دننه شخص ته ډېرې عمرې کول ډېر ثواب دی او که طوافونه ،ماهم اوه عمرې وکړې، خو دپنځو عمرو احرامونه مې حرم ته له نږدې پنځو میقاتونو وکړل، حدیبیه ،جعرانه ،تنعیم ،اضاءةاللبن او ....دهرې عمرې لپاره مو له نوي میقات څخه احرام کاوه.

خوزموږ سره ملګرو بیا عمره خپل یوائینی کارباله، داسې افغانان مې هم ولیدل چې دورځې دوه او درې عمرې یې کولې زماملګري عبیدالله،عسل،یارمحمداو نورو پنځلس عمرې کړې وې یوه ورځ یې راته وویل چې نور یې د سرپوستکی له ډېرو خریلو سوځي ځکه چې له هر ځل عمرې وروسته باید دسر وېښته یا وخرییل شي او یا لنډ شي خو دوی به خرییل.

یوه ورځ نیمه شپه دعمرې داحرام لپاره جعرانې ته له ملګرو سره روان وم، له عمارې بهر مو موټر ته انتظار کاوه چې دوه درې نور افغانان هم راسره ملګري شول، هغوی راته وویل چې تاسې له هر ځایه احرام تړئ موږ

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم درسره ملګري یو ،خیر موږ یو فلاینکوچ ته ورته موټر دوه طرفه دربس کړ،له نویو ملګریو شویو افغانانو څخه یوله ماسره مخکې سیټ کې کېناست،ترې مې وغوښتل چې ځان را وپېژني ځان یې عبدالهادي دلښکرګاه ښار دکارته لګن اوسېدونکی راوپېژانده،عبدالهادي، وویل چې دي په لښکرګاه کې حمام لري او له حج سره یې مینه بې ساري وه،خو نه دده اونه یې دپلار نوم په قرعه کې راووت. هغه وایي ددې لپاره چې دحج کار یې شوی وي نو کابل او کندهار ته یې څوځله منډه کړېده،دهغه په وینا، پلار یې وړاندې هم حج کړی خودده لومړی ځل و عبدالهادي وایي چې له ډېرو ګرځېدو راګرځېدو وروسته بالاخره یوچاراته وویل چې دنفر په سر پنځه نیم زره ډالر راکړئ دحج اواوقافو له وزیر یوسف نیازي څخه درته فوق العاده امر اخلم، عبدالهادي وایي چې پنځه نیم زره ډالره ما اوپنځه نیم زره ډالره زماملګري محمد نبي ورکړل او هغه کس دا یوولس زره ډالر په بانک کې پخپل نوم تحویل کړل، عبدالهادي وایي چې دې شخص له ژمنې سره سم ما او محمدنبي ته فوق العاده امر واخست، زموږ پاسپوټونه جوړ او دحج کار مو یقیني شو، دهغه په وینا ،له پرواز څخه دوه ورځې وړاندې دحج اواوقافو وزارت لخوا ورته وویل شول، چې کوم زورور خپل ملګري او دوستان حج ته لېږي اودپاسپورټونو له منځه یې د ۲۳او ۳۹ترمنځه هغه پاسپورټونه چې کارونه یې خلاص وو، ویستلي او سهمونه یې خپل ځان ته اخستي دي،اوپه دې منځ کې دمحمد نبي پاسپورټ هم وېستل شوی دی نوځکه دهغه کار خراب شو.

عبدالهادي زیاتوي کله موچې له اړوند شخص څخه بېرته پیسې وغوښتلې نو هغه راته وویل چې ماخو له دې پیسوڅخه ډېر رشوت ورکړی اوډېر لګښت مې کړی دی داچې ستاسوپر حق بل څوک ظالم شونوپه دې

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې زماګناه څه ده؟ خوله دې تړلو سره عبدالهادي خوښ وو چې دده دحج کار وشو او الله ج خپل حضورته وغوښت.

هغه وایي چې په افغانستان کې ډېر وځورېده ډېر وکړېده، اوډېر تاواني شو خوداچې با لاخره دحج کار یې وشو خوښ دی اوهغه ټولې ستونزې او تکلیفونه ترې هېر دي.

عبدالهادي له دې څخه هم خبر کړم چې دهلمند دحج اواوقافو رئیس دحج ۷۵ ،سهمونه پټ کړي، وو او دولت پرې خبر شو چې له همدې امله یې بندي هم کړ.

دحج په پروسه کې دایوځینئ بې عدالتي نه ده، هر چارواکي تر خپل وس ل خپل موقف څخه ناوړه ګټه اخستله په همدې ورځ خبر شوم چې دمشرانو جرګې دهغه وخت مرستیال او اوسني رئیس فضل الهادي مسلمیار خپل ۸۰تنه دوستان او ملګري بې نوبته له ځان سره په یوه الوت کې افغانستان ته راوستل، دده په دې کار ډېر افغانان خفه وو.

له پښتنو سره دتبعیض دردو نه په حرم کې هم اورېدل کېدل، دګل عالم په نوم یو تن چې ځان یې اصلاً دکابل دسروبي او اوس دتخار اوسېدونکی راوپېژانده راته وویل چې ته مې په تلوېزیون کې ډېرلیدلی یې، اوډېرې سپیني اوحق خبرې کوې، نو مهرباني وکړه په کابل کې ماته هم زمینه برابره کړه چې خپلې ستونزې درسنیوله لارې چارواکیوته ورسوم، هغه خپلې ستونزې پیل کړې: (په۱۳۳۷هـ ل یا ۵۲کاله وړاندې حکومت په تخارکې شاړې ځمکې راکړې موږ په ډېر زحمت او دخولو په تویولو داشاړې او دښتې ابادې کړې حکومت په هغه وخت کې قبالې رانکړې اوویل یې چې که اوس قبالې درکړو نو بېرته تښتئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاسوته به شل کاله وروسته قبالې درکوو،شل کاله وروسته په **۱۳۵۷ هـ** ل کې په افغانستان کې کودتاه وشوه ،موږ له خلقي رژیم څخه قبالې وانه خستې،پاکستان ته مهاجر شوو،هلته په چارسده کې اوسېدو جهاد موو کړ ،قرباني مو ورکړه،دکمونیستي رژیم له سقوط وروسته چې استادرباني په واک خبېته واچوله نو زموږ ځمکې او کورونه یې تاجکو او خپلوقوماندانانوته ورکړې، اوموږ یې وشړلو.

هغه وایي چې یواځې زماسل جریبه آبي ځمکه یې رانه نیولې، په خپل وطن کې مونه پرېږدي او اوس هم په چارسده کې یو.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مېړه او مېرمنې مینه

دمېړه اومېرمنې ترمنځ مینه طبعي خبره ده الله ج هم ،له مېرمنې اومېړه سره مینه دخپل رحمت اووجود نښه بللې ده ځینې افغانان دخپلو مېرمنو سره مینه لرې خو ځینې نور یې بیا شاروي اووینځې بولي . خلک وایي چې عربان له ښځوسره ډېره مینه لري خوزه وایم چې ددوی مینه له عاطفي تړون او طبعي محبت څخه ډېر دشهوت داور دسړولو اړخ لري مینه به هم وي خو دشهوت اړخ یې پیاوړی دی.

افغانان دومره ددود اودستور په لوموکې نښتي دي چې آن له خپلومېرمنو اومېړونو سره خپله مینه ښکار ولی هم نشي،په ځانګړې ډول که دمور اوپلار پر وړاندې ورسره موسکا هم وکړي نود سپین سترګي ،بې حیا او بې شرمه ټاپې پرې وهل کېږي خو په نورو ملتونو اوهېوادونوکې بیاداسې نده،په حرم کې مې یوه ښځه اوخاوند ولیدل چې په یوه قرآن کې یې تلاوت کاوه، یوه په لاس کې نیولی اوهغه بل هم په کې تلاوت کاوه، دذوق دا وحدت ،دا وجداني همغږي، دخوښې دومره ورته والی چې په یوه سیپاره ،یوسورت،یومخ اویوځای کې دې تلاوت وشي ، یو دې دیو مخ له تلاوت وړاندې فارغ شي اوبل ته دې انتظار کوي دمینې انتها نه ده نوڅه ؟کله کله یوبل ته موسکي شي داسې هم نده چې هلته دقران عظیم الشان نسخې نشته ده ،په حرم کې دقرانکریم زرګونه نسخې پربمانه پیداکېږي خو ددوی ددې کار لامل اروایي توافق اوپخپلوکې بې کچه مینه ده.

همدا راز په حرم کې مو یو ځوان اندونیزیایی ولید چې دخپلې ځوانې مېرمن اوږې یې چاپې کولې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

داختر په دریمه ډېر سخت باران وشو یوسعودی لوندخیشت له یوې ښځې سره روان و یو چاپرې غړو کړ چې شیخه په تکلیف شوې لږ ځان هوسا کړه هغه خپلې مېرمن ته اشاره وکړه او ویې ویل چې دا راسره وي نودژوند هېڅ ستونزه راته ستونزه نه ښکاري.

دمالیزیا دپلازمیني کولالمپور اوسېدونکی شهراود چې وروسته به یې په اړه په تفصیل څه ووایو زما ملګری شو ډېر نېک او صمیمي شخص وو ماورته وویل چې نن غرمه زما مېلمه شه،خو هغه بخښنه وغوښته ویل یې چې له خپلې مېرمنې سره وعده لرم هغه راته په تمه ده له ماپرته ډوډۍ خوند نه ورکوي،ماورته وویل خیر دی دواړه زمامېلمانه شئ،خوهغه وویل چې له خپلې مېرمنې سره له مشورې وروسته به دهویانه ځواب درکړم.

د حرم پاکي

شاهد وویل چې دحرم کچره یاپه حرم کې پیداکېدونکې او کارېدونکي توکي لومړی دټاکل شویو کسانو لخواپه ستر و پلاستیکي کڅوړوکې راټولېږي بیا داکڅوړې په کوچنیوبرېښنایي ګاډو(کراچیو)کې اچوي ، داکراچۍ چې دکوچنۍ ریکشې په اندازه دي او ډرېورلري کثافت یوبل ځای کې لویوګاډو ته وړي بیاله هغه ځایه په کوچنیو مازدا موټروکې دمروه په استقامت ټاکل شوې ځای ته لېږدول کېږي اوله هغه ځایه بیا په لویو مازدا موټروکې دمنی خواته وړل کېږي هلته ورته ځایونه جوړشوي اودکېمیاوي موادو په واسطه بې له دې چې وسوځول شي، له منځه وړل کېږي .داموټر اوګاډي په حرم کې په بطریوګرځي شاهدوایي، چې داموټر

(c) ketabton.com: The Digital Library

جک لرونکي دي آسانه خالي کېږي اوآسانه بارېږي شاهد داهم زیاته کړه چې د سعودي حکومت په هر ځای کې پراوربلولو سخت بندیز لګولی دی،ځکه چې په سعودي کې تېل ډېر دي او د سوځېدنې اواور لګېدلو امکان ډېر دی، دشاهد په وینا دحج په ورځوکې په هرو۲۴ساعتونوکې شاوخوا زر موټره کچره یا کارول شوي توکي چې ډېر یې ګیلاسونه،بوتلونه اوپلاستیکونه دي له حرم څخه وېستل کېږي او دتنظیف چارې ۲۴ساعته روانې دي، دحرم دتنظیف لپاره ځانګړې اداره ده، ټولې سیمې وېشل شوي ،نوکریوال اشخاص ۲۴ ساعته کارکوي کوم ځای چې لږ هم ناپاک شي سمدستي صافي کېږي دحرم غولی او مطاف په یوه ډول ځانګړو برس او جارو لرونکیو ماشینونو چې په ټایرونو ګرځي وینځي داماشینونه د اوبو او ځانګړې شامپو ځایونه لري او په اتومات ډول پرځمکه توېږي ،په مخکې برخه کې ځای پرځای شوي برسونه غولی وینځي او شاته تاري جارو یې صافي کوي او وچوي یې ،مطاف هره ورځ اته ،نهه بجې وینځي خوهره ورځ پکې بیروبار وي بیادتنظیف عملیه پکې له ډېره ځایه پلاستیکي پتۍ راتاوه کړي هلته طواف کوونکي نه پرېږدي هغه ځای ژر پاک کړي بیاهغه ځای طواف کوونکیوته پرېږدي، له بل ځایه پتۍ راتاوه کړي.

هرکال په میلیونوکسان حج ته ځي په حرم کې ډېر بیروبار وي سره له دې چې حکومت دبوټانو ،څپلیو اوضروري شیانو د ایښودلولپاره زرګونه رفونه جوړ کړي دي خوبیاهم ځینې حاجیان خپل شیان بې ځایه ږدي خودتنظیف عملیه چې راشي نو هر څه چې له رف څخه پرته ایښودل شوي وي هغه که هرڅومره قیمتي شی وي په کچرې کې یې پورته کوي اوبهر یې وړي ،دتنظیف عملیې دحرم په هره برخه کې پنځه شپږځایه جوړ کړي چې ډېر دکار اوقیمتي شیان پکې پراته وي ډېر یې لاسي بکسونه او چترۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

وي، هرڅوک چې جنس یې نادرکه شي بیا یې همدلته لټوي ،دلته په هره برخه کې د اجناسو ډېرې (کوټې)وي اوهرڅوک پکې خپل جنس لټوي،خودبل جنس که هرڅومره قیمتي وي، لاس نه وروړي،اونه یې دحرم دتنظیف عملیه ځانته اخلي ،ډېرځله چې دکوم حاجي جنس ورک شي، بیا ورپسې سرنه ګرځوي اونه ورپسې ګرځي یو حاجي دبل حاجي له بیک اوسامان سره کار نلري،په مطاف کې چې څوک څه ومومي نوپورته یې نیسي ترهغې چې خاوند یې پیداشي که خاوند یې پیدانشي نو بیا یې دحطیم پردیوال ږدي له هغه ځایه یې مربوط کسان وړي.

ماڅوځله شیان راپورته کړل بیابه مې دحطیم پردیوال کېښودل یوځل مې ډېر لوکس او قیمتي ګلدوزي څادر راپورته کړ ډېر مې پورته ونیوه خوخاوندیې پیدانشوپه همدې کې له کلک ټېل او بیروبار سره مخ شوم دومره ټېل چې هېڅ پوه شوی نه یم چې داڅادر له ماڅنګه ولوېد؟ دمکې ځیني کوڅې دکابل په څېر ناپاکه اوله کثافاتوډکې دي چې بوی یې لارویان په تکلیفوي.په حرم کې دقیمتي شیانو دساتنې لپاره په هره خواکې ځانګړي ځایونه جوړ شوي دي ،په هره خونه کې سلګونه رف ته ورته کوچني صندوقونه دي چې څوک خپل جنس وروسپاري نوپه یوه خانه کې یې بند کړي،د رف کیلي (چابي)له مسؤولینوسره وي، اوده ته یې په کاغذ لیکل شوی نمبرورکړي، کله چې بېرته خپل جنس غواړي نو هماغه نمبر ورکړي اوخپل جنس تر لاسه کړي.

دپیسو ،مبایل ،پاسپورت او سروزروپه څېر قیمتي شیانو دموندنې لپاره د ابوجهل دکور ترڅنګ دورکې دفتر دی خلک چې داشیان ومومي نوهلته یې وروړي او دچاچې څه شی ورک شي نو هملته مراجعه کوي

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دمسجد دننه يې خوځايه په خوژبوليکلي چې مهرباني وکړئ خپل بوټان په پلاستيک کې تاو او په خپل مخ کې يې کېږدئ.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ببلا ببلې ليدنې

دحج بنسټيزه فلسفه په نړيواله کچه دمسلمانانو خپلمنځي پېژندګلوي ده،حج داسلامي امت نړيواله کنګره ګڼل کېږي ، دحج يوه موخه داده چې دنړۍ دګوټ ګوټ مسلمانان يوبل وپېژني ،له ستونزو يې خبر شي ديوه بل له عنعناتو ،دود او دستور سره بلد شي ماهم هڅه کوله چې کم ترکمه يوځل خو ديو هېواد اوسېدونکی راپيدا او ورسره دزړه خواله وکړم، له ډېرو سره کېناستم ، له ډېرو سره مې دزړه خواله وکړه له ډېرو سره مې دردونه شريک شول ،ډېرتکړه تکړه او با احساسه ځوانان او مېرمنې مې وليدې، دصفا اومروه ترمنځ د مراکشۍ،المغربۍ ،تونسۍ،پاکستانۍ اوبنګله دېشۍ مېرمنو سره زماتفصيلي خبرې مو وړاندې ولوستلې له سوډانۍ نفيسې او نهال او دهغوی له ملګروسره زموږ دهراړخيز بحث څوټکي موهم درته واورول ، له ماسره دنړۍ له مسلمانانوسره داړيکوپه جوړولوکې شېرزمان هم ډېره مرسته کوله، دشېرزمان دادوهم ځل حج و خوبياهم دخپلې خونې له ملګروسره يوځای نه ګرځېده،که تر حرم شريف به ورسره يوځای راهم غی دلته به ترې بېل شو ،هغه دباب عمرې او باب فهد ترمنځ دحرم په دوهم پوړ کې ځانته ځای ټاکلی و ډېر وخت به همدلته يواځې ناست وو ، يابه يې تلاوت کاوه يابه يې دنړۍ دکوم هېواد له حاجي سره په اشارو خبرې کولې ،هغه به راته ويل چې فارسي له خپلې نيمګړې اردو سره يوځای کوم او مخاطب پوهوم.

دکولالمپور اوسېدونکي شهراودبن ابراهيم په حرم کې دښځوله بې حيايۍ اوبې باکۍ،له بې ځايه لاړوتوکولوسر ټکاوه، همداراز بې ځايه دنارينه اوښځينه وو پرخوب، بې نظمۍ او له احرام سره پرخوب چې کله

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله انسان بې ستره شي، دزمزم پر اسراف اوبې ځایه کارولو ،دګیلاسونو پرضایع کولو ډېرخفه وو ،هغه افسوس کاوه چې ځینې خلک وخت او پیسې لګوي خو اعظمي ګټه ترې نه اخلي.

شهراود لنډه کې رېره درلوده، سپینه خولۍ ،سپین سان پرتوګ ،نخودي کمیس یې په تن وو ،دهند دحیدرآباددایالت دفروټ frotاوسېدونکی ځلوېښت کلن محمدفصیح الدین دمحمد رفیع الدین زوی سره مو هم بنډار وکړ.

هغه راته وویل چې په هندکې ځلورسوه میلیونه مسلمانان دي خو حکومت ورسره تبعیض نه کوي هغه له مسلمانانوسره د هند دحکومت پر چلند راضي و ،هغه داهم وویل چې دهند دنفوس ځلوېښت سلنه مسلمانان دي خو حکومت داشمېره پټوي اویاځې په ۲۵ سلنه قانع کېږي.

محمدفصیح الدین ،افغان ولسمشر دامریکا سړی اوپه افغانستان کې د امریکایانوپرضد جهاد حق بولي هغه وویل چې په هرو سلو حاجیانو یو ښوونکی لرو، دذاکر نایک په اړه زمادیوې پوښتنې په اړه یې وویل چې دی نایک نه پېژني اوښایي دپاکستان اوسېدونکی وي. دایواځې فصیح الدین نه وو چې داسلامي نړۍ مشهور او نوموتی عالم او داعي، نابغه ډاکټر ذاکرنایک یې نه پیژنده، بلکې ما په ډهلي او ممبیي کې له څو نورو هندي مسلمانانو سره هم یاد کړ خوپه هغوی کې هم ځینو نه پېژنده.

دپاکستان دپنجاب ایالت دچکوال ولسوالۍ دتله کنګ اوسېدونکی نواب خان دغلام غوث زوی هم دحرم په خادمانوکې و له هغه سره مې هم دچکوال دوضعیت په اړه خبرې وکړې، ورته مې وویل چې شل کاله وړاندې له کراچۍ څخه دچکوال اوتله کنګ پرلار سوات ته تللی یم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه راته وويل چې د سعودي حکومت هر وخت پاکستان ته ويزې ورکوي چې خلک د حرم د خدمت لپاره راولېږي دا ويزې وړياوي خو ايجنټان (استازي يانماينده ګان)يې پلوري، هغه وويل چې داويزه ځلورمياشتې وخت لري اوتېرکال په ۵۵۰۰ اوسږکال په ۲۵۰۰ کلدارو پلورل کېدله نواب وايي ماهم همدا ويزه واخستله او حرم ته راغلم ددې تړون له مخې به دوی ځلور مياشتې د حرم خدمت کوي نوددوی ټول لګښت لکه دالوتکې دداړوخواوو ټکټ خوراک، څښاک، ځای او هرڅه د سعودي په حکومت دي او هره مياشت ۵۰۰ رياله دجيب خرڅ هم ورکوي دی وايي چې ددوی ګټه داده چې نور په درې لکه او دوی په ۲۰۰۰ کلدارو حج کوي او د حرم خدمت خود ځان لپاره بېل وياړ اونېکمرغي بولي .دده په وينا دده وخت د ۲۰۱۰ دد سمبر په نهمه پای ته رسېږي ،نواب خان په خپل وطن کې ډېربوري کوي.

نواب خان داهم وويل چې دلته د حرم د خدمت د کمپنۍ مشر سعودی دی اونور ټول کارکوونکي ياپاکستانيان ياهنديان اويابنګاليان دي، خو اويا سلنه يې پاکستانيان دي هغه وويل دزمزمود تر موزونو کارترنورو دروند دی يواځې پاکستانيان داکار کولی شي،نواب زياته کړه چې دحرم کار درې شفته دی ،اوپه هر شفت کې کم ترکمه دوه زره تنه خدمت کوي دنواب دوی داکار له باب العمره څخه تر باب الفهد پورې دزمزمو د ترموزونو څارنه ياتش ترموزونه وړل اوډک راوړل دي.

ددوی او دمطاف ترمنځ يوه بله برنډه هم ده خوپه دې برنډه کې دزمزم لپاره ترموزونه ،نه بلکې هلته نلونه دي دده په وينا ، له يوې دروازې تربلې دترموزونو په برنډه کې ۱۴ تنه او دنلونو په برنډه کې ۵ تنه توظيف دي کله چې په حرم کې دماسخوتن لمونځ په جماعت اداشي، نو ډېر خلک

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپلو خونو ته ځي او پرسړکونو ډېر بيروبار وي په کوم اوږد پله چې موږ تللو ډېر پراخ او دوه سړکه وو او د ترافيکو پر مخ به هم تړلی وو خو بيا هم دا ازدحام له کبله تګ پرې د مېږې پرېښو و يو ځل دلته له يوې د اسې ځوانې تورپوستې سره مخ شوم چې الله ج د بدرنګۍ بشپړه نمونه پيدا کړې وه ،ما ويل راځه د نړۍ د بدرنګې په توګه يې يو انځور واخلم بلـه موخه مې د خپل ديو تروورزي ځورونه وه.

د هغه مېرمن هم لږه توره ده ما ويل راځه که د دې انجلۍ عکس (انځور)دې واخست ،هغه ته به ووايې چې په مکه کې مې ستا خينه وليده، او دايې عکس دی، خير کېمره مې راواخسته، لـه حد څخه ډېر بيروبار و وېرېدلم چې که د دې انجلۍ عکس واخلم ښايي دا او يايې بل څوک بده و مني ، په غم به ککړ شم،خير جرئت مې وکړ په عربي مې ترې اجازه وغوښته په خندا شوه ماهم د دې داموسکا د دې پر خوښه تعبير کړ څو انځورونه مې ترې واخستل.

په بله شپه په همداسې بيروبار کې ورو- ورو روان يو چې پر يوې لوړ قدې او چاغې ښځې مې سترګې ولګېدې ښځه دومره لوړه او دومره چاغه وه چې خپله خپل مثال کېدلی شو او بس. ځان مې ورنږدې کړ، ځوانه خو تور پوستې وه،په بخښنې سره بايد ووايم ،تيونه يې دومره غټ وو چې په اوږو پورې يې تړلي وو ،په ډېرې حيرانتيا مې ورکتل هغه هم زما په حيرانتيا او هغې ته په ځيرکتلو پوهه شوه ښايي پاکستانی او يا هندی به ورته ښکاره شوی يم په ډېر خاص انداز، د طنز په لهجه او فلمي ډايلاګ يې د کړس کړس خندا په ملتيا راته وويل (کياهوا)له دې وېرې چې د نورو پام راته راوانه وړي ژر مې سترګې واړولې خو د دې بيا هم په هماغه انداز وويل (کياهوا)؟.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دکينيا د پلازميني کوناکري له اوسېدونکي ۷۰ کلن محمد يوو صالحو جاليوسره موهم خبرې وکړې، هغه راته وويل چې دافغانستان جهاد په تلويزيون کې وينو او برياته يې دعاکوو.

دختيځې افريقا داړوند هېواد تانزانيا له يوه اوسېدونکي سره موهم بنداړ وکړ شېرزمان ترې دهاغه کوچني نابغه چې د ۱۹۹۳او ۱۹۹۵کلونو په منځ کې يې شهرت وموند پوښتنه وکړه خو اوس ترې خبرنه وو.

دحج په ټول موسم کې مې دنايجرله يوه اوسېدونکي اسماعيل سره ژوره او دزړه له درده ډکه خواله وکړه،

څه چې ماغوښتل پرې واوښتم اسماعيل ويښ ،هڅانده، صابر نشيط پرخپل ولس اواسلامي نړۍ دردېدلی ځوان وو، هغه دسوداګرۍ له پوهنځي څخه فارغ اوکوچنی سوداګر وو.

يوه ورځ مې دمازيګر له لمانځه وروسته دوه طوافه وکړل له طوافونو وروسته شېرزمان خپل درياضت ځای ته بوتللم ،هغه ځای چې دده عزلتګاه او دراز ،نياز تفکر اوتدبر ځای وو ،هماغه دده دناستي همېشنی ځای.

په همدې وخت کې يو تور پوستی ځوان راغی زموږترڅنګ کېناست، له سلام وروسته مې ورسره دخبرو تنسته پرانسته، ډېره ښه انګليسي اوڅه ناڅه عربي يې زده وه، خپل نوم يې اسمعيل او دنايجراوسېدونکی راوپېژنده.

هغه راته وويل چې ځيني خلک دنايجر او نايجريا توپيرنه کوي موږ دنايجر يو چې ۹۹ سلنه خلک يې مسلمانان دي او دافريقا په لوېديځ کې پروت دی دنايجر خلک غريب خوپر اسلام کلک ولاړ دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو دنايجرياد نفوس يو اځې نيم وګړي مسلمانان دي، هغه زياته کړه: (موږ ډېر نېستمن خلک يو چې حج ته راځو اړيو چې اوه کاله ورته سپماوکړو ،زموږلوږ عايد دمياشتې درې سوه ډالر دی چې ۲۵۰ دکور دلګښت لپاره کاروو او ۵۰ ډالره بچت کوو ، کله چې حج ته راځو نو دولت ته څلورزره ډالر تحويلوو ، موږ پنځلس ميليونه نفوس يو دحج سهميه مو يونيم زر تنه ده خوزموږ په هېواد کې له يونيم زرتنوسره دحج وس نه وو همدا لامل دی چې سږ کال دولس نيم سوه تنه راغلي يو ، امريکا او اروپا راسره دخپلو موخولپاره مرسته کوي خو اسلامي نړۍ په ځانګړې ډول سعودي ،مصر،ليبيا ،او ايران راباندې خپلې دروازې تړې او مزدورۍ ته مو هم نه پرېږدي،زموږيوهېوادوال په قانوني توګه له پاسپورت اوويزې سره لېبياته مزدورۍ ته تللی و خودقذافي عسکرو ونيوه ويې واهه اوچې وږی شو نو خپل پاسپورت يې پرې وخوړ،اوس موږ خپلو پنځه نوي سلنه کوچنيانوته خپلې مدرسې نلرو، هره ورځ مو دين کمزوری کېږي ،کفار راکې کار کوي او شتمن سعودي او مصر مو ننداره کوي،عرب ،شيخان بايد موږته ددين دزده کړو زمينه برابره کړي ،مدرسې او دارالحفاظونه جوړ کړي،حافظانو او ددين طالبانوته مکافات ورکړي ددين زده کړوته يې وهڅوي پرموږ کې دين مري، دعربو شيخان دوه زره ډالر دحفظ ديوې حلقې لپاره نه راکوي، خو دسعودي شاه دوه کاله وړاندې مايکل جکسن ته ديوې نڅا لپاره څو ميليونه ډالر ورکړل، زماپلار ديني عالم دی خو زماقرانکريم ندی زده آن ناظره يې هم تلاوت کولی نشم، که مسلمانان په رښتيا هم ورونه وي او داسلام او ورونو ګټه او دفاع فرض وي نو په نايجر کې خو اسلام دنړېدلي کمر پر سر دی،ولې يې دنفتوپه پيسو په خرمستۍ

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې ډوب عربان نه ګټې؟ که دوی خپل نیم زکوة هم موږ ته راکړي زموږ اقتصاد رغېږي، او د مسیحي نړۍ له احتیاجه خلاصېږو.)

اسماعیل اسامه ته هم د شک په سترګه ګوري وایي: (اسامه د سي آی اې ایجنټ دی، د سپټمبر دیوولسمې پېښې د امریکا په خوښه وې، واک ته د بوش په رسولو کې اسامه لاس درلود. اسامه ځکه د سپټمبر دیوولسمې د پېښو پړه ومنله چې امریکا دلته راشي، طالبانو اسلامي حکومت جوړ کړی و په افغانستان کې سوله وه، روسان مات وو خو اسامه دا هرڅه ګډوډ کړل، او د امریکا پښه یې دلته راکش کړله چې اوس هره ورځ افغانان وژني)

اسمعیل خپل ایمیل ادرس هم راکړ او ویې غوښتل چې له یو بل سره دوامداره اړیکې وساتو.

د پاکستان د پښتو نخوا ایالت د مردان د ولسوالۍ د هوتي او سېد و نکی حاجي خان زرین راته وویل چې حکومت ترې ۲۴۰۵۰۰ کلداري اخستې دي خو په همدې پیسو کې درې وخته ډوډۍ هم ورکوي عماره یې هم حرم ته ډېره نږدې د مکې معظمې له کتابتون یا حرم ته نږدې د رسول الله ص د زېږېد و له ځای سره ده، قدر او عزت یې ډېر دی. افغان حکومت هم له حاجیانو له دې ډېرې پیسې اخستې دي، خو نه ډوډۍ ورکوي، نه مناسب ځای نه کافي اوبه.

یوه ورځ سحر د تهجدو په وخت کې حرم ته لاړم له ما څخه په مخکې صف کې یوه اندونیزیايي په لمانځه ولاړه و، سجده یې دومره اوږده کړله چې ما ورسره اته رکعته تهجد وکړل، ترڅنګ یې یو ځوان ناست و، بیا پاڅېده څو رکعته لمونځ یې وکړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له لمانځه وروسته يې له سر څخه حجاب اخواکړ، وېښته يې چې لږ ښکارېدل هم په سره ټوته کې تاوکړل،لمونځ يې په ډېره مينه،خشوع اوخضوع وکړ،خوب ورته ،پريځ زمزم يې څوځله مخ اوځنګلې وويڼځلې،ښې ډېرې يې وځښلې زه هم تږی وم زمزم ته راغلم راسره مخ شوه،ورته مې نه کتل خوزړه مې فتوا راکړه چې ددې ديندارې مخ ته کتل ثواب دی،ښکلې تک سپين نوراني مخ يې و، دنورو اندونيزيايانو برعکس دمناسب اندام اولوړې ونې درلودونکې وه، زماټول پام همدې ښځې ته و، لمونځ اوعبادت هغې کاوه خو خوند يې ماته راکاوه.

يوماښام راسره دچين دګانزواايالت اوسېدونکی عبدالاحمد دقربان نيازي زوی په اشارو ډېرې خبرې وکړې،هغه خپل عمر ۵۸کاله وښود،په عربي ،اردو ،پښتو او فارسي هغه نه پوهېده،اوپه چينايي ژبه زه نه پوهېدم.

عبدالاحمد،په انګليسي هم پوره نه پوهېده خو زما ديوې پوښتنې په ځواب کې يې زما يادښت په کتابچه کې پخپل لاس وليکل،چې (muslims in china ۱۰۰،۰۰۰۰۰)يعنې،په چين کې لس ميليونه مسلمانان شته دي.

له چينايي عبدالاحمد سره خبرو خوند راکړ ،هغه چينايی و خونوم يې چينايانوته ورته نه و سم زموږ په څېر افغاني او اسلامي نوم و. غوښتل مې چې دنيازي دپسوند لامل ترې وپوښتم خو په ژبه نه پوهېدو له ده سره په خبروکې هره شېبه راته خپل ماما حاجي امرالله سترګوته ودرېده، ماويل کاشکې دلته وای چې زما خبرې يې هغه او دهغه خبرې يې ماته ژباړلې وای،حاجي امرالله په چين کې له يوې انجنيرې سره وپېژندل ،پېژندنه ژوره شوه په دوه طرفه مينه واوښته،چينايۍ دده په هڅو مسلمانه شوه، وېښه

(c) ketabton.com: The Digital Library

او دینداره مسلمانه، باحجابه اوتر موږ متدینه مسلمانه. دګڼ ژوند ثمره یې دوه زامن دي چې پر یو یې، دجلیل القدره او غسیل، الملایک صحابي حضرت حنظله او پربل یې د الله ج دتوري (سیف الله خالدبن ولید) نوم ایښی دی، اوربدلي مو دي چې چینایي سخته ژبه ده خوحاجي امرالله په سپینه ږیره دومره ژر یاده کړه ،چې سړی ورته حیران شي ،له ماډېر مشر دی، خوکله کله ورسره ټوکې کوم چې مینې پرفرهاد غر سوری کړ پرتا خوبه یې خود ژر ژرچینایي ژبه زده کوله.

دترکیې دقونیې **۳۵**کلن اوسېدونکی علي خیری چلک بل ځوان وو چې ډېرې خبرې مو ورسره وکړې، چلک ډېرذهین په سیاست پوه اوداسلامي نړۍ په درد دردمند ځوان ود مولنا بلخي خوبیتونه یې راته واورول، هغه راته وویل چې په نړۍ کې **۵۲**اسلامي هېوادونه دي خو مشران یې د پردیو ګوډاګیان او بې اتفاقه دي هغه وویل که اسلامي هېوادونه پر اسرائیلو لاړې هم توکړي نو اسرائیل به ډوب کړي هغه وایې یواځینی سړی چې داسرائیلو لومړي وزیر شیرون ته یې په اروپاکې مخامخ شیطان وویل هغه طیب اردوغان و.

چلک وویل چې ځوځله دلوېدیځ اقتصاد ولوېد خو کوېټ، دوبۍ، سعودي او مصر لوړ کړ،هغه داسلامي هېوادونو د چارواکیو په بې اتفاقۍ ډېر وژړل،او دهغوی عیاشي یې د مسلمانانود بربادۍ لامل وباله.

ده هم اسامه دامریکا سړی وباله،ویې ویل چې هغه امریکا ته زمینه برابروي چې اسلامي هېوادونه ونیسي، اوویې ځپي، ماداسامه ننګه وکړه، ورته مې وویل چې امریکا خو سعودي ،عراق ،کوېټ ،یمن، او نورو

(c) ketabton.com: The Digital Library

اسلامي هېوادونو ته تر اسامه وړاندې راغلي وه. هغه حکمتیار، ربنتوني او زړور مجاهد باله.

ماورته وویل چې مصطفی کمال، اتاترک خوهم سیکولر او دپردیو ګوډاګی و، زما خبر یې ډېره تائید نکړه،خو په زغره ده یې رد هم نکړه.

له یوبل ۵۰ کلن ترکي سره مې چې د استانبول اوسېدونکی واو په خپله شین رنګه بنین اوتور رنګه دریشي کې ډېرښه ښکارېده، د عزیز نسین په اړه خبرې وکړې، خو یوبل موسم پوهولی نشو.

عزیز نسین نه یواځې دترکیې، بلکې په نړیواله کچه طنز لیکونکی و، دهغه دسیاسي طنزونویوه نامتو ټولګه خرمړی(ډیډه ډانکي) مې چې ډاکټر فرید بزګر ژباړلې وه ۱۵ کاله وړاندې لوستې ده اوس یې هم لولم اوچې هرځل یې لولم نوخوند راکوي. عبدالاحمداو چلک دواړو خپل ایمیلونه راکړل، او په راتلونکې کې یې داړیکې په ساتلو ټینګار وکړ.

ماښام یوبنګله دیشي انجنیر سره مخ شوم، هغه راته وویل چې دده معاش ډېر ښ زره او دمېرمنې یې پنځوس زره ترکيtk دی ځکه چې دمېرمن زده کړې یې له ده لوړې دي، دوی دحج لپاره ۲۲۸۰۰۰tk چې ۳۲۷۵ډالر کېږي حکومت ته ورکړي دي او ددرې وختـه ډوډۍ پـه شمول لګښت یـې پـر حکومت دی.

د حاجیانو ځینې بې نظمۍ

په کوم ځای چې دنړۍ له ګوټ ګوټ څخه شاوخوا ۲ میلیونه تنه چې هم لوستي اوهم نالوستي هم مهذب او هم غیر مهذب ،هم ښار میشتي او متمدن او هم غیر متمدنه ،دبېلابېلو کلتورونو ،دودونو اودستورونو

(c) ketabton.com: The Digital Library

خاوندان راځي نو هرو مروه ده چې بې نظمۍ جنګ او جګړې به وي خو الحمدلله مکه د امن ښار دی ،د سولې مينې او محبت ښار دلته هېڅکله هم ما ـ له يوځل پرته چې د حراپه غره کې دوه تنه لاس او ګرېوان ووـ آن سوک ،څپېړه هم نده لېدلې ،ګيلې او ناندرې وې، په ځانګړې توګه په مطاف او دحجر اسود دښکلو په سيالۍ کې ټېل ماټېل. کله کله چيغې اوفرياد هم وي خو وهل ،ټکول ،ښکنځل ديوبل توهين نشته دی.

دلته دبېلابېلو مذاهبو خاوندان او اتباع راځي،په يو مذهب کې يو کار روا او دبل په مذهب کې نا رواوې خو يوبل زغمي او دکفر ټاپې پرې نه لګوي،کله کله داسې يو کار هم وليدل شي چې په يو مذهب کې هم روانه وي،شاهدراته وويل چې ځينې پښتانه اوعام افغانان، په طواف کې هم نسوار اچوي او بيايې آن په مطاف کې دکعبې تر څنګ غورځوي، هغه پر دې کار ډېر خفه او ديوپښتون په توګه شرمنده وو،يو ماښام يو بنګله دېشي، سره له دې چې اوبه او وخت پرېمانه و او ناروغ هم نه ښکارېده، په صف کې تيمم وکړ .ماورته په اردو وويل چې وروره لمونځ دې نه کېږي ورشه اودس وکړه هغه په بنګالي ژبه څه وويل خوزه پرې پوه نشوم، هغه سپين ږيری او لنګ يې ترلی و.

په مطاف کې په لومړۍ صف کې، په ځانګړې ډول د ملتزم او باب الکعبې لورته ځای نيول ډېر سخت کار دی،ډېرو خلکو ته له ډېر زحمت او ټېل ماټېل وروسته هم دا وياړ نه ورپه برخه کېږي، کله چې صفونه تړل کېږي نو خلک له يو بل سره لاسونه ورکوي، او پنجې خوپرېږه ددې لپاره چې دټېل په وړاندې مقاومت وکړي او څوک يې ځای ونه نيسي له يوبل سر څنګلې په ځنځيري شکل تړي، يوه ورځ يوه پښتون سپين ږيری چې ژبه او جامه يې دکندهار وه راغی له خلکو يې وغوښتل چې خپل لاسونه لږ خلاص

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړي او ده ته لار ورکړي چې بهر لاړ شي کله چې هغوی څنګلې خلاصې کړې سپین ږیرې صف ته ننووت نو ددې پرځای چې بهر لاړ شي نېغ په صف کې دهغه چاپرځای ودرېد چې ده ته یې لار ورکړې وه، هغه بېچاره چې ولیدل خوارۍ یې اوبو وېوړې، او په نورو صفونو کې هم ښایي څوک ځای ورنکړي نو جنجال یې پیل کړ، غالمغال شو پولیسان چې په حقیقت خبر شول نو دی یې له صف څخه وویست، بېچاره اخوا دې خواکتل خو دپولیسانو زړه پرې ودرد پده، سپین ږیرې و رایې ووست او په لومړي صف کې یې ښه ځای کې ودراوه.

سبا ماښام زه بیا هملته وم ګورم چې دې سپین ږیری بیا هماغه چل وکړ، خوداځل پولیسانو هم وپېژنده یا به ښایي ده داکار ډېر کړی و نو پولیسانو له صف څخه وویست او بل چېرې یې هم ځای ورنکړ، یوځل په حرم کې پر تشنابونو بیروبار وو ،موږ نوبت ته ولاړ وو په همدې کې یو تور پوستی ځوان چې لایې نوبت ته ډېر وخت پاتې ودګنو خلکو په مخ کې په سالون کې پر توغابښ خلاص کړ، پرتوګ یې خلاص په لاسونو کې ونیوه او نوبت ته منتظر وو ،یوبل تور پوستی په جماعت کې له ما وړاندې په صف کې ولاړ و یو ناڅاپه یې دلمانځه په جریان کې مخکې منډه کړه لږ وروسته بېرته راغی او په خپل ځای کې درېد.

یوبل ماښام له خوني څخه حرم ته روان یم ،حرم ته نږدې له پله سره یو تور پوستی په داسې حال کې چې په سړک سلګونه خلک روان دي دسړک پرغاړه پرتوګ ښکته کړ او استنجا یې پیل کړه، عورت یې ټول ښکاره شو کله چې له استنجا او اوداسه څخه فارغ شو نو ورغلم په ډېره نرمه لهجه مې پوه کړ، ژمنه یې وکړه چې بیا به داسې نه کوي، مولوي احمدي وویل

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ما ولیدل یو تور پوستي دملک فهد ددروازې دننه په داسې حال کې چې ډېرو خلکو ورته کتل په زمزمو استنجا وکړه.

یوې ښځې په حرم کې خپل ورنونه لوڅ کړي وو ،یوې مراهقې انجلۍ سرلوڅې طواف کاوه، یوې بلې ښځې غوښتل چې حجراسود ښکل کړي خو په تېل کې داسې راګیره شوه چې څادر یې له سرنه ولوېد، چیغې او فریاد یې پیل کړ ،په چیغو چیغو ژړایې پیل کړه ،نږدې وو چې تر پښولاندې شي.

یوځل دجمعې په ورځ چې لا زوال هم نه وو شوی له غرمې مخکې لس باندې یوولس بجې په جروال کې اذانونه واورېدل شو.

د ۱۴۳۱ هـ ل د ذوالحجې په شلمه مازیګر حجراسود ته ورنږدې شوم خوپه همدې وخت کې یوه انجلۍ هم رانږدې شوه اوس نو زه او هغه تر ټولو وړاندې وو او مقابله زمااودهغې وه خو زه پرې زورور شوم،کله چې ما حجراسود ښکلاوه نو تېل هغه لیرې ببولې وه، کله چې له حجر اسوده را وګرځېدم نو جنګ یې راسره پیل کړ اوخپله غوسه یې راباندې سړه کړه،یوې بلې هم په حجر اسود پسې دلېونۍ غوندې حملې کولې پولیسو منع کوله خو نه منع کېده، یوتن سپین ږیری د سحر په لمانځه کې بې اوداسه شو، داوسپنې په جالۍ یې تیمم وکړ خونه یې لستوني بډ وهل اونه یې لاس پرمخ سم راکش کړ، دستي ببرته په لمانځه ودرېد.

په حرم کې له چاسره د ارایشي اوجنسي غرایزو فکر نه وي خو بیاهم ،کله کله پدې اړه بې نظمۍ لیدل کېږي یوه ورځ مې حرم ته نږدې یوه تور پوستې ولیده چې ډېر غلیظ ارایش یې کړی وو په لاندې شونډه یې ګلابي اوپه پاس شونډه یې سور لب شرین وهلی و په سترګویې هم ډېره خواري کړې وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دځينو تور پوستو لاسونه ،څنګلې آن تر اوږو ښکاري دځينو لستوڼي دومره لنډوي چې آن تخرګونه يې ښکاري سعوديانې له کوره بهر ډېره درنه جامه او حجاب کاروي ، ښځينه متواګانې خو آن په سترګو عينکې ،پرپښو جرابې اوپر لاسونو دستکشې اچوي خو شاهد راته وويل چې سعوديان په کور دننه ډېره لنډه ،نرمه ،نازکه او نښتې جامه کاروي،دځينو فېشن اوجامې ته آن اروپايانې هم نه رسېږي خو موږ له داډول جامو سره څوک ونه ليدل .
شاهد وايي چې عربان ډېر کبر جن دي هغوی داسې انګېري چې حج ته دنړۍ له ګوټ ګوټ څخه خلک راځي په دوی کې په ساري او نورو ناروغيو اخته خلک هم وي نو له همدې وېرې دحج په موسم کې بهرنه راځي چې په ناروغيو اخته نشي.

هغه تور پوستي چې پرسړکونو دوکانداري کوي خپل حجاب اوعورت ته ډېر پام نه کوي ځيني ښځې دعمومي سړک پرسر خپلو کوچنيانو ته تيونه راوباسي اوسم نيم يې ښکاري.

ځينې ښځې له خپلو کوچنيانو سره مطاف ته د طواف لپاره ورځي چې په تېل کې خپله هم بې ستره شي او کوچنی يې هم په تکليف شي او ژاړي.

دحرم په سالون کې ښځو ته له نارينه وو سره اوږه په اوږه دلمانځه اجازه نشته او متواګانې ښځې له نارينه وو بېلوي خو بياهم په هر لمانځه کې لسګونه ښځې له مطاف څخه بهر او يا يوازې ته له تللو انکار کوي اوله نارينه ووسره اوږه په اوږه لمونځ کوي.

دحج په مراسموکې ډېر منظم ،دسپلين او حجاب لرونکي خلک دفلسطين ،ترکيې او ايران دي او ډېر بې نظمه بې حجابه او بې بندوباره تور پوستي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځینې تور پوستي ځوانان او ځوانانې لوړ قدي ،قوي او چاغ دي په طواف کې د هیچا پروا هم نه کوي.

ډېر خلک داسې هم شته چې په لمانځه کې ورته په صف ځای پیدا نشي، جماعت ودرېږي او دی بیا اخوا دېخوا دلمونځ کوونکیو په مخ کې ګرځي او په مطاف کې هم له جماعت څخه بې برخې شي دوی نه پوهېږي چې دبیروبار په وخت کې آن دبل چاپر ملا هم سجده رواده، دکعبې ترڅنګ په مطاف کې چې کله جماعت ودرېږي نو متواګان لومړی،دوهم ،دریم او څلورم صف او دامام ځای ښه پاک کړي،په همدې صفونو کې عطر او کاغذي دستمال هم وېشي چې فضاورېمه ایزه اوپاکه شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښځینه دوکاندارانې او سوالګر

سره له دې چې د سعودي او ډېرو عربي هېوادونو اقتصاد ښه دی خو بیا هم نېستمن په کې ډېر دي ، سعودیان الله ج په سخت ازموېښت کې نیولي دي، د حضرت ابراهیم ع په وینا ، هغه بې اوبو او بې وښو دښته یې چې مرغۍ او ماران پکې جل وهي ورته په ثاني جنت بدله کړې ده ، د ځمکې لاندې یې پربمانه تور زر(نفت)پیدا کړي او د ځمکې له پاسه یې ورته تر الماسو ،یاقوتو او زمرودو ګران بیه حرمین ورکړي دي، پوه نه یم چې داخبره به څومره رښتیاوې خو د دینارخېل په وینا چې له یوې رادیو څخه یې اورېدلي سعودي هرکال د حج په پروسه او د عمرو له لارې د پرش میلیارده ډالر ګټي ،د تیلو خو دومره ارزاني ده چې څو ځله مې له موټر چلوونکیو واورېدل چې په یو ریال درې لیټره ورکوي، یو افغان ملګري مې چې هملته کاروبار کوي راته وویل، کله کله موږ داوبو پر هغه بوتل چې دوه ریاله بیه لري له تېل پلورونکیو څلور یا پنځه لیټره تیل اخلو.

دنړۍ د میلونرانو ډېر شمېر هم په عربي نړۍ، په ځانګړې توګه په خلیج هېوادونو کې دی. یو ځل په هند کې یو عرب راسره په یو هوټل کې برابر شو ،د هوټل شاګرد ته یې د سګریټو راغوښتلو لپاره دهندي کلدارو زرګون چې هغه مهال ترې یوزر او پنځوس افغانۍ جوړېدې ورکړ ،د هوټل مستخدم ورته د پنځوسو روپیو سګرېټ او ۹۵۰ کلداري ونیوي،عرب سګرېټ واخستل او په ډېر متکبرانه لهجه یې ۹۵۰ روپۍ وروغورځولې ورته یې وویل چې ته خو زما توهین کوې، زه درته دومره وړې ښکاره شوم چې د مستخدم په لاس کې پاتې پیسو ته به لاس اوږد دوم؟، دا پیسې ستاشوې او خپل جېب کې یې کېږده. خو په همداسې شتمنو هېوادو کې د نېستمنو او

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوالګرو کمی هم نشته دی دا سوالګر ټول د سعودي ندي خوله شک پرته دعربي نړۍ او سېدونکي دي،دننه په حرم کې خوځوک سوال نه کوي خو له حرم او مسجده بهر به دا سې کوځه او سړک نه وي چې د سوالګرو کتار دې پکې نه وي.ځینې سوالګر واقعاً محتاج او معیوب وي دا سې بې لاس او پښو معیوبین به وګوري چې یوا ځې سر او سینه او کوناټې ورته پاتې وي ځینې سوالګر سړی ډېر په تکلیف اوآن په غوسه کړي.

پرهر سړک به انجونو او هلکانو ځادرونه غوړولي اودلارې پرسر به یې اوږد بازار جوړ کړی وي، کله کله پولیس راشي او شړي یې، خو د پولیسو وس نه رسېږي ځکه چې دا ښځې او انجونې ډېرې تکړه دي اوکله کله چې پولیس وویني خپله سودا شاته واچوي او منډې وهي کله چې پولیس وړاندې لاړ شي خپل ځادر او سودابېرته هواره کړي. په دې دکاندارو انجونو کې ډېرې ښکلې هم وي او دهیچا هم پرې داډول دوکانداري او سرګرداني پېرزونه وي، دمشتریانو دجذب لپاره یې په ځوږبو حساب زده کړی وي په عربي،انګلیسي، اردو ،فارسي ،ترکي او نورو ژبو دسامان بیه اعلانوي.

یو شي چې موږ یې ډېر حیران کړي وو داوو چې ډېرو دوکاندارانو به چیغې وهلې (ریال ګومه،ریال ګومه،ریال ګومه)موږنه پوهېدو چې دده مطلب څه دی، مابه خپلو هراتي ملګروته په ټوکو ویل چې دوی ستاسو په لهجه خبرې کوي تاسو (ګم است) نه وایئ بلکې لنډیز کاروئ او (ګومه)وایئ دوی هم وایي چې (ریال ګومه یعنی ریال ګم است یاریال ورک دي). دوی هم خندل او ویل به یې چې الله ج دې انصاف ورکړي داخو ټول اوهره شیبه چیغې وهي چې (ریال ګومه)نوله دوی ټولو ریال ورک دي، بیا وروسته پوه شوم چې دکوم شي بیه به لس ریاله وه ، نو دوی به ویل چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ریال ګومه،دوی به د ج تلفظ ګ کاوه بیابه موچې ریال ګومه واورېدل نو زموږ شوخ او ځوان ملګري سلیمان به ویل (اینه خانه خراب باز ریاله ګم کده.)

ځینې کوچني اوښځینه سوالګرې سړی له لمن او لستوڼي ونیسي او چې تر څو یې ترې پیسې نه وي اخستې نه یې پرېږدي.

شاهد راته وویل چې دسعودي حکومت څوځله دا سوالګر او دلارې دسړک دوکانداران ونیول او دسعودي له پولویې واړول خو په دریمه یا څلورمه ورځ بیا هماغه خلک په مکه کې لیدل شوي چې درې ورځې وړاندې وېستل شوي دي ،دوی دنایجریا او دنورې افریقا دي.

دسعودي بازارونه ټول له چینايي توکیو ډک دي.

یوائې جاینمازونه ترکي دي ،نرخونه له کابل اوپېښور څخه لوړ دي یوچلتار او یو جوړ عربي جامې مې خوښې او خپل زوی رشاد ته وپېرلې په دې چلتار او جامویې (صنع فی پاکستان یا په پاکستان کې جوړ شوي)لیکلي وو، یوتن سوالګر چې لمر تک تور اړولی وو خپل سپین کمیس وېستلی وو ټول بدن یې غوټې غوټې وو، غوټې یې دکچالو په اندازه وې، په لیدو یې هرچاتوبې وېستلې.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حج او اوقافو د وزارت درغلي او بې غوري

دافغانستان دحج اواوقافو وزارت داځوکاله پرلپسې دحج په اړه له رسوایۍ سره مخ کېږي داسې فکر کېده چې ددې وزارت دوزیر په توګه دمحمد یوسف نیازي له ټاکل کېدو سره به دا ستونزې او درغلۍ راکمې شي خونه یواځې داچې دا ستونزې او درغلۍ کمې نه شوې ،بلکې لاهم ډېرې شوې، داستونزې، په یوه برخه کې نه ،بلکې په هر برخه کې ډېرې شوې، دمعلمینو ،عمارو ،ترانسپورت ،لېږ رالېږد ، نظم ،دسپلین ،روغتیا ، دارو درمل ،قربانۍ ،عرفات،مزدلفه ،منی ټولو په برخو کې وې .

وزارت ډېر معلمین په واسطو اوبډو نیولي وو ،چې پخپله پرڅه نه پوهېدل ،په خلکو یې دصفا اومروه ترمنځ سعې د ۷پرځای ۱۴شوطه کوله.داسې حاجیان هم وو چې خپل معلمین یې له سره نه پېژندل ،همدا دمعلمینو دنه همکارۍ لامل وو چې ځینو حاجیانو خپل مراسم سم ترسره نکړل ،په ډېرو دم واوښت ډاکټر ناصر اوپه مکه او مدینه کې ګڼو حجاجو ځوځوځله راته وویل چې دوی خپل معلمین آن دوه ځله هم ندي لیدلي،کوم معلمین چې د ازمویني له لارې راغلي اوبې واسطې دي نو هغوی تکړه دي خوپه واسطه او رشوت راغلي معلمین بې خونده او ناپوه دي.

معلم صاحب میرزمان راته وویل چې دننګرهار دحج اواوقافو درئیس ملا ساجد لخوا معرفي شوي ډېر معلمین په رشوت او واسطو راغلي اوناپوه ،ناخبره اوبې خونده دي ،هغه وویل چې ساجد دوی ته د سرشاهي فضل الرباني حکیم صاحب،معلم ټاکلی او آن دننګرهار دټولو معلمینو مشر یې ټاکلی خودوی هېڅکله لیدلی هم نه دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پوهنتون په دوره کې زما ټولګيوال د ننګرهار ولايت د سره رود دولسوالۍ د ککړک د مياګانو او سېدونکی محمد خالد هم د معلمينو په ډله کې وو يوه ورځ هغه خپلې خونې ته وبللم دده خونه په **۱۵۳** عمارې کې وه ،له ده سره په خونه کې نور معلمين مولوي حميدالله ،غلام دستګير ،محمدظريف ،لعل محمد ،عبدالمالک ،خان محمد او نور ملګري وو.

له مولوي حميدالله سره مې په يوه صف اويوه اقتداکې د نارينه او ښځينه وو دلمونځ حکم په حنفي مذهب کې وڅېړه ،هغه وويل چې افغان علماوو دامت د اجماع لپاره په حرم کې د اکار روابللی ځکه چې که نارينه او ښځينه له يوبل څخه بېل شي نو بيا ورکېږي همدا راز د صفونو او لمونځ کوونکيو په مخ کې تبرېدل يې هم د تکليف د پورته کولو لپاره روا بللي دي ځکه چې که داکار ونشي نو بيروبار جوړېږي او لارې بندېږي .

له خالد سره مې د ځينو معلمينو په سستۍ، بې سوادۍ او بې غورۍ بحث وکړ،هغه هم د ځينو په اړه د اخبره ومنله خو ويې ويل چې ده او ملګرو يې په اخلاص کار کړی دی،خالد راته وويل چې د دوی په ملګروکې د دوی په هڅه نه پرچا دم اوښتی ،نه څوک ورک شوي دي،نه له چا حج اويا يې مناسک خراب شوي حاجيان يې په عرفات ،مزدلفه او منی کې لاس په لاس ګرځولي دي. خالد وګوابنلم راته يې وويل چې که په خپل يونليک کې دې راپسې ناوړه شيان وليکل نو خراب به دې کړم، ماورته وويل نور خودرپسي څه نه ليکم خودا ليکم چې، نيم ساعت کېږي چې يوه دزمزم بوشکه په پلاستيکي لفافه کې تاوولی اوتړلی نشې نو نور کارونه به دې څنګه وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو هغه له دې ليکلو سره هم موافقه ونکړه،ويل يې چې که دا دې هم وليکل نو خراب به دې کړم.

زموږ د شرکت د معلمينو داستان خومې وړاندې درته واوروه.

دحج اواوقافو وزارت دبعثې غړي چانه ليدل اونه له حاجيانو دستونزو پوښتنه وه، که دکوم شرکت کارونه پلټل کېدل هغه هم نمايشي اودشرکت له مسؤولينو دډاليو اوپيسوداخستلو لپاره وو. دبعثې غړي دذوالحجې په ۱۲مه زموږ عمارو ته هم راغلي وو په دې پلاوې کې دامنيت ،روغتيا اوحج اواوقافوغړي وو خوله تللو وروسته يې حاجيان ترې خفه وو ،مولوي احمدي وويل چې حاجيان ځکه خفه دي چې پلاوي دشرکت دمسؤولينو په حضور کې ترې له دوی سره دشرکت دمسؤولينوچلند ، خدمتونه او شرائط پوښتلي او حاجيان کله داجرئت کولی شي چې دمسؤولينو پروړاندې ترې شکايت وکړي، احمدي پلاوی درشوت ،ډاليواومېلمستيا وو په خوړلو تورن کړ.

دمحمديوسف نيازي په مشرۍ دحج او اوقافوپلاوي څوعمارې دنوم او دولتي چارواکيو اوواسطه لرونکيو دخوښولولپاره حرم ته نسبتاً نږدې نيولې وې چې همدوی ته يې په کې ځای ورکړی وو ،نورې يې ډېرې لېرې ،آن دمنی اوجروال په پوله اوآن په عتيبه کې نيولې وې دځينوعمارو حاجيانوبه حرم ته يوساعت پلی تګ کاوه.

دډېروحاجيانو تګ راتګ حرم ته سخت وو ،يابه يې ټکسي نيوله يابه يې يوساعت دهرلمانځه لپاره تګ او يوساعت په راتګ لګاوه،اويابه يې هلته نږدې په کوم مسجدکې لمونځ کاوه،دسعودي په ګرمۍ کې پلی تګ هم سخت کار دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ځینو عمارو کې د ځنباک اوبه اوګاز ،نه و معلم اوډاکټرنه و سم فرش او چپرکټ نه و خووزارت ددې ټولو پیسې اخستې وې، شېرزمان په خپله خونه کې یو کوچنی فرش راوښود ویې ویل چې دایې هم پربعثې په زوره اخستی دی.

هغه هم په جروال کې په ۳۲عماره کې اوسېده ،شېرزمان وایي چې دبعثې غړي یې لیدلي هم نه دي.

دعرفات اومنی په ورځوشپو کې پرخېموکې ګاز ،نغری،دیګ اوکاسه نه وې دافغاني شرکتونو په شمول ټوله نړۍ په دې ورځوکې خپلو حاجیانو ته درې وخت ډوډۍ ورکوي خو افغان حکومت په دې ورځوکې هم حاجیانوته ډوډۍ ورنکړه، داپه داسې حال کې ده چې دپاکستان دبعثې پلاوي څو عمارې له حرم څخه لېرې نیولې وې اوپه منی کې په ځینو خېموکې برېښنا نه وه،حاجیانو یې غوښتل چې غږ پورته کړي خو چارواکیوورته ویل چې دوی حرم ته نږدې عماره ونه موندله که نه لېرې یې نه نیوله خوبیاهم ددې عمارو اوددې خېمواوسېدونکیو هرتن ته یې ۲۰۰ ریاله بېرته ورکړل (ببیین تفاوت را.)

هرحکومت خپلوحاجیانو او اتباعوته د پېژندنې ځانګړې نښه لکه څادر، دستمال،پټۍ، یا ..ورکوي چې دهماغه هېواد نوم پرې لیکلی وي او له ورایه پېژندل کېږي، خو دبلخ له ښځینه حاجیانو پرته چې په څادر یې دافغانستان بیرغ ته ورته درې رنګه دایره رسمه او ددایرې په منځ کې افغانستان اوبلخ لیکل شوی وو نور هیڅ هم نه وو، دنورې نړۍ نارینه اوښځینه حاجیان ډله ییز ګرځېدل،ښځویې ډله ییز طواف کاوه،خو دافغانستان خلک داسې نه وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

يوه ورځ مازيګر ما اوشېرزمان دحرم له دريم پوړ ميزان رحمت اړخ څخه لاندې مطاف کې د طواف کوونکيو ننداره کوله، داوخت هلته هوا نسبتاً سړه اوپه مطاف کې سخت بيروبار وي،طواف کوونکي ډېر ورو ورو روان وو دشپږو هېوادونو ښځينه حاجياني موولیدلې چې په يوه بل پسې په څو ليکو کې کتار رواني وې، د هر هېواد ښځينه حاجيانو ځانګړې رنګ جامه څادر اوپټۍ درلوده، په شپږو ډلو کې شپږ رنګه جامې اويونيفورم له پاسه داسې برېښېده لکه په باغ کې د ګلانو رنګه پټي ، ډېرښه خونديې وکړ دځينوښځينه حاجيانو نومونه هم په بکسو اوپټيو ليکل شوي وي، دحرم ښځينه متواګانوکله کله دهمدې پټيوله مخې ددوی نومونه ورته اخستل او هغوی هم چې خپل نوم واوري ژر اطاعت کوي.

افغان بعثې د ذوالحجې په دوه ويشتمه په **۱۵۳**، **۱۵۲**، **۱۵۱** عماروکې دهغو **۵۲۰**تنو نومونه وځړول چې له مکې څخه مدينې منورې ته تلل، دانومونه ښايي کوم عرب ليکلي وو ځکه چې رسم الخط يې عربي وو. ګل يې جل ليکلی وو پښتو حروف او ژ اوچ هم په کې نه وو داسې برېښېدل چې د نومونوليکونکي له پښتو اودافغانانو له نومونو سره بيخي نابلده دي، ډېر نومونه نه پېژندل کېدل ،بله ستره ستونزه داوه چې داکسان په درې شفتوکې لومړی شفت لس بجې، دوهم شفت دولس بجې او دريم شفت په يوه بجه روانېدل،خو په دې لست کې به ديوې ښځې نوم په يو شفت او دهغه د محرم نوم په بل شفت کې وو ،يابه دښځې نوم په يو موټراودمحرم نوم به يې په بل موټر کې وو.

زمايو دوست زمری احمدزی هم په همدې ورځ مدينې منورې ته روانېده، هغه ماته بلنه راکړې وه، چې سحر چای ورسره وڅښم ، زه او ماما مې حبيب الرحمن استاد ورغللو، ښه کباب شوی چرګ يې راووړ زما د ورور مشفق

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوبل ملګری حاجي دادک هم زمونږ خواته راغی،ماد حاجي دادک نوم اورېدلی وو خولیدلی مې نه و له دوی سره مې کپ ولګاوه،خو دوی سفر ته چمتو والی نیوه ژر ترې راپاڅېدو ،او دمعلم صاحب میرزمان خوني ته ورغللو ، هلته موله خپلو کلیوالو هریوه معلم صاحب میرزمان، حاجي حبیب الله،طالب اخونزاده،عبدالقدیر ،سمیع الله، صابر ،قاري زمری،غلام دستګیر،کوچني شېرزمان، دشګې اوسېدونکی ډګروال میاه ګل او مامور اصف سره بنډار وکړ اوپه ګډه دماسپښین لمانځه ته روان شو.

حرم ته نږدې ډېرې عمارې ترکانو اومصریانو نیولې وي، په دې عماروکې د جامو دوېنځلو ماشینونه ،اوتو،پارکونه، او نورې اسانتیاوې شته دي،ځینې په ډېرو لوکسو هوټلونوکې ژوندکوي،دنوروهېوادونو بعثې که عمارې لېرې نیولې وي خو حاجیانوته یې حرم ته دلېږد رالېږد لپاره موټرونه نیولي دي.

زما،ماما حبیب الرحمن استاد هم دمنی ، اوجروال په پوله په ۳۵مه عماره کې اوسېده، چې له حرم څخه یې ۴۵دقیقې پلی واټن درلود، ددوی عمارې ته نږدې د سبواو تازه مېوو مارکېټ وو په دې مارکېټ کې هغه د چاخبره دټولې نړۍ سابه او تازه مېوې په کار تنونوکې بند موندل کېدل، دګوټې دبند په اندازه تنکي لېړوګان ،سپین او تور بانجان،دهروخت مېوې توره یان... دځینو مېوو نرخونه لوړ و موږ به همدلته تازه مېوه اخستله، څو وارې مو انګور واخستل خو زمایې خټکی ځکه خوښ وو چې یو خو ارزانه وو، في کیلو درې یاڅلور ریاله ، وه بل داچې ډېر خواږه وو هروخت به مو څلور پنځه کیلو اخستل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

انګـور مـو کیلـود ۱۲او۱۵ریـالوترمنځ اخسـتل ،دمارکیټ ترڅنګ یوښکلی لوی او لوړ مسجد وو چې د عتیبه بن عبدالعزیز ال سعود نوم پرې اینبودل شوی و.

یوه ورځ دمازیګر له لمانځه وروسته په مطاف کې یو چا راباندې غږ وکړ ځان یې مولوي الله داد بلخي راوپیژنده، په لیدلو یې خوښ شوم بلخي ماله لیرې پیژانده،خوله نږدې مې لیدلی نه و، له طواف وروسته سره کیناستو چا ورته ویلي وو چې نن دافغان حاجیانویوه الوتکه لویدلې ده، ددې خبرې په اوریدلو زه هم خفه شوم، خو ژر مو اخوادېخوا زنګونه ووهل ښه وو هغه خبره دروغ وه.

بلخي راته دافغانانو دیـوې ناسمې انګیرنـې پـه اړه معلومـات راکـړل ،ده وویل چې ځینې افغانان پـه جنة المعلی او جنة البقیع (لـومړنی پـه مکـه او دوهمـه پـه مدینـه کـې هدیرې دي)دخاورو کوچنی کـوچنی ډیـری ، ځینـې دخاورو کوچنې قبرونه په دې هیله اوفکر جوړوي چې په قیامت کې چې بیا د ودریدو ځای نـه وي نـو دی او دده کـورنۍ بـه همدلتـه ودریږي،یا داچې داځای دده قبر شو اودی که هر چیرې مړ او یاښخیږي نو حشر به یې له همدې ځایـه لـه صـحابه وو سره کیږي یا داچې دقیامت پـه ګرمـه ورځ چې سیوری نه وي نو دی او کورنۍ به یې همدلته راغونډیږي دوی په دې هدیره کې له نیم متر یا شل او ۳۰سانتي متره مربع ساحې څخه د خاورو کـوچنی دیوال تـاوکړي ،بیـاپکې دکورنۍ دهرغـړي لپـاره قبر جوړ کـړي او پـه جنة المعلی او یا جنة البقیع کې یې خپله کورنۍ هدیره بولي.

دبلخي صاحب داخبرې ما په جنة المعلی کې هم ولیدلې خو په جنة البقیع کې مې ځوځوځله ځوتنه ولیدل چې همدا کار یې کاوه،خوچې پولیسانو به

(c) ketabton.com: The Digital Library

وليدل نو ورته به غوسه کېدل،او کوټنۍ، ډېرۍ او قبرونه به يې ورته ړنګ کړل،ځينو به په پټه له ځان سره دهديرې خاوره را واخسته، دا خاوره بيا له ځان سره کورته وړي بيا چې کله دی او ياېې دکورنۍ کوم غړی وفات شي نوله دې خاورې لږه ورسره په لحد کې اچوي.

يو ځل په طواف کې د چا دپښې دغټې ګوتې نوک زما دپښې په ښنګري وربرابر او پښه يې راته ښه وينې کړه، دلته په حج کې د نوکانو دغوڅولو په حکمت پوه شوم اوپر دې لا باوري شوم چې د الله ج په هر امر اونهې کې حکمت دی.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

له حدیبیې څخه احرام

وړاندې مو هم وویل چې ماڅو عمرې وکړې خو دهرې عمرې لپاره مو دمکې له یونوې میقات څخه احرام تاړه، ډېرحاجیان له تنعیم څخه دعمرې احرام تړي ځکه چې تنعیم یادحضرت عایشې مسجد حرم ته ترټولونږدې میقات دی،خو د تنوع او ددې لپاره چې مکه معظمه اوشاوخوایې ښه وګورم دمکې له ټولو میقاتونو څخه مې احرام تاړه

د ذوالحجې په نولسمه نهه ملګرې سحر وختي حدیبیې ته روان شو فلاینګ کوچ موټر مو په ۱۸۰ ریاله دوه طرفه ونیوه.دحدیبیې اوسنی نوم شمیسي دی،موټر دحدیبیې پرسړک پرشارع منصور لوېدیځ ته مایل شمال خواته روان شو.

له ښاره بهر چې ووتلونوله شګو پرډکو دښتو ورننوتلو په دښته کې دکوچیانوکېږدۍ اواوښان خوشحالېدل کېدل، دې کوچیانو اواوښانوماته دعربو تاریخ ،کوچیانی او بدوي ژوندراپه زړه کړ،کوچیتوب سخت کار دی خو ژوندیې له سکون، اطمینان او ارام څخه ډک دی، زموږ دموټر تر ټایرونو لاندې سړک دوه طرفه وو ترمنځ یې پراخ ګلدان او هرسړک بیاڅلور کرښې درلودې چې په یو وخت کې پرې څلور موټره ښه پراخ تللی شول، دواړو خواووته دپلیو خلکو لپاره پراخه لوړه لاره وه.

پرلارمویومسجد ولید ورته ښکته شو کوچنی مسجد و دځښلو اوبه پکې وې خو داوداسه انتظام پکې نامناسب وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یولوی باغ مو هم ولید داسې ښکارېده چې دولتي دی په منځ کې یې چمن او فواره وه، زموږ ډریور وارخطا ښکارېده ددې باغ ترڅنګ د ودرېدلو مو ورته ونه ویل.

حدیبیه کوچنی ځای دی له مسجد څخه ګرځنده او کانتینري پلورنځي راتاو و ،تسبې ،مسواکونه او د ډالیو لپاره نور توکي یې پلورل بازار یې کوچنی خو ګرم دی، دلته ګڼ ایرانیان او ترکان هم راغلي وو خو هغوی ډېر منظم وو، خپل لوی لوی موټر ورسره وو.

دلته مو ولمبل احرام مو وتاړه څو رکعته لمونځ مو وکړ او بېرته روان شو.

جعرانه که جغرافیه؟

یوه ورځ مې خپلو بادغیسي ملګروته وویل چې داخل مو دعمرې احرام لپاره جعرانې ته بیایم له حاجي یار محمد څخه د جعرانې نوم هېرشوی و هره ورځ به یې راته ویل چې جغرافیې ته کله ځو؟

جعرانه مو د حرم په میقاتونو کې در پېژندلې ده، مفسرین وایي چې د جاهلیت په وخت کې په همدې نوم (جعرانه)یوه ښځه په اروایي ناروغۍ اخته وه، هغې به ټوله ورځ اوبدل کول ،ځان به یې ستړی کړ خو مازیګر به یې خپله کړې خوارې بېرته پر اوبولاهو کړه او خپل کړی کار به یې بېرته وسپړه،چې الله ج یې هم په قرآن کې یادونه وکړه او ددې کار یې وغنده.

یار محمد به بار بار راته ویل چې جغرافیې (جعرانې)ته کله ځو بالاخره دذوالحجې په ۲۲ مه مابنام مې ورته وویل چې سباسحر وختي جعرانې ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځو، سباسحر درې بجې له خونو راووتو، دهلمند اوسېدونکی عبدالهادي چې په څه کم درې زره ډالره رشوت حج ته راغلی وو و هم راسره ملګری شو او خپله کیسه یې راته وکړه ټول دولس کسه شو، فلاینګ کوچ مودلته هم دوطرفه په ۱۸۰ ریاله په کرایه کړ، کله چې دمکې له ښاره ووتلونو دلومړي ځل لپاره مو ۲۳ ورځې وروسته تیاره ولیدله داځکه چې مکه او حرم ټول تل چراغان دي.

جعرانه له حرم څخه کافي لرې ده، ډېر مزل مو وکړ، په جعرانه کې ډېر لوی او ښکلی مسجد جوړ شوی دی، پریمانه دلمبلو او اوداسه ځایونه او پاکې بیت الخلاوې پکې دي، دغسل لپاره پریمانه او مناسبې (معتدلې)اوبه وې خو په تشناب کې دجامو ځوړندولو ځای نه وو، غسلونه مو وکړل،په مسجدکې مې اته رکعته تهجد او دوه رکعته داحرام لمونځ وکړ او تلبیه مو وویله، دلته هم دنورو هېوادونو اتباع په منظم ډول راغلي وو، خپل لوی لوی موټر ورسره وو په دوی کې د ترکیې،مالیزیا او اندونیزیا خلک وو، سم نیمایي یې ښکلې انجونې دي له یوې مالیزیایۍ څخه مې په ماته ګوډه انګلیسي وپوښتل چې ایا دا رښتیاده چې تاسې له حج څخه وړاندې واده نه کوئ؟

خوهغه مې په خبره پوهه نه شوه له هغې خوا دمنی او جمرو له لارې دملک خالد پرسړک دحرم بیخ ته راووتلو ، کله چې حرم ته راورسېدو بیا هم لمانځه ته نیم ساعت پاتې وو له لمانځه وروسته مو عمره وکړه، ملګرو راته وویل: چې دسر نیمه برخه به درته اوس وخریېو او نیم به په بله عمره کې وخریېې خوما ورسره ونه منل او ورته مې وویل چې نه ټول راته همدا اوس وخریئ. نورو حاجیانو همدا سې کول،سربه یې ځلور ځایه ووېشه په هر ځل عمره کې به یې یوه برخه خریبه چابه پکې ویالې جوړولې چابه په

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیاتي (قیچي) ځوتاره غوڅول په څو ثانیوکې به له احرامه ووت، خوزمونږ مذهب ځلورمه برخه ضرور بولي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

شاهد

زه په دې هڅه کې وم چې په حرم کې دننه يو بلد شخص پيدا او ملګرى کړم، چې په هره برخه کې بشپړ معلومات راکړي، يو ځل مې د پنجاب د چکوال يو او سېدونکى پيدا کړ خو هغه ډېره دلچسپي وانخسته بالاخره يوه ورځ مې د حرم په دريم پوړ کې يو ځوان وليد چې خدمت يې کاوه ماورسره اردو پيل کړه، هغه هم سلام وکړ دځاى او وطن پوښتنه مې ترې وکړه ځان يې د پاکستان دخيبرپښتونخوا معرفي کړ ماترې وپوښتل چې په خيبر پښتونخواکې د کوم ځاى يې ؟ ويې ويل چې دمردان بيامې ترې دکلي پوښتنه وکړه حيران شو ماته يې وويل چې تا پاکستان ليدلى دى، ماورته په خندا وويل چې پاکستان خوپرېږده په مردان کې هم بلد يم وايه دکوم کلي يې؟ ويې ويل چې دهوتي،بيامې ترې دډاکټرفاروق خان اوشيخ بمبار پوښتنه وکړه، اودامې هم ورته وويل چې شيخ بمبار ماته هم اتلس کاله پخوا بخاري شريف او ابوداؤد راکړي وو .شاهد خوښ شو ويې خندل :(پنجه کړه بياخو کليوال وختلې)شاهدته مې وويل چې زه ژورنالېست يم غواړم چې دحج يو نليک وليکم ،دخلکو ستونزې رابرسېره کړم، او دحرمينو يو رڼه هېنداره له ځان سره يوسم ته له ما سره دمعلوماتو په اړه مرسته وکړه،هغه وويل چې دى خوپه همدا سې چاپسې ګرځي چې ستونزې واوري او چارواکيوته يې ورسوي، شاهد وويل چې دى هم دابن لادن دشرکت په بلنه راغلى دى خو دى دځلورومياشتو لپاره نه ،بلکې دډېر وخت لپاره راغلى دى او همدا اوس يې شپږ کاله کېږي چې دحرم خدمت کوي هغه وويل چې ددريم پوړ دپاکۍ مسؤول دى اوڅوتنه يې تر لاس لاندې کار کوي، شاهد لومړى راته دخپلو ستونزو ټغر وغوړاوه.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ويې ويل چې د سعودي حکومت ورسره ظلم کوي کار پرې ډېر کوي خو مزدوري يې کمه ۳۵۰ رياله ده.

شاهد وويل چې دوی په دوو کالوکې يواځې يوه نيمه مياشت رخصت لري او حکومت ورته په دوه کالو کې ايله يوځل دالوتکې دوه طرفه ټکټ ورکوي. شاهد زياته کړه چې دلته دځينو خلکو نيم عمر په مسافرۍ کې تېر شو او له ژوند څخه يې هېڅ خوند وانه خست، ده وغوښتل چې حکومت بايد دحرم خادماتوته دکور راوستلو اجازه ورکړي او دکور اسانتياوې ورته برابرې کړي.

شاهد بېچاره راته خپله زړه وغوړاوه: (په ۲۰۰۴ز کال مې واده وکړ اوپه ۲۰۰۵ کې دلته راغللم په همدې څو مياشتوکې مې يوزوی درک شو خو لازېږېدلی نه وو چې دلته راغلم بيا په ۲۰۰۷ کې په رخصتۍ لاړم يوه نيمه مياشت مې تېره کړه خو څه درک نشول، دوه کاله وروسته په ۲۰۰۹ز کې چې بيالاړم نو زوی مې درک شو، مالا ليدلی نه دی خو اوس شپږ مياشتينی دی اوس شکر دوه زامن لرم خو دحرم په خادمانوکې داسې خلک شته چې لس کاله يې له واده تېرشوي خو ياله سره اولاد نلري اويايو بچی لري داځکه چې کله دوی ديوې نيمې مياشتې لپاره کورته ځي نو څلور پنځه ورځې خو په تګ راتګ يا د الوتکې په ټکټ اخستلو ،جدې ته په تللو او الوتکې ته په انتظار ،هلته له هوايي ډګر څخه په وتلو کورته په رسېدلو ،همدا راز له هغې خواددې پروسې اوپړاوونو په وهلو تېرېږي ،هلته يې مېرمن يا جوړه يا ناجوړه وي دوه ځله خوپکې مياشتنی مريضي (حيض)هم راشي څه کم شل ورځې هغه ونيسي اوښځه خوهم هروخت حمل اخستلوته چمتونه وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ده وویل چې له غم او ښادۍ، خوبیخي خلاص دي او ځینو کسانو خوچې دلته یې پنځلس شپاړلس کاله تېر شوي خپل دوستان هېرکړي دي.

د خوراک او پوشاک لپاره په میاشت کې یونیم سل ریاله (هغه وخت ۱۸۵۷ افغانۍ کېدلې) ورکوي چې ددوی لګښت نه پوره کوي. شاهد زیاته کړه د حرم په کومو ځایونو کې چې خادمانو ته حاجیان ډېر خیرات (سبیل) ورکوي نو د سعودي یا عرب مدیران هلته خپل کسان ټاکي او پیسې ورسره وېشي.

شاهد د حرم په هره برخه کې معلومات راکول، زه به چې حرم ته لاړم ده ته به مې زنګ وواهه ده به هم خپل کار بشپړ او ماته به راغی او د حرم په دریم پوړ کې دده د مسؤولیت په ساحه کې به مو بنډار پیل کړ.

هره ورځ یا په هره ناسته کې به مو پر یوې برخې بحث کاوه.

شاهد وویل چې د حرم عرب مدیران کله کله پر دوی غوسې کوي او په همدې کم معاش کې یې کسر معاش کوي. د امهال د حرم عمومي مدیر عمود نومېږي. شاهد وویل چې د سعودي د قانون له مخې له ۲۲ کالو کم عمروته په حرم کې د خدمت ویزه نه ورکول کېږي خو د نورو اسلامي هېوادونو ځینې نبستمن او اړ کوچنیان یاد ۱۷ یا ۱۸ کالو هلکان ځانته بله تذکره یا شناختي کارډ جوړ او خپل عمر پکې ۲۲ یا ۲۳ کاله ښیي ویزه واخلي او دلته راشي چې دلته بیا ترې د حرم ځینې نااهله مدیران ناوړه ګټه اخلي. د شاهد په وینا، حرم د ښه نظافت لپاره په لسو برخو ېشل شوی دی او هر ه برخه یې ځانته ډله او ګروپ لري .شاهد زمادیوې پوښتنې په ځواب کې وویل چې تر اوسه داسې وخت ندی راغلی چې مطاف له طواف کوونکیو خالي شوی وي ځلېرویشت ساعته طواف روان وي، ممکن ځینې وخت

(c) ketabton.com: The Digital Library

دطواف کوونکیو شمېر کم اوطواف دمقام ابراهیم اوکعبې تر منځ وي او ممکن کله کله تکړه سړی په هر طواف کې حجر اسود ښکلولی وشي خو هېڅکله هم داسې وخت ندی راغلی چې په مطاف کې طواف کوونکي نه وي .دحج په ورځوکې خو طواف کوونکي بلکل په مطاف کې نه ځایېږي .شاهد وویل چې کوتره، چینچنه او توتکۍ له کعبې څخه طواف کوي. کله کله تېپوس هم طواف کوي خو نور الوتونکي نه راځي دده په وینا ،دټولو زرګونو کوترو رنګ سپین او خړ دی نور رنګونه پکې نشته دي.

دشاهد په وینا ، سعودي حکومت دخپلو اتباعو ډېر احترام کوي دسعودي خلک ډېر حجونه نه کوي خو درمضان په میاشت کې اوپه ځانګړې ډول درمضان المبارک په وروستۍ لسیزه کې عمروته ډېر راځي. په دې میاشت کې چاروکي په ټول مطاف ،لومړي،دوهم او دریم پوړآن لارو کې غالۍ غوړوي.

په بمبو او ترموزونوکې پریمانه یخ زمزم هرچېرې رسوي ټېل ماټېل او بیروبار نه وي.

دسعودي چارواکیو په آند په عامو حاجیانوکې نا پوهان ډېر وي خو د رمضان په عمره او اعتکاف کوونکیوکې پوه خلک ډېر دي.

شاهد دمطاف دمرمرو په اړه وویل چې دا مرمر طبعي نه دي، بلکې دسعودي حکومت په تایلندکې په فرمایشي ډول جوړ کړي دي داتیګه له کیمیکلو او نورو داسې موادو جوړه شوې ده چې که هوا هرڅومره توده شي نوبیاهم دا تیګه نه ګرمېږي اونه پښې سوځوي دایوه تیګه چې پلنوالی یې یو فټ او اوږدوالی یې درې نیم فټه دی په پنځوس زره ریاله جوړه شوې او ټول

(c) ketabton.com: The Digital Library

مطـاف اودريـم پـوړ پــه همـدې تيګـو پوښـل شـوی دی چـې لګښـت يـې حيرانوونکی دی.

شاهد وويل چې دبرېښنا پاکۍ ،نلدوانۍ،پوليسو، يا امنيت په شمول په حرم کې تر شل زره ډېر کسان کار کوي، مديران يې رتبې اوله ۵زرو څخه تر ۸زرو ريالو پورې معاشونه لري.

دحرم دلګښتونو په اړه شاهد وويل چې حرم ته چنده منع ده او نه ورته څوک چنده راټولوي ،بلکې ټول لګښتونه دسعودي حکومت پرخپله غاړه اخستي دي، دحرم ټول خدمات دابن لادن له کمپنۍ سره ټيکه دي او دسعودي له دولت څخه يې پيسي غواړي.

په حرم کې د اينبودل شويو عظيم الشان قرآنونو په اړه شاهد وويل چې په حرم کې ايښودل شوي قرآنونه ټول دفهد په چاپخونو کې چاپ شوي دي او دنورو چاپخونو لخوا چاپ شوي قرانونه پکې نه پرېږدي او که څوک يې ورته ډالۍ راوړي نو دوی يې هم نورو ته ډالۍ کوي.

شاهدزياته کړه چې په دنياکې تر ټولو لومړی پيدا شوی غر دحرم لمرخاته ته له شاهي محل سره نښتی پ غر دی ، دحرم ددروازو په اړه هغه وويل چې ټولې ۹۵ دروازې لري پرلومړنۍ دروازه چې دملک عبدالعزيز په نوم يادېږي دوه منارې دي په لسمه دروازه چې باب الصفاياباب اسمعيل نومېږي يوه مناره ده په ۴۵نمبر ياباب الفتح دوه منارې، په ۲۲مه يا باب العمره دوه منارې، په ۷۹مه يا باب الفهد دوه منارې دي چې ټولې ۹ منارې کېږي.

هغه وويل چې دمنارو لوړ والی ۸۹متره دی، دحرم دامنيت په اړه شاهد وويل چې په حرم کې دننه زرګونه استخباراتي کامرې لګېدلي او دننه له

(c) ketabton.com: The Digital Library

کمپيوټرو سره وصل وي چې ټول حرم پکې څارل کېږي ،داموڅوځله واورېدل چې کوم شخص قصداً بې نظمي يا ناروا کړي وي نو دې له ځانه خبر هم نه وي چې ګويا زه څارل کېږم او پوليس راشي او بوېې ځي،دحرم په دريم پوړ څلور ګنبده جوړدي هر سمت ته يوه خو ختيځ اړخ ته دګنبد پرځای اوس لفټ يا برېښنايي زينه جوړه ده ،دباب ملک فهد په سر اوس هم درې ګنبده جوړ دي چې له دننه خوا خخه ښکلې ډيزاين شوي دي.

دتشنابونو په اړه شاهد وويل چې يواځې دملک فهد او ملک عبدالعزيز دروازو خواته تشنابونه او بيت الخلاوې کمې دي نور دخوراک،څښاک او د اوداسه او بيت الخلا له پلوه د حاجيانو اړتياوې پوره دي، دحرم شاوخوا د کرايو لپاره ډېرې لوړ پوړې ودانۍ جوړې شوې دي.

د حرم دتوسيع لپاره يواځې شمال يا باب عمره او ختيځ يا باب السلام خواته ځای شته چې باب عمره خواته کار روان دی.

جنوب ته غر او شاهي محل دی، لوېديځ خواته دارالتوحيد کانټينټل، شرکت الملکه ،برج زمزم ،برج الساعه او نورې ګران بيه او لوړ پوړيزې ودانۍ دي.

شاهد زياته کړه دروژې په عمرو او طواف کې خلک منظم وي ،ټېل نه وي ، سليقه او ترتيب وي او بيروبار دومره نه وي خوبيا هم لومړۍ ، دوهم او دريم پوړ ټول ډک او فرش وي دحرم شاوخوا عمارې هم ښه غريبې کوي، دحج په ورځوکې خو آن ډېرې لرې عمارې هم ډکې وي دحرم شاوخوانږدې عمارې خو هر وخت ډکې وي دشاهي محل مخه ټوله شيشه ده له دوو کړکيو پرته نور له شيشې پرته بل څه پکې نه ښکاري ، دشاهد په وينا ، شاهي محل دهغې

(c) ketabton.com: The Digital Library

بوډۍ د کور پرځای جوړ شوی دی چې پر رسول الله ص به یې خاورې او ایرې شیندلې.

د اذان خونه پخوا د حرم شمال ته وه خو اوس هلته ګودام دی او اذان خونه جنوبي اړخ ته رالېږدول شوېده له همدې ځایه اقامت هم ویل کېږي. د شاهد په وینا اقامت کوونکی امام په کامره کې ویني چې کله د لمانځه ځای ته ور ورسېږي نو دلته اقامت پیل کړي،له امام پرته بل الله اکبر هم په همدې ځای کې ویل کېږي ،شا هدوویل چې د حاجیانو دښه لېږد او اسانتیا لپاره له عرفات څخه تر حرم پورې داورګاډی (ریل)د پټلۍ(کرښې)کار روان دی،دا اورګاډی به حاجیان له عرفات څخه مزدلفې او بیا منی او له هغه ځایه حرم ته بیایي او په حلقوي بڼه به بېرته عرفات ته ځي دا اورګاډي به په یوه ساعت کې دوه اویا زره حاجیان لېږدوي پروژه داسې مهندسي شوې چې ددوو اورګاډو لپاره خوا په خوا کرښې جوړې شوي او دوه اورګاډي په یوه وخت کې په یوه استقامت تللی شي اورګاډي به تېل یاد ډبرو سکاره نه، بلکې برېښنا مصرفوي.

شاهد دباب ملک عبدالعزیز چپ او دباب فهد ښي خواته د ترکانو په برنډه کې یوه پایه (ستن)راوښوده ویې ویل چې دا درسول الله ص د ترور ام هانیء کور و ،داستن یې نښه ده او رسول الله ص له همدې ځایه معراج ته لاړ.

شاهد زیاته کړه، چې په جده کې یوه ستره فابریکه د حرمینو لپاره تر موزونه او داوبو څښلو ګیلاسونه جوړوي ،ده د حرم د پولیسو دنرم چلند او اخلاقو یادونه وکړه او ویې ویل چې داپولیس دلته له ګومارل کېدلو

(c) ketabton.com: The Digital Library

وړاندې د دیني علماوو لخوا هم روزل کېږي او دښه او نرم چلند درس ورکول کېږي.

ده ووېل چې په حرم کې په لسګونو ویلچر یا دناروغانو او کمزوروبایسکلونه شته دي چې ځینې یې د سعودي حکومت او ځینې یې نورو شتمنو د حرم لپاره اخستي اوله کاروونکیو یې هېڅ ډول اجوره نه غوښتل کېږي او آن حاجیان یې خپلو خونو ته هم وړلی شي، ډېر حاجیان هم ځانونو ته دابایسکل اخلي چې بیایې همدلته پرېږدي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کعبې پوښ

شاهد راته وویل چې چارواکي هرکال د ذوالحجې په نهمه یا دعرفې په ورځ دکعبې پوښ بدلوي او سږ کال هم په داسې حال کې چې موږ په عرفات کې وو داپوښ بدل شو. پخوابه یې دکعبې بدل شوی پوښ ټوټه ټوټه کاوه او داسلامي هېوادونو مشرانوته به یې لېږه خو اوس داکار ځکه نه کوي چې دې مشرانوبه بیا داپوښ پیرانو،خانقاه ګانو او سجاده نشینانوته ورکاوه او هغوی به بیا ددې پوښ ټوټې له مړو سره ښخولې یابه یې دپوښ تارونه وسپړل او دمړو اوناروغانوپه سترګوبه یې ایښودل او داکارونه حرام دي اوس داپوښ بېرته هماغې کمپنۍ ته ورکوي او یایې دکعبې په موزیم (کسب الکعبه)کې ږدي. ددې پوښ ټوټه ډېره ګران بیه ده، او ایتونه پرې په سرو زرو لیکل کېږي، په کسب الکعبه کې چې له حرم څخه ۶_۷کیلو متره لېرې ده دکعبې زاړه او اضافي شیان لکه پوښونه،دروازې ،محرابونه، غالۍ او نور ساتي. شاهد وویل چې دکعبې پوښ نه وینځل کېږي .

دکعبې دپوښ جوړول یوکال وخت غواړي ،له پاسه پرې ایتونه،یاحنان،یامنان ،طیبه کلمه ،سبحان الله وبحمده سبحان الله العظیم، لیکلي وي البته دالیکنې پر هر پوښ بدلېږي، دحج په ورځو کې ددې لپاره چې د چالاس ورونه رسېږي دکعبې پوښ دکعبې له بیخ څخه څه باندې دوه متره لوړ ناو او آن له شاذروان څخه هم پورته وي. داځکه چې ځینې خلک د تبرک لپاره دکعبې پوښ په پټه څیرې کوي او له ځان سره یې وړي، په نورو ورځو کې دکعبې پوښ ټوله کعبه پټوي او تر ځمکې غوړېدلې وي، دکعبې د اوسنی پوښ بیه خو راته معلومه نده خو ۳۴کاله وړاندې په ۱۹۷۹ز کې پر هغه پوښ چې ملک خالد بن عبدالعزیز السعود کعبې ته جوړ کړی و په هغه ارزانۍ کې اوپه هغه وخت کې چې پیسو ډېر ازرښت درلود شپیته لکه سعودي ریاله لګښت راغلی وو او داپوښ په یوولس میاشتو کې جوړ او ۸۰کیلوګرامه وریښم ، ۳۰۰ کیلو سره اوسپین زر اوله استرسربېره ۲۵۸متره ټوکر پکې کاربدلی وو په همدې کال دکعبې ددروازې په پوښ کې چې څلور متره

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

پلنوالی او اوه نیم کیلو متره طول یې درلود ۱۲۰ کیلوګرامه سره او سپین زر کارېدلي وو.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ایرانیانو کودتا

شاهد په ۱۹۸۴ز کال په کعبه کې د ایرانیانو کودتاهم یاده کړه او ویې ویل چې ایرانیانوپه تابوتونوکې وسله حرم ته رانتویستې وه، او داسې تاثر یې ورکړی وو چې ګویا په تابوتونوکې یې مړي د جنازې لپاره راوړي دي.

کودتاه کوونکي دباب الفتح مناروته هم ختلي وو او لاندې یې ډزې کولې.

شاهد زیاته کړه سعودي چارواکي حیران وو چې کودتا کوونکي له منارو څخه څنګه راښکته کړي بالاخره شهید جنرال ضیاء الحق ته یې ټېلیفون وکړ هغه ډاډ ورکړ چې وار مه خطاکوئ زه پخپله درځم خوتاسو زماتر درتللو ښې پرېمانه اوبه جوش کړئ، هماغه وو چې له پاکستان څخه کماندو عسکر اوپخپله شهید جنرال ضیاء الحق راغلل دا اوبه یې په هلیکوپټروکې پورته کړې او په منارو کې یې پر کودتاکوونکیو ور وشیندلې هماغه وو چې کودتاکوونکي وسوځېدل وارخطاشول او لاندې راښکته شول چې دلته یې بیا ونیول.

دشاهد په وینا ، ایرانیانو غوښتل چې په مدني حرم کې هم کودتاه وکړي،اوهلته دحضرت عمر رض قبر ونړوي او دحضرت محمد ص دقبر له څنګ څخه د هغه جسد وغورځوي، د ایرانیانو دې کودتاه د سعودي او ایران اړیکې خرابې کړې او سعودي څوکاله ایرانیانوته د حج اجازه نه ورکوله.

شاهد زیاته کړه چې دحرم په هر پوړ کې د تنظیف د وسایلو دبرېښنا د وسایلو، دقران کریم د الماریو او...لپاره ډیپوګان شته دي.

دکعبې نوې یا اوسنۍ دروازه په ۱۳۹۹ هـ ل دملک خالد بن عبدالعزیز په وخت کې جوړه اوپه همدې کال د ذوالحجې په ۲۲مه لګېدلې ده،په دې دروازه په عربي دلیکل شوي متن ژباړه داده :(پخوانۍ دروازه د سپېڅلو

(c) ketabton.com: The Digital Library

حرمینو د خادم ملک فیصل بن عبدالرحمن ال سعود په وخت کې په **۱۹۲۳** په مکه کې جوړه شوې او دا دروازه د سپېڅلو حرمینو د خادم ملک خالد بن عبدالعزیز ال سعود په وخت کې په **۱۳۹۹** کې جوړه شوېده.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

اتفاق په پښتانه کې پیدانه شو

یوه ورځ دحرم په دوهم پوړ کې روان وم چې په ویلچر کې ناست یوتن راباندې غږ وکړ ویل یې چې په تلوېزیون کې مې ډېر لیدلی یې ستا دیني او سیاسي نظر مې خوښ اوزموږ دزړه تنده ماتوې نوځکه مې وغوښتل چې له نږدې درسره وګورم دې شخص خپل نوم عبدالوکیل مددخېل معرفي کړ ویې ویل چې تراتم ټولګي یې درس ویلی او پخپله یې ځان په تمانچه ویشتی دی اوس یې لاس اوپښې کار نه کوي له مددخېل سره موږ ډېرې سیاسي او شخصي خبرې وکړې ویې ویل چې په ښرنه کې صرافي، په اسلام آباد کې د رخت غټ پلورنځی اودکابل په منډوي کې درې پوړیزه لوی لوی سرایونه، میوند جادې ته نږدې د منډوي په خوله کې بل سرای لري، ده وویل چې پلار یې حاجي ګلاغا نومېږي او له درې میندو ټول ۱۲ ورونه دي خو د بې اتفاقۍ ناروغۍ پکې ځای موندلی دی .ده وویل چې ددوی په سرایونوکې دهر دوکان دکرایې ارزښت تر ۵۰زرو افغانیو دی خودوی تر ۱۵زرو افغانیواخلي او دوی د بې اتفاقۍ له کبله دوکانداران داکمه کرایه هم پوره نه ورکوي.

ماله سره ځان سره وویل چې ۱۲ورونه او دومره شتمني خو غټه پانګه او دا لله ستره لورینه ده خو زموږ پښتانه له دې لورینې هم ګټه نه شي اخستلی.

دپښتنولوړ بېې شتمنۍ فیلسوف ،ارواپوه ، شاعر او خان اروابناد خوشحال خان ختک درې سوه کاله پخوا دپښتون پر دې حالت ژړلي و :

(c) ketabton.com: The Digital Library

اتفـــاق پـــه پښــــتانه کـــې پېدا نشـــو
ګنـــي مابـــه دمغـــل ګريـــوان پـــاره کـــه

مددخېل وويل چې له راديو يې اورېدلي چې سعودي هر کال دحاجيانوله درکه ۳۰میلیارده ډالر ګټي.

د مولوي احمدي جګړه

سحر لس بجې له حرم څخه خونې ته لاړم ګورم چې دعمارې په مخ کې دحاجيانو بيروبار دی کله چې خونې ته ننوتم نو مولوي احمدي له غوسې تک سور اوښتی دی چيغې وهي، پټکي کوي (اينا مسلمان نيستن ،تجار هستن ، سريک چک او(آب)ګوز شان ميره) ورته مې وويل چې حوصله وکړه څه خبره ده، هغه وويل : زموږ پخوونکي (اشپز) قاري ته دشرکت يوتن مسؤول حاجي عبدالله په غوسه شوی و چې ولې يې ډېرې اوبه کارولې دي، اشپز خفه شوی اوس يې استعفی کړې او له شرکت څخه يې خپله تزکيه اخستله خو حاجي عبدالله يې پر تزکيه پاڼه لاسليک نه کاوه دشرکت پرځای يې په تز کيه پاڼه ما(مولوي احمدي) لاسليک وکړ ،وروسته حاجي عبدالله ما(مولوي احمدي) ته ښکنځل وکړل چې ولې مې دا لاسليک کړی دی)

ددواړو جنجال شوی و يوبـل تـه يـې ښـکنځل کـړي وو حـاجي عبـدالله غوښـتل چـې مولـوي احمـدي وشـړي خـو احمـدي وريسـې ټـول حاجيـان د احتجاج په ډول راوېستي وو غوښتل يې لاريون وکړي، بالاخره ما او ګلاغا دواړوته خبرې وکړې او ستونزه موهواره کړه.

د مکي حرم کتابتون

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوه ورځ مازیګر زه، استاد عنایت الله ،دهغه ملګري ګل احمد او ... دحرم کتابتون ته ولاړو ،دحرم کتابتون په هغه ځای کې جوړ شوی چې دحضرت محمدص زوکړه پکې شوېده،دلته لوی کتابتون دی خود حج په ورځوکې دبیروبار له کبله دعامو خلکو پر مخ بند وي ددې کتابتون په مخ کې پر حاجیانو هغه کتابونه وړیا وېشل کېږي چې د توحید ، زیارتونو او عقیدې په اړه سلفي نظر څرګندوي،همداراز هغه کتابونه چې سعودي چاروا کیو دشیعیت په رد کې لیکلي او ټوله محتوای یې د شیعه ګانو ،دهغوی د افراطیت ټکونه، دشیعیت د څانګو او عقایدو او موضوعاتو څېړنه ده یعنې دلته د شیعیت پر ضد یو کلک تبلیغاتي سنګر تود ساتل شوی دی داکتابونه په ډېرو ژبو لیکل شوي دي ماهم پښتو او فارسي کتابونه واخستل دلته مو ډېر عکسونه هم واخستل. دلته سړي ته دمسلمانانو پردردوونکي حالت او خپلمنځیو اختلافاتو افسوس ورشي،داانرژي چې سعودي عربان یې دشیعه مسلمانانو پرضد کاروي او یا برعکس که دکفارو او داسلام او اسلامي نړ ددښمنانو پر ضد وکارول شي نو داسلام وړانګې به دنړۍ ګوټ ګوټ ته رسېدلې وې، دکتابتون مسؤولینو هلته په انګلیسي ،عربي،فارسي او اردو ژبو لیکلي دي چې په دې ځای کې درسول الله ص زوکړه یقیني نده نوځکه یې ښکلول، لمسول او ... رواندي.

د حرم نقاشي

دحرم لومړی او دوهم پوړ درې ،درې برخې لري ددوهم پوړ دوهمه یا منځنۍ برخه دملک عبدالعزیز په وخت کې جوړه شوې ،دحرم فرش زېړ، نخودي، تور او نور مختلط رنګونه لري، ډېر ښکلي او ساده رنګونه .

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستني يې چپس او مرمر دي هغه چې ګول يا ګردې دي هغه چپس او هغه چې څلور ګوټيزې دي ، مرمررنګه دانې پکې لګېدلي دي، په ستنوکې ښکلې کمانونه، له ګچو جوړ ګلان، چت يې صفر يا ميده چپس په ګلابي ،نخودي شير چه يي او نورو رنګونوکې، د ستنو لا نديني برخه کې ،تور،پايزاره،ده په چت او پايوکې په زرګونه قنديلونه اوپکي دي ،دريمه برخه چې ملک فهد جوړه کړېده ډېره ښکلې او عصري ده، دهرې ستن لپاره ځانته جوړ شوي د ډېر عالي کيفيت تک سپين مرمر دي،په هره ستن کې هم يې په سر اوهم يې لاندې څلور خواوو ته ايرکنډېشنونه لګېدلي دي.

پروسږکال چې کله د صفا او مروه لار پراخېدله نو هلته هم په عصري بڼه کار وشو او ټولې لارې په ايرکنډيشن سمبال شوې اوس دصفا او مروه ترمنځ پنځه لارې دي يوه يې ځمکتلې (زېرزميني)او څلور دځمکې په سر دي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

حج ته هوايي او که د ځمکې له لارې ؟

ماته پرځمکه سفر له هوايي سفر څخه ډېر خوند راکوي ، ځکه چې پرځمکه تلل خوسیاحت وي دنیا او مافیها او دخلکو رنګارنګي ویني خو له بده مرغه چې دا هرڅه په امنیت پورې تړلي دي ، اردن د سعودي ګاونډی هېواد دی او ددې هېواد حاجیان هم حج ته په موټروکې راځي، ددوی څه ملګري زموږ ترڅنګ اوسېدل کله چې بېرته تلل نو له لسو ډېر ۳۰۲ ته ورته موټروکې یې خپل سامانونه بار کړي وو ددوی موټر و د سعودي او اردن دکورنیو چارو دوزارتونو اجازه پاڼې چې دترحیل شمېره ،دموټر نمبرپلېټ ، دراتللو نېټه ،له سعودي څخه دوتلو نېټه ،د سپرلیو شمېره ،دسپرلیو نومونه هرڅه د موټر په مخامخ شیشه لګېدلي او ټولو یوځای حرکت وکړ، دې کار ماته ډېر خوند راکړ او هغو شېبوته یې وروستلم چې له افغانستان څخه به هم خلک په موټروکې حج ته تلل ،هغه هم له پوره سکون او اطمئنان سره . زما ،نه یادېږي خو له مشرانو مې اورېدلي چې شاوخوا پنځه دېرش کاله وړاندې زموږ له کلي څخه هم څلورتنه چې یو یې زموږ دحج دملګري غلام دستګیر پلار حاجي غلام سخي دی(الله دې لاهم اوږدعمر او ښه صحت ورکړي) دملک باباجان په موټر کې حج ته لاړل ملک بابا له هریوه څخه په غالب ګومان څلور څلور زره افغانۍ واخستې او له دروندې څخه کعبې ته په موټر کې روان شول سفر یې ډېر خوندور و او ډېرځایونه او هېوادونه یې لیدلي و .

(c) ketabton.com: The Digital Library

د جنوبي اسیا مکتب

حج ډېره سخته او ستومانوونکي پروسه ده،ډېر کارونه او ډېر خدمتونه لري همدالامل دی چې رسول الله به دهر عبادت په پیل کې په دعا کې ویل چې :(ای ربه داعبادت مې قبول کړه خو دحج په اړه به یې ویل چې ای ربه ماته یې اسانه او له مایې قبول کړې)، هر حاجي په یوائې ځان خپل ځان ته د اخدمتونه شي کولی ، او دبعثې او شرکتونو پلاوي هم داکار نشي کولی ،نو سعودي ددې کارونو دښه انسجام لپاره دخپل دولت دحج او اوقافو د وزارت په چوکاټ کې ځو مکتبونه جوړکړیدي چې په ټولې نړۍ کې د حجاجو لپاره دپیسو په مقابل کې د قرار داد له مخې دا خدمتونه تر سره کوي.

داسیا ډېر هېوادونه په مکه معظمه کې د جنوبي اسیا او په مدینه منوره کې دبنګله دېش دمکتب (اداري)اړوند دي موږ هم د جنوبي اسیا دمکتب اړوند وو. ددې دفتر یا مکتب نوم (المؤسسه الاهلیة المطوف لحجاج جنوب اسیا) و دامکتب بیا ځانته سل مطوفه یا څانګې لري د جنوب اسیا په هغه څانګه کې چې (معتز یحیی عبدالرحمن بدر)یې مشرو ،سل مطوفه او مطوفات شامل وو دا هر مطوف دپنځو زرو حاجیانو خدمات اماده کوي یعنې د معتز اړوند ۵لکه حاجیان وو موږ د۷۸مطوف اړوند وو.

ددې مکتب مرکزي دفتر د ابن لادن شرکت ترځنګ په خالدیه دوهم کې د محمد جبیر پرسړک وو. ۸۰۰۲۴۵۰۰۱۳یې وړیا او ۵۳۵۳۲۲یې دپیسو په مقابل کې د اړیکو شمېرې وې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما د کارت د سیریال نمبر **۳۸۸۵۲۲**وو د اشرکت د هرحاجي پر سر ۳۰۰ډالره د خاک پولي په نوم له بعثې او یا د حاجیانو له لیږدوونکي شرکت څخه اخلي او د دې پیسو په مقابل کې حاجیانو ته له جدې تر عمارو ، له عمارو تر منی، له منی تر عرفات او له عرفات څخه تر مزدلفې ،له منی تر عمارو ،په مکه کې له عمارو تر مدینې منورې له مدینې منورې بېرته تر جدې ترانسپورت تنظیموي، د حاجیانو الوتنې ،پاسپورتونه، دلیږد چارې او نومونه تنظیموي، کمپیوټر ته یې رسوي همداراز د بعثې پلاوی یا د شرکتونو استازي د عمارو د خونو او چپرکټونو د نیولو قرار داد له خلکو سره د همدې مکتبونو له لارې کوي، په منی کې خېمې او په عرفات کې تجیرونه همدوی نیسي، فرش کول یې هم د همدوی کار دی په عرفات او د منی په ورځو کې حاجیانو ته ډوډۍ هم دوی ورکوي، موټرو ته د حاجیانو د بار پورته کول او ښکته کول هم د همدوی کار دی.

هر وخت چې حاجیان مکې معظمې ته ورسیږي نو موټر یې د همدې شرکت مخته ورځي هلته ورته د همدې مکتب پېژند پاڼه د غاړې کارت، او یو لاس بند ورکول کیږي چې دا څرګندوي چې دا حاجي د کوم مکتب دی ،په کومه عماره ،کومه خونه او کوم ځای کې اوسیږي ، حاجیان که له جدې څخه مکې ته ځي که جدې ته، او که مدینې ته نو اوبه ، جوس کیک کلچې او ځینې ډالۍ حاجي ته ورکوي.

دې مکتبونو د حاجیانو کار ډېر اسانه کړی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ابن لادن مسجد

کله چې دلمانځه وخت راشي نو دوکانداران لمانځه ته ځي خو دوکانونه نه بندوي ،بلکې مخې ته يې پردې وځړوي اوپه ډاډه زړه خپل لمونځ کوي.

زموږ دعمارې او حرم ترمنځ په حفاير کې د ابن لادن په نوم مسجد زموږ دلارې په سر و خو ماپکې فرض لمونځ ندی کړی ، يوه ورځ د مسجد دليدلو لپاره ورتاو شوم دوه رکعته نفل مې پکې وکړل، مسجد له ځمکې لوړ جوړ شوی ،لاندې ځمکتلی هم لري په ښکليو ګرانبيه غاليو فرش، ايرکنډيشنونه پکې فعال دي دښځو او نارينه وو د لمانځه بېل بېل ځايونه لري،د دواړو ځايونو ترمنځ.شيشه يې کتاره ولاړه او يو بل يې پنا کړي دي، دښځو او نارينه وو دلمانځه ځايونه په ويکتوررونو ښودل شوي دي.داد هغه اسامه دميليارډرې کورنۍ لخوا جوړ شوی مسجد دی چې پخپله دلته په افغانستان کې په غرونواوناوونو کې له هرډول ناز او نعمت څخه بې برخې ظاهراًخاص او خاص ديو پاک هدف اوپاکې عقيدې لپاره جنګېده

دريم مخلوق

يوه ورځ زه او شاهد ، د مکې شرکت څلورم پوړ ته ددوکانونو او مغازو کتلو ته تللي وو کله چې بېرته راښکته شو نو راته يې وويل راځه چې نن درباندې دريم مخلوق ووينم ماورته وويل چې په مطلب دې پوه نه شوم، هغه راته وويل چې دشرکة مکه د ديوال ترڅنګ د هجړاګانو (ايزه کانو)ځای دی حج ته له هره ځايه راغلي هجړاګان همدلته راغونډېږي، يوله بل سره پېژني، کيسې او مرکې کوي، موږ چې ورغللو دامهال يواځې شپږ تنه ،هجړاګان ناست وو ، خو شاهد وويل چې اوس ډېر حاجيان بېرته تللي

(c) ketabton.com: The Digital Library

،هجړاګان هم کم شوي دي خوبیا هم اوس یې ځینې په طواف، ځینې په بازار او نورو ځایونو کې خپاره دي،که نه دېرش پنځه دېرش تنه یې اوس هم شته دي.

دځینو هجړاګانو غټ غټ تیونه له کمیسونو لاندې ښکارېدل شاهد ووېل چې هجړاګان له نارینه ووسره یوځای طواف کوي اوپه احرام کې یې تیونه ښکاري ځکه چې دوی دنارینه وو احرام کوي. حرم له هجړاګانو سره نابلده ندی استاد (عبدالملک همت)په خپل تالیف (زموږ د قبلې تاریخ کې) لیکلي چې چارواکیو او مخورو به هم له اسلام څخه وړاندې او هم د اسلام دډیوې له روښانه کېدلو وروسته د حرم دخدمت لپاره مریان معرفي کول چې په دوی کې به یې قصداً هجړاګان چې هغه مهال به دآغا ګانو یا اقاګانو په نامه یادېدل معرفي کول داځکه چې دوی ښځوته تمایل نلري اوله دې اړخه ترې ډاډ موجود دی.

حضرت معاویه،یزید ،خلیفه ابو جعفر منصور،سلطان نورالدین او سلطان صلاح الدین ؛ ټولو د حرم خدمت ته خصي یا ایزک مریان ورلېږلي دي استاد همت د علامه کردي له قوله لیکلي چې دده په وخت کې حرم ۲۴تنه هجړا یا ایزه کان درلودل.

په مکه معظمه کې وروستۍ ورځې

وخت د چا خاطرنه کوي، داوبو په څېر تېرېږي او دخوند او لذت ورځې او شپې خود بادپه څېر وي میاشت اونۍ، اونۍ ورځ او ورځ ساعت شي، زموږ ورځې هم په پوره کېدلو شوې، له ماما (حبیب الرحمن استاد) سره مې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دکور او دوستانو لپاره ځيني ډالۍ واخستلې خو ماماميې راته وويل چې په مدينه منوره کې دمکې په پرتله ارزانې ده.

بالاخره ديکشنبې په ورځ زما دماما نوم هم د هغو کسانو په لست کې راغی چې سبا دوشنبه سحر اته بجې به له مکې څخه جدې ته روانېږي ، همداسې وشول ،سبا مې ماما د خفګان په بدرګه رخصت کړ ، دهغه بېلتون راته سخت شو ، خو چاره نه وه هغه هم زما پربېلتون خفه شو ، خير هغه کورته اوموږ يې سباته داسلام دغوږېدلو ، خپرېدلو او دامن او نور ښار مدينې منورې ته روانېدو ،له هغه سره مې خداى پاماني وکړه ، هغه يوولس بجې جدې ته ورسېد ، ورته ويل شوي وو چې دشپې دولس بجې به کابل ته الوځي ، خودشپې پاوباندې دولس بجې لاهم منتظر وو خو چې يوه نيمه بجه مې ورته زنګ وواهه ټېليفون يې کار نه کاوه ، ددوشنبې ورځ مې په طوافونو تېره کړه ، له حرم څخه مې دوتلو زړه نه کېده الله ج په دې ورځ ددولسو طوافونو توفيق راکړ. دمولوي صديق الله او مولوي شفيع الله ددوست ملا صفت الله په مرسته مې دپنځم ځل لپاره د حجر اسود په ښکلولو او له ملتزم سره دسينې په منښلو زړه يخ کړ. دسه شنبې شپه مې په حرم کې اعتکاف وکړ ، تر دوه بجو مې طوافونه او لمونځ وکړ وروسته دحرم دريم پوړ باب الصفا خواته ورغلم بوټان مې سر لاندې کړل او ويده شوم خو لا درې نيمې بجې نه وې چې بېرته پاڅېدم اودس مې کړ او مطاف ته ښکته شوم ،له غرمې مخکې تر لس بجو په حرم کې په لمانځه او طواف بوخت وم لس بجې مې طواف وداع پيل کړ ، له طواف وروسته مې ځان ملتزم ته ورساوه ځان مې ورپورې ښه ونښلاوه ، په داسې وخت کې که زړه دکاڼي هم وي نو اوبه اوله سترګو اوښکې روانې شي ، نور خلک هم ملتزم پورې نښتي وو دهغوى ژړاګانو او چيغو په فضاکې انګازې کولې نور نو پوه نه شوم څومره مې چې پخپل ژوند يادېږي

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو دومره مې ژړلي نه وو اونه مې خپلې دومره اوښکې لیدلې وې هېڅ مې زړه نه کېده چې له ملتزم څخه لېرې شم.

ماسپښین له لمانځه وروسته مې بیا طواف وکړ ، د اوښکو او ژړا حالت هماغه سحر نی و وروستی ځل مې په حرم کې دوه رکعته نفل وکړل خدای ج خبرچې څومره به رانه اوږده شوي وي، زمزم مې پرېمانه وڅښل خو لومړی ځل وو چې له خفگانه مې زمزم سم نه تېرېدل له حرم څخه راووتم مخ مې حفایر ته وو خو دوه درې گامه وروسته به مې غیر اختیاري مخ حرم ته واوښت په پله ودرېدم او مخ مې کعبې ته کړ ښې اوښکې مې تویې شوې اوږده دعامې وکړه په غټو غټو مې دحرم مناروته وکتل زړه نازړه مې حرم ته شاه او دبیا لیدلو په هیله ورسره خدای پاماني وکړه خپلې خونې ته لاړم خپل سامان او بیکونه مې برابر کړل څلور بجې د عمارو مخ ته موټر راغلل او سامانونه مو ورووېستل.

د جلال له ښار څخه د جمال ښار ته

دعمارو مخ ته څلور موټر راغلي وو په هر موټر کې ۴۲تنه سپرېدل زه د څلورم موټر په لومړۍ څوکۍ دچلوونکي ترڅنګ کېناستم ، ترڅو مو چې بارونه پورته کېدل، نو پاو کم پنځه بجې شوې، په همدې ټیم موټر حرکت وکړ.

لومړی دجنوبي اسیا مکتب ته ورغللو هلته یې راته وجبې چې په هره وجبه کې کیک ،کلچې ،بسکټ ،د زمزم اوبو یوبوتل ، یو دغاړې بیک اوجوس راکړل، دزمزمو پر بوتل داوبو څښلو دعاگانې لیکل شوې وې ډېر اسانه: په ښي لاس ، اوپه ناسته اوبه څښه، بسم الله ووایه په درې دمو یې وڅښه اوپه پای کې الحمدلله ووایه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوم یو ساعت د مکې په کوڅوکې تاو راتاو کېدو ،تیاره ماښام دمکې له ښار څخه ووتلو د ماسخوتن لمونځ مو په عسفان کې وکړ له لمانځه ورو سته مې له امام څخه چې سعودی و وپوښتل چې تاسې له لمانځه وروسته ولې سنت او وتر نه کوئ؟ هغه راته وویل چې سنت خو نفل دي او ستا خوښه چې نفل هرڅورکعته کوې، کله یې کوې او که نه یې کوې او موږ وتر کوو، خو د وترو وخت دسهار تر را ختلو دی، څو مره چې یې ناوخته وکړې، ثواب دی، وتر تهجد اوقیام اللیل دی او دقیام اللیل تر تیب دادی چې دشپې په وروستۍ برخه کې وشي،کله چې پوه شو چې زه افغان یم نو راته یې وویل تاسو ولې یوبل وژنئ، ولې مو وطن ورانوئ، ماورته وویل هلته اور امریکا جوړ کړی دی، دطالبانو د زور او ځواک په اړه یې پوښتنه وکړه کله چې ما معلومات ورکړل نو خوشحاله شو دعایې ورته وکړه خو ویل یې چې رسنۍ خوناسم معلومات ورکوي. موټر په ډیم اشارو روان دی ډېر تیز نه ځي ،موټر چلوونکی مدین نومېده د مصر اوسېدونکی و ډېر ټوکي او خلاصه ټټره یې درلوده، مدین ویل چې دلته یواځې د حج په موسم کې دخدمت لپاره راغلی او دټول موسم اجوره یې زر ریاله ده، مدین وویل چې درې ورځې وروسته بېرته مصر ته ځي او وخت یې پوره کېږي. زموږ د تر حیل شمېره ۲۷۸۲۲۴او دموټر پلېټ ۱۹۵۱وو. له مکې څخه ۱۵۰کیلو متره لېرې د الظبیة والجمعة سیمه کې مو د راحت په نوم هوټل (الفندق و مطعم الراحه)کې دمه وکړه چا ډوډۍ وخوړه ، چا تازه مېوه، چا اوبه،چا چای او نور مشروبات، هوټل دپاکستانیانو دی، دښځو لپاره بېل ځایونه لري، پراخه برنډه په حویلۍ کې پریمانه چوکۍ ، مسجد ، بیت الخلا ، داوداسه ځایونه لري، ډېر بیروبار وو ما شل لوی موټر وشمېرل چې ورته ولاړ وو د هوټل عمله چې ډېر یې پاکستانیان وو ، ډېر بوخت وو. د یو منځني خوراک بیه لس ریاله ده.چې روان شو ډربور راته وویل چې دوی ته د مکتب لخوا ټول پروګرام ورکول کېږي چې په څو بجو باید له مکې څخه روان شي، چېرې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دماښام او ماسخوتن لمونځ وکړي، چېرې دمه وکړي، دتګ سرعت يې څو وي، څوبجې په مدينه کې ددوی دفتر ته ځان برابر کړي څو بجې حاجيان ښکته کړي او نور، ښې خواته مود خلیص کلی دی داکلی دشپې لخواډېر رنګين وو خوپه کرنه او سمسورتيا نه، بلکې په بربېښنا . دمکې اومدينې شاوخوا څلورنيم سوه کيلو متره سړک دوطرفه دی ددواړو سړکونو ترمنځ ديوال او جال دی دمخامخ راتلونکي موټر د اشارو رڼا دډېرور سترګې نه نيسي هر طرف ته پراخ سړک څلور کرښې لري او څلور موټر پرې ځايېږي دهرډول سرعت لپاره خپله ليکه ټاکل شوې او ټول سړک په کيمرو څارل کېږي له دې پرته د پليو خلکو لپاره هم يو سړک لري.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د رڼا او بریا په ښار کې

زړګیـــه ســـترګې لګـــوه د قـــدم لاره نـــه ده
حبیـب پـرې ایښـي قدمونـه دومـره خـواره نـه ده

اوس مـې پـه یـاد نـه دي چـې دادنوښـار دعبـدالله او کـه دکربـوغي دمحمدامین نعت دی خو پـه کـوچني کې مې پـه مسجدونو کې پـه ترنم ډېر ویلی دی.

بالـآخره پـاوکم دوه بجـې دانسـانیت دپیغـام اودڼااوخلاصـون دپلوشـو وېشونکي ښار مدینې منورې ته ورسېدو ،حکومت څو ځایه تاو راتـاو کړو څو ځایه مو پاسپورټونه چک شو، دلته هم لومړی د جنوبي اسیا مکتب تـه ورغللو، وجبې یې راکړې سامان موخونوکې ځای پرځای کړ، زمـوږ عمـارې حرم ته نږدې وې ټوله پنځه دقیقې لار وه سترې هم وو خو ویده نه شو، لـه ماسره د مدني حرم دلیدلو تلوسه ډېره وه له لرې دمې وروسته حرم تـه روان شو دحرم لیدلو ډېر خوند راکړ ډېر پراخه ،ښکلی او شانداره . اخر ښکلی به ولې نه وي؟ دلته لسګونو زرو صحابه وو لمونځ کړی دټولو کائناتو پـه کچـه ستره هستي او ښکلا همدلته ده، ددې مسجد بنسټ پخپلـه حضرت محمـد ص ایښی دی، هماغه یې لومړنۍ خطیب او امام دی.

پـه برنډه کې مو پـه صف کې ځای ونیوه ،تهجد مـو وکـړل، جمعـې تـه ډېـر وخت وو ډېر ملګري موله سترتیا پـه صف کې پـه ناسته ویده شول، پـه نبـوي مسجد کې دکعبې پـه مقایسه لمونځ ډېر اوږد و اوږده قومه، اوږده جلسـه او اوږده قعده له لمانځه وروسته ملا یار محمد پـه باب رحمت در سـول الله ص

(c) ketabton.com: The Digital Library

مزار ته روان کړلو، درسول الله ص مزار ته تللي کوڅه که څه هم پراخه ده خو ډېر بيروبار پکې وو، ډېر ورو ورو مزار ته ورسېدو لومړی ځل مو د سرورکائنات پر مزار سترګي ولګېدي، دلته نور پروت دی، دلته دهدايت اوژغورنې ډيوه تر خاورو لاندې ده . دلته هم نورې ژړاګانې نه تم کېدلې د الصلواة والسلام عليک يا رسول الله چيغو فضا ونيوه او اوښکې نه تم کېدلې.

مور دډېرو کمالونواو کراماتود خاوندروضې ته ولاړيو هغه چې :

حســـن يوســـف دم عيســـى يد بيضـــا دارد
آن کـــه خوبـــان همـــه دارنـــد وای تنهـــادارد

يا

خـــدای يـــې مـــه ګڼـــه ښښـــکه چـــې بنـــده دی
نـــور يـــې کـــل واړه صـــفات دي پـــه رښـــتيا

دپنجرې دننه نه درسول الله (ص)، نه دحضرت ابوبکر صديق اونه دحضرت عمر رض قبرونه ښکارېدل خو دهريوه دقبر په برابری يو سوری وو چې له ځيرتيا وروسته ترې دقبر يو ه ځنډه ښکارېده که خلک درسول الله د مزار په زيارت کې افراط کوي نو پوليس هم دبدعت په مخنيوي کې افراط کوي که په سهوه هم د چالاس دمزار ترڅنګ پرکتهاره ولګېد نو پوليس پرې غوسه شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله چې له لمانځه فارغ شو نو دلته خو طواف هم نه و دنفلو وخت هم نه و او ستړي هم وو نو خپلو خونوته روان شو ،نړدې وه چې لار مو غلطه کړې وای

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

صفه او رياض الجنة

دسحر چاى له څښلو وروسته بېرته حرم ته لاړم ، اودس او دڅاښت لمونځ مو وکړ، غوښتل مې چې ټول حرم ووينم نابلده وم ماويل ښه به واى چې اوس داسې يوڅوک را پيداشوى واى چې دلته بلد واى او ماته يې هم لار ښوونه کړې واى،خو کله چې دحرم دوهم پوړ ته ختلم په زينه کې يوځوان رابانديې غږ وکړ، مينه ناکه او توده ستړې مه شې يې وکړه ويې يل چې نوم يې قاري شريف الله او دملا احمدګل زوى اودلغمان دقرغه يو ولسوالۍ د عزيز خان کڅ اوسېدونکى دى د قاري شريف الله کورنۍ ماپېژندله په بډه ببره کې د څوارلس کاله ګډ ژوند سر ببره دهغه پلار اروا ښاد ملا احمدګل زما دمور (اللهم اغفرهاوارحمها)ترورزى هم دى له ملا احمدګل څخه ما په مسجدکې ډېر سبق ويلى او دقاري شريف الله مشرورور مولوي رفيق الله زما ددرس ملګرى دى.

قاري شريف الله شپږ ورځې وړاندې مدينې منورې ته راغلى او بلد و په حرم کې يې ښه وګرځولم هر ځاى يې راوپېژنده دحرم په غولي کې د څښلو داوبو ټانکۍ ته ورته ځاى جوړ شوى چې د کارولو لپاره ډېرې بمبې لري قاري شريف الله وويل چې دلته دحضرت ابو ايوب انصاري رض کور و هغه چې دحضرت رسول اکرم ص اوښه يې دهجرت پرمهال په دروازه کې څملاسته او درسول الله ص دمېلمستيا وياړ په مدينه منوره کې لومړى د همده په برخه شو، اوس خوهغه کور ړنګ شوى خو ځلي ته ورته داټانکۍ يې په يادجوړه شوېده.

له دې وروسته يې مسجد ته دننه صفې ته وروستلم اصحاب الصفه داسلام په تاريخ کې ډېرمشهور دي، دحضرت رسول الله ص پر ژوند ځينو

(c) ketabton.com: The Digital Library

صحابه وو خپل ځان اسلام ته وقف کړ، دوی نور کار وبار نه کاوه، دنبوي مسجد او درسول اکرم ص دکور ترڅنګ به په يوه صفه ناست و، زده کړه يې کوله، امر بالمعروف يې کاوه، په جهادکې يې عملي ونډه اخسته او درسول الله ص قوماندې ته به منتظر وو. صفه اوس دنبوي مسجد په دننني حريم کې ده درسول الله ص مزار سره نښتې داځای اوس هم له نور مسجد څه لوړ دصفې په شکل دی چې شاوخوا ترې کټاره تاوه ده.

دمازدیګر لمونځ مو په صفه کې وکړ، دلته د ځای موندل هم اسانه ندي خوبیاهم له لږ کوښښ او انتظار وروسته مو ځای وموند له لمانځه وروسته مې په صفه کې حجرې (دحضرت عايشې خونه چې اوس هلته حضرت رسول الله ص او شیخین رض ښخ دي) ته نږدې ځای وموند هملته کیناستم ،تلاوت مې پیل کړ، په نبوي مسجد کې تفاسیر او دقران ژباړې هم ایښودل شوي دي دماښام لمونځ مې هم همدلته وکړ، له لمانځه وروسته رياض الجنة ته ولاړم هلته له صفې هم ډیر بیروبار وي، نوبت ته ودرېدو چې که کوم څوک له لمانځه ووځي او ځای يې اوزګار شي، هرڅوک غواړي چې هلته ډیر لمونځ وکړي،کېني ،اطاعت وکړي خو دبیروبار له کبله ددې هیلې ترسره کېدل اوپه مړه خېټه لمونځ ،ناسته او ذکر ستونزمن کار دی، پولیس پر خلکو د (ژرکوئ)غږ کوي اووايي چې چا دوه رکعته لمونځ کړی وي نو ځای دې نورو ته پرېږدي چېغې وهي څوک چې ناست وويني نوپورته کوي يې چې نوروته ځای اوزګار شي، دبیروبار له کبله صفونه ډیر تنګ وي، د سجدې په وخت کې سر دمخکینې شخص په پښو کې ایښودل کېږي ما هم ځای وموند دوه رکعته لمونځ مې وکړ پولیسو خپلې چېغې وهلې چې بیامې نیت وکړ ماویل شپږ رکعته او ابين لمونځ خوپوره کوم، زړه مې نه کېده ، چې ووځم خو دخلکو له بیروبار او انتظاره وشرمېدم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوليسو هڅه کوله چې حاجيان هغې کوڅې ته ور مخ کړي چې د رسول الله پرمزار تېرېږي او باب السلام ته وتلې ده، خو ماهڅه کوله چې د رسول الله ص په محراب کې هم کم ترکمه دوه رکعته لمونځ وکړم خو د بيروبار له کبله بريالی نشوم خو په سبامې دا ارمان هم ترسره کړ. د حرم خادمانو په صفه کې سپينې او په رياض الجنه کې شنې غالۍ غوړولې دي.

نبوي مسجد دامهال ډېرښکلی دی لاندې باندې په سرو غاليو پوښل شوی ،ستنې يې ډېرې ښکلې کمانونه لري، رنګ يې تور او شيرچه يې ته ورته ښکلی او ساده دی دهرې ستنې لاندې مرمر او لاندينۍ برخه کې ايرکنډيشنونه ،د ستنو پاسنۍ برخه کې ډېرې ښکلې ګنبدې او ترې لاندې درنهالپاره جالۍ.هرې خواته لويې کړکۍ، د کړکيو لاندې له يو فټ څخه په پلنو پټيو په کريمي رنګ ايتونه ليکل شوي، په بله برخه کې د ستنو ډيزاينونه تغيير شوي، دامحرابو ته ورته له رنګه مرمرو جوړ شوي ګلان دي، په هره پايه کې څلور خواوو ته د عظيم الشان قران لپاره رفونه جوړ شوي دي ، له دې پرته د مسجد په هره برخه کې د عظيم الشان قران لپاره الماری جوړې شوې دي ، ډول ډول قنديلونه او د بريښنايي څراغونو لپاره له پيتلو (زېړو)جوړ لوی شيټونه لګېدلي دي، په ستنو کې له کمانونو لاندې او د مرمرو لپاسه له مرمرو راتاو د زېړو لوی شيټ ستنو ته لاښکلا ورکړېده.

باب کعبې ته پرنږدې ديوال په مرمرو ټول سورت واقعه په دې بڼه ليکل شوی چې مرمر تراشل شوي او حروف ترې راوتلي دي، د ډېرو دننه حروف ليکل اسانه دي، خو داچې د ډېرې له پاسه حروف وليکل شي دانو ستونزمن کار دی ځکه چې د ډبرې مخ به ټول تراشې او حرف به ترې راوباسې، د حرم ټول فرش تک سپين مرمر دی،بهر په سالون (غولي)کې کمپيوټري ستنې لګول شوې دي چې د کمپيوټر په قومانده کله ستنې شي او کله سايه بان، که

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله لمرتود اویاباران وي نو ددې ستنو وزرونه په کمپیوټر غوړوي خو چې کله هوا ښه وي نو دا وزرونه قات اوبېرته له ستنې تاو شي دحرم دبهرني سالون ځمکه په تورو او خړو چپسو پوښل شوېده.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د نبوي حرم پراختیا

په مدینه منوره کې پروت نبوي مسجد له ډېرو فضایلو او ځانګړتیاوو څخه برخمن دی.

دا یو له هغو درې ځایونو څخه دی چې د کتلو لپاره یې د سفربستره تړل روا دي، رسول الله ص فرمایي: له درې مساجدو (مسجد الحرام، مسجد اقصی او همدې نبوي حرم)پرته د نورو ځایونو او مساجدو د کتلو او احترام لپاره سفر مه کوئ.

همدا راز رسول الله ص فرمايي چې په نبوي مسجد کې لمونځ د نورو مساجدو په پرتله زر ځله غوره دی.

له نبوي مسجد او په مدینه منوره کې له پرتو نورو مساجدو سره د اسلام ډېر خاطرات او واقعات تړلي دي، دا مسجد لکه څنګه چې ډاکټر محمد الیاس عبدالغني وایي د ډېرو ایتونو او حدیثونو، په پېژندنه او د هغوی د مفهوم په تشریح کې مرسته کوي.

په مدینه منوره کې د ځینې مساجدو د بنسټ ډېره رسول الله ص پخپله ایښې ،ځینې مساجد صحابه و رض د هغه ص په ژوند کې جوړ کړي او رسول الله ص پکې لمونځ کړی دی په ځینې ځایونو کې رسول الله ؛ص لمونځ کړی خو هلته د صحابه وو په وخت کې مسجد نه و جوړ شوی، بلکې هلته حضرت عمر ابن عبدالعزیز په کال ۸۷_۹۳ چې د خلیفه ولید بن عبدالملک په وخت کې د مدینې والي وو جوړ کړي دي ،خلیفه ولید هغه ته امر وکړ چې ټول هغه ځایونه نښه او مساجد پکې جوړ کړي په کومو کې چې رسول الله ص لمونځ کړی و ،حضرت عمر ابن عبدالعزیز هم همدا سې وکړل.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترکي خليفه سلطان سليمان خان عثماني په خپل دور له ۹۲۲تر۹۴۸هـ کې د مدينې ټول تاريخي مساجد بيا ورغول.

د ال سعود دکورنۍ مشهور واکمن شاه عبدالعزيز د حرمينو په شمول ټول مساجد له دولت سره رسمي کړل، دحرمينو خادم ملک فهد د اسلامي چارو ، وزارت وګوماره، چې ټول تاريخي مساجد پراخ او ورغوي، دهمده په امر د قبا ،قبلتين ،ميقات، علي،مستراح،ابو ذراو جمعه مساجد له سره جوړ او دغمامه،ابوبکرصديق،عمرابن خطاب، (مناخه)او دفتح مسجد ورغول شول.

مدينې منورې ته درسول الله ص له هجرت وړاندې دمدينې، مسلمانانو په هماغه ځای کې لمونځ کاوه چې اوس پکې نبوي مسجد جوړ دی کله چې رسول الله ص مدينې منورې ته هجرت وکړ نو هغه ص هم همدلته لمونځ پيل کړ، او د ۲۲۲ هـ درېيع الاول په مياشت کې يې همدلته نبوي مسجد جوړ کړ، دلومړي جوړ شوي نبوي مسجد اوږدوالی ۳۵متره او پلنوالی يې ۳۰متره ،دچت لوړوالی يې پينځه لاسه دوه نيم متره وو او چت يې دخرما له څانګو او ستنې يې دخرما له ډډ څخه وې، کله چې رسول الله ص دهجرت په اوم کال د خيبر له غزا څخه راستون شو نو دنبوي مسجد اوږدوالی يې پنځلس او پلنوالی يې شل متره پراخ کړ، په دې توګه دنبوي مسجد طول او عرض مساوي ۵۰+۵۰ شو نن سباددې حد شمال ته دترکي مجيدی ودانۍ دچت او لوېديځ ته له منبر څخه تر پنځو ستنو پورې دی او دې اندازې ته اوس هم دمسجد دديوال په پورتنۍ برخه د نبي ص دمسجد اندازه ليکل شوې دې.

وروسته دامسجد دحضرت عمر رض په وخت دهجرت په ۱۷مه يا ۲۳۸ز،دحضرت عثمان په وخت ۲۹هـ يا ۲۵۰ ز،داموي خليفه وليد بن

(c) ketabton.com: The Digital Library

عبدالملک ۲۴۹ ، دحضرت عمر ابن عبدالعزیز په واسطه له ۸۸هـ تر ۹۱ یاله ۷۰۷ز تر ۷۱۰ زیږدیز،د عباسي خلیفه مهدی بن ابو جعفر په وخت له ۱۲۱هـ تر ۱۲۵ ،سلطان اشرف قایتبا دي په ۸۲۲هـ تر ۸۸۸، سلطان عبدالمجید عثماني په ۱۲۲۵هـ تر ۱۲۷۷هـ ۱۸۴۸تر ۱۸۲۱پراخه کړ. شا عبدالعزیز ال سعود هم نبوي حرم پراخ کړ، هغه شمالي اړخ ته ۲۲۴۲مربع متره ساحه ونږوله،او ۲۴۲ مربع متره ساحه یې نوره هم ورسره اضافه کړه،چې ۲۸ زره لمونځ کوونکیو ته یې ځای پیداکړ دا ودانۍ مستطیل ډوله ده، په منځ کې یې یو بل دالان جوړ کړ چې دملک فهد د پراختیا پر مهال یې دلته دولس ستنوته ورته چترۍ ولګولې چې په کمپیوټر خلاصیږي او بندیږي.

ملک فهد هم په ۱۴۰۵ دصفرالمظفر په نهمه دنبوي حرم دپراختیا کار پیل کړ چې د ۱۴۱۴هـ د ذوالقعدې په ۴مه پای ته ورسېده په دې پراختیا کې هغه لویه پراختیا شامله ده چې دسعودي پراختیاله لومړۍ ودانۍ راتاوه ده،په دې پراختیا کې ځمکتلې هم شامل دی او د وخت تولې عصري غوښتنې پکې په پام کې نیول شوي دي په دې پراختیاکې چې یو نیم لک حاجیان پکې ځاییږي او ۲۱۰۴ستنې لري هره ستن له بلې ۷متره لرې ده خوپه کومه برخه کې چې پرسر یې ګنبد ده دستنو فاصله یې ۱۸متره ده او منځنۍ مساحت یې ۱۸×۱۸ =۳۲۴متره مربع دی ، ددې ډول ګنبدو شمېر ۲۷دی، په چت دلمونځ کوونکیو لپاره ۵۲۸۲۵متره مربع ساحه ده چې ۹۰ زره تنه پکې لمونځ کولی شي، په دې ډول په مسجد کې دلمانځه لپاره ټوله ساحه ۱۴۰۲۵۰مربع متره ده چې ۲۴۰۰۰۰ پکې لمونځ کولی شي چې دپخوانۍ پراختیا نهه چنده برابریږي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

دمسجد حوېلۍ ۱۳۵۰۰۰ متره مربع ده چې ۴۳۰۰۰۰تنه پکې لمونځ کولی شي، په دې ترتيب اوس دنبوي حرم په مسجد چت او حوېلۍ کې ټول ۲۹۸۰۰۰ ياڅه کم اوه لکه تنه لمونځ کولی شي په نوي پراختياکې دېنځولپاره د مسجد په وروستۍ برخه کې دلمانځه دوه ځايونه بېل شوي دي.

پخواحرم دوه خو اوس اته مناره لري مسجد ټول په ايرکنډېشن سمبال دی، دوه ځمکتلي لري چې ،په دې ځمکتلوکې ۴۴۴۴موټر ځايېږي ، آسانه حرکت هم کوي او اسانه تاوېدلی هم شي. دمسجد دپوره ابادۍ داکار هم دابن لادن شرکت کړی دی ، ددې ځمکتلی په اړه به وروسته هم څه معلومات ولرو.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د جمال ښار

مکه معظمه له ډېرو فيوضاتو او فضايلو څخه برخمن ښار دی دا ښار د الله ج د کور او کعبې له فيض څخه برخمنه، د وحې د نزول کوربنه ،د حضرت هاجرې او حضرت اسماعيل ع د اړو او اندېښمنو ونکيو شپېو او د دوی د دعا او دزړه له درده د راوتلي غږ له برکته د زمزم داوبو د راوتلو ننداره کوونکي ،د حضرت ابراهيم ع د دعا موخه او د سيدالکونين حضرت محمد ص د زېږېدلو ځای دی. دلته الله ج خپلو بنده ګانو ته خپل کبريا ذات ،خپل جلال ،خپل شان ،شوکت او دبدبه ورښکاره کړېده، خو دا چې مکه ټول غرونه او غونډۍ دي ،هوايې هم توده ده ،بيروبار هم پکې ډېر زيات وي نو حاجيان د مکې معظمې په پرتله په مدينه منوره کې خوښ وي، مدينه منوره د رسول لله ص د هجرت وطن، د غزواتو وطن ،د اسلامي حکومت لومړنۍ پلازمينه ،د اسلام د پرتم د غوړېدا او دعوت د پراختيا ځای دی، الله ج مدينې منورې ته د خپل ګران محبوب هغه محبوب چې مادي او معنوي ښکلا ګانې يې پرې تمامې کړې دي، هغه يې د ډېرو لويو او ښکلو اخلاقو پرښکلا پسوللی د تلپاتې کور به توب وياړ ورپه برخه کړ او همدا جمال اوس هم هلته شته دی، بل دا چې مدينه لوی ښار دی ،د مکې په پرتله يې هوا سړه ده، سړکونه يې لوی او خلاص دي، غرونه او غونډۍ پکې کمې دي، په هوار ډګر جوړ شوی ښار دی خلک يې ډېر مهذب ، لوستي، روزل شوي او د ښې او لوړې تربيې خاوندان دي چې د حاجيانو ډېر درناوی کوي، کله چې حاجيان له سړک څخه اوړي نو د مدينې او سېدونکي ورته موټر ودروي او ترڅو چې ټول حاجيان له سړک څخه اوښتي نه وي حرکت نه کوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

همدا راز په مدینه کې دمکې په پرتله ارزاني هم ډېره ده ،په مدینه منوره کې دبقیع هدیره دډېر وجلیل القدره صحابه وو مدفن ځای دی ، مدني حرم نه یوائې د رسول الله ص ،بلکې دشیخینو ،(ابوبکر صدیق او عمر فاروق) مدفن ځای دی، نوهمدا لامل دی چې خلکو مکې معظمې ته دالله ج دجلال او مدینې منورې ته د الله ج د جمال ښار نوم ورکړی دی، په مدینه منوره کې زموږ شپې او ورځې هم ښې تېرې شوې، رسول الله ص مسلمانان، هڅولي چې په نبوي مسجدکې څلوېښت لمونځونه پوره کړي،اوس ټول حاجیان هلته هرو مرو کم ترکمه اته ورځې او شپې تېروي چې څلوېښت لمونځونه پوره کړي،الحمدلله ماهم په مدینه منوره کې ټول لمونځونه په نبوي مسجد کې په جماعت اداکړل،اویو لمونځ هم رانه بې جمعې نشو.

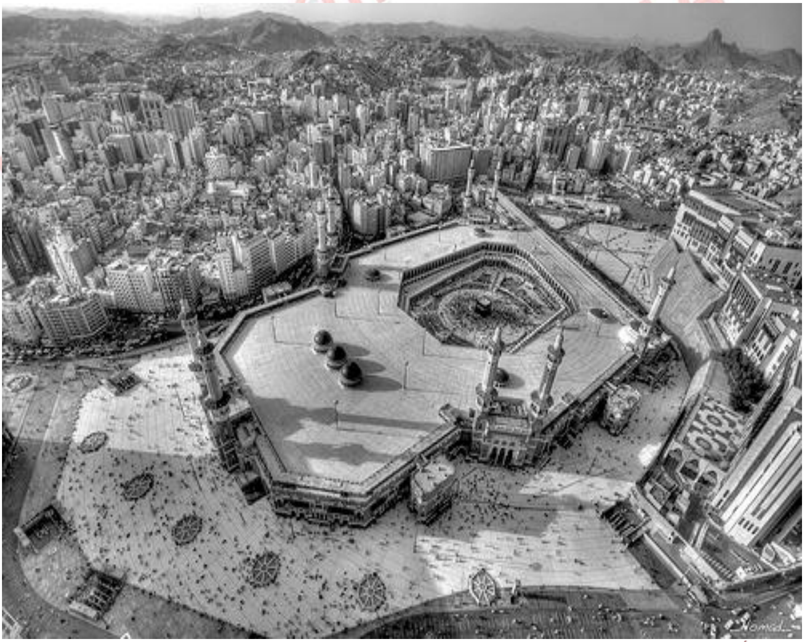

(c) ketabton.com: The Digital Library

جنة البقیع

ماداسي انګېرله چې جنة البقیع به له حرم څخه چېرې لېرې پروت وي، په جنة المعلی او جنة البقیع کې به هم دافغانستان په څېر لوړ لوړ قبرونه وي، پر هر قبر به دمړي نوم وي،دمړو دقبرونو په اړه خو په مکه معظمه کې او دجنة البقیع دموقعیت په اړه په نبوي مسجد کې له لومړي لمانځه وروسته په خپلې سهوې پوه شوم، مدینې منورې ته زموږ درسېدلو په لومړۍ ورځ مې خپل خواږه او پخواني ملګري ،ډاکټر ،شاعر،کیسه لیکوال او طناز طبع شخص بازمحمد ښادمن ته ټېلیفون وکړ، ښادمن د المبارک او المهاجرشرکت له مسؤولینو څخه وو،چې حاجیان یې دلته را انتقال کړي وو،ماوښادمن دطالبانو په وخت کې ډېرې ښې شپې او ورځې تېرې کړې دي، دواړه هغه دچاخبره دعسکرۍ دوخت اندېوالان وو،هغه مخکې هم څوځله مدینې ته راغلی او دلته بلد و، ډاکټر ښادمن تاکلې ځای ته راغی له سلام سترې مه شي وروسته مې ورته وویل چې جنة البقیع ته مې بوځې هغه راته وویل چې جنة البقیع ته یواځې سحر او مازیګر دورتللو اجازه وي او بس نور وخت یې دروازې تړلې وي، سباسحر یې ژمنه وکړه، سباسحر مو چې لمونځ په جماعت اداکړ نو ور روان شو، چې دحرم له دروازې ووتو نو مخامخ دیوې ډېرې لویې احاطې لوړې دروازې ته وروختلو دحرم ددروازې او دې دروازې ترمنځ یواځې یو سړک و پر دروازه ډېر بیروبار و ښادمن راته وویل چې همدا جنة البقیع دی، ددروازې دننه احاطه په نقشه جوړه شوېده، لسګونه پولیس او متواګان ولاړ دي، خلک ددوی په آند بدعتونو ته نه پرېږدي، ددروازې دننه لږ وړاندې ښې خواته دسړکونو ترمنځ څو قبرونه دي،چې ځینې یې واړه دي، خلکو ویل چې دادرسول الله د کورنۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

(اهل بیت) یا ازواج مطهرات او ددوی بچیان او امام حسن دی، دلته ډېر قبرونه ځینو مشهورو صحابه ووته منسوب دي خو متواګان پر یوقبرهم پرېکنده حکم نه کوي چې ګویا دا قبر دفلاني دی، آن د حضرت معاذ ،حضرت امام مالک ، حضرت عثمان او حضرت عایشې رضی الله عنهم په څېر دمشهورو صحابه وو د قبرونو په اړه هم ،همدومره وایي چې: دا قبرفلاني ته منسوب دی، والله اعلم. هدیره لویه ده، خو دهیڅ پرقبر یې نوم نشته، لوړې لوړې شناختې نشته ،ځینې قبرونه له ځمکې سره برابر اویا یوه لوېشت ترې لوړ دي خو بیا هم ،هم شناختې او هم قبرونه د جنت المعلی له هغو لوړ دي. دحضرت عثمان اوحضرت امام مالک قبرونه خلکو راوښودل خو نور مولانه پېژندل، وړاندې مو ولیدل چې له یوه قبرڅخه ډېر خلک راتاو و ،موږ هم ورغللو، چانه پېژنده په همدې کې یوه پنجابي له جیب څخه نقشه راووېسته ،نقشه موچې وغوړوله دا قبرېې دحضرت معاذ رض وښود ، له پنجابي مووغوښتل چې دانقشه موږ ته راکړې چې یوه کاپي ترې واخلو خوله هغه سره په جیب کې دهمدې نقشې بله کاپي هم وه، هغه یې موږته راکړه، زه ددې نقشې په ترلاسه کولو ډېر خوښ شوم اوډېر قبرونه مو ددې نقشې په مرسته وپېژندل.

دلته هم افغانان له متواګانو پټ ،ځان او کورنۍ ته کوچني کوچني قبرګوټي جوړوي خاوره را اخلي او پټه یې په جېبونوکې اچوي او بیایې وطن ته راوړي متواګان هم دښکاریانو په څېر ګرد ګرځي او خلک له منکراتو منع کوي کله کله غوسه هم کوي.

دجنت البقیع دقبرونو په لیدلو موږ داپایله واخستله چې هغه قبرونه چې تابعینو او مشهورو خلکواو یا صحابه ووته منسوب دي اویا پېژندل شوي او دهدیرې په مخکې برخه یا مسجد نبوي ته نږدې دي نه ورانوي اونه یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرځای څوک ښخوي خودهدیرې په وروستۍ برخه کې بیا مړي ډېر نه پرېښودل کېږي او د جنة المعلی په څېر کال وروسته نور پرې ښخېږي، دلته هم قبرونه په نقشه دي او دهدیرې مسؤولین پوهېږي چې کوم مړی یې په کوم تاریخ ښخ کړی او کله پرې بل ښخولی شي، دهدیرې په شمال ختیځه سیمه کې مو ډېر قبرونه ولیدل چې مسؤولینو راسپړلي اودنویو مړو ښخولوته چمتو کړي وو ،داقبرونه ټول خام او په منځ کې یې لحد و ،دلته هم کار اسانه دی، په نبوي حرم کې د مړي جنازه وشي او دلته یې راوړي ،قبر ته یې ښکته کړي لحد پر خښتو پټ کړي.

اوپرته له دې چې په لحد خاورې واړوي پلاستیکي تخته دقبر پر سر کېږدي او همدومره خاوره پرې واړوي چې داپلاستیکي تخته ښه پټه کړي، کال وروسته که اړتیا وه، نوداقبرېرته سپړي او بل تن پکې ښخ کړي، جنة البقیع ډېر لوی لوی جلیل القدره صحابه دخلکوسترګوته دروي، دصحابه و خاطرات ،سیرت اوډژوند زرینې کارنامې.

ددې صحابه وو قبرونه چې له ځمکې سره آن نه پېژندل کېږي له هغو مزارونو او روضوسره له ځمکې تر اسمانه توپیر لري چې په هند ،ایران ،کشمیر پاکستان او افغانستان کې مالیدلي دي، په افغانستان کې حضرت علي رض ته منسوبه په مزار کې جوړه روضه،دهند په اجمیر کې دخواجه غریب نواز ،په ډهلي کې د نظام الدین اولیا ،دپاکستان په لاهور کې دد اتاګنج بخش ، په حیدراباد کې لال شهباز قلندر، په کراچۍ کې عبدالله شاه غازي ،دایران په مشهد کې د امام رضا زیارتونه او د جنة المعلی او جنة البقیع دصحابه وو له ځمکې سره برابر قبرونه خلکوته دا درس او پیغام ورکوي چې عزت په ګنبدو ،شاهانه او مرمرین قبرونو او زرینو دروازو کې نه دی ،بلکې په تقوا او اسلام ته په خدمت کې دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترڅو چې په مدینه منوره کې وو نو څوځله جنة البقیع ته ددعالپاره ورغلو، تېریادونه او له صحابه ووسره زما دزړه تړلې تلوسې مې پکې لتهولې، دهر صحابي قبرته به ودرېدلم ،ګریوان ،به مې لوند شو، په تصورکې به مې له هغه سره دزړه خواله پیل کړ،نا ارامه وم په زیارت تسل نه کېده لیوني زړه مخامخ صحابه او حضرت رسول اکرم لیدل غوښتل خو داهسې جنون او خیال وو.

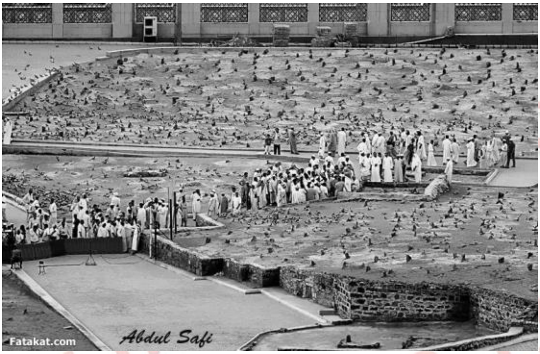

له جنة البقیع څخه هم لوړ دیوال راتاو دی، ددیوال لاندې برخه کې کتارې دي په سعودي کې چې څومره مالیدلي نو له هدیرو دیوالونه تاو دي، دسعودي چاروا کي چاته اجازه نه ورکوي چې آن د رسول الله احترام دزړه له کومې وکړي، آن سلام ته یې هم سم نه پرېږدي خو هره شپه دسعودي په ټلوېزیون کې لیدل کېږي چې خلک دسعودي دپاچا ملک عبدالله احترام ته دومره ټیټېږي چې له رکوع سره یې توپیر نه کېږي.

د جنة البقیع په متوا ګانو او دامربالمعروف په ډله کې ډېر افغانان هم شته دي خو ددوی جامه عربي او پر سر یې چلتار وي، له زیارت کوونکیو سره ددوی افراطی چلند بې حوصلې کړم په غوسه مې ورسره بحث پیل کړ ایت او حدیث مو یوبل ته واورول ،اخر مې پیغور ورکړ چې دخو ریالو

(c) ketabton.com: The Digital Library

لپاره یې خپله عقیده ،فکر او مذهب پربنسی دی ،هغوی چې زما استدلال واورېد نو خپل دفتر ته یې د ورتللو بلنه راکړه ، دفتر یې د جنة البقیع له دروازې سره نږدې وو خوورتللو ته مې وخت ونه موند.

دلته هم په ډېرو ژبو ،دتوحید ،تفسیر،عقیدې ،اوشیعیت ضد کېستې او کتابونه وېشل کېږي زه هم تري برخمن شوم، دري ژبه یې روانه او فصیحه ده خو پښتو یې ماته ګوډه اوپه ګرامر برابره نده.

د جنة البقیع ددخولي دروازې شمال خواته له دروازې لږ وړاندې د سړکونو منځ کې یو محوطه کې له سلو ډېرکتار قبرونه دي ، چې له سیمنټو جوړې شناختې پرې ولاړې دي، هره شناخته فلزي لیبل لري چې دقبر شمېره پرې لیکل شوې هلته خلکو ویل چې داساحه د مهموصحابه وو ده خو دهدیرې مسؤولین وایي چې داکار دمړو ورثه وو ددې لپاره کړی چې خپل مړي وپېژني خو حکومت وروسته داکار بند کړ ،خو داسې نه وه حکومت هلته دنویو مړو ښخولو ته له سره اجازه نه ورکوي.

په مدني حرم کې جنازې

په نبوي مسجدکې هم له لمانځه وروسته جنازه کېږي دلته هم له لېرو لېرو ځایونو خلک خپل مړي دجنازې لپاره راوړي خو ددې ځای جنازه له مکي حرم سره توپیر لري ،دلته هم د جنازې لمونځ اوهم نور فرض لمونځونه ډېر اوږده وي، دلته د جنازې په لمانځه کې امام له دوهم تکبیر وروسته درود ته دومره لږ وخت ورکوي چې نیم هم نه ویل کېږي او له دریم تکبیر وروسته دعاته دومره وخت ورکوي چې آن دوه ځله پکې ویل کېږي، له څلورم تکبیر وروسته له حنفي مذهب سره باید مخ واړول شي خو دلته ډېر وخت وروسته سلام اړول کېږي داسمه ده چې دحرمینو امامان حنفي مذهبي ندي او په جنازه کې ویل کېدونکي درودونه او دعاګاني یې هم له حنفي

(c) ketabton.com: The Digital Library

مذهبوسره توپير لري، خو په خپلو کې خوېې مذهب يودی نوبيا ولې دمکې او مدينې د جنازې لمونځ توپير لري. داهم کېدلی شي چې ددوی مذهبونه هم يونه وي يو يې مالکي او بل يې حنبلي يا شافعي مذهبه وي.

فرض لمونځ يې هم توپير لري له تکبير تحريمه وروسته ثنا وويل شي اوبيا ډېر وخت تېرېږي خو امام لا قرائت پيل کړی نه وي دومره وخت چې آن دوه ځله پکې بياهم ثنا ويل کېږي په قومه کې له سمع الله وروسته په ارامه يوځل فاتحه او سورت لوستل کېږي همداشان په جلسه کې هم دفاتحې او دسورت د پيلولو ترمنځ دومره وخت وي چې زموږپه مذهب کې د فرضوتاخير پرې راځي خو دهغوی په مذهب کې په دې ځايونوکې ځانګړي اذکار او دعاګانې ويل کېږي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

پردېس کوربانه

په مدینه کې زموږ دوهمه ورځ هم د حرم په کتلو تېره شوه، دحرم شا وخوا لوړې او دنګې عمارې موهم وکتلې دماسپښین له لمانځه وروسته زما دسخت اوپخواني ملګري ډاکټر نذیر احمدزي مشر وروور ډاکټر عبدالبصیر احمدزی راسره مخ شو ،ماپه لومړي ځل ډاکټر بصیر شاوخوا دولس کاله وړاندې د کندهار ښارپه مددچوک کې دده په کتنځي کې ولید ،هغه مهال ډاکټرنذیر په کابل کې دده لپاره څه شی راکړي وو کله چې کتنځي ته ورغللم نو زړور دده په کتنځي کې له سوال ځواب پرته کېناستم، ما داکار قصداً وکړ غوښتل مې ډاکټر احمدزی لږ متعجب کړم.

زه او ډاکټر صاحب بصیر دواړه په سوداپسي ووتلو په بازار کې دمکې معظمې په پرتله قیمتي وه، ترمازیګره په بازار کې وګرځېدوډاکتر بصیر دډاکټر ښادمن دوی په شرکت کې راغلی و د مازیګر له لمانځه وروسته مې دواړه ډاکټرصاحبان یوبل ته وروپېژندل او تر ماښامه مو مرکه او دزړه خواله وکړه، دماسخوتن له لمانځه وروسته زه او ډاکټر ښادمن ناست وو چې دډاکټر ښادمن ټېلیفون وشرنګېد د اوکې تنۍ له کېکاږلوورسته یې مقابل شخص ته زما نوم هم واخست او همدلته یې راوغوښت ګورم چې دماسخوتن له لمانځه وروسته پاوباندې نهه بجې ملا ابراهیم له نوشابوسره مسجد ته راغی، ملا ابراهیم دغزني اوسېدونکی تکړه او ویښ انسان دی، دطالبانو په وخت کې داستخباراتو دعمومي ریاست دلوژستیک رئیس وو، دامهال په سعودي کې اوسېده، هملته یې ځانته کاروبار اوښه ژوند برابر کړی او دوهم واده یې کړی و ترډېره مو د افغانستان پر حالاتو بحث وکړ، تېرې خوږې خاطرې مو رایادې کړې، څه

(c) ketabton.com: The Digital Library

باندې یوولس بجې وې، چې ملا ابراهیم ډوډۍ ته روان کړو د حرم خواته د البیک لوی شرکت ته یې وروستو البیک مو په خوند وخوړ دولس نیمې بجې دبیا لیدو په ژمنه سره بېل شو.

سبا جمعه وه د جمعې په لمانځه کې اسلامي هېوادونو او په ځانګړې توګه فلسطین ته دعاوشوه خو سعودي چارواکیو چې خطیبانو ته پالیسي ورکوي افغانستان ددعامستحق نه باله.

له لمانځه وروسته مې دحرم په دوهم پوړ کې دحرم په کتابتون همدا موضوع له یو چا سره یاده کړه هغه راته وویل چې یوځل قاري حذیفي دجمعې په لمانځه کې امریکاته بد ویلي وو چې بیا دوه کاله ورک وو او اوس چې راغلی نو سیاسي خبرې نه کوي زه لا دحرم په کتابتون کې وم چې د ملا ابراهیم زنګ راغی ځای مې وروښود، ویل یې راځه چې یومړی ډوډۍ وخورو ،چې ښکته راغلم نو له ملا ابراهیم سره یو بل متشرع ځوان هم و ملا ابراهیم داځوان دغزني دمقر اوسېدونکی ملا رحمت الله رامعرفي کړ.

بیا البیک ته ورغللو خو نوبت پرې نه وو د یوه افغان هوټل ته ورغللو په ۱۲ ریاله یې ډېر ښه افغاني قابلي پلو چې پرېمانه دپسه غوښه پکې وه راکړه،ماچې داځای ولید نو بیابه ډېر ورتللم.

ملا رحمت الله هم په سعودي کې اوسېده ملا ابراهیم موږ ته وویل چې ملا رحمت الله هم غواړي چې په سعودي کې دوهم واده وکړي او موږ ورته ځوک کتلي هم دي ،کتل شوي انجلۍ یې هم افغان عربه او دمدینې اوسېدونکي راوپېژندله، په همدې ورځ ما سخوتن یې راته زبری راکړ چې ملا رحمت الله ته مو دستمال واخست.

(c) ketabton.com: The Digital Library

احزاب یاګڼ لښکریزه جګړه

دشپې ملګرو وغوښتل چې دمدینې منورې تاریخي سیمې لکه د احزاب دجګړې ځای او خندق ،احد ، قبلتین مسجد ، قبا مسجد او نور وګوري ماهم ددې ځایونو کتلوته څپڅپانده تلوسه درلوده،کله موچې دسحر لمونځ په جماعت اداکړ نو ټول ملګري ټاکل شوي ځای ته راټول شول، له یوه ډربور سره مو پردې ټولو ځایونو دګرځولو او بېرته حرم ته د راوستلو خبره وکړه، ډرېور محمد فضل د بدر اوسېدونکی ډېر مهذب او ښکلی ځوان وو ښکلی چلتاریې پرسر، ښکلی چپنه پرتن او څهره یې د شهزادګانو وه لومړی خندق ته ورغللو کله چې دهجرت پرپنځم کار بنو نظیرو، دمکې قریشو او نورو کفارو دمسلمانانو پرضد لاس یو اوپرمدینې دیرغل پلان جوړ کړنو رسول الله ص دحضرت سلمان فارسي رض په مشوره له مدینې څخه ددفاع لپاره دکفارو دلس زره کسیز فوځ دمقابلې لپاره دسلع غره په لمن کې د خندق دوېستلو امر وکړ، اوس خو ددې خندق نښې هم نه ښکاري البته دتاریخ او سیرت په کتابونوکې یې طول او عرض ښودل شوی او په عظیم الشان قرآن کې ددې جګړې یادونې هم شوې او آن یو بشپړ اوږدسورت ددې جګړې په نوم نومول شوی دی ..د احزاب سیمه اوس ټوله پخه او سړکونه دي البته ددې سیمې دتاریخي هویت د ساتلو لپاره لاهم دلته دمساجد سبعه (اوو مسجدونو)څخه پنځه لا هم پاتې دي، داپنځه مساجد خوا په خوا دي او حاجیان په هره یوه کې دوه دوه رکعته نفل لمونځ کوي.

دلته لومړی دحضرت عمرابن خطاب ،ورپسې دحضرت سلمان فارسي، ورپسې دالفتح مسجدونه دي، له دې پاس دخندق په نوم یولوی اوښکلی

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

مسجد دملک فهد لخوا جوړ شوی دی ، دامسجد ډېر لوړ جوړ شوی دی او ډېر لګښت پرې راغلی دی، دسیمې د منتظمینو په وینا ، حکومت غواړي دا ټول کوچني مسجدونه بند کړي او همدې نوي مسجد ته وسعت ورکړي دنبوي مسجد خواته مسجدعلي او مسجد جمعه هم واقع دي، ددوی په وینا ،خندق له همدې ځایه د احد تر غره غځېدلی وو.

دلته مو لمونځونه وکړل بنه وګرځېدو دانور کوچني مسجدونه اوس له پامه غورځېدلي دي ،نه یې رنګ اوترمیم ته پام شته اونه فرش ته اونه پکې جمع کېږي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

قبلتین مسجد

له دې ځایه قبلتین (دوه قبلو والا)مسجد ته لاړو ،دامسجد الفتح مسجد ته نږدې شاوخوا ۸، ۱کیلومتره کې جوړ شوی دی ، مدینې ته درسول الله ص دهجرت پرمهال انصارو بیت المقدس لورته لمونځ کاوه کله چې رسول الله ص دې ښار ته هجرت وکړ نو ده هم دالله ج په امر په لمانځه کې همدې لورته مخ کاوه، داځکه چې دا حساسې شېبې وې که رسول الله ص کعبې ته مخ کړی وای نو دا اسلام دنوي ټوکېدلي بڼ پر وړاندې خنډونه جوړېدل.

قبلتین مسجد ته د بني سلمه مسجد هم وایي، داځکه چې موقعیت یې دبنوسلمه په سیمه کې دی بنوسلمه د ازدي قحطاني قوم اړوند دخزرج په قبیلې پورې اړوند دي، دامسجد په خالد بن ولید روډ دحرم شمال لوېدیځ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته د عقيق شېلې ته نږدې د سلع غره لوېديځ ته له حرم څخه ۳،۵کيلو متره لېرې پروت دی.

دبيت المقدس لورته لمونځ کولو رسول الله ص ته هم خوند نه ورکاوه.
دبيت المقدس لورته لمونځ کولو رسول لله ص ته هم خوند نه ورکاوه.

اوتل به ورسره د اهيله وه چې کله به دالله ج لخوا ورته حکم وشي چې لمونځ بېرته دکعبې لورته وکړي بالاخره دحضرت براء بن عازب د روايت له مخې چې بخاري روايت کړی دی له ۱۲يا ۱۷ مياشتو وروسته چې حضرت رسول الله ص بيت المقدس ته لمونځ وکړ د الله ج لخوا ورته امر وشو چې نور دې نو لمونځ کعبې ته کوه په دې اړه د حضرت انس بن مالک او حضرت ابن نجار دهغه روايت چې له عثمان ابن محمد څخه يې کړی لنډيز داسې دی چې : رسول الله ص خو دالله ج په امر بيت المقدس ته لمونځ کاوه، خو خوند يې نه ورکاوه، او تل يې داهيله وه چې الله ج ورته حکم وکړي چې بېرته کعبې ته لمونځ وکړي، بالاخره يوه ورځ دبنو سلمه قبيلې اړونده ام بشير په نوم يوې ښځې رسول الله ص ته غرمه مېلمستيا کړې وه او رسول الله ص هم ورغلی وو د ماسپښين د لمانځه وخت شو، رسول الله ص له صحابه و سره يو ځای په همدې مسجد کې دبيت المقدس په لور لمونځ کاوه رسول الله ص د نورو لمونځونو په څېر په دې لمانځه کې هم دا هيله لرله چې الله ج ورته دکعبې لورته د لمانځه کولو حکم وکړي،په همدې غرض به يې هر وخت اسمان لورته کتل او مخ به يې اسمان ته اړاوه رسول الله ص بيت المقدس لورته د ماسپښين د لمانځه دوه رکعته کړي وو چې د الله ج لخوا ورته امر وشو چې خپل مخ کعبې ته واړوي هغه هم په دريم رکعت کې خپل مخ کعبې ته واړوه له همدې کبله دې مسجد ته قبلتين (ددوه وو قبلو والا)مسجد وايي، الله ج خپل رسول ته وفرمايل (قد نرى

(c) ketabton.com: The Digital Library

تقلب وجهک في السماء فلنولینک قبلة ترضها فول وجهک شطرا لمسجد الحرام) یعني:یقیناً مونږ اسمان طرف ته ستا مخ اړول او بار بار کتل)وینو نو ژر دی چې هغې قبلې ته دې مخ واړوو چې ته یې خوښوې نو مخ دې د مسجد الحرام خواته واړوه (البقره ۱۴۴)

دقبلتین مسجد تاریخي ارزښت ته په کتلو د حرمینو خادم ملک فهد بن عبدالعزیز دامسجد هم پراخ او ورغوه.

دملک فهد پراختیا وروسته چې پنځه ویشت کاله وړاندې تر سره شوې دامهال عمومي سړک خواته ددې مسجد اوږد والی ۸۳متره ،لوېدیځ اړخ ته ۸۲متره ،سهیل یاقبلې خواته ۹۵ متره دی ، دمسجد ټول مساحت ۳۹۲۰متره مربع دی، پورتنی منزل یې ۱۱۹۰متره مربع دی .دوه منارونه لري اوپه مسجد کې ټولې ۲۱لکه پخې ځنبتې کارول شوې دي له وروستي ترمیم وروسته پر مسجد پر لګول شوې کتیبې لیکل شوي : (انما یعمرمساجد الله من امن بالله والیوم الاخر .صدق الله العظیم .تحت رعایة خادم الحرمین الشریفین الملک ،فهد بن عبدالعزیز ال سعود وفی عهده المیمون تم بعون الله وتوفیقه انجاز مشروع اعادة بناء وتوسعة مسجد القبلتین بالمدینه المنوره وذالک فی شهر ۳۰_۳_۱۴۰۸هـ الموافق ۲_۱۱_۱۹۸۷م).

قبلتین مسجد ښه پراخه ساحه ،شنې ونې، پاخه پارکونه او د اوداسه پراخه اوپاک ځایونه لري مسجد په لوړه جوړ شوی دیوې دروازې په پاسنۍ برخه کې د مرمرو په تخته محراب انځور شوی او دا ښودل شوېده چې کله بیت المقدس ته لمونځ کېده نو محراب دلته وو او دبیت المقدس استقامت دې خواته دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د قبلتین مسجد او سنی محراب جنوب ختیځ خواته او د قدس محراب شمال ختیځ ته دی، د دې مسجد ترڅنګ د عمومي سړک ګلدانونه له ډول ډول ګلانو ډک دي د غره په لمن کې فوارې جوړې شوې او د ډېرې ښکلې ښکارې د ګلدانو ګلان او فوارې ټولې په جنراتور خړوبېږي او فواروته هم د جنراتور په زور له ژورو کوهیانو اوبه ور رسېږي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

خندق او اوه مساجد

دسلع غر د مدینې منورې په منځ کې پروت او د نبوي مسجد د شمال لوېدیځ څخه د سلع غره تر پیله ۲۹۰ متره واټن دی لوړه څوکه یې سل متره ،اوږدوالی یې یو کیلو متر، ټول محیط یې ۲،۴ کیلومتره دی.

دسعودي حکومت یې د ساتنې اوښکلا لپاره ترې اغزن تار تاوکړی دی او مصنوعي فواري یې پکې لګولې دي.

ددې غره په لوېدیځه لمن کې پروت میدان کې رسول الله ص د خندق په غزا کې له صحابه ووسره یو ځای اړولي وو ددې غره ختیځ ،شمال او سهیل ته غر او رسول الله ص د سلمان فارسي چې اصلاً د ایران د رامهرمز یا اصفهان اوسېدونکی وو په مشوره لوېدیځ لورته خندق ووېست، سعودي حکومت ددې میدان د تاریخي اهمیت د ساتنې لپاره دلته ډېر کار وکړ، په دې شپږ سوه متره مربع اوږد میدان کې د موټرو لپاره تم ځایونه ابشارونه او ډول ډول بوټي کېنولي دي او د حدیقه الفتح نوم یې ورکړی دی ، اود سعودي حکومت یو امیر فهد بن عبدالعزیز دلته د غره په لمن کې د فتح مسجد په نوم یو لوی مسجد هم ودان کړ.

داځای له تاریخي پلوه د مساجد السبعة یا اوو مسجدونو په نوم یادېږي، خو موږ پنځه مساجد ولیدل او د تاریخ په ځینو کتابونو کې هم دلته د پنځو او په ځینوکې د څلورو مساجدنو نومونه راغلي دي حضرت عمر بن عبدالعزیز دلته هم په ټولو هغو ځایونوکې مسجدونه جوړ کړي په کوم ځای کې چې رسول الله لمونځ کړی دی.

ډاکټر محمدالیاس عبدالغني په خپل کتاب (مدینه منوره کې تاریخي مساجد) کې لیکي چې اګر که دسلع دغره په لمن کې اوس شپږ مساجد دي

www.melitahrik.com 0777 400 116

AFGHAN NATIONAL MOVEMENT

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې تاریخپوهانو ټول د فتح په نوم نومولي دي سره له دې په څوارلسمه سلیزه کې دلته اوه مسجدونه مشهور وو دهغه په اند کېدلی شي چې دا اوم مسجد دبني حرام مسجد وي چې د فتح دمسجدونو جنوب ته پروت دی، خو ځیني بآور لري چې اوم مسجد به (رایه)وي چې له خندق سره نږدې پروت دی.

د فتحې مسجد

دامسجد د سلع غره لوېدیځ ته په یوه برخه کې جوړ شوی د رسول الله ص همدلته کفاروته ښېرا وکړې او د الله ج په امر بد توند باد راوالوت ،دکفارو خیمې یې ونړولې ،اوهرڅه یې ورته خراب کړل او وتښتېدل هیتمې وایي چې دیته ځکه د فتحې مسجد وایي چې پر رسول الله ص همدلته دالله ج لخوا د فتحې زېرې وشو.

دېته مسجد ته احزاب نوم هم ورکول شوی داځکه چې رسول الله ص په همدې ځای کې دده پرضد راغونډو شویو کفاروا حزابو ته ښېرا کړې دي، دامسجد په اعلی هم مشهور دی ځکه چې په لوړه په غره کې جوړ شوی دی

.

دامسجد لومړی ځل حضرت عمر ابن عبدالعزیز جوړ کړ بیا د عبیدی پاچا یو وزیر امیر سیف الدین الحسین ابن آبي الهجا په **۵۷۵** هـ س له سره آباد کړ بیا په ۱۲۷۰ه س کې لومړی سلطان عبدالمجید له سره ورغوه، چې اوسنۍ ودانۍ یې هم همدا د سلطان عبدالمجید ددور ده بیاملک فهد په ۱۴۱۱ هـ س کې له سره ورغاوه، دېرې ښکلې جالۍ یې ورته ولګولې، دېر

(c) ketabton.com: The Digital Library

يې ښکلې کړې او ډېر ګران بيه توره تيږه يې پکې وکاروله، د اوسني مسجد دالان ۸،۵۰متره او پلنوالی يې ۳،۵۰ متره دی او له ځمکې ۴،۵۰متره لوړ جوړ شوی دی.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دحضرت سلمان فارسي رض مسجد

حضرت سلمان فارسي يو ډېر جليل القدره صحابي دی، نوم يې سلمان بن اسلام ابوعبدالله فارسي دی، داوسني ایران (پخوانی فارس)د رامهر مز خو د ځينو په وينا داصفهان اوسېدونکی دی، هغه هلته اورېدلي وو چې رسول الله ص ښکاره کېدونکی دی نو د رسول الله ص په لټون راخوځېدلی وو پر لاره خلکو بندي او مريی کړی ترهغې چې مدينې منورې ته راورسېد دلته يې اسلام راوړ خو د بدر اواحد په غزا کې شريک نشو داځکه چې هغه دامهال مريی وو لومړۍ غزا چې هغه په کې ګډون وکړ د خندق غزا وه .هغه له ۳۰ ه س وروسته وفات شو د فتح مسجد لاندې سهيل خواته پروت مسجد د همده په نوم يادېږي. حضرت سلمان فارسي رسو ل الله ص ته د خندق کندلو مشوره ورکړې وه، اوس چې په کوم ځای کې دده په نوم مسجد جوړ دی حضرت حارث بن فضل وايي چې رسول الله ص دلته لمونځ هم کړی دی ، حضرت عبدالله ابن معاويه هم همدا وينا کوي.

د علي ابن ابي طالب رض مسجد

حضرت علي رض د ابو طالب زوی د عبدالمطلب لمسی څلورم راشد خليفه په عشره مبشره کې شامل د رسول الله ص د تره زوی او دهغه د لور حضرت فاطمة الزهرا مېړه وو ،دتبوک له غزا پرته چې رسو ل الله ص کورته پرېښی وو نور په ټولو غزوا توکې شريک وو بلاخره د رمضان په اوه لسمه په ۴۰ ه س کال دعبدالرحمن ابن ملجم لخوا د ۶۳ کالو په عمر په شهادت ورسېد ، حضرت علي رض دهغه د زوی امام حسن لخوا دالار په مانۍ کې خاوروته وسپارل شو خو قبر يې معلوم ندی، د فتح دمسجدونو په پيل کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دريم مسجد د حضرت علي په نوم دی، په قوي ګومان د خندق د غزا پر مهال حضرت علي رض همدلته اوسېده .دامسجد د حضرت سلمان رض د مسجد سهيل ته پروت وو، امير زين الدين ضيغم بن حشرم المنصوری چې کله په ۸۷۲ه س کې د مدينې والي وو نو دانړېدلی مسجد يې بېرته ورغاوه، صالح لمعی مصطفی وايي چې دده له وروستی چت څخه داسې ښکاري چې لومړی د سلطان عبدالمجيد په وخت ۱۲۲۸ ه س کې هم دامسجد ترميم شوی وو د سلع غره په لمن کې د پرتو مسجدونو په پرتله دامسجد تر ټولو لوی وو چې په ۱۴۱۴ه س کې له مينځه وړل شو.

د حضرت ابوبکرصديق رض مسجد

عبدالله ابن ابی قحافه عثمان ابن عامر ابوبکر لومړنی راشد خليفه اوله عشره مبشره وو څخه دی، هغه په نارينه وو کې تر هر چالومړی، پر رسول الله ص ايمان راووړ او د معراج پېښې د تصديق له امله ورته د صديق لقب ورکړل شو، دهغه پلرنی نوم عبدالکعبه دی، رسول الله ص ورته عبدالله لقب غوره کړ.

هغه رسول الله ته خپله لور حضرت عايشه په نکاح کړې وه ابوبکر صديق رض په ۱۳ه س په ۶۳کلنۍ کې وفات او دحضرت عايشې رض په حجره کې د رسول الله ص خواته خاوروته وسپارل شو. دفتح مسجدونو جنوب ته پر يوه لوړه پروت څلورم مسجد دابوبکر صديق په نوم وو چې خلک به پر زينو ورختل.

دډاکټر الياس عبدالغني په وينا ، ابن نجار (۶۴۳ه س)او مطری (۴۷۱مړ)ليکي چې دامسجد اوس نړېدلی دی، خو احمد عباسي په يوولسمه پېړۍ کې دامسجد ودان معرفي کړی،اودهغه د ډول او مساحت

(c) ketabton.com: The Digital Library

په اړه يې معلومات ورکړي دي اوس چې دلته موږ کوم مساجد وليدل نو په دوی کې هم د حضرت ابوبکر صديق په نوم کوم مسجد نه وو.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حضرت عمر ابن خطاب مسجد

حضرت عمر ابن خطاب ابن نفیل کنیه یې ابو حفص او لقب یې فاروق دی، حضرت عمر دوهم راشد خلیفه په عشره مبشره کې شامل ،هوښیار پرېکنده، هوډمن ،عادل او زړور شخص او دهغه لور حضرت حفصه رض درسول الله مېرمن وه،دحضرت ابوبکر صدیق له وفات وروسته په ۱۳ ه س کال خلیفه شو، او په ۲۳ ه س د ابولوء لوء مجوسي لخوا شهید او دحضرت عایشې په حجره کې د رسول الله ص ترڅنګ خاروته وسپارل شو.

ده ته منسوب مسجد دڅوارلسمې پېړۍ تر پیله په کومه تذکره کې ندی یادشوی آن چې علي بن موسی افندي په ۱۳۰۳ کې هم دامسجدنه دی یاد کړی له دې ښکاري چې دامسجد له ۱۳۰۳ ه س وروسته جوړ شوی دی. دامسجداوس هم موجود دی ، مستطیل ته ورته دالان لري اوتورې تیږې پکې لګېدلې دي، په دې مسجد کې اوس هم پنځه وخته لمونځ کېږي.

د حضرت سعد بن معاذ مسجد

سعد ابن معاذ ابن نعمان ابو عمر انصاري اشهلي د اوس د قبیلې سردار و، د بدر په غزا کې یې ګډون کړی او دخندق په غزا کې شهید شو.

ده ته منسوب مسجد د حضرت عمر ابن خطاب د مسجد سهیل لوېدیځ لورته دی، په پخوانیو مصادروکې ددې مسجد نوم هم نشته دی، آن علي بن موسی افندي هم نه دی یاد کړی ، له دې ښکاري چې دا مسجد هم له ۱۳۰۳ه س وروسته جوړ شوی او دمدینې منورې په ۱۳؛۴۴۷ ه س نقشه کې ځای لري، دامسجد اوس هم شته دی اوپه هماغه ځای کې دی چېرته چې پر حضرت سعد غشی لګېدلی دی، دامسجد مستطیل ډوله دی، دوه متره لوړه احاطه لري، چت نلري او درې خواته

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترې حدیقه الفتح راتاوه ده له ختیځ څه لوېدیځ ته **۲۵**، ۲اوله سهیل څخه شمال ته **۳۵**، ۳متره مربع دي چې ټول مساحت یې **۲۱**متره مربع راځي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د احد ډګر

دهجرت په دوهم کال الهي لښکر (مسلمانانو)شیطاني لښکر د (مکې کفارو)ته سخته ماتې ورکړه، دهغوی ډېر مشران یې ووژل ، ډېرمال یې ترې غنیمت او ډېر یې ژوندي ونیول، .دمکې کفارو ته دا ماتې د زغم نه وه ،هغوی له مسلمانانو څه د غچ اخستلو اور سوځول پوره یو کال یې چمتو والی ونیوه چې له مسلمانانو خپل غچ واخلي با لاخره د هجرت په دریم کال یې درې زره لښکر چې زادالمعاد په وینا ، درې زره اوښان او دوه سوه اسونه اود فتح الباري په وینا سل آسونه پکې وو برابر کړل اومدینې منورې ته روان شول په دې لښکر کې ددوی د احساساتو د راپارولولپاره د ابو سفیان دمېرمنې هنده په مشرۍ ګڼو ښځو او انجونو هم ګډون کړی وو چې وخت په وخت به یې دوی ته حماسي، پاروونکې او ددوی د وصال له مینې ډکې سندرې ویلې، اخوا حضرت عباس خپل وراره حضرت محمد ته له مکې څخه مدینې ته قاصد ور ولېږه او په مکه کې ددوی پر ضد له ټولو تحرکاتو او چمتو والي یې خبر کړ،رسول الله ص هم زر کسیز لښکر تیار کړ خو دمنافقانو رئیس عبدالله ابن ابی منافقت او تمرد وکړ او درې سوه تنه یې بېرته وګرځول .رسول الله ص دهجرت په دریم کال د شوال په ۷مه د جمعې په ورځ د دمجهز درې زره کسیز لښکر مقابله پیل کړه په پیل کې بریالی شو ، خوله څینو صحابه و سره د مادیاتو او غنیمت مینې د ابریا ټکنۍ کړه ،کفارو چې کله ولیدل مسلمانان د غنیمت په راټولو بوخت دي او استراتېژیکې نقطې یې پرېښې نو په کنډو ور وختل ،ناڅاپه یې یرغل وکړ او اویا تنه مسلمانان یې شهیدان کړل خوبیاهم، بشپړ بری یې په نصیب نه شو.احد حرم ته نږدې دی موږ ساخت مهال ورغللو ، د احد ډګر دامهال په نقشه جوړ

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوی، دموټرو پراخ تم ځای لري ، هغه غونډۍ چې په کنډو کې يې رسول الله دعبدالله ابن جبير په مشرۍ پنځوس تنه غشي ويشتونکي کېنولي وو ، دامهال ډېره اوبه شوې او ټيټه شوېده ، څه کم يو نيم زر کاله کېږي چې خلک پردې غونډۍ پورته کېږي اوممکن جيولوجيکي تغيراتو او ترسباتو هم داغونډۍ ټيټه کړې وي.

داغونډۍ د وادي فناه جنوبي غاړې ته پرته ده چې اوس په جبل رماة مشهوره ده اودمسلمانانو له لښکر څخه يو نيم سل متره لېرې وه، موږ دې غونډۍ ته وختلو اخوا ديخوا مو وکتل ډېرځايونه تر ې ښکاري جګړه دهمدې غونډۍ لوېديځ ته د احد غره ته نږدې د عينين نومي ځای کې ونښته .د مکې کفارو همدلته اړولي وو داساحه د مدينې شمال ته پرته ده، د جبل رماةشمال ته پراخ ډګر او خواکې يې د احد غر دی، کله چې د مسلمانانو له بريا وروسته دعبدالله ابن جبير ملګرو د جبل رماة کنډو پرېښود نو حضرت خالد ابن وليد چې تر دا مهاله لا مسلمان شوی نه و له جنوب اړخه په شيله کې پر همدې غونډۍ راو خوت ،په کنډو کې پاتې دولس تنه مسلمانان يې همدلته شهيدان او لاندې يې مسلمانان محاصره کړل.

دلته يو له جاليو جوړه څلور ديوالي ده چې داحد شهيدان پکې ښخ شوي وو په دوی کې د حضرت سيدالشهداء حمزه ،مصعب ابن عمير ، عبدالله ابن جحش ،قبرونه پېژندل کېږي او متواګان يې هم تائيدوي ، ددوی قبرونه هم له ځمکې سره برابر دي خو له پاسه پرې تيږې ايښې او همداتيږې دقبرونو نښې دي له دې قبرونو د يوفټ په اندازه ديوال تاو دی، متواګانو داحاطې دروازه تړلې وي او خلک يې له پنجرو ګوري ، متواګان هم سم معلومات نه ورکوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلته ګڼ ګرځنده دوکانونه او لاسي کراچۍ هم شته دي او ډېر هغه شیان پلوري چې معمولاً یې خلک په ډالیوکې وړي، د احد میدان ختیځ ته مسجد هم جوړ شوی شمال ختیځ ته یې خوړ او له خوړ اخوا دخرماوو لوی باغ دی له رماة څخه دحرم مناري هم ښکاري. احد اوس هم وچ میدان دی ونې بوټي پکې نشته دي.

داحد په میدان کې اوس ډېرې ودانۍ جوړې شوي دي ، خوبیاهم سپین ځایونه لري موږ دهمدې ډګر په لیدلو بوخت وو چې په څو لویو موټرو کې نور افغانان هم راغلل دوی هم د رماة غونډۍ ببخ ته راغلل له دوی سره ددوی د حج ښوونکی هم وو له جامو ،لهجې او کړنو ښکاربدل چې ښه ساده سړی وو ، نه د وخت په نزاکت پوهېده نه د خلکو په مزاج اونه دموسم او هوا په غوښتنه لس بجې به وې چې دوی راغلل دي ملاصاحب چې لاسي لاسپیکر هم ورسره وو دوی ټول په نا هواره ځمکه په دوو پښو کېنول ، له چاسره څادر وو اوله چاسره نه وو اوکه څادر هم وو نو ځمکه ډېره سره وه پرځمکه پر څادر کېناستلی نشو ، هواهم ډېره توده وه، پرټولو خولې راماتې وې خو ده ورته اوږد تقریر پیل کړ ، تقریر یې هم دوخت له غوښتنې سره برابر نه وو له تقریر څخه کوم نیم ساعت تېر شو خو دی لا بوخت وو ، خلک ستړي اوپه تنګ شول ، چې څوک ترې پاڅېږي نو ملاصاحب پرې غږ وکړي چې تنګېږه مه کېنه، دوه درې ځله سپین ږیري ورغلل ورته یې وویل چې تقریر بس کړي ځکه ګرمي هم ده او خلک احد د ډګر د لیدلو تلوسه لري نور ځایونه هم بایدوکتل شي او دولس بجې باید حرم ته لمانځه ته هم ورسېږو ،بالاخره تقریر یې بس کړ خو دعایې هم پوره لس دقیقې وخت ونیوه زه خو څوځله ترې راپاځېدم خو په دوی کې مې ملګري وو دهغوی لپاره هم اړ و م چې ورته پاتې شم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

قبا مسجد

له احد څخه قبا مسجد ته وخوځېدو دا مسجد له نبوي حرم څخه لږ واټن لري د قبا مسجد شاوخوا ډېره ښکلې منظره او پراخه سړکونه لري دموټرو تم ځایونونه د خرما او نورې بې مېوې ونې ښکلی بڼ او ګرځنده ګڼ پلورنځي لري، قبا ډېر ښکلی مسجد دی، له نبوي حرم وروسته دلته تر بل هرځای ډېر بیروبار وي، ډېر خلک دلته لمانځه ته راځي،رسول الله ص فرمایي چې په قبا مسجد کې دوه رکعته نفل لمونځ دیوې عمرې ثواب لري.

دقبا په بڼ کې د اوبو ښکلې فوارې او څوګرد حوضونه،شته دي، بیت الخلاوې او داوداسه پرېمانه او ښکلې ځایونه لري ختیځ ته یې اوم نمبردوه هدیرې دي، ددې هدیرې قبرونه او شناختې د جنة المعلی او جنة البقیع په پرتله لوړ دي، مسجد دوه برخې لري لومړۍ برخه یې د نارینه او دوهمه یا د مسجد دننۍ برخه کې د ښځو لمونځای دی.

دامسجد پراخ دی خو دمراجعینو تراکم ته په کتلو لاهم کوچنی دی، دمسجد ددېوال لاندېنۍ برخه د چپسو ښتې او پاسنۍ برخه یې سپین رنګ لري.

قبا مسجد د اسلام په تاریخ کې له ځانګړې اهمیت څخه برخمن دی، دالومړنی مسجد دی چې د اسلام په تاریخ کې په مدینه منوره کې جوړ شوی دی، دا لومړنی مسجد دی چې حضرت رسو ل الله ص پخپله پکې کار کړی دی او درنې تیږې یې په کې پورته کړې دي.

د هجري تاریخ پیل هم دقباد مسجد د کار له پیل سره تړلی دی، یعنې په کومه ورځ چې رسول الله ص مدینې منورې ته د هجرت پر مهال ورسېد نو

(c) ketabton.com: The Digital Library

همدلته يې په خلاص او پرانيستي ډګر لمونځ وکړ،داځای قبا نومېده او د مسجد ځای دبني عمر وبن عوف دقبيلې اړوند کلثوم بن هدم ملکيت و او همدلته يې د لومړني مسجد بنسټ کېښود ، دلته دقبا په نوم مشهوره چينه وه ، داکلی هم همدې چينې ته منسوب دی.

دې مسجد ته په قرآن کې د تقوا نو م ورکړل شوی او ددې بنسټ يې دتقوا په نيت اېښودل شوی بللی دی ، همد راز قران وايي چې ددې مسجد بنسټ د تقوا پـه نيت پـه لـومړۍ ورځ اېښـودل شـوی دی، (لمسجد اسس على التقوى من اول يوم احق ان تقوم فيه)يعنې کوم مسجد چې په لـومړۍ ورځ د تقوا پربنسټ جوړ شوی ډېر وړ دی ، چې دعبادت لپاره پکې ودرېږې) سورة التوبه ۱۰۸.

حضرت شموس بنت نعمان روايت کوي چې ما کله لـومړی ځل حضرت پيغمبر وليد نو په قبآ مسجد کې يې کارکاوه او درنې تيږې يې پورته کولې يو صحابي ورته عرض وکړ چې ته داکار ماته پرېږده نو هغه ص ورته وفرمايل چې ته نورې پورته کړه، د مسجد له بشپړ بدلو وروسته رسول الله وفرمايل چې حضرت جبريل پخپله ددې مسجد قبله جوړه کړه.

حضرت ابن عمر رض روايت کوي چې رسو ل الله ص به هره شنبه پلی ياسپور قبا مسجد ته ورته ،حضرت سهل بن حنيف له رسول الله ص څخه روايت کوي چې څوک په کور کې اودس وکړي او قبآ مسجد ته راشي او دوه رکعته لمونځ وکړي نو د يوې عمرې ثواب ورکول کېږي.

قبا مسجد هم د تاريخ په اوږدو کې څو څو ځله رغول شوی او پراخ شوی دی، وروستی ځل پراختيا او رغونه يې د ملک فهد په وخت کې د پنجشنبې په ورځ دصفر المظفر په ۸مه ۱۴۰۲ه س پای ته ورسېد ،نوې

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

پراختيا په ټولو نوي عصري وسايلو سمباله ده، ايركنډيشن پکې فعال دى، د مسجد پر غولي داسې ځېره جوړه شوې چې په كمپيوټر حركت كوي، په مسجد كې دننه او بهر شل زره تنه لمونځ كولى شي، دننه او بهر نى ټول مساحت يې ۱۳۵۰۰ متره مربع ده، دنارينه وو لپاره ۲۴ بيت الخلاوې او ۱۲۸ د اوداسه ځايونه او د ښځو لپاره ۲۲ بيت الخلاوې او ۴۳ د اوداسه ځايونه جوړ شوي دي ، په وروستۍ پراختيا كې درې ميليونه د ببلابېل حجم درلودونكي خښتې ،شپږ زره مربع متره مرمر تيږه او زر ټنه سرب كارول شوي دي.

د قبا ځينې برخې دالعوالي په سيمه كې دي، دلته دانصارو هغه قبيله بنو عمرو بن عوف پرته ده چې الله ج يې په اړه فرمايي(فيه رجال يحبون ان يتطهروا والله يحب المطهرين)يعني: (په دې كې داسې خلک دي چې پاكوالى خوښوي او الله ج هم پاكي خوښوونكى خوښوي) توبه ۱۰۸.

دشنبې په ورځو كې اوس هم په قباكې بيروبار وي مو‌ږ هم د شنبې په ورځ ورغللو.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

له ډاکټر باز محمد ښادمن سره

ډاکټر ښادمن په مدینه منوره کې بلد وو، ماته یې وویل چې یوه ورځ دې په مدینه منوره کې ښه ګرځوم او ډېر ځایونه دربانديې ګورم، د یکشنبې په ورځ ماسپښین یې راته وویل چې سبا سحر به دې چای له ما سره وي، او له چای وروسته به د مدینې منورې د مشهورو ځایونو لیدلو ته ووځو ما هم ورسره ومنله.

سبا سحر دده په خونه کې چې حرم ته په تر ټولو نږدې عماره کې وه دلوی ننګرهار شرکت رئیس حاجي ببرک، دمرحبا شرکت رئیس حاجي محمدامین، د اکوړه خټک دحقانیه مدرسې د ۲۰۰۲ زېږدیز کال فارغ او دخوست د صبریو اوسېدونکی مولوي نورالله او ظریف زمان هم راغلي وو.

ډاکټرښادمن د المبارک شرکت رئیس دی خو دامهال یې له دوو نورو شرکتونو سره په ګډه ۳۷۲تنه حاجیان راووستي وو په مکه معظمه کې خو ما ددوی عمارې او خدمتونه نه وو لیدلي خو حاجیان ترې خوښ وو ډاکټر عبدالبصیر احمدزي او دلغمان دقرغیو ولسوالۍ د عزیز خان کڅ اوسېدونکي حاجي ظاهر خان یې راته صفت کاوه خو په مدینه منوره کې له حاجیانو سره ددوی نیک چلند او ښه خدمتونه ما په خپله ولیدل دوی خپل حاجیان په دوو عمارو کې ځای پر ځای کړي وو او ددواړه عمارې له حرم سره داسې ښتې وې چې له عمارو به راووتلې نو حرم ته به ننوتلې عمارې هم ډېرې لوکسې او ښکلې وې حرم ته د نږدې عمارو بیه لوړه وي معنی داچې دوی د حاجیانو لپاره ډېر لګښت کړی و.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بل داچې له دوی پرته بل هېڅ شرکت پـه خپـل لګښـت حاجيـان پـه مدينـه منـوره کـې نـه دي ګرځـولي خـو دوی ورتـه مـوټر نيـولي او پـه ټولـو تـاريخي ځايونوېې ګرځول.

دبنګله دېش مکتب چې حاجيان له مديني منورې څخه جدې ته رالېږدوي دحاجيانو دهغه بار لپاره چې په يوموټر کې نه ځاييده بل مـوټر نـه نيوه،پـه داسې حال کې چې دا ددوی دنده وه ، خو ښادمن دوی داقرباني هم ورکړه او د حاجيانو بار ته يې بل موټر ونيوه داکارونه دولت هم نه کول اونه يـې هـم حاجيان په بېلابېلو سيمو ګرځول.

له چای وروسته د ډاکټر ښـادمن دوی پـه فـولادي کـرولا مـوټر کـې سـپاره شو، دموټر چلوونکی حاجي محمد نعيم د پغمان اصلي او دمـديني منـورې اوسنی اوسېدونکی وو.

د سلمان فارسي بڼ

لومړی بيا قباته لاړو هلته مو لمونځ وکړ اوبيـا د حضـرت سـلمان فارسـي بڼ ته روان شو،پر لاره مـو څـو باغونـه وليـدل پـه ځينـو کـې يـې د خرمـا ونـې وهلي هم وې يوځای مودرې غزونه هم وليدل د سلمان فارسي، رض باغ موله ډېرو پوښتنو وروسته ومونده خوزموږ داټکل برعکس هېڅ بيروبار پکې نه وو آن له موږ پرته بل څوک ورته نه وو راغلي، داباغ قباته نږدې دی.

دباغ په خولـه کـې دبئـر الفقيـر (دفقيـر کـوهی) پـه نـوم تـاريخي کـوهی دی سعودي حکومت اوس ترې ګټه اخستل بند کړي خودتاريخي آبدي په توګـه يـې خونـدي کـړی او لـه شـاوخوا يـې تـرې اوسـپنيزه جـالۍ تـاوه کـړې ده،

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کوهي ترڅنګه لیکل شوي چې دا کوهی یو تاریخي اثر دی او هرډول تېری پرې تاریخي جرم ګڼل کېږي، له دې لیکنې سره زما خیال دافغانستان د تاریخي اثارو چور او تالان ته واوښت ،دوی پریو کوهي څومره پام کوي او دافغانستان ټول تاریخي اثاردکباړو په کتار کې وپلورل شول او اوس د نورو د موزیمونو ښکلا ده.

داچې دې باغ ته ولې د سلمان فارسي باغ وایي پر لامل یې پوه نه شوم،خو پخوانی تاریخي باغ دی، اوس پکې ژور کوهی (ټیوب ویل)وېستل شوی او پرېمانه اوبه د برېښنا په واسطه راوېستل کېږي ما په لومړي ځل په سعودي کې رواني اوبه ولیدې هغه هم همدا چې په برېښنا راوېستل شوې دي، خوږې او رڼې اوبه اولومړی ځل وو چې له دې ویالې اوبه څښم ځکه چې هلته خوټولې بوتلي اوبه دي.

په باغ کې د رشکې،ګندنې او پالکو په شمول ډول ډول سابه کرل شوي او د باغ سهیل لوېدیځه برخه مو ږ ته ښکاربدله چې احاطه ترې تاوه وه نور نو ترې چاپیره ودانۍ وې په منځ کې یې دحسین بن علي په نوم د هلکانو مدرسه وه چې دملک فهد او ملک عبدالله عکسونه پرې ځړېدلي وو ، دمدرسې ترڅنګ پر یو دیوال چا(یا حسین) لیکلي وو خو لویه چلیپا پرې راښکل شوې وه، دمدرسې شاوخوا لسګونه موټر ولاړوو چې زده کوونکي یې کورونو ته بیول ماته بیاهغه افغان زده کوونکي را په زړه شول چې په لوخو پښو اویوه زاړه او خیرن کمیس او پرتوګ کې تر ونو لاندې جوړو ښوونځیو ته ځي .دا مهال دسحر لس کم نهه بجې وې او په مدرسه کې تفریح وه د زده کوونکیو شور ماشور د خوږې نغمې په څېر لګېده له نورو ونو خرما ټولې شوې وې خو یوه ونه د خرماله وخکالو هماغسې ډکه وه .

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حضرت عثمان کوهي

له هغه ځایه بئرعثمان (دحضرت عثمان کوهي) ته ورغللو داهغه کوهی وو چې کفارو پر مسلمانانواوبه بندې کړې وې بالاخره حضرت عثمان رض داکوهی په خپلو شخصي پیسو وپیره او مسلمانانوته یې دڅښې اخستنې لپاره وسپاره.

اوس هلته لوی باغ دی دلته بیروبار ډېر وو په دې باغ کې دننه لوی دکان دی ، دوکان څه چې سمه مغازه ده له خرما نیولې تر تاراوستن ،شات،عطر هرڅه پکې موندل کېدل.

موږ داکوهی ونه لید ځکه چې ملګري مووارخطا ووخویو پنجابي راته یوه ټانکۍ راوښوده ویې ویل چې تر همدې ټانکۍ لاندې د حضرت عثمان کوهی دی .

له دې باغ څخه عمومي سړک ته راووتلو د عمومي سړک ګلدانونه له رنګه ګلانوډک دي. په سعودي کې ترډېره حده دهلکانو ښوونځي په عمومي سړکونوخو دنجونو په پناځایونوکې دي،له دې ځایه په دایرې(حلقوي سړک) مخ په تبوک روان شو ، دلته مودخرما یولوی باغ ولیده،دمدینې منورې پر پوهنتون راتاو شو ، دانړیوال پوهنتون دغره لمن کې په پراخه ساحه پروت دی، یوځل ۲۴کاله وړاندې په پېښور ښارکې دهمدې پوهنتون لخوا په یوجوړ شوي درې میاشتني کورس کې ما هم درس ووېلې داکورس په ډېره لوړه سویه جوړ شوی ،ټول استادان یې عربان او دکتوران وو په درې میاشتوکې یې ډېر لوړ او ژور منهج عملي کاوه ،نظم او دسپلین پکې ډېروو له دوه ورځو ډېره غیر حاضري له کورس

(c) ketabton.com: The Digital Library

څخـه داخـراج پـه معنـی وه، پـه پـای کـې يـې سـخته ازموینـه هـم وه لـه شاوخوا سلوتنو څخه له نیموډیره برخه زده کوونکي په داسې حال ناکام شول چې ډیریې په نوروځایونوکې پخپله استادان وو، ناکاموکسانو تـه شهادت نامـه او پـوره پیسـې هم نه ورکول کېدلې ، ایلـه ۵۰۰کلداري او څوکتابونه ورکول شول. خوبریالیوکسانو تـه ۱۸۰۰کلداري ،شهادتنامه هغه هم د مدینې منورې دپوهنتون لخوا او پرېمانه کتابونه ورکول شول،زه الحمدلله په بریالیوکسانوکې وم او د نومرو اوسط مې هم له ۸۰پورته وو.

پرسړک یوځای اشاره سره وه زموږ موټر چلوونکی محمد نعیم ورتـه ودرېد خوسړکونه تول خالي وو، مانعیم تـه وویـل چې سړک خو تول خالي دی،پرې ورځه ځکه نه موټر شته اونه ترافیک،خوهغه راته وویل چې دلته تول سړک د کامروپه واسطه له مرکز سره تړلی دی که کوم تخلف وشي کیمره سمدستي مرکز ته خبر ورکوي، او مرکز بیا دموټر چلوونکي ګرځنده فون ته مسج ورلېږي،چې په دې پیغـام کې دتخلف ډول ، وخت ځای او د جریمې اندازه لیکل شوې وي او چلوونکی بیا اړ دی چې ټاکل شوې جریمـه پـه ټاکلي وخت بانـک تـه وسپاري اوکه ويې نه سپاري نو که چلوونکی اجنبي (هغـه چې دسعودي تبع نه وي)اوکـه سعودی وي نوداجریمـه پـرې لوړېږي که بیا یې هم ور نکړي نوکله چې اقامـه یا جواز سیر تمدیدوي نـو لومړی ترې جریمه اخستل کېږي، نودلته ترافیکي تخلف ستونزمن دی.

عجوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

عربي هېوادونه په ځانګړي توګه مدينه منوره د خرماګانو ښار دی دا مشهوره ده چې په سعودي کې تېل او خرما ډېره پيدا کېږي او هلته ارزانه وي، خو سرچپه ، په سعودي کې خرما قېمته ده، موږ په افغانستان کې ښه او پسته خرما کيلو په شپيته افغانۍ پېرو خود ېته ورته خرما په مدينه کې په شاوخوا شل رياله چې ۲۵۰ افغانۍ کېږي پلورل کېږي، يو ځل ما يو ډول خرما کيلو په اوه رياله واخستې خوکلکې وې بيا مې پر ملګرو وخوړلې. په مدينه منوره کې يو ډول خرماته عجوه وايي دا خرما خوږې ،ګردې او توري دي ډاکټر ښادمن راته وويل چې دا خرما تر نورو ډېرې قېمته دي، هغه راته وويل چې دخرما داذات يوازې په مدينه منوره کې او هغه هم د نبوي حرم چاپېرچل کې پيدا کېږي او داخرما په بل ځای کې ميوه نه نيسي ،هغه ددې خرما دحاصل اوزرغونېدلو ساحه العوالي (دنبوي مسجد شاوخوا)وښوده،ښادمن وويل چې رسول الله ص د عجوه بوټې په خپل لاس اينبسی دی او نن چې په العوالي کې څومره عجوه پيدا کېږي نوريښه يې هماغه د رسول الله ص پر لاس اينبسودل شوی بوټی دی، دعجوې کيفيت اوغتهوالي ته په کتلو ديوې کيلوبيه يې له ۳۵ ريالونيولې تر ۱۰۰ ريالو پورې ده.

ماچې دخرما بيه په افغانستان او مدينه منوره کې پرتله کړه او دراانتقال ستونزه مې په پام کې ونيوه نو يوځوکيلو عجوه مې وپېرله نوره خرما مې هلته ونه پېرله.

په مدينه منوره کې زموږ هستوګنځی

(c) ketabton.com: The Digital Library

زموږ عماره حرم ته نږدې وه له حرم څخه به ایله ورته اوه دقیقې لاروه موږ به د بازار افغاني اوجنت المعلی ددېواله له لارې حرم ته تللو دلته هم زموږ خونه په لومړي پوړ کې او درې کسیزه وه،ما غوښتل چې له مولوي احمدي پرته یوتن بل هم راسره وي چې په چای ډوډۍ کې راسره مرسته وکړي، زما کابلی ،کاکا برات په پام کې وو . کاکا برات دکابل په میرویس میدان کې اوسېده ترکانۍ وو ښه سړی وو په مکه کې یې زموږ خدمت کاوه خومولوي احمدي راته وویل چې دخونې ټول خدمت زه کوم، خوبل څوک مه راوله،رښتیاهم هر خدمت یې کاوه او له ټولو جنجالونو یې بې غمه کړی وم .

زموږ په خونه کې نصب تلویزیون یوائې پنځه چینله نیول، یو چینل کعبه ۲۴ ساعته لایف ښودله.

زموږ دعمارې عرب څوکېدار پخپله په تلویزیون کې هرڅه، هرلوڅ اوپټ غربي چینل ،هره نڅا اوهره سندره لیدل خونوروته به یې ویل چې تاسوخوحاجیان یاست خراب شیان مه ګورئ.په نوروخونوکې ټلویزیونونو ډېر چینلونه نیول.

بازار افغاني د جنت المعلی د شمال ختیځ دیوال ترڅنګه لویه زېرزمیني وه، دلته ډېر هغه څه پلورل کېدل چې افغانان یې خوښوي خو ډېر توکي یې دکوچنیانو د لوبو سامانونه وواوهغه هم ګران بیه، ددې بازار ډېر دوکانداران افغانان وو.

د نبوي حرم امامان

(c) ketabton.com: The Digital Library

په مکه معظمه کې د ډېرو امامانو غږ خوږ ووو، ډېرېي ځوانان وو لمونځ يې هم د سترياترحده نه اوږداوه، خوپه مدينه منوره کې ډېر امامان او خطيبان دپاخه عمر خاوندان وو، هغومره، خوږغږي هم نه وو، قاري حذيفه هم دنبوي مسجد له خطيبانو و، ده په ځوانۍ کې ډېر خوږغږ دلود، خواوس يې غږ ډډ شوی وو.

ده به دومره اوږد لمونځ ورکاوه، چې سرې به يې سترې کړ، يوه ورځ دده اوږد لمانځه په غوسه کړم، ماويل داله نبوي احاديثو اودشريعت له روح سره په ټکر کې دي ځکه دده ترشاه لسګونه زره انسانان ولاړ دي چې زرګونه سپين ږيري، سپين سري او ناروغان هم پکې دي، نو دی ولې هغوی په پام کې نه نيسي، داغوسه مې له مولوي سميع الله ريحان سره شريکه کړه هغه د قاري حذيفه ماضي اوغږ وستايه خوزما نظر يې هم زما له ويرې په خندا تائيد کړ.

يوه ورځ دجمعې مازديګر امام په خفيه لمانځه کې داسې ايت تلاوت کړی و چې سجده واجبوي، د ايت له تلاوت ورو سته يې سمدستي الله اکبر وويلې او سجدې ته لاړ په ده پسې خولسګونه زره خلک ولاړوو او ټولو خو پرېږده چې دويمه حصه خلکو هم دی نه ليده خلکوچې په قيام کې دامام له خولې الله اکبر واورېده نوفکر يې وکړ چې امام رکوع ته لاړ، امام دتلاوت سجده کې دی او خلک په رکوع کې او امام چې له سجدې بېرته قيام ته را پورته شو، او الله اکبر يې وويلې نو مقتديانو فکر وکړ چې امام له رکوع وروسته سجدې ته لاړ، امام ولاړوو او مقتديان په سجده کې په هرحال له هغه چاپرته چې امام يې ليده نور دټولو لمونځ ګډوډ شو، ډېرکم خلک پوهېدل چې امام دتلاوت سجده کړېده، آن زه هم پوه نه وم حيران وم

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې دا ملا څه ډول لمونځ کوي، له لمانځه وروسته د خلکو ګونګسې او تبصرې پیل شوې، زه هم سبا په اصل حقیقت پوه شوم.

دلته هم حکومت علما تر سانسور لاندې نیولي او د جمعې د ورځو لپاره تیارې خطبې ورکوي، په مدینه کې هم علما هماغسې مذهبي اختلاف ته لمن وهي،لکه څرنګه یې چې په مکه کې وهي، دلته هم د جنة البقیع په دروازه او د حرم په کتابتون کې د شیعه مذهب ضد کتابونه وړیا ورکول کېږي، دلته هم له هر لمانځه وروسته د جنازې اعلان وي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د نبوي حرم کتابتون

دنبوي مسجد ددوهم پوړ لوېديځ خواته په يوه اوږده سالون کې جوړ کتابتون ډېرې ښه‌ای او په سعودي کې دمشهورو او مهمو کتابتونو په ډله کې دی، دا سالون په منځ کې لوېديځ ته وتلی ځای لري، په لومړنۍ برخه کې يې د علوم القران نويو اوپخوانيو تفسيرونو، حديثو، علوم الحديثو،مستندات احاديث ،عقايد ،دهر مذهب فقهي ،سياسي ،ساينسي، ،ټولنيز علوم او نړيوالې جغرافيې برخې ليدل کېږي.

دکتابتون ټول کارونه کمپيوټري دي، دهر مامور مېز ته له انټرنېټ سره نښتی کمپيوټر ايښی دی، دکتابتون يو تن مسؤول راته وويل چې له دوی سره څه باندې يو ميليون کتابونه په کمپيوټر کې ثبت دي، په ډيټابيس کې دهر کتاب دالمارۍ شمېره ،په المارۍ کې دکتابونوکتارونه، په هر کتار کې د کتابونو نومونه،شمېر او پرلپسې شمېره ليکل شوېده، چې له مخې يې په لږ وخت کې هر کتاب په اسانۍ موندل کېږي. کتابتون ته ګڼ کسان مطالعې ته راځي.

دتفاسيرو په برخه کې مې د ابراهيم بن اسحق بستي پر تفسير سترګې ولګېدلې،دبستي تفسير د نړۍ په مهمو تفسيرونوکې دی او ابراهيم ابن اسحق بستي داسلامي نړۍ په کچه لوی عالم دی، بستي د هلمند ولايت اوسېدونکی دی، خو دده بدمرغي داده چې دکم قدروخلکو په هېوادکې زېږېدلی دی، که دی دبل هېواد وای نوله قرطبي، ابن کثير او ... به يې نوم لوړ وای، ددې تفسير په سريزه کې داسپيناوی شوی دی چې ابراهيم بن اسحق بستي ببل دی او ابراهيم ابن اسحق بشتي النشاپوري ببل دی، يعنې يو د هلمند دبست او بل د نشاپور چې په ماوراءالنهر پورې اړه لري، دبشت اوسېدونکی دی، ښايي ددې سپيناوي لامل داوي دافغانستان پردې ستر ويار

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم نورو دعوه کړې وي او دافغاني ابراهيم ابن اسحق خدمتونه او شخصيت يې نشاپوريانو ته منسوب کړی وي، افغان ابراهيم ابن اسحق په ۳۰۷ هـ س کې مړدی.

داکتابتون په انټرنېټ کې ځای پانه هم لري او د ېره برخه يې آنلاين هم ده.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مدینې بازار او هوا

مدینه منوره ډېره ښکلې هوا لري، هوايي دمکې په پرتله سړه ده ،په مدینه کې هم غرونه شته خو د مکې په پرتله کم دي،موږ دمکې ګرمې څپلي وو اودمدینې هوا راته سم پسرلی برېښېده،دلته ایرکنډېشن ته اړتیانه وه کله کله به پکی هم اضافي و خو داهغه مهال و چې په کابل کې د تودوخې درجه منفي لس وه.

موږ خپله سودا او سوغاتونه مدینې منورې ته پرېښي وو، ځکه چې اورېدلي مو وو دلته بیې ټیټې دي،جای نمازونه د دوستانو لپاره ډالۍ،خرما، خولۍ او... خو ضرور و چې پیر لي مووای دحرم شریف لوېدیځ ته دارالایمان کانټننټل هوټل اوڅولوړپوړیزه ودانۍ دلته د سرو زرو بازارو، زه ورغللم خو چې نرخونه مو له افغانستان سره پرتله کړل نو ډېر لوړ وو.

زموږ یوتن ملګری علي محمد چې اصلاً دفراه او اوس د هرات اوسېدونکی وو همدلته په یوولس زرو ډالرو یو د سروزرو هار واخیست،علي محمدنالوستی دنګ او غوښور ځوان وو مولوي احمدي راته وویل چې هغه واده هم لري خوپه هرات کې د یوې لوړې کورنۍ اړوند پریوې نوموتې ښکلې عاشق شو، چې بالاخره له ډېروجرګو مرکو وروسته یې ددېرش لکو افغانیوپیشکش (ولور) په مقابل کې ورکړه ،داسره زر یې هم هماغې ته واخستل او ښایي هرات ته له ستنېدو وروسته یې واده وي، ماله احمدي وپوښتل چې علي محمد څه کار کوي هغه راته لنډ وویل چې له پوډرو پرته نورڅه وي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

له سعودي څخه په ډاليوکې د ساعتونو راوړلو دود مشهور دی ماهم غوښتل چې خپلې کورنۍ او ځينې دوستانوته ساعتونه راوړم ،ځينو دوستانو د ځانګړيو ساعتونو راوړلو فرمايش راکړی وو ،د حرم شريف ترڅنګ د جنة البقيع له ديوال سره نښتی دساعت پلورلو څو دوکانونه وو، يو دوکان ته ورغلم، پلورونکی افغان و حاجي خليل نومېده او دبلخ ولايت دمرکز مزار اوسېدونکی و، څو ساعتونه مې بيه کړل ماته نرخونه هم معلوم نه وو، هغه ته مې وويل چې که ته ماته دسل ريالو جنس په زر ريالو بيه کړې هم پرې نه پوهېږم اوکه ددې برعکس هم ،خومناسبه ګڼه واخله او ساعتونه راکړه، هغه په خندا شو، ويې ويل کاشکې داخبره دود شي،دلته خو پېرونکي موږ اړباسي چې دسلوجنس په زرو بيه کړو ځکه چې که موږ د دوه سوه ريالو جنس په دوه سوه بيه کړو نو مشتري راته پنځوس رياله وايي نو موږ مجبور يو چې په پنځه سوه رياله يې ورته بيه کړو او دوه نيم سووته رانښکته شو ،له ده مې شپږ ساعتونه وپېرل زما الفجراو پخواني سيکوپنج ساعتونه هم په کار وو زما ملګري جهادي ليکوال محمدمعروف فروغګر صاحب رانه پخوانی کيلی ګور سيکوپنج ساعت غوښتی وو حاجي خليل راته وويل چې دحرم لوېديځ ته ددارالايمان کانټيننټل شاته د عبدالغني ميمني شرکت ته ورشه الفجر له هغوی سره ايجنسي دي او نرخونه يې هم ارزانه دي، هغه خپل کارت هم راکړ، چې له هغه سره مې معرفي کړي، دعبدالغني ميمني شرکت مې په پوښتنه پيداکړ،خو دومره بيروبار پرې وو چې هغه د چاخبره سرګرولوته اوزګارنه وو ،له هرساعت سره يې بيه ليکلې وه،نرخونه فکس وو ،چنې او هغه دهنديانو خبره (بارګيننګ)پکې نه وو دوکانداران خبروته اوزګار نه وو په لوی شرکت او لوی دوکان کې دقدم ځای نه وو ماوليدل چې اوس دبيروبار له کبله په ارام زړه انتخاب نه شم

(c) ketabton.com: The Digital Library

کولی بیرته لاړم سبا بیا ورته راغللم په دوکان کې څوتنو کار کاوه په دخل ناست شخص ته مې چې هندی ښکارېده دحاجي خلیل کارت وروښود هغه راته وویل چې ته جنس خوښ کړه بیابه درسره مراعات وکړو، ماهم څو الفجر ساعتونه راواخستل دښه الفجر بیه ۲۷۰ ریاله او دپخواني ماډل ۱۵۰ ریاله وه خوده راته ۲۷۰ والاپه ۲۲۰او ۱۵۰ والاپه ۱۴۵او نور ساعتونه هم له تاکلي بیې ارزانه حساب کړل.

زموږ ملګرو په یوه دوکان کې ښکلي ښځینه جامې لیدلې وې دادوکاندار هم افغان و، ورغللو ډېرې ښکلې ډول ډول جامې يې درلودلې، په نرخونو کې جوړ راغللو، دجامو ښکلا، ډول ډول ډیزاین، له کورنۍ څخه بېلتون او مسافري او په مېرمنې او بچیانو پسې خفه کېدل ددې لامل شول چې ښې ډېرې جامې واخلم، داانډ ښنه هم راسره نه وه چې دا جامې به اوږدې یالنډې وې ځکه چې په کور کې مو هرو مرو داسې څوک پیداکېدل چې دا جامې پرې برابرې شي.

په مدینه منوره کې هم دلمانځه په وخت کې یا دوکانونه تړلي اویا يې پر دروازو پردې ځړولې وې، دسړکونو دپاکوالي لپاره ۲۴ ساعته نوکریوال چمتو وي او، آن دشپې يې هم پاکوي، په مدینه کې روغتونونه ۲۴ ساعته پرانیستي وي موږ هم سپین ږیری له ونې ټيټ حاجي عبدالله چې د حجراسود دښکلولو په ټېل ماټېل کې يې پښې ژوبلې شوې وې په کې بستر کړی وو، دافغانستان په خبر سعودي هم وچکالۍ ځپلی دی، خو دافغانستان په کچه نه، هلته په شاوخوا ۴۰ ورځو کې ماکم ترکمه درې ځله باران ولیدخو بیاهم دیکشنبې په ورځ ماسخوتن په حرم شریف کې اعلان وشو چې سبا سحر به د استسقا لمونځ کېږي هماغسې وشول د محرم په اومه ددوشنبې په ورځ دسحر له لمانځه وروسته ټول خلک په خپل ځای

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناست پاتي شول دلمر له ختلو وروسته داستسقا لمونځ وشو چې ډېرو خلکو پکې ګډون وکړ په همدې ورځ پر مدينه منوره نرى نرى باران وورېد.

دمازيګر له لمانځه وروسته له ډاکټرښادمن سره ددوى ودانۍ ته ولاړم هلته مې د سمنګان اوسېدونکى حاجي عبدالمتين چې په دې ولايت کې د حزب اسلامي افغانستان امر هم و، وليد، هغه راته د جمعه خان همدرد، داتلولۍ اومېړانې، ډېرې کيسې وکړې چې پر موږ يې نور هم ګران کړ.

دمحرم په اومه دسه شنبې په ورځ مې په لومړي ځل دماسپښين له لمانځه وروسته له مولوي عبدالظاهر حقاني سره سياسي بحث وکړ ،مانه غوښتل چې دحج په ورځو کې خبرونه واورم انټرنېټ کلب ته لاړ شم يا ټلوېزيون وګورم ماغوښتل چې دا ورځې مې يواځې عبادت ته ځانګړې وي.

مااوربدلي وو چې د پژواک خبري اژانس رئيس دانش کړوخېل هم حج ته راغلى دى،په حرم کې به مې ډېر ورپسې وکتل خونه مې په حرم کې ،نه عرفات،نه منى،نه مزدلفه کې وليد ،کله کله به حج ته دده راتلل راته هسې اوازه وبرېښېده،کله چې له حج څخه راستون شوم او په پژواک کې مې وليد ، په ټوکه مې ورته وويل چې تللى دوبۍ ته وې او اوازه دې دحج خپره کړې وه، خوهغه راته وويل چې ،حج ته تللى وم خوداچې حرم کې ډېر نه ښکارېدم لامل يې داوو چې ډېربه په انټرنېټ کيفۍ کې وم او پژواک ته مې کار کاوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

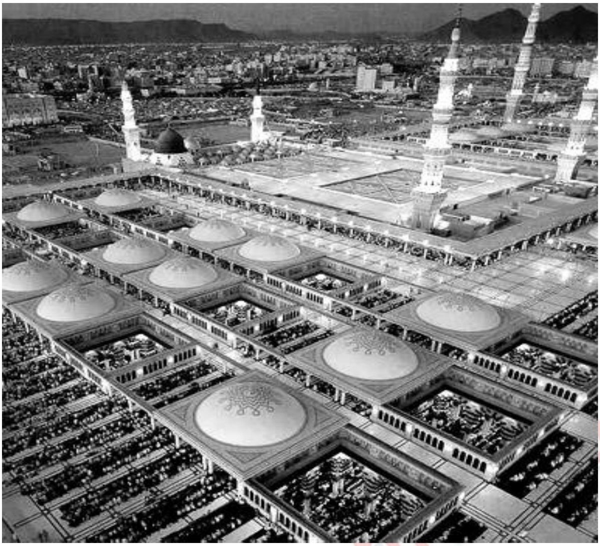

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حرم ځمکتلی

عربان له کم ځای څخه په اعظمي ګټه اخستلو کې نوم لري، دا فورمول یې په حرمینو کې هم تطبیق کړی دی، د مکي حرم لاندې د موټرو سړکونه، پراخ تونلونه، زرګونه تشنابونه او د مدني حرم لاندې ساحې څخه ځمکتلي ته یوولس ځایه لاره ده داهره لار عادي اوبرېښنايي پراخه زینې دي، پر دې هره لاره چې ښکته شې نو لاندې ترې زرګونه بیت الخلاوې او تشنابونه دي، چې په ټولو عصري اسانتیاوو سنبال دي، د اوداسه په ځایونو کې پرېمانه دلاس وینځلو څو شبو یه مایع صابون اود بوی ضد مواد شته دي ،چې دبدبوی پرځای ترې ښه بوی تر پوزې کېږي.

په لومړي پوړ کې د تشنابونو ترڅنګ ډیپو یا تحویل خانه ده او په دوهم او دریم پوړ کې دتشنابونو ترڅنګ دموټرو پراخ تم ځای جوړ شوی چې د چاروا کیو په وینا ،په یو وخت کې پکې څلور زره موټر ځایېږي ،دموټرو تم ځای په کمپیوټر څارل کېږي، دننوتلو او وتلو ټولې دروازې کمپیوټري دي، دموټرو ددرېدلو ځای کې دومره واټن هرو مرو وي چې که بیروبار ډېر وي نو هم موټر بېرته په اسانۍ ووتلی شي.

په ځمکتلي کې تر افیکي نښې ،کانتینونه او ترافیکي اسانتیاوې پرېمانه دي ،درې واړه پوړه سپین پړق اوایرکنډېشنونه پکې فعال او د تهویې سېستم یې منظم دی.

مسؤولین له هر موټر څخه د یو ساعت تم کېدلو په بدل کې دوه ریاله اخلي او که څوک له ساعت څخه کم وخت هم تېروي نو دوه ریاله به ورکوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دحرم دځمکتلي د چت ډیزاین خپموته ورته دی، موږ پکې ښه ډېر وګرځېدو غوښتل مو چې د دریم پوړ لاندې سړک کې بهر راووځو له یوتن مستخدم څخه مو بهر ته دوتلو اسانه لار وپوښتله هغه د پاکستان د پنجاب اوسېدونکی و لار یې راوښوده خو ورسره یې پر موږ دپوره احتیاط او هوښیار اوسېدلو سپارښتنه وکړه،هغه په مدینه کې د نا امنۍ، دوه کیسې هم موږ ته وکړې، یوه کیسه یې داسې پیل کړه: یو پاکستانی له دوو ښکلیو ښځو سره دوو عربانو وتښتاوه پاکستانی یې وتاړه،او ښځې یې ځنګله ته بوتللې ترڅو چې حکومت ځای پیداکاوه نودوی ورسره وې.

بله کیسه داسې وه :کله چې جنرال پروېزمشرف دپاکستان ولسمشر و نو دهغه یو نږدې ملګری لوړ رتبه جنرال د خپلې کورنۍ له یوې ځوانې انجلۍ سره حج ته راغلی ویوه ورځ دا جنرال او داانجلۍ له یوه عرب سره په ټکسي موټر کې سپاره شوي دي، دټکسي چلوونکي چې د انجلۍ ښکلا لیدلې نو ورته بې تابه شوی دی،پر یوه پاک او له بېروبار څخه پر خالي سړک یې موټر درولی ،دې جنرال ته یې ویلي دي چې موټر خراب شوی اوښکته شه ټیله یې کړه ،کله چې جنرال ښکته شوی او دموټر شاته تللی دی نو،موټروان موټرته پښه تمبه کړې او انجلۍ یې وتښتوله ،جنرال سمدستي مشرف ته ټیلیفون کړی،مشرف ملک عبدالله ته ټېلیفون کړی ملک عبدالله پولیسو ته عاجله قومانده کړې بالاخره ددې جنرال په مرسته یې درې ورځې وروسته تښتوونکی او انجلۍ پیداکړل.

هغه زیاته کړه چې ځیني پولیس د تالاشۍ په نوم خلک لوټي،هغه وویل چې دوه درې کسه یې لیدلي چې پولیسوترې لکونه ریاله اخستي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دیدن وروستۍ شېبې

دحج ورځې شمېرلې دي،او په مدینه منوره کې خو حاجیانو ته ایله داتو نهو ورځو استوګنې زمینه برابرېږي،حاجیان هلته په نبوي حرم کې څلوېښت لمونځونه هرومرو په جماعت سره اداکوي، ځکه چې په دې اړه حدیث روایت شوی دی ،خو موږ ته هلته له ۴۵هم د ډېرولمونځونو وياړ راپه برخه شو.

له ماخخه په مکه معظمه کې یوځل ثور غره ته دتللو پر مهال، بل ځل په یوه مېلمستیاکې ،نه پوهېږم بل ځای چېرې وو په کعبه کې په جماعت لمونځ فوت شوی وو (دحج ورځې لکه منی،عرفات او مزدلفه په دې کې حساب نه دي)

خو الحمدلله په مدینه منوره کې موټول لمونځونه په جماعت سره وشول نور په مدینه منوره کې زموږ وروستۍ ورځ وه موږته خبرراغی چې سبا به وختي تاسي جدې ته روانېږئ،دجای نمازونو او پاتې سودا د پوره کولولپاره ،خپلې عمارې ته نږدې بازار ته ورغللم ،دلته د حرم شاوخوا دوکانونو په پرتله ارزاني وه، په یوه دوکان کې مې ښه جای نمازونه ولیدل یو جای نماز (لمونځی)مې ورسره په ۲۳ریاله فیصله کړ،نور نو د رنګ ا وډیزاین تاکل زما خوښه وه، دوکاندار علي نومېده اصلاً د یمن اوسېدونکی ۲۵ کلن ښکلی ځوان وو ،دوکان ته له ورختلوسره سمدستي يې وپېژندلو ویل یې چې افغانان خو يئ،خودا ووایئ چې دشمال که د جنوب یاستئ ماورته وویل چې زه دختیځ یادننګرهار یم،هلک ډېراحساساتي او جذباتي فکر درلود، دشمالي ټلوالي او امریکایانو ضدوو ،طالبانو ته یې دعاکوله،کله چې پوه شو نظر اوفکر مو یودی نو لا

(c) ketabton.com: The Digital Library

یې جرئت وکړ زه یې هم جهاد ته وهڅولم، ویې ویل چې دوه میاشتې وروسته لومړی پاکستان او بیا افغانستان ته ځي ماورته وویل چې هلته څه کوې،ویل یې خپل نفس پرالله ج پلورم ما ورته وویل داڅه وایې هغه ځواب راکړ چې زما دعمر ۲۵کاله تېر دي پته نشته چې نور به څومره پاتې وي،نوولې همدا اوس داخرت تلپاتې عمر ته پانګونه نه کوم؟ زه افغانستان ته ځم اوهلته پر امریکایانو فدایي یا استشهادي برید کوم،علي وویل چې په دنیاکې یې ښه ساعت تېر دی،ښه ځواني ،کورنۍ او شتمني لري،دوکان ته یې اشاره وکړه چې دلکونو ریالو جنس پکې دی او ښه سودا یې کېږي خو دی اخرت غواړي دلته ورسره سکون او اطمئنان نشته دی. ماترې وپوښتل چې هلته څوک پېژني یاله چاسره دې اړیکې شته دي،ځواب یې راکړ چې څوک نه پېژني خودهغه چا دټیلیفون نومره ورسره ده چې له ده سره په فدایي برید کې مرسته کوي.

دده پاکو احساساتواوسپېڅلي جذبې زه، هم احساساتي کړم، اوښکو مې پر مخ لاره جوړه کړه،سوچ کې شوم ،له روسانوسره د جهاد پرمهال زما دسنګر یمنی ملګری ابو عبدالرحمن او سعودی ملګری عبدالهادي عبدالله راپه زړه شول چې دواړه په شهادت پسې راوتلي وو او دواړه په سره رود کې شهیدان شول، دا اندېښنه هم راسره ملګرې شوه چې له علي سره به څه کېږي،ایا دده برید به رښتیا پر امریکایانووي؟ علي د جهاد د اجاره دارانواودجهاد په نوم دسوداګرواو له استخباراتي چینلونو سره دتړلیو لاس ته ونه لوېږي؟ دعلي برخلیک به دجهادي سوداګروپه لاس تاکل کېږي اوکه دازمینه به ورته برابره شي، چې له رښتونو مجاهدینو سره ملګری شي،څه مناسبې توصیې مې ورته وکړې،په ژړاترې رخصت شوم هغه هم ژړل د جای نمازونو پیسې یې هم نه اخستې خوما په زوره ورکړې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دهمدې ورځ پـه مـازيګر(دمحـرم يوولســمه) زه او ښـادمن د عبـدالغني ميمني دوکـان تـه ورغللو اوهغـه تـه موسـاعتونه واخسـتل،د حـاجي نعـيم پغماني ترورزي ورته ارزانه عجوه خرما واخسته دشپې تر ناوخته په سودا پسې وګرځېدو دشپې يوولس نيمې بجې زه ،ظريف زمان نيازی،ډاکټر ښادمن او قـاري،د قبا مسجد تـه لاړو دشـپې بيروبـار کـم او هوابنـه وه نـو ددوی دشرکت له موټر څخه موښه ګټه واخسته تېل هسې هم ديوريال درې ليټره وو.

کله چې قبا مسجد ته ننوتلونوبهر مود ځوانانو ډېرې چيغې واورېدلې موږ فکر کاوه چې ځه لوبې به کوي موږپرلمانځه ودرېدو ،چې چيغې ډېرې شوې اوله همدې سره ناتاره ډېرې زياتې ضربه او منفرد ډزې پيل شوې،داهرڅه له مسجد سره نښتي و موږ لـه لمانځه وروسته پـه مسجد کې تم کېدل غـوره کړل،ترهغې چې ډزې کمې شوې،حاجي نعيم له خپل يوه پېژندګلو څخه پېښنه وپوښتله هغه ورته وويل چې حکومت او دمدينې شيعه ګان نښتي دي داچې ولې نښتي دي دی هم نه پوهېږي،زموږ د ځان تر څنګ موټر تـه هم انديښـنه وه ځکه هغه بهر ولاړ وو خير ډزې چې کمې شوې موږزړه وکړ راووتلو څه باندې دولس بجې وې چې په سيدالشهداء واټ له حرم څخه لرې لېرې اطباق هوټل تـه ورغللو.

حاجي نعيم وويل چې پـه مدينـه منوره کې ډېر زيات شيعه ګان دي خو حکومت پرې ډېر زيـات قيـودات اېښـي دي ،کلـه کلـه آن د حکومـت پرضـد وسله وال پاڅون هم کوي اوپټې پټې دسيسې هم جوړوي.

اطباق هوټل په مدينه منوره کې لـه عصري او نوموتـو هوټلونوڅخه ګڼل کېږي، زموږ کوربه ډاکټر ښادمن وو ،هغه هوټل ته په تناره کې دپاخه شوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

پسه اومندی فرمایش ورکړی وو لومړی یې خوندور سوپ راوور، د پسه روغ روغ ورنونه او اوږې یې چې په انګار کباب شوې وې په لګنونو کې راوړې، کباب یې ښه خوړین وو خو سپورلګېده اومالګه اومرچ یې کم وو ډوډی مووخوړه، څه باندې یوه بجه خپلې خونې ته لاړم هلته مولوي احمدي ویښ وو تریخ شین چای مې پرې تیار کړ، ګپ شپ مو ولګاوه، دوه بجې شوې زموږ اوه لس تنه ملګري کابل ته راتلل ،ماسیدنصیر ته ویلي وو چې له دې خوا موږ نه غواړو چې لومړی هرات اوبیا موالوت کابل ته تنظیم شي، هغه هم همداسې کړي وو د شرکتونو اړوند پنځوزروحاجیانو لېږد رالېږد دکام ایر د هوایي شرکت مسؤولیت وو، دانوکابل ته دکام ایر هوایي شرکت وروستی الوتنه وه زما په شمول زموږ دشرکت اړوند اوه لس حاجیان هم په همدې الوتکې تنظیم شوي وو، جدې ته چې د حاجیانو دانتقال لپاره دبنګله دېش دمکتب لخوا کوم موټر ګومارل شوی وو هغه حرم ته نږدې دډاکټربنادمن دوی دعمارې فندق الاشراق سره ولاړ وو.

موږ هم باید هملته ورغلي اوله هغه ځایه جدې ته روان شوي وای، همداسې مو وکړل دشپې دوه بجې موټر راغلل خپل سامان موپه کې بار کړ خو زموږ دځوملګرو سامان په دې موټر کې چې شرکت نیولی وځای نه شول، دشرکت مسؤولینو دوه کوچني موټر نور راوغوښتل چې پاتې سامان پکې بار کړي زموږ دعمارې اوفندق الاشراق ترمنځ دپېنو لس دقیقې لار هم نه وه خو بارونه درانه وواوپه شا یې وړل سخت وو ،پاتې سامان موپه نویو موټروکې بار کړ داصولوله مخې ددې ټولو موټرو کرایه باید شرکت ورکړې وای کله موچې هلته سامان ښکته کړ نو له حاجیانو سره مې دشرکت دډرېور نعمت شور واورېد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ورغللم ګورم چې نعمت له هر حاجي څخه څلوېښت ریاله ددې موټرو کرایه غواړي او هغوی ورسره جنجال کوي چې یو خو داد شرکت دنده ده چې د اسامان انتقال کړي، بل دا چې دواړن خویو کیلومتر هم ندی او موټروته ورکړې کرایه که په حاجیانوو وېشل شي نو پنځه پنځه ریاله هم نه ور رسېږي نو تاسوولې څلوېښت ریاله غواړئ؟

زه هم نعمت ته په غوسه شوم خو هغه راته وویل چې (استاد برمن همینطور گفته شده است) اوکه زه له دوی داپیسې وانه خلم نو شرکت یې نه راکوي چې کلک مې کړ نو دواړو موټروته یې سل ریال هم نه وو ورکړي خوله هر تن څخه یې څلوېښت ریاله غوښتل چې شپږ سوه او اتیا ریاله کېدل.

ترڅو چې دښادمن دوی ملګرو خپل سامان له عمارو راښکته کاوه نو موږ پنځم نمبر موټرته خپل سامان پورته کړی وو ملګرو لومړی سبټ ماته ځکه راکړ چې په عربي پوهېدم اوکه اړتیا شي نو ستونزه حل کړم.

د شباکیا جریمه

حاجي عبدالله چې زموږ د شرکت ګډونوال وو هم زماترڅنګ کېناست هغه ډېر چالاک سړی وو څه ناڅه عربي یې هم زده وه په خپله چالاکۍ یې ځان دموټر رئیس معرفي کړ، ما چې خپل سامان ځای پرځای او ځانته سیټ ونیوه نو نور خلک لاپوره راښکته شوي نه و موقع مې غنیمت وګڼله حرم ته لاړم نفل لمونځ (تهجد) مې وکړل او په وروستي ځل مې د رسول الله ص اوشیخینو سلام وکړ، دابېلتون هم اسانه ندی، یوه لپه اوښکې بیه غواړي،

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلته هم زه پرېښو راووتلم خو زړه مې هملته بند او د رسول الله ص دمزار په پنجروکې اسیر و.

په هرحال څلور نيمې بجې موټرو حرکت وکړ يوځل بيا په يوځای کې د حاجيانو پاسپورتونه او اسناد وکتل شول اود حاجيانو حاضري واخستل شوه له مدينې منورې څخه په تياره کې راووتو د سحر لمونځ مو له ښار څخه بهر په يوه مسجد کې په جماعت اداکړ زموږ موټر چلوونکی هادي شباکيا داندونيزيا اوسېدونکی او خبرنه دريشي يې پرتن وه،موږ په تياره کې روان وو چې دترافيکوموټر مو د موټر مخې ته ودرېد ،ډرېور ته يې د راښکته کېدلو وويل له ښکته کېدلو وروسته يې سمدستي ورته د جريمې پرچه ورکړه، شباکيا لږ ځان اخوا دېخوا کړ عذر يې وکړ خوګټه يې ونکړه يو سل او لس رياله (شاخوا ۱۴۳۰ افغانۍ)يې ترې واخستل اوپرچه يې ورکړه ماچې پرچه وکتله نو د تخلف ډول يې سرعت ښوولی و په پرچه کې دتخلف ډول ، وخت ،ځای د چلوونکي نوم، د جريمه کوونکي کمپيوټر شمېره،دموټر پلېټ ،دجريمې اندازه هرڅه ليکلي وو،چلوونکی ډېر خفه وما ترې وپوښتل چې سرعت دې کله له حده واوښت هغه راته وويل چې لږ وړاندې دموټرو په ګڼه ګونه کې راګېر شوم نو د ځان دوبستلولپاره مې موټر لږ تېز کړ او ستن مې ۱۱۰ ته ورسېده ،په داسې حال کې چې مجاز سرعت ۱۰۰ کيلومتره په يوه ساعت کې دی،نوکمپيوټر زه څارلی يم او دترافيکو مديرته يې خبر ورکړی دی، شباکيا خفه شو ويل يې چې داپيسې ،دی له خپل جېب څخه ورکوي او کمپنۍ يې مسؤوليت نه اخلي.

ماحاجي عبدالله ته وويل چې ده ته له حاجيانو چنده غونډه کړي ،هغه هم پيل وکړ او چنده يې ورته ټوله کړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرلار ځای ځای پر تختو تختو لیکل شوي وو :خبر اوسئ سړک په رادار کنټرولېږي)

چای موپه مطعم الراحة والزین کې چې له وادي هاري څخه مخ په مدینې پروت دی وڅښه.

له مکې معظمې څخه مدینې ته ۱۵۰ کیلومټره لېرې په الظبیة والجمعة کې پروت هوټل(فندق و مطعم الراحة) ته چې له دېخوا تللو نوشاو خوا شل موټر ولاړ وو خو دامهال پکې هېڅوک نه ښکارېدل.

له آبیار سره نږدې موپه یو هوټل کې د زمزمو د لېږد (سقیازمزم)سپین ټانکر ولید.

دمدینې منورې اومکې معظمې ترمنځ پر پروت سړک هوټلونه کم دي له مدینې څخه مخ پر مکې تر وادي ستاره په یوه ساعت کې تر ۲۰۰کیلو متره د چټک تګ اجازه شته ده.

له مدینې منورې څخه مخ پر مکې تر هغه ځایه چې دمکې او جدې لار بېله شوې یا له مکې معظمې څخه ۹۹کیلو متره لېرې ټوله لار تو‌ره او سوځېدلې تیږه ده. کله کله صحرایي بوټي هم لیدلې کېږي.

جحفې ته د مکې او جدې دوه لارې ته نا رسېدلی ښې خواته لار تاوه شوې همدا راز له عمومي سړک څخه ینبوع،واثل ،ابیار،جحفې او ذهبان ته هم لارې تاوې شوې دي، اوله دو طرفه سړک څخه جال تاو دی، چې هېڅ حیوان دوراوښتلو لار نلري.

پر لار څو ځایه باغچې او کروندې ښکاري، ونې یې بې مېوې اوله واړېمپونو یاژورو څاګانو خړوبېږي، خو نوره ټوله شګلنه صحرا او توره

(c) ketabton.com: The Digital Library

تیره ښکاري له مکې څخه مدینې ته **۲۵** کیلو متره لېرې د ملک عبدالله ښارګوټی دی، دا ښار ګوټی ډېر لوی او آباد دی، پر لویه لوحه یې (مدینة ملک عبدالله الاقتصادیه) لیکلي دي په دې ښار ګوټي کې لسګونه لویې او لسګونه کوچنۍ فابریکې فعالیت کوي، پرلویه لار یې د (شرکت رضوي لانتاج غذاءالمحدودة) فابریکې لوحه لیکلې دا ډېره لویه فابریکه ده په دې ښار ګوټي کې د نارینه وو د تللو او راتللو سړکونه بېل او د ښځو بېل دي.

خو هلته ښځې له کار څخه منع ندي، بلکې هغوی ته د اقتصاد په غوړېدو کې ونډه ورکړل شوې او حجاب پرې پلې شوی دی، خو په افغانستان کې هر څه افراطي دي دلته ښځه یا په کور کېنول کېږي او یا دومره ازادي ورکول کېږي، چې ټول اسلامي حدود او افغاني دودونه تر پښو لاندې کوي او اروپایانې هم ورپسې نه رسېږي.

ته مې وزې خوره زه به دې روزې خورم

لس نیمې بجې سحر جدې ته را ورسېدلو ، د بنګله د ېش مکتب اړوند مزدورانو زموږ سامانونه راښکته کړل او د تلّلو لپاره یې ټاکلي ځای ته وېوړل، له ترازو سره مو نوبت ونیوه له موږ پرته د نورو هېوادونو ډېر حاجیان هم د خپل سامان تلّلو ته په تمه وو ،موږ د سامان د تلّلو په تمه او د کام ایر شرکت د ترازو (تلې) مسؤولین بې غمه وو ،تر ماسپښین قضا پورې د ترازو مسؤولین نه معلومېدل.

جده ډېره ګرمه وه آن و اسکټ هم پکې نه اغوستل کېده، ما خپل سامان ګلاغا او شیخ معصوم علي ته وسپاره او په کوچني مسجد کې ویده شوم، زه ستړی وم که نه هلته خوب نه کېده، بېروبار پکې ډېر وو ،د پښو غځولو

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځای نه وو لړ به چې پرېشانۍ وپورېم د چاپښو يالاس به را وبښ کړم، خو بيا هم يو ساعت خوب مې وکړ، کله چې ولاړم ګورم هلته نه زموږ يو ملګرى او نه يې سامان شته دى، مسؤولينو زموږ ملګري پنځلسمې ترازو (تلې) ته لېږدولي وو، چې هلته ورغللم نوا وبه، بيکونه، بکس او خلتې مې نادرکه وې، ژر ژر اخوا دېخوا وګرځېدم يو شى مې يوځاى کې اوبل مې په بل ځاى کې وموندل.

حاجيانو موقع غنيمت ګڼلې وه هر چا خپل ځان تاله ترازو (تله) وړيا وه حج پر تولو اغېز کړى وو، زما وزن هم درې نيم ځلورکيلوکم شوى وو په جده کې مې وزن دوه اتيا کيلو وو.

بالاخره له ډېر انتظار وروسته د کام اير مسؤولين راغلل او د سامان تلل پيل شول خلک په ترازوګانو ووېشل شول، د سامان تَلونکيو (وزن کوونکيو) به له واسطه لرونکيو سره اوه، اته کيلو هم ګوزاره کوله اوکه اته کيلو سامان به يې هم ډېر وو نو څه يې ترې نه غوښتل خو چې څوک بې واسطې، بې واکه، ارام او غلي وو، نو د يوکيلو اضافي سامان پيسې يې هم ترې اخستلې، دشرکت لخوا له زمزم سره څلوېښت کيلو وزن ته اجازه وه، خو داسې اوازه وه چې اريانا له زمزم سره پنځه څلوېښت کيلوګرامو ته اجازه ورکوي، که له څلوېښت کيلوڅخه به دخلکو يو کيلو بار هم ډېر وو نو دکيلو پر سر به يې ترې ۲۵ رياله اخستل، دې بې انصافۍ خلک اړ کړل چې د ترازو له مزدورانو سره پټې اړيکې جوړې کړې د زمزم يوه بوشکه چې لس ليتره پرې ليکل شوي وو خو يوولس ليتره پکې ځايېدل، او حاجيانو هم ډکې کړې وې، حاجيانو غوښتل چې دابوشکه ورته په لس ليترو حساب شي خو د ترازو مسؤولينو به ترې د يو يا يونيم ليتر اضافي اوبو هم ۲۵ رياله غوښتل بالاخره ځينو حاجيانو د ترازو له وزن کوونکيو مزدورانو سره لاس

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو کړ، دیوې بوشکې په سربه یې لس ریاله هغه ته پټ ورکړل اوبوشکه به یې پرې تېره کړه، په دې ډول لسګونه بوشکې تېرې شوې، بل چل یې دا وکړ چې په الوتکه کې لاسي بکس له تلَلو معاف دی، خلکوبه خپل درانه شیان په لاسي یا دغاړې بیک کې واچول ځیني به یې په یوپلاستیک کې واچول دابه له تول څخه معاف وو، زه یو تن پېژنم، چې په بیک کې یې شپاړلس کیلو او په پلاستیک کې یې شپږ کیلو وزن ځای پرځای کړی و دا دواړه له تَلَلومعاف دي.

دلته هماغه متل وو، چې(ته مې وزې خوره زه به دې روزې خورم).

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

له جدې څخه کابل ته

دبار له سپارلو وروسته دوهم پوړ ته روان شو، دلته له تالاشۍ تېرېدل سم له پل صراط څخه تېرېدل دي، په اوږده لیکه کې تالاشۍ ته ودرېدو تالاشي کوونکي سست وو، بیکونه هم په کمپیوټر څارل کېږي او انسانان هم ،له هغو شیانو پرته چې دنړیوال معیارله مخې یې په الوتکه کې لېږد بند ندی، دلته دوی ځانګړې خوښه هم درلوده، ځینې بې ضرره او مجاز شیان یې هم نه پرېښودل.

له تالاشۍ وروسته په انتظارخانه کې کېناستو، کام ایر لا دمخه راغلې وه، الوتکې ته دورختلو پرمهال زه او عبدالله بیا په مخ کې په بزنس کلاس کې کېناستو دالوتکې استیورد دوه ،درې ځله مونږ ته وویل چې شاته لاړ شو بالاخره زه پرې غوسه شوم ورته مې وویل چې مونږ شاته لاړ شو نو خیر دلته څوک کېنوي، دا الوتکه خو ټوله د حاجیانو لپاره ده او ټوله پرې ډکېږي، تا سو د بزنس کلاس لپاره ځانګړې ټکټونه نه دي خرڅ کړي اونه د حاجیانو په ټکټونوکې توپیر شته دی، نو بیا د اخوکۍ شاته اوزګاروئ؟ هغوی هم غلي شول، داڅوکۍ په رښتیاهم پراخه او پستې وې، څه نور امتیازات یې هم درلودل.

الوتکه د سعودي په وخت کې په لس کم نهوبجو والوتله لاندې تپه تیاره وه، څو څو ځایه مو لاندې په سترو سترو رڼاګانو سترګې ولګېدلې د الوتکې له عملیې مو پوښتنې کولې ځینې یې د سعودي ښارونه راښودل ،یوځای یې بحرین راوښود ،خو ددوبۍ پر هوا بیا دشپې تېرېدل ښل خوند لري، ددوبۍ داسمانځکو پرډېزاین او نقشه څوک له ځمکې سم نه پوهېږي ،خوله هوا بیادشپې دڅراغونو په کتار ونوکې ښه پوهېږي، ددوبۍ ډېرې

(c) ketabton.com: The Digital Library

لوړې او سترې ودانۍ اوسرکونه د ستورو په بڼه یا د سپوږمۍ یا دګل یاګلدان یا مثلث یا ..په بڼه دي، دوبۍ ټول ځراغان ده خو دبحر غاړه یې رنګین او سپین پرک ده، له وچې بحر ته تللي ټول پلونه او سړکونه سپین پړق ښکاري.

په بحر کې دروانو بېړیو ځراغونه هم ښکارېدل.

الوتکه د سعودي ،بحرین،متحده عربي اماراتو او دایران د بندر عباس له لارې افغانستان ته لارغلله.

بندرعباس هم روښانه او سپین وو خو ددوبۍ په څېر نه.

الوتکه دسعودي پروخت پاو باندې یوه بجه اودکابل پروخت پاوکم درې بجې د کابل پر هوایي ډګر کېناستله.

دجدې ګرمۍ آن د تن واسکټ هم راباندې وبستی و خوپه الوتکه کې هواسړه وه هغه مې بېرته واغوست زموږ جامه ددوبۍ(اوړي)وه خو دلته چې کله له الوتکې ښکته کېدلو او سم دالوتکې پوړ یو (زینو)ته راغللو نو دکابل د ژمي یخوڅپو راباندې حمله وکړه، په لږ وخت کې مو یخ زړه ته هم ورسېد، ماله ځان سره یو پټو هم سعودي ته وړی وو خودې پټو ته نه په مکه، نه مدینه اونه په جده کې اړتیا ولیدل شوه، تر پایه مې له بکسه را ونه هم وېست.

دلته مې ورته سخته اړتیا احساس کړه، خو هغه په بکس او بکس په الوتکه کې و لاپې موږ ته سپارلی نه و.

کله چې له الوتکې راښکته شو، نو دهوایي ډګر په بس موټروکې یې،په همدې ډګر کې حاجیانو ته درول شویو خېموته وروستلو. هلته ګازي

(c) ketabton.com: The Digital Library

بخارۍ لګولي شوې وې له هرې بخارۍ مو څو څو څوکۍ راتاوې کړې، شل دقیقې به تېرې وې چې د حاجیانو پر سامان بار یو موټر راغی او سامان یې ښکته کړ، حاجیان ورغلل او دخپل سامان لټول یې پکې پیل کړل، خو د ځینو خلکو سامان نیمګړی و، څو دقیقې وروسته بل موټر راغی زه هم ورغلم د خپل سامان لټون مې پیل کړ، زما سامان پنځه ځایه یا پنځه غوټې وې، راټولول او پلټل یې اسانه کار نه وو.

دډېرو خلکو زمزم چپه شوي وو د چا له بوشکو نیمې اوبه تللې وې زما په شمول ټولو حاجیانو خپل د زمزم بوشکه په ځانګړي پلاستیک کې پرېس کړې وه، خو ډېرو ته دې کار ګټه نه وه کړې ماله ځا سره کوم پنځه ویشت لیتره زمزم را اخستي وو درې لیتره به مې له مدینې تر کابله پرلار څښلي وي نور مې ټول پوره او سالم را ورسول په زحمت مې خپل ساما ن پوره او ۳۰۳موټرته پورته کړ، کله چې دټولو حاجیانو سامان پوره او موټروته وخېژول شو نو موټرو دکابل دحضوري چمن ترڅنګ دکابل ننداري مخ ته دکابل نوین هوټل پر لور حرکت وکړ.

حاجیانوخپل دوستان همدلته راغوښتي وو، ما خپلې کورنۍ ته ویلي وو، چې زماله ستنېدلوبه نه څوک خبروئ اونه به ډله مخې ته راځئ ماڅو څځله ورته ویلي چې زما زوی احمدطارق، ورور مې روح الله اوخوریې مې رفیع الله روښن به زموږ له خپل موټرسره راشي او دا سامان به راسره وبسي، بل به هېڅوک هم نه خبروئ، کله چې د جدي هوايي ډګر څخه راووتلونو کورته مو خبر ورکړ، دلته چې له الوتکي راښکته شو نو بیا مو ډاډ ورکړ، کله چې دکابل نوین هوټل مخ ته را نږدې شو ګورو چې هغه دچاخبره ټوله دنیا موټرو او خلکو نیولې ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ماته خلکو ويلي وو چې په کابل کې د سامان د بښکته کېدلو او سترې مه شي په وخت کې غله او کيسه بران غلاکوي او له همدې موقع په استفادې سامان پټوي.

پوليسو ، هوټل ته دننه له حاجي پرته بهرني خلک نه راپرېښودل، حيران شوم چې دا پنځه غوټې ښکه د خپلې کورنۍ غړوته وسپارم خير سامان مې حاجي ګلاغا او دهغه مورته وسپاره په دې بيروبار او تياره کې د کورنۍ د غړيو موندل هم اسانه کار ندی، خير په ټېليفون مو يوبل وموندل،زه بهر راووتلم ترهرچالومړی زما پخواني ډرېور حيات استاد وليدم پرمايې غږ کړ،له ودرېدلوسره سم يې ګل په غاړه کې راواچاوه ويل يې چې نور دوستان هلته د هوټل دديوال ترڅنګ ولاړ دي ،ده ژر روح الله ته په ټېليفون زما ځای وښوده هغه هم راغی له سترې مه شي اوګلانو اچولو وروسته مې د هوټل پر دروازه ورننوېستل ،عسکر راته وويل چې استاده په ټلويزيون مې ستا نصيحتونه اوموعظې ليدلې په همدې احترام درسره ملګري پرېږدم چې سامان دې راوباسي که نه له حاجي پرته بل چاته دننه د ورتللو اجازه نه ورکوو، ماهم ورته کور ودانی ووايه لاړو په يوځل مو ټول سامان را پورته کړ، بهر چې راووتلو نو دومره دوستان مخې ته راغلي وو چې ما يې آن تصور هم نه کاوه زه آن له جلال اباده دهغوی له راتللو خبرنه وم ، ځوځوځله مې غاړه له ګلانو ډکه او تشه شوه، زموږ د کورنۍ ډېر غړي او دوستان په جلال اباد کې وو خو بياهم په کمپنۍ کې د کور خواته چې روانېدلو نو د موټرو سم کاروان راپسې وو، زه رښتيا هم په دې کار خفه شوم، خو ،ښه وه چې تياره وه، زه د نورو دوستانو په تکليف هم خفه شوم خو تر هر چا ډېر پر خپل پلار او خپل کوچني زوی رشاد خفه شوم ،دوی ته مې وويل چې تاسو ولې په دې يخنۍ کې ځان په تکليف کړ ، خو ،ښه ده ورور مې مشفق دخپل

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

موټر ایرکندېشن او بخاری همېش فعال ساتي،موټر یې ګرم وو ، په دې ترتیب مو یوسپېڅلی سفر پای ته ورساوه، داسفر خو په ښکاره پای ته ورسېد خو دې منزل ته دبیا بیا سفر تنده یې راکې ژوندی کړه هیله ده چې دامې حرمینوته وروستی سفر نه وي او هیله ده چې الله ج دټولو هغو جل وهلو تنده خړوبه کړي چې ددې سفر په زمزمو خپله تنده ماتول غواړي اوالله ج دې دهغو کسانو دحج ارمان هم پوره کړي چې ماته یې له حرمینوسره اشتیاق اوبې ساري مینه معلومه ده هلته مې هم ورته ډېرې دعاګانې کړې اواوس یې هم ورته کوم خصوصاًزما دګران ماما معلم میرعثمان او زما دکوچنیتوب دمهال د استاد او ترورزي ملاعبدالجان لالا.تاسو هم ورته آمین ووایئ.له تاسو درنو لوستونکیو هم ډېره ډېره مننه چې ددې یون لیک له لارې په حرمینو کې راسره وګرځېدلئ الله ج دې ستاسوټولې شرعي غوښتنې هم پوره کړي . آمین

ربناتقبل منا انک انت السمیع العلیم.

حقـیـا ر

۱۹/۷/۱۳۹۰

www.melitahrik.com 0777 400 116

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library